

Рудолф
Щайнер

Поредица „Просветление“

ЧЕТИРИ
МИСТЕРИЙНИ ДРАМИ

ПОРТАТА
НА
ПОСВЕЩЕНИЕТО
&
ИЗПИТАНИЕТО
НА
ДУШАТА
&
ПАЗАЧЪТ
НА
ПРАГА
&
ПРОБУЖДАНЕТО
НА
ДУШИТЕ

В поредица „*Просветление*“ досега:

1. Рудолф Щайнер, „Същност на музикалното“
2. Рудолф Щайнер, „Прераждане и карма“
3. Рудолф Щайнер, „За мистерийните драми“
4. Рудолф Щайнер, „За инициацията“
5. Рудолф Щайнер, „Проблеми на модерната психоанализа“
6. Рудолф Щайнер, „Стихове и медитации“
7. Рудолф Щайнер, „Смъртта като преобразуване на живота“
8. Рудолф Щайнер, „Окултна история“
9. Рудолф Щайнер, „Индивидуални духовни същества“
10. Рудолф Щайнер, „Моят жизнен път“
11. Олаф Кооб, „Азът и неговият двойник“
12. Рудолф Щайнер, „История на човечеството“
13. Рудолф Щайнер, „Фридрих Ницше, борец срещу своето време“
14. Рудолф Щайнер, „Четири мистерийни драми“

Рудолф Щайнер

ЧЕТИРИ
МИСТЕРИЙНИ
ДРАМИ

Превод от немски

Христо Маринов

Аб
*Издателско
Ателие*
София, 2014

- © Рудолф Щайнер, автор
- © Христо Маринов, преводач
- © Мария Пашова, редактор
- © Нели Спиридонова-Хорински, коректор
- © Светлозар Писаров-Белката, художник
- © Издателско ателие А⁶

ISBN 978 - 954 - 737 - 910 - 7

СЪДЪРЖАНИЕ:

ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО

<i>Розенкройцерска мистерия</i>	7
Пролог	11
Първа картина	18
Втора картина	52
Трета картина	59
Четвърта картина	70
Пета картина	83
Шеста картина	92
Седма картина	98
Интермецо	111
Осма картина	116
Девета картина	125
Десета картина	129
Единадесета картина	135

ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА

<i>Сценични картини от живота като епилог на „Портата на посвещението“</i>	143
Първа картина	147
Втора картина	158
Трета картина	168
Четвърта картина	175
Пета картина	182
Шеста картина	197
Седма картина	205
Осма картина	216
Девета картина	227
Десета картина	240
Единадесета картина	244
Дванадесета картина	248
Тринадесета картина	251

ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА

<i>Душевни процеси в сценични картини</i>	263
Първа картина	269
Втора картина	290
Трета картина	301
Четвърта картина	315
Пета картина	322
Шеста картина	330
Седма картина	344
Осма картина	355
Девета картина	369
Десета картина	376

ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ

<i>Душевни и духовни процеси в сценични картини</i>	391
Първа картина	399
Втора картина	411
Трета картина	433
Четвърта картина	450
Пета картина	468
Шеста картина	477
Седма картина	489
Осма картина	494
Девета картина	505
Десета картина	512
Единадесета картина	518
Дванадесета картина	522
Тринадесета картина	527
Четиринадесета картина	534
Петнадесета картина	540
Рудолф Щайнер – живот и творчество	547

ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО

Розенкройцерска мистерия

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

В ПРОЛОГА И ИНТЕРМЕЦТО:

София

Естела

Две деца

В МИСТЕРИЯТА:

Йохан Томасий

Мария

Бенедикт

Теодосий, чийто първообраз се разкрива в хода на действието като дух на любовта

Романий, чийто първообраз се разкрива в хода на действието като дух на действието

Ретардий, деен само като дух

Герман, чийто първообраз се разкрива в хода на действието като дух на земния мозък

Хелена, чийто първообраз се разкрива в хода на действието като Луцифер

Филия

Астрид

Луна

приятели на Мария, чиито първообрази се разкриват в хода на действието като духове на душевните сили на Мария

Професор Капезий

Доктор Щрадер

Феликс Балде, чийто първообраз се разкрива в хода на действието като носител на духа на природата

Госпожа Балде, негова съпруга

Другата Мария, чийто първообраз се разкрива в хода на действието като душата на любовта

Теодора, ясновидка

Луцифер, действащ само като душа

Ариман, действащ само като душа

Духът на стихияте, действащ само като дух

Дете, чийто първообраз се разкрива в хода на действието като млада душа

ПРОЛОГ

Стаята на госпожа София в жълточервеникав цвят. София с двете си деца, момче и момиче; по-късно Естела.

ПЕСЕН НА ДЕЦАТА *(София съпровожда на пиано.)*

Проникват слънчеви лъчи
всемирните простори,
прогласяят птичи песни
въздушните полета,
растителната благодат
пониква от Земята
и с благодарност се възнасят
човешките души
към мировите духове.

СОФИЯ

А сега, деца, идете в стаята си и размишлявайте върху думите, които току-що упражнихме.

(София извежда децата навън, влиза Естела.)

ЕСТЕЛА

Привет, мила София. Дано да не те притеснявам.

СОФИЯ

Не, моя добра Естела. Добре дошла си.

(Поканва Естела да седне и сама сяда.)

ЕСТЕЛА

Имаш ли добри новини от съпруга си?

СОФИЯ

Много добри. Пише ми, че конгресът на психолозите

е интересен, макар и начинът, по който се разглеждат някои важни въпроси, да не е много удачен. Него, като душевен изследовател, го интересува именно как хората поради духовно късогледство сами си поставят прегради пред разбирането на същинските тайни.

ЕСТЕЛА

Нали и той възнамерява да говори по важна тема?

СОФИЯ

Да, по тема, която както на него, така и на мен се струва много важна. Впрочем той не очаква думите му да окажат особено въздействие, поради научните представи, които имат участниците в конгреса.

ЕСТЕЛА

Мила София, идвам при теб с едно желание. Дали не бихме могли да прекараме вечерта заедно? Тази вечер е представлението на „Лишени от наследството на тялото и душата“ и ти би могла ми доставиш много радост, ако заедно го гледаме.

СОФИЯ

Ти си забравила, мила Естела, че точно тази вечер пред нашето Общество ще бъде представена драмата, за която от дълго време сме се готвили.

ЕСТЕЛА

Ах, да, бях забравила... Колко хубаво щеше да бъде да прекарам тази вечер със старата си приятелка. Зарадвах се от все сърце при мисълта, че бихме могли да се насладим на пиеса, представяща в дълбочина съвременния живот. Но твоят идеен свят, така чужд за мен, ще разруши и последния остатък от прекрасните отношения, свързващи сърцата ни от времето, когато седяхме

на един чин в училище.

СОФИЯ

Често си ми го казвала, но винаги е трябвало да се съгласяваш с мен, че мненията ни никога не са издигали преграда между чувствата ни една към друга, живи още от нашата младост.

ЕСТЕЛА

Вярно е, често съм го казвала. Но у мен винаги се надига огорчение, когато трябва да гледам как с всяка изминала година чувствата ти все повече се отдалечават от нещата в живота, които ми се струват стойностни.

СОФИЯ

Ние можем да бъдем много една за друга именно поради нашите различия.

ЕСТЕЛА

Ах, често умът ми казва, че имаш право. Ала нещо в мен ме кара да се противопоставям на начина, по който разглеждаш живота.

СОФИЯ

Поне веднъж признай пред себе си, че ти всъщност искаш от мен да се отрека от същността си.

ЕСТЕЛА

Да, бих се съгласила с всичко, освен с едно. Напълно мога да приема, че хора с различен начин на мислене могат да изпитват истинска симпатия помежду си. Обаче насоката на твоите идеи ти налага да си приписваш известно превъзходство. Други хора могат да постигнат разбирателство, макар да имат различни възгледи, и да бъдат напълно равноправни. Но твоят мироглед

претендира да е по-дълбок от всички други, които той разглежда просто като продукт на по-нисши степени на човешкото развитие.

СОФИЯ

Но от това, което често сме говорили, би трябвало да знаеш, че моите съмишленици не съдят за стойността на човека според неговото мнение и знание. Въпреки че разглеждаме идеите си като такива, без чието живо схващане животът няма правилна основа, ние се стремим, доколкото е възможно, да не надценяваме човека поради това, че е станал радетел тъкмо на нашето житейско съдържание.

ЕСТЕЛА

Всичко това звучи добре. Но не мога да се освободя от едно подозрение. Не мога да си затворя очите пред факта, че светоглед, който си приписва безусловна дълбочина, по околния път на тази мнима дълбочина в крайна сметка води само до повърхностност. Ти си за мен твърде скъпа приятелка и затова не бих искала да ти посочвам онези от твоите съмишленици, които се кълнат във вашите идеи, а проявяват по най-лош начин своето духовно високомерие, въпреки че празнотата и баналността на душите им проличават от всяка тяхна дума и от цялото им поведение. Не бих искала да ти показвам колко грубо и безчувствено се отнасят към своите себеподобни именно някои ваши съмишленици. Твоята широка душа не отбягва задълженията на всекидневния живот, които трябва да се изпълняват от всеки човек, наречен добър в истинския смисъл на думата. Но че точно днес ме оставяш сама там, където се проявява истинският художествен живот, ми показва, че вашите идеи – прощавай за израза – създават известно повърхностно отношение към този живот.

СОФИЯ

И в какво се състои това повърхностно отношение?

ЕСТЕЛА

Понеже толкова отдавна ме познаваш, би трябвало все пак да знаеш колко се борих, за да се освободя от начин на живот, който ден след ден преследва единствено предписанията на традицията и общественото мнение. Опитвах се да разбера защо толкова много хора трябва да страдат привидно незаслужено. Стремях се да се доближа до низините и до висините на живота. С моите въпроси се обръщах и към науките, доколкото са ми достъпни, за да получа отговор от тях. Нека вземем например това, което ни се предлага в този момент. Аз осъзнах какво е истинско изкуство. Мисля, че разбирам как то обхваща същността на живота и разкрива пред душата по-висшата действителност. Струва ми се, че когато се оставям да ми въздейства такова изкуство, долавям истинския пулс на времето. И се ужасявам, като си помисля, че ти, моя София, пред този интерес към пълното с живот изкуство предпочиташ нещо, което представлява отречена поучително-алегорична форма, разглеждаща куклени схеми вместо живи хора и удивляваща се пред символични процеси, стоящи далеч от всичко, което всекидневно ни призовава към състрадание и активна съпричастност.

СОФИЯ

Мила моя Естела, ти не искаш да разбереш, че може да има най-богат живот там, където виждаш само измислени идеи. И че може да има хора, които трябва да нарекат бедна твоята пълна с живот действителност тогава, когато не се измерва с източника, от който произхожда. Може би думите ми ще прозвучат сурово за теб. Но нашето приятелство изисква неподправена откровеност.

И ти, като мнозина други, познаваш от това, което се нарича дух, само носителя на знанието. Ти имаш съзнание само за мисловната страна на духа. Но нямаш представа за живия, творчески дух, който формира човека със силата на стихии така, както зародишните сили в природата формират съществата. И ти, като мнозина други, наричаш непосредствено и оригинално в изкуството например това, което отрича духа такъв, какъвто го разбирам аз. Обаче нашият светоглед обединява пълната съзнателна свобода със силата на първичния развой. Ние приемаме съзнателно в себе си това, което е наивно, като така ни най-малко не му отнемаме свежестта, пълнотата и първичността. Ти смяташ, че човек може да си състави само мнение за даден човешки характер, но този характер се оформя някак си от само себе си. Не *искаш* да видиш как мисълта се потапя в творящия дух, как се докосва до първоизточника на съществуването и се проявява като самостоятелен творчески зародиш. Както силите на семето не *учат* растението как да расте, а се явяват жива същност в него, така и нашите идеи не *поучават*, а се разливат, разпалвайки живот, дарявайки живот в нашето същество. На идеите, които ми станаха достъпни, дължа това, което прави животът да ми се струва изпълнен със смисъл. На тях дължа не само смелостта, но и *прозрението* и *силата*, които ме карат да се надявам, че ще направя от децата си хора, които не само в обикновения смисъл да бъдат работоспособни и полезни във външния живот, но да носят в душата си вътрешно спокойствие и задоволство. И за да не изпадам във всевъзможни словоизлияния, искам само още да ти кажа: уверена съм, че мечтите, които споделяш с толкова много хора, ще могат да се осъществят само когато на хората се удаде да свържат това, което наричат действителност и живот, с по-дълбоките опитности, които толкова често си наричала фантазиране и мечтател-

ство. Може да ти се вижда странно, ако ти призная, че голяма част от смятаното от тебе за истинско изкуство, за мен представлява само безплодна критика на живота. Защото не се задоволява никакъв глад, не се избърсват сълзи, не се пресушава изворът на моралната деградация, когато на сцената се показва само външната страна на глада, на просълзените лица, на пропадналите хора. *Начинът*, по който обикновено се показва всичко това, стои неизмеримо далеч от същинските глъбини на живота и отношенията между отделните души.

ЕСТЕЛА

Когато говориш така, ти не само оставаш малко неразбираема за мен, но и ми показваш, че на драго сърце предпочиташ да се *опияняваш* с фантазии, отколкото да погледнеш истината в живота. Ние наистина вървим в различни посоки. Тази вечер ще трябва да се откажа от моята приятелка. (*Изправя се.*) Сега трябва да тръгвам. Мисля, че си оставаме старите приятелки.

СОФИЯ

Наистина трябва да останем такива.

(Докато казва последните думи, София изпровожда приятелката си до вратата. Завесата пада.)

ПЪРВА КАРТИНА

Стая в розовочервен основен цвят. Вдясно, гледано откъм зрителите, врата към залата за събрания. Постепенно от залата излизат различни хора и остават в стаята за известно време. По време на този престой те говорят за нещата, които са ги развълнували при слушането на една реч в залата за събрания. Изнесената реч е свършила преди малко и следващите изказвания представляват продължение на разговорите, които хората вече са водили в залата.

МАРИЯ

Приятелю, скърбя, когато виждам
отслабнали душата и духа ти,
безплодна – хубавата връзка,
която свързва нашите сърца
години десет вече.
И съдържателният час,
във който чухме толкова неща,
изпълващи със светлина
душевните ни скрити глъбини,
със сенки само те обгърна.
В сърцето си усещах
как някои изречени от лектора слова
дълбоко те раняват. — — — —
Очите ти блестяха нявга
от радост пред вида на всяко нещо.
Душата ти улавяше в картини,
изпълнени със красота,
каквото слънчеви лъчи и въздух,
обливащи телата,
разкриващи загадките на битието,
рисуват в отминаващия миг.
Ръката ти не можеше все още
в разкошна цветна красота
да выпльти преливащото от живот,

което пред душата ти трептеше.
Ала в сърцата ни гореше вяра,
че в бъдеще ще съумееш
умение тъй също да добавиш
към потопената дълбоко с радост
в житейския поток душа.
Каквото търсещата сила на духа
от битието чудно ни открива,
на хората в сърцата щеше
душевна благодат да влива
от твоите творби:
тъй мислехме тогава.
И бъдещото благо в огледало
на висша красота,
струяща от изкуството ти – тъй съзирах
духовната ти цел.
Ала загаснала е сякаш
в гърдите ти мощта,
а творческата радост – мъртва.
Ръката ти, с младежки плам
държала четката преди години,
почти парализирана изглежда.

ЙОХАН ТОМАСИЙ

За жалост е така!
Като загаснал чувствам
предишния душевен огън.
Очите ми поглеждат вяло
към красотата на нещата,
разкривана от слънчевата светлина.
Почти безчувствено ми е сърцето,
щом носи се край мене
менлив въздушен трепет.
Ръката ми не се помръдва
да увековечи каквото

стихийни сили мимолетно
разкриват от всемирни дълбини
пред сетивата ни като магия.
За творчество импулсът в мен
не блика с радост вече.
Апатия живота ми изпълва.

МАРИЯ

Дълбоко съжалявам,
че тъй въздейства в теб
най-висшето за мен
и изворът на свят живот.
Приятелю, в променливата драма,
която съществуване зовем,
е скрит живот – духовен, вечен –
и в него потопена е душата.
Усещам се в духовни сили,
въздействащи като във морски дълбини;
човешкия живот съзирам
като вълнички върху морската повърхност.
Усещам се едно със смисъла житейски,
към който хората безспирно се стремят
и откровение на същността ми ми се струва.
Аз виждах колко често той се свързва
на някого с душата, като го издига
нагоре, към най-висшето, което
душата само може да измоли.
Ала по начина, по който в мен живее,
се проявява като плод на злото,
докосне ли се същността ми
до същността на други хора.
И тази ми съдба показва се във всичко,
което пожелах да дам на тебе,
дошъл при мен, с любов изпълнен.
Ти с мен поиска смело

да извървиш пътеки,
отвеждащи към благородното изкуство.
Ала какво се случи?
Каквото като чист живот
и истина ми се откри,
за твоя дух бе смърт.

ЙОХАН

Така е.
Възнасящото твоята душа
към светлите небесни висини,
желае да ме сгромоляса
във тъмна бездна на смъртта,
споделям ли го с теб.
Когато в утрото на връзката ни ти
ме водеше към откровение,
заливащо със светлина тъмите,
в които всяка нощ човешката душа
навлиза без да знае
и заблуденото човешко същество
се скита в мигове, когато сякаш
смъртта се гаври с истинския смисъл на живота;
когато истината ми посочи
за повторението на живота –
помислих си, че ще успея
духовно истински да израства.
И несъмнено ми се струваше, че е възможно
да разцъфтят чрез огъня на благородната ти сила
прецизният ми поглед на художник
и творческата сигурност у мен.
Оставих се на огъня, ограбил
душевните ми сили
и вярата ми във света изтръгнал
без милост от сърцето.
И ето, стигнал съм дотам,

че вече аз не зная
да се съмнявам ли или да вярвам
във откровението от духовни светове.
А също силата ми липсва
да любя в теб каквото
вести ми красотата на духа.

МАРИЯ

Аз зная от години вече,
че начинът, по който изживявам
духовната човешка същност,
превърща се във противоположност,
докосне ли душевността на друг човек.
Но трябва и да видя колко благодатна
е силата духовна,
ако успее да навлезе
по други пътища в човешките души.

(Влизат Филия, Астрид и Луна.)

Със слово тя се изразява,
но словото във сила се превръща
и води начина на мислене на други хора
към мировите висини.
Създава радост там, където
витае смътно чувство;
тя има сила да превърне
повърхностното във духа
в достойно сериозно чувство;
оставя своя отпечатък във човека.
От тази сила на духа
изцяло завладяна се усещам,
а трябва да съзра, че в себе си тя носи
опустошение и болка, ако се излива
от моето във другите сърца.

ФИЛИЯ

Хор, пълен сякаш

(Влизат професор Капезий и доктор Щрадер.)

със мнения и мисли,
в кръга, събрал ни тук, звучеше.
Хармониите бяха много,
но имаше и остри дисонанси.

МАРИЯ

Когато думите на много хора
така застават пред душата,
тогава сякаш тайнствено се появява
и цялостният първообраз на човека.
Той в множество души се проявява,
тъй както се открива светлината,
разлята в многоцветната дъга.

КАПЕЗИЙ

Така човек в години
на сериозно търсене проучва
променливата същност на епохи,
живялото в духа на хора,
желаещи с дела да ни открият
основни принципи на битието
и истински житейски цели;
и вярва, че е оживил в душата
по-висша мощ на мисълта,
разбулвайки загадки на съдбата.
И вярва той, че в себе си усеща
опората на сигурна преценка,
когато нова опитност напират
с въпроси към душата.
Ала опората ми се разклаща

пред туй, що чувал съм по-рано
учуден, както и сега го чувам,
за начина на мислене, подхранван тук.
И тя докрай ще се разклати,
помисля ли си колко е огромно
въздействието му в живота.
Аз дълго време се опитвах да изкажа
усетеното в тайните на минали епохи
в слова, разтърсващи сърцата.
И бях изпълнен с радост, щом успявах
да влея топлина дори в нищожно кътче
на моите слушатели в душата.
И мислех си, че съм постигнал нещо.
От неуспех не се оплаквам.
Но всичко, правено по този начин,
можа да ме накара само да призная
тъй често подчертаваната мисъл
в света на деловите хора,
че мислите в реалния живот са сенки,
способни творческата мощ в живота
да оплодят, без формата да ѝ придават.
Тъй дълго аз се примирявах
със тези скромни думи:
където има само бледи мисли,
животът се парализира,
а също тъй и всичко в него.
Талантът като дар природен и съдбата
оказват се в живота
дори по-силни от най-мъдри думи
със съдържателното им изкуство.
Традицията като тежко бреме
и несъзнателният предразсъдък
ще смачкват винаги мощта
на най-доброто слово.
Каквото тук обаче се разкрива,

поражда много мисли в хора като мен.
Въздействие от вид такъв е обяснимо,
където пламенен сектантски дух
излива се върху душите
и хората в глупци превръща.
Но тук от този дух и помен няма.
Разумно само се говори на душата,
но с думите създават се житейски сили
и се докосват глъбините на сърцето.
Дори на волята въздейства
туй странно нещо,
явяващо се само като бледа мисъл
на хора като мен,
по стари пътища вървящи.
Напълно неспособен съм да отрека
въздействието, ала аз не мога
изцяло да му се отдам.
И толкоз странно ми говори всичко:
не тъй, като че бих поискал
от себе си да го отблъсна;
но сякаш моя начин
не иска то да възприеме.

ЩРАДЕР

Напълно съм съгласен с тези думи.
Ще подчертая само аз, че нещо,
пораждащо се от идеи
и действащо върху душата,
съвсем не може да покаже
какво познание се крие в тях.
Дали е истина или заблуда
живеещото в мисълта ни,
да съди може разумът ни само.
И никой тук не може да отрича,
че ясното, единствено привидно,

желаещо решение да ни предложи
на най-големите загадки във живота,
не би могло да издържи проверка.
Пленително говори на духа човешки,
но изкушава доверчивото сърце.
Подканват ни вратите да отворим
на областите, пред които
науката стои безпомощно и скромно.
И който предано ѝ служи,
на него подобава да признае,
че никой няма силата да знае
отде извира изворът на мисълта
или къде лежат основите на битието.
Когато туй признание тежи
в душата, искаща да разбере
какво зад всяко знание се крие,
тогава сочи всеки поглед,
отправен от мислителя навън или навътре,
че граници познанието има.
Отричаме ли разум или опит,
пропадаме в бездънна пропаст.
А кой не иска да съзре
доколко малко мисълта ни
желае да се примири
с представеното откровение?
Да се покаже не е трудно,
че е лишено то напълно
от даващото твърдата опора
и смисъла на мисълта ни.
Сърцата стопля то, но в него само
мечти мислителят ще вижда.

ФИЛИЯ

Такива думи ражда само знание,
постигнато с ума във прозаичност.

Ала душата се нуждае
от друго, за да си повярва.
Тя винаги ще слуша думи,
говорещи ѝ за духа.
И да разбира тя ще се стреми
предчувстваното смътно досега.
За непознатото да разговаря
мислителят се изкушава,
но никога човешкото сърце.

ЩРАДЕР

Аз мога да почувствам
във този упрек много смисъл,
но той е за мислители, изплитащи
единствено мисловни нишки
и търсеци последствията само
от схващането си предишно.
С това аз нямам нищо общо.
На мисълта не съм се посветил
поради външен повод.
Като дете израснах сред набожни хора
и виждах обреди, омайващи ни сетивата
чрез образите на небесни царства,
описани умело
за утешение на простия народ.
В душата си изпитвах истинско блаженство,
погледнех ли с възторг
към висшите духовни сфери.
Молитвата необходимост беше
за моето сърце.
Образованието си получих в манастир,
учителите ми монаси бяха,
а най-големият копнеж
за мене бе монах да стана –
мечта и на родителите мои.

Ала преди да ме ръкоположат за свещеник,
случайност раздели ме с манастира.
Но аз съм благодарен на съдбата,
че бе душата ми за дълго
от мир и от покой лишена,
додето случаят не ме избави.
И запознах се с толкова неща,
които нямат място в манастира.
Естествени науки изучавах
от книги забранени,
за нови постижения узнавах.
И трудно се ориентирах.
Различни пътища поемах.
Каквото като истина откривах,
не беше само постижение на интелекта.
В горещи битки
изтръгвах от духа си
каквото в мойто детство
даряваше ми щастие и мир.
Разбирах аз сърцето,
копнеещо за висини.
Понеже като блян познах това, което
духовното учение ми даде,
аз трябваше да търся твърда почва,
предлагана от методи научни.

ЛУНА

Човек по собствен начин трябва да прозре
целта и смисъла в живота.
Способност сигурно ми липсва
да изразя чрез методи научни
какво разбирам под учение духовно.
Но чувствам ясно аз в сърцето,
че ще умре душата ми без него,
тъй както крайниците ми без кръв.

С тъй много думи, скъпи доктор Щрадер,
да ни оборите опитвате се вие.
Описаното за душевните борби
на казаното тежест дава и за хора,
не можещи да ви последват.
Но често се запитвам

(Влиза Теодора.)

защо ли прямият човешки ум
разбира с топлина духовните слова,
но в мраз потръпва,
потърси ли храна душевна в думи,
каквито току-що изрекохте пред нас?

ТЕОДОРА

Макар и да се чувствам
отлично в този кръг,
намирам чужди
изнасяните речи тук.

КАПЕЗИЙ

Защо пък чужди?

ТЕОДОРА

Не мога да го обясня.
Кажете го ти, Мария.

МАРИЯ

Приятелката често ни разказва
за странното, което ѝ се случва.
Един ден се почувствала преобразена
и никъде не получавала разбиране.
Посрещали я със учудване навред,
додето не попадна тук при нас.

Да разберем наистина не можем
каквото с никого тя не споделя,
ала чрез нашия мисловен начин
приемаме и непривичните неща,
защото всеки тук еднакво е ценён.
Настъпваха моменти,
в които чувстваше, че всичко
в живота ѝ изчезва.
Изчезва сякаш миналото в нейната душа.
А след преобразяването често
душевното ѝ състояние се връща.
То трае кратко всеки път,
а после тя е като всички хора.
Ала обземе ли я то, изгубва
способността на паметта си,
дори не може и да вижда.
Усеща тя нещата,
ала не вижда нищо.
Очите ѝ започват да блестят
с особен блясък, а картините, които
започват да ѝ се явяват,
по-рано съновидни, днес са вече ясни
и могат да се разберат
като пророчество за бъдно време.
Туй често сме го виждали по-рано.

КАПЕЗИЙ

Това най-малко ми харесва тук:
че суеверие се смесва с логика и разум.
Тъй става с тръгналите по подобен път.

МАРИЯ

Ако говорите така,
изобщо не разбирате
как ние виждаме нещата.

ЩРАДЕР

А колкото до мен, признавам,
че пред съмнителни учения духовни
бих предпочел такова откровение.
Макар и да ми липсва ключ към тези сънища,
все пак за мене те са факт.
Възможност няма сигурно да видим
тъй странното душевно състояние.

МАРИЯ

Възможно е, отново тя
насочи се насам и ми се струва,
че странното сега желае да се прояви.

ТЕОДОРА

Напира нещо в мене да говори:
пред моя дух застава Образ в ярка светлина
и думи прозвучават в мен от Него.
Във бъдещето се усещам, виждам хора,
които още не живеят на Земята.
Те също виждат този Образ
и чуват думите, звучащи тъй:
„Живяхте с вяра дълго вие,
утеха имахте в надеждата,
сега бъдете с виждане дарени,
чрез Мен бъдете подкрепени.
Живях в души,
потърсили Ме в себе си
чрез словото на Моите вестители,
чрез силата на тяхната молитва.
В сетивните простори светлината
съзирахте и трябваше да вярвате
във царството духовно на Твореца.
Ала спечелихте сега
частица благородно ясновидство –

почувствайте го във душите.“ — — — —
Човешко същество от светлината се откъсва.
Говори тъй:
„Ти трябва да провъзгласиш на всички,
желаещи да слушат,
че си видяла
какво ще изживеят още хора.
Живя Христос тук, на Земята,
и от живота Му последва,
че Той в душевна форма
човешкото развитие обгърна.
Съедини се Той с частта духовна на Земята.
Човек не можеше все още да Го види
във формата, в която се разкрива,
защото нямаше духовно зрение,
което в бъдеще ще придобие.
Но приближава времето, когато
ще трябва земният човек
да бъде с ново зрение дарен.
Каквото някога видяха сетивата,
когато на Земята бе Христос,
ще бъде възприемано в душите,
щом времето настъпи.“

(Тя излиза.)

МАРИЯ

За първи път пред много хора тя говори.
Преди говорила е само
пред двама или трима души.

КАПЕЗИЙ

Изглежда странно: сякаш
по заповед и по поръчка
принудена бе да говори тя.

МАРИЯ

Тъй може да изглежда.
Но ние я познаваме добре.
Ако сега поиска тя в душите ви да прозвучи
гласът ѝ от душевни глъбини,
причина е, че изворът на този глас
е пожелал към вас да се обърне.

КАПЕЗИЙ

Известно ни е, че за тази бъдна дарба,
която тя като в просъница представи,
говори често и мъжът, когото знаем
като душата на кръга.
Възможно ли е тя каквото каза,
от него да изхожда,
а само изказът – от нея?

МАРИЯ

Ако стояха тъй нещата,
не биха имали значение за нас.
Но фактите са точно проверени.
Приятелката ни не беше чула нищо
от думите на нашия водач,
преди да влезе във кръга ни.
А също тъй и никой нищо
преди не знаеше за нея.

КАПЕЗИЙ

Тогава тук пред нас е просто факт,
какъвто често можем да съзрем
в противоречие с природните закони
и само като болест да приемем.
Да съдим нека за житейските загадки
единствено чрез здрава мисъл
и с помощта на сетивата будни.

ЩРАДЕР

Но все пак фактът е пред нас.
И без съмнение е важно туй, което казва.
Тогава може би ще трябва,
като оставим всичко друго настрана,
да се замислим над възможността
за пренос на идеи чрез душевна сила.

АСТРИД

Да можехте да стъпите на здрава почва,
избягвана от мисълта ви сякаш,
ще се стопи като снега на слънце
заблудата, причина да изглежда
тъй чуждо, чудно, а дори и плод на болест
откриваното от подобни хора тук.
Това е изключително, но не и странно.
Подобно чудо малко ми се струва,
съзирайки безчетни чудеса,
заобикалящи ме всекидневно.

КАПЕЗИЙ

Ала едно е да познаеш
откриващото се навред, а друго –
показваното тук.

ЩРАДЕР

Необходимост става
да се говори за духа,
щом имаме неща,
далече от компетентността
на нашата наука.

АСТРИД

Сияйни слънчеви лъчи,
блестящи в утринна роса,

(Влиза Феликс Балде.)

поток, избликващ от скалите,
разтърсващ облаците гръм
говорят на духовния език:
стремях се да го разбера.
В науката ви днес едва проблясват
мощта и смисълът на този говор.
Душевното си щастие открих,
щом в моето сърце проникна
дарения ми от човешко слово
и от учение духовно говор.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Това са истински слова.

МАРИЯ

Потребност чувствам да изкажа
как радостно ми е сърцето

(Явява се госпожа Балде.)

за първи път при нас да видя
човека, за когото зная толкоз много.
По-често бих желала да го виждам тук.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Не съм привикнал с много хора да общувам,
не само, че не съм привикнал...

ГОСПОЖА БАЛДЕ

О, да, такъв е той.
Затуй живеем в самота.
И през годините тъй малко друго чуваме,
освен каквото си говорим.

Ако не бе добрият мъж
при нас понякога да идва,
едва ли щяхме да узнаем,
че има други живи хора.
И ако този мъж,

(Сочи Капезий.)

говорил преди малко в тази зала
и с хубавите си слова
разтърсил нашите сърца,
не среща често моя Феликс,
когато дейността си върши,
не бихте нищичко узнали
за нас, забравените хора.

МАРИЯ

Професорът ви навещава?

КАПЕЗИЙ

Така е и да кажа трябва,
че най-голяма благодарност
дължа аз на добрата госпожа.
Дари ме тя със дарове богати,
каквито никой досега не ми е давал.

МАРИЯ

Какви са тези дарове?

КАПЕЗИЙ

Поискам ли да го разкажа,
ще трябва да засегна нещо,
което по-чудесно ми изглежда
от чутото сега, защото то
говори повече на моята душа.

Едва ли бих могъл на друго място
да изрека такива думи,
каквито лесно тук ми се удават.
Понякога душата ми се чувства
като изпразнена и пуста.
И сякаш в мен усещам
на знанието извора пресъхнал.
И не откривам дума,
която да си струва да се чуе.
Усетя ли аз пустотата,
побягвам при добрите хора,
при освежаващата, тиха самота.
Фелиция прекрасно
разказва в образи за същества,
които обитават
Земята на мечтите
и в приказното царство водят
живот, изпълнен с чудеса.
А тонът, с който тя разказва,
звучи като от приказка за стари времена.
За извора на думите не питам,
но ясно виждам как се влива
в душата ми живот отново
и нейната парализа прогонва.

МАРИЯ

Прекрасното, което чухме
за дарбата на госпожата,
се съчетава тъй чудесно
със споделеното от Бенедикт
за тайнствените извори на мъдростта
на неговия скъп приятел.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Говорилият преди малко,

(Бенедикт се появява на вратата.)

тъй, сякаш неговият дух витае
във вечността и в мирови простори,
наистина причина няма
за простоватостта ми много да споделя.

БЕНЕДИКТ

Приятелю, грешите.
За мене всяка ваша дума
неизразима стойност притежава!

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Оказвахте ми чест
да се разхождам с вас
по нашите пътеки в планината.
Понеже криехте от мен
големите си знания,
посмях да разговарям с вас.
Но стана късно вече,
а нас ни чака дълъг път,
додето стигнем в тихия си дом.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Наслада бе за мене
да бъда между хора.
Не ще се случи скоро пак.
За Феликс не подхожда друг живот,
освен във неговите планини.

(Феликс и съпругата му излизат.)

БЕНЕДИКТ

Тя има право,
той скоро няма пак да дойде.

Усилия положих много
да мога да го доведа.
Ала не трябва в него
причината да търсим,
че хората не го познават.

КАПЕЗИЙ

На мен се стори той чудак.
Намирах го понякога за приказлив,
когато бях със него.
Но странните му думи постоянно
оставаха за мен неясни,
когато ми разкриваше нещата,
които смята, че разбира.
Говори той за слънчевите същества,
които в камъните обитават;
за лунни демони, които
смущават делото на тези същества;
за смисъл на числа в растителния свят.
И слушайки го, не след дълго
загубваш смисъла на неговите думи.

БЕНЕДИКТ

Но може и да се почувства,
като че ли природни сили се стремят
в словата да разкрият същността си.

(Бенедикт излиза.)

ЩРАДЕР

Предчувствам вече,
че лоши дни
в живота ми настъпват.
От времето, когато
във манастирската си самота

се срещнах аз с познание, което
разтърси тъй дълбоко същността ми,
не изживях подобно нещо вече
до срещата със тази ясновидка.

КАПЕЗИЙ

Не проумявам аз какво те развълнува.
Приятелю, страхувам се за теб.
Загубиш ли сигурността,
съмнението скоро с мрак
край тебе ще покрие всичко.

ЩРАДЕР

Измъчва ме страхът от него често.
От собствен опит нямам
познание за дара ясновидски.
Но често, щом неразрешимите загадки
започват да ме мъчат, пред духовния ми взор
израства призрачно от дълбините на духа ми
съноподобно и ужасно същество.
Душата ми притиска тежко то
и ужасяващо в сърцето ми се вкопчва.
От мене то говори:
„Не ме ли овладееш
със тъпото оръжие на мисълта си,
не представляваш нищо друго,
освен измамен мимолетен образ
на собствената си заблуда.“

ТЕОДОСИЙ *(който е влязъл малко по-рано)*

Такава е съдбата на мнозина,
навлизащи в света *мисловно* само.
Духовен глас живее в нас.
Мощ нямаме, за да проникнем зад воала,
разгръщащ се пред сетивата.

А мисълта познава само
изчезващото с времето.
Духовното и вечното могло би
да се открие само в глъбините на човека.

ЩРАДЕР

Ако плодът на благородна вяра
покой донася на душата,
тя може да върви
себедостатъчна по този път.
Ала на истинското знание мощта
не процъфтява по подобен начин.

ТЕОДОСИЙ

Но други пътища не съществуват

(Влизат Романий и Герман.)

да се пробуди във човешкото сърце
духовно истинско познание.
Високомерието може

(Влиза Хелена.)

да съблазни, като превърне
обикновените душевни чувства
в измамни образи, и да рисува
видения, където само
на вярата подхожда красотата!
От всичко, за което вдъхновено
можахме тук да чуем
като познание за висши светове,
едно съдържа здрав човешки смисъл:
че само във духовната страна
душата се усеща у дома си.

ДРУГАТА МАРИЯ *(която е влязла с Теодосий)*

Додето чувства нужда
човекът само да говори,
ще се задоволява
с каквото тази реч съдържа.
Ала в живота с всичките стремежи,
с копнежите за щастие и с неговата мъка
е нужно друга някаква храна
да се предложи на душите.
Стремеж отвътре ме подтикна
остатъка си от живота
да посветя на хора,
чиято участ е страдание и нужда.
Задачата ми бе по-често
да облекчавам болки на душата,
отколкото страданията на телата.
По моя път усещах често,
че волята отслабва в мен
и постоянно трябваше да черпя
отново сила тук от изобилието,
което блика от духовен извор.
Магична топла мощ
от думите, които чувам тук,
в ръцете ми се влива, а чрез тях
като балсам потича
върху обременените от мъка,
когато ги докосна.
От устните ми тя звучи
в слова на истинска утеха
към изтерзаните сърца.
За извора на думите не питам,
а виждам истината в тях, когато
животворящо ми въздействат.
И ясно виждам всеки ден,
че сила не им дава туй,

което може слабата ми воля,
ала ме сътворяват те отново.

КАПЕЗИЙ

Но има много хора,
които без такова откровение
творят безкрайно много добрини!

МАРИЯ

Разбира се, такива хора могат
навсякъде да се открият.
Но друго искаше да каже тя.
Ако познавахте живота ѝ,
не бихте тъй говорил.
Когато неупотребени сили
в разцвета си се проявяват,
обилно ще покълва любовта
при добротата на сърцето.
Приятелката ни обаче изтощи
енергията си чрез прекомерен труд
и цялата ѝ смелост бе отнета
от бремето на тежката ѝ участ.
Пожертва силите си в грижи за децата,
а смелостта си тя изгуби,
когато ранна смърт отне любимия ѝ мъж.
Оставаше ѝ да живее
единствено с умора по-нататък,
ала съдбата я доведе тук
и даде ѝ духовното учение.
Тогавашилите ѝ за живот
разцъфнаха за втори път.
С житейската ѝ нова цел
в сърцето ѝ се вля отново смелост.
Така духът наистина във нея сътвори
напълно нов човек от мъртво семе.

Когато творческата сила на духа
се изявява плодотворно,
и начинът ѝ на проява
изглежда оправдан.
И ако в думите надменност няма,
и ако истински живеят във сърцето
морални висши цели на душата,
не може също да се смята,
че туй учение е наше дело,
а че единствено духът
се проявява вътре в нас.
Тогава да се каже не е дързост,
че в начина на мисленето ви
живеят само бледни сенки
на извора на битие в човека,
и че духът, одушевяващ ни, се свързва с всичко,
което в дълбините на живота
твори човешката съдба.
През всичките години,
в които бе ми позволено
на пълножизненото дело да се посветя,
с далеч по-страдащи сърца,
с далече по-копнеещи души се срещнах,
отколкото се предполага тук.
Ценя възвишения полет
на вашите идеи
и гордата увереност на вашето познание.
И радва ме, че във нозете ви седи
тълпа от пламенни слушатели
и че за много хора
от делото ви се излива
мисловна яснота,
която облагородява.
Но ми се струва,
че тази сигурност живее само

във мисленето ви, додето
то в себе си остава.
Посоката, която следвам,
в дълбоката действителност изпраща
плода на словото си, че желае тя
в дълбоката действителност да пусне корен.
От мисълта ви е далеч
написаното на духовното небе,
което със могъщи знаци
вестява новите филизи
върху дървото на човечеството.
Макар че мисълта – която
по стари пътища се движи –
изглежда сигурна и ясна,
тя може да подхранва
кората на дървото,
ала не стига до сърцевината.

РОМАНИЙ

Не мога да открия свързващ мост
между идеи и дела.

КАПЕЗИЙ

Тук надценяват на идеите властта,
но не познават действителността.
Идеите със сигурност са семена
на всяко дело на човека.

РОМАНИЙ

Ако жената върши толкова добро,
импулсът е във пламенното ѝ сърце.
Човек изпитва нужда,
щом работата си привърши,
подкрепа да получи от идеи,
но само волевата подготовка,

в съюз с умение и сила,
ще продължи човешкия напредък
във всяко истинно житейско дело.
И слушайки свистенето на колелата,
и виждайки ръцете на доволни хора
как ръчките задвижват,
аз чувствам силите в живота.

ГЕРМАН

Аз често лекомислено съм казвал,
че остроумните истории обичам
и само тях за духовити смятам,
че за ума ми ще останат най-добрия начин
да си прекарвам времето между
работни часове и тези на наслада.
Но туй за мене вече няма смисъл.
Обхвана ме една незрима сила.
Научих се да чувствам
какво по-силно е в човека
от остроумните шеги.

КАПЕЗИЙ

И само тук откри такава сила на духа?

ГЕРМАН

Животът, който водех, ми предлагаше
откъслечни духовни ценности, но аз не можех
плода им да откъсна. Този начин да се мисли
ме завладя, макар и твърде малко сам да допринасях.

КАПЕЗИЙ

Прекрасни мигове тук преживяхме.
На домакинята да поблагодарим.

(Всички излизат, остават само Мария и Йохан.)

ЙОХАН

При мене остани за малко.
Страхувам се, ах, толкоз се страхувам.

МАРИЯ

Какво ти е? Кажи!

ЙОХАН

Отпърво думите на нашия Учител,
а после думите на тези хора.
До мозъка на костите си съм разтърсен.

МАРИЯ

Как думите успяха тъй да те покъртят?

ЙОХАН

Във този миг бе всяко слово
ужасен знак за моята нищожност.

МАРИЯ

Наистина бе важно
за кратко време да се видим потопени
във множество житейски битки
на най-различни хора
в словесната игра на речи.
Но характерно за живота, който водим,
е, че подбужда да се изрази
духът в човека чрез слова.
Каквото иначе се случва
за дълъг период от време,
разкри се тук за часове.

ЙОХАН

Една картина от живота,

пред мен разкри ме ясно.
Каквото от духа ми се показва,
доведе ме дотам, да чувствам
как само част от същността човешка
съдържа в себе си човек,
повярвал, че е цяло същество.
За да обединя
във себе си различните страни,
по пътя, тук показан, тръгнах смело.
Но той от мен направи нищо.
Аз знам какво на тези хора липсва,
но също знам, че те стоят в живота,
а аз – в безжизненото нищо.
Представени във кратки речи бяха
тук цели пътища житейски.
Но също образът на собствения ми живот
яви ми се в душата.
Картина оживя от детските години
със пълната им радост от живота
и младостта ми се показва
със гордите надежди,
таени от родителите ми,
съзрели дарбите на своя син.
Мечтите им да стане той художник,
даряващи живот през радостните дни,
изплуваха напомнящи отново
от гълбините на духа ми.
А също и мечтите, във които
видя ме в цвят и форма да превръщам
живеещото в твоя дух. — — — —
Видях да се извиват пламъци,
превръщайки във нищо
младежките мечти
и творческите ми надежди!
Един друг образ се яви

от страшното безплодно нищо:
човешко същество,
съединило в истинска любов
живота си със моята съдба,
желаеше да ме възпре,
когато преди време
в родината си се завърнах,
повикан майка си да погребва.
Но се отскубнах,
че мощна беше силата,
привлякла ме в кръга ти
към целите, вестени тук.
В мен няма чувство на вина
от времето, когато
прекъснах връзката,
живот за другата душа.
Дори вестта, че бавно чезнел е животът ѝ
и най-накрая е угаснал,
до днес безчувствен ме остави.
Учителят в онази зала
с дълбоки думи изрази
как можем да погубим,
ако погрешно се стремим,
живота на човека, свързан с нас в любов.
О, как ужасно прозвучаха пак
от образа онези думи,
а после прокълнтя отвед
като зловещо ехо:
„Уби я ти!“
Така изказаното мъдро слово
за други хора стана повод
да се погледнат и размислят.
Но в мен съзнание за тежката вина събуди.
Чрез нея проумявам
доколко заблуден съм се стремил.

МАРИЯ

Приятелю,
сега навлизаш в тъмни сфери.
Не може там да ти помогне никой друг
освен човекът,
в когото имаме напълно вяра.

(Хелена се връща. Мария е повикана.)

ХЕЛЕНА

Усещам нужда да остана
при тебе още малко,
защото твоят взор
от седмици е пълен с мъка.
Как може светлината,
сияеща така прекрасно,
да затъмни душата ти, която
с могъща сила се стреми
към истината само?

ЙОХАН

Нима на тебе светлината
ти носи само радост?

ХЕЛЕНА

Не само радост от вида,
познат ми отпреди.
А радостта,
покълваща в словата, чрез които
духът сам себе си вестява.

ЙОХАН

Но аз ти казвам,
че също може и да смазва
каквото творчески е дейно.

ХЕЛЕНА

Ако възможно е, тогава
с коварство се промъква
в душата ти заблуда.
И ако грижи вместо благодат
и мъка вместо радост от духа
за теб от извора на истина се леят,
търси такива грешки,
които ти препречват пътя.
Показваха ни често,
че на учението ни плодът е здраве,
че блика сила за живот от него.
Как в теб обратното се получава?
Аз виждам плодовете в много хора,
които с вяра с мен се свързват.
Ще става за душата все по-чужд
предишният ни начин на живот;
потичат нови извори в сърцето,
което след това се обновява.
Проникващият в битието поглед
не ражда никакви желания,
които могат да измъчват.

(Хелена излиза.)

ЙОХАН

Години бяха нужни, за да проумея,
че сетивата само към измама водят,
ако не се обедини
духовното познание със тях.
Ала че думите на висша мъдрост
са в *теб* химера на душата само,
един-единствен миг ми го откри.

(Завеса.)

ВТОРА КАРТИНА

Открита местност, скали, извори. Цялото обкръжение представлява картина в душата на Йохан Томасий. Всичко, което следва, е съдържание на неговата медитация. По-късно Мария.

(От скали и извори звучи: „Човече, себе си познай!“)

ЙОХАН

Години вече чувам тези думи,
изпълнени с най-важен смисъл.
Към мен звучат от въздух и вода,
ехтят от земните недра.
И както тайнствено във малък жълъд
структурата на мощен дъб намира,
тъй силата на тези думи
съдържа всичко,
обхващано от мисълта ми
за същината на стихии,
за духове и за души,
за време и за вечност.
Светът и същността ми
живеят в тези думи:
„Човече, себе си познай!“

(От скали и извори звучи: „Човече, себе си познай!“)

Ала сега...
ме завладява страх.
Край мен се спуска мрак,
в мен зее тъмнина;
звучи от мировия мрак,
ехти от тъмнината на душата:
„Човече, себе си познай!“

(От скали и извори звучи: „Човече, себе си познай!“)

От мен самия ме отнема.
Променям се със всеки дневен час
и се превръщам в нощ.
Земята следвам в хода ѝ световен.
Във гръмотевица гърмя,
в светкавица проблясвам.
Аз съм... О, вече аз се чувствам
от същността си отделен.
Обвивката телесна виждам,
тя чуждо същество е въвн от мен.
Съвсем се тя отдалечава.
Насам се носи друго същество.
С устата му аз трябва да изкажа:
„Горчива мъка ми донесе той,
напълно му се доверих.
Остави ме в страдание сама,
отне ми жизнената топлина
и тласна ме в студената Земя.“
Нещастната, която изоставих,
самата тя аз бях сега.
Аз трябва болката ѝ да изстрадам.
Познанието сила ми дари
да се пренасям в другия човек.
О, страшни думи!
Чрез силата ви светлината ви угасва.
„Човече, себе си познай!“

(От скали и извори звучи: „Човече, себе си познай!“)

Обратно връщате ме вие
към собственото същество.
Но как да се позная аз отново?
Човешката ми форма се изгуби.
И ето ме като ужасен дракон,
роден от алчност и наслада.

Усещам ясно
как облак на заблуда
е скривал досега
противния ми облик.
Да ме погълне трябва зверското от същността ми.
Като прояждащ огън чувствам
през вените ми да протичат думи,
разкрили ми могъщо
и слънчеви, и земни същества.
Живеят в пулса,
в сърцето бият те,
а в мисълта си чувствам чужди светове
да ме изгарят като диви страсти –
това е плод на тези думи:
„Човече, себе си познай!“

(От скали и извори звучи: „Човече, себе си познай!“)

От тази черна бездна
кое ли същество ми се присмива?
Усещам аз окови –
към теб ме приковават здраво те.
И Прометей не бе тъй здраво прикован
към канарите на Кавказ,
тъй както аз към теб.
Кое си ти, зловещо същество?

(От скали и извори звучи: „Човече, себе си познай!“)

О, аз те разпознавам.
Това съм аз самият.
Познанието приковава
към тебе, *гибелно чудовище,*

(Влиза Мария, която известно време остава незабелязана от Йохан.)

самия мене, *гибелно чудовище*.
От тебе исках да избягам.
И заслепен бях аз от световете,
в които глупостта ми ме отведе,
за да успея
от себе си да се освободя.
Отново заслепен съм в сляпата душа:
„Човече, себе си познай!“

(От скали и извори звучи: „Човече, себе си познай!“)

(Йохан сякаш идва на себе си и забелязва Мария. Медитацията преминава във вътрешна действителност.)

Приятелко, нима си тук!

МАРИЯ

Приятелю, потърсих те, макар да знам
как скъпа ти е самотата,
след като мнения на много хора
заляха ти душата.
И зная също, че в момента
присъствието ми не ти помага.
Ала неясен подтик ме доведе,
понеже думите на Бенедикт
пробудиха от дълбините на духа ти
ужасна мъка вместо светлина.

ЙОХАН

Как скъпа ми е самотата!
Как често аз я търсех,
за да открия себе си във нея,
когато в лабиринтите на мисълта
ме тласкаха човешкото страдание и радост.
Приятелко, туй всичко свърши.

Каквото думите на Бенедикт
извадиха от моята душа,
каквото трябваше да преживея
чрез думите на много хора,
сега без стойност е за мене,
сравня ли го със бурята, която
донесе самотата
във мрачните ми мисли.
Ах, тази самота!
Тя ме пренесе в мирови простори.
От мен самия ме откъсна.
Възкръснах като друг човек
във съществуото, на което
донесох тежка мъка.
Изпитах болката, която
самият аз му причиних.
Ужасна, тъмна самота,
тя върна ме на мен самия.
Но само за да ме смрази във ужас
чрез бездната на същността ми. — — — —
Последното убежище загубих,
загубих мойта самота.

МАРИЯ

Отново трябва да ти кажа:
Да ти помогне може само Бенедикт.
Опорите, които са ни нужни,
от него можем да получим.
Защото повече и аз не мога
загадките в живота си да нося,
ако от него не получа знак,
показващ разрешение за мен.
Аз често в себе си изтъквах
възвишената мъдрост, че измама
над всичко във живота се простира,

когато своята повърхностност
прозира мисълта ни.
И винаги я чувах да ми казва:
„Ти трябва да познаеш:
заблуда те обгръща,
макар и често истина да ти се струва.
И могат лоши плодове да се родят,
ако поискаш да пробудиш в други
живеещата в тебе светлина.“
В най-светлата страна
на моята душа дълбоко осъзнавам,
че чувството на угнетеност в теб,
донесено ти от живота,
е също част от трудния неравен път,
извеждащ те към истинската светлина.
Да преживееш трябва всички ужаси,
които от заблудата изхождат,
преди на истинната същността
пред теб да се разкрие.
Звездата ти говори тъй,
а също казва: по духовните пътеки
ще трябва заедно да бродим.
Ала потърся ли ги, черна нощ
пред погледа ми се простира.
И все по-черна тя ще става
от туй, що трябва още аз да изживея
като реален плод на същността ми.
Ще трябва яснота
да търсим двамата във светлината,
която може да изчезне за очите,
но никога не може да угасне.

ЙОХАН

Съзнаваш ли, Мария, до какво
достигнах във душевната борба?

Приятелко, нелек товар
и върху тебе също падна.
Ала далеч от теб е силата,
сразила ме напълно.
Ти можеш да се извисиш
до най-сияни висини
на истината, поглед да насочиш
и към човешката неразбория,
но в светлина и мрак
ще можеш себе си да съхраниш.
А мене може всеки миг
да ме лиши от мен самия.
Аз трябваше да се потапям в хората,
разкрили се чрез думи.
Един от тях последвах
в самотността на манастира,
на друг в душата чувах
историите на Фелиция.
Бях всеки друг,
единствено за себе си умрях.
Би трябвало да мога да повярвам:
от нищото възникнали са съществата,
ако да се надявам можех,
че в мен от нищото могъл би
да се роди човекът.
От страх ме тласкат в мрак
и в страх през мрак ме гонят
изпълнените с мъдрост думи:
„Човече, себе си познай!“

(От скали и извори звучи: „Човече, себе си познай!“)

(Завесата пада.)

ТРЕТА КАРТИНА

Стая за медитация. Бенедикт, Йохан, Мария, дете.

МАРИЯ

Доведох аз детето.
От думите ви има нужда то.

БЕНЕДИКТ

Дете, при мене отсега
ще идваш всяка вечер
да слушаш думите, които
ще те изпълват, преди да пристъпиш
в душевните простори на съня.
Ти искаш ли това?

ДЕТЕТО

Да, искам.

БЕНЕДИКТ

Душата изпълни си тази вечер,
преди сънят да те обгърне,
със силата на тези думи:
„Светлинни сили ме понасят
във висши сфери на духа.“

(Мария извежда детето.)

МАРИЯ

И тъй като сега съдбата на детето
във бъдеще ще трябва да протича
под сянката на вашата закрила,
аз моля за съвета на водача,
понеже вече съм му майка,

макар и не чрез кръвна връзка,
ала по воля на съдбовни сили.
Покажахте ми пътя,
по който трябва да го вода,
от онзи ден, когато го намерих
оставено пред моята врата
от неговата непозната майка.
Съветите, според които
аз трябваше да го напътствам,
подействаха чудесно на детето.
Излязоха наяве всички сили,
които в тялото му и в душата спяха.
И стана ясно, че съветите ви мъдри
родени са във областта, която
родината на детската душа била е,
преди да си направи тя телесна дреха.
Видяхме как човешката надежда
растеше все по-светла всеки ден.
Известно ви е колко трудно беше
доверието на детето да спечеля.
Израстваше под грижите ми то
и само навикът привързваше
душата му към моята душа.
То чувстваше, че аз му давам
необходимото за благо
на тялото и за душевния растеж.
Дойде и времето да се роди
любов към мене в детското сърце.
Промяната дойде от външен повод.
В кръга ни ясновидката се включи.
Добре се чувстваше детето покрай нея
и хубави слова научи,
пленено от магичния ѝ чар.
А после пък настъпи миг, когато
приятелката ни се вдъхнови

и нашето дете можа да види
в очите ѝ искряща светлина.
Душата си усети
разтърсена дълбоко
и в своя потрес то дойде при мен.
От този час привърза се към мен
с най-топла обич.
Ала откакто с осъзнато чувство,
не само водено от подтик,
започна да приема
от мене даровете на живота,
откакто младото сърце започна
да трепка все по-жарко,
щом погледа ми срещнеше със обич,
изгубиха съветите ви стойност.
Повехна зреещото във детето.
Видях в душата му как също
се появиха признаци, които
за скъпия приятел се оказаха ужасни.
Загадка тъмна съм за себе си самата.
Не ще ми забраниш ти плахия въпрос:
„Защо погубвам
приятеля си и детето,
опитвам ли се със любов
за тях да сторя аз, каквото
духовното учение разкрива
в сърцето ми като добро?“
Ти често си посочвал истината висша:
простираш се илюзии над външния живот.
Но все пак ясно трябва да ми стане,
щом трябва да понасям участта,
така жестока и на злото извор.

БЕНЕДИКТ

Тук, в този кръг, се образува

духовен възел от кармични връзки,
изплетени в световния развой.
Приятелко, страданията ти са част
от възела съдбовен, в който се преплитат
човешкият живот
и делото на боговете.
Когато по поклонническата пътека
достигнах степента,
с която ранга придобих
да служа със съвета си в духовни сфери,
пред мен яви се божество,
което трябваше да слезе на Земята,
за да живее в тяло на човек.
Изисква го човешката съдба
в такъв повратен миг.
Голяма стъпка в мировия ход
възможна би била, щом богове
се свържат със съдбата на човека.
Духовно зрение ще се пробуди,
покълващо в човешките души,
щом първо някой Бог
положи семето в човека.
Задачата ми беше да открия
човек, достоен да приеме
в душата си мощта
на семето от Бога.
Тъй трябваше аз делото на небесата
да свържа със съдбата на един човек.
С духовен поглед търсих.
На тебе той се спря.
Животът те подготви
посредник за спасение да станеш.
В поредица животи си добила
чувствителност към всичко величаво,
живеещо в човешките сърца.

На красотата благородната природа,
на добродетелта най-висшата повеля
в душата си ти носиш
като наследство от духа.
Каквото вечният ти аз
през раждането е донесъл във живота,
до плод узрял се е развило
в годините на младостта ти.
Не си се изкачила твърде рано
във висшите духовни сфери.
Копнежът за духовни царства
не се е появил у теб,
додето не си схванала напълно
невинните сетивни радости.
Душата ти позна любов и гняв,
додето бе духовният копнеж
все още чужд за мисълта ти.
Желаеше да вкусиш
природни красоти
и плодовете на изкуството да сбираш.
И можеше със радост да се смееш,
като дете, незнаещо все още нищо
за тъмната страна в живота.
Научи се и да разбираш щастието на човека
и да тъгуваш за страданията му, когато
все още в теб не съществуваха въпроси
относно корена на мъката и радостта.
Душа, показваща такъв характер,
живота възприема като плод на множество животи.
И цвят е нейната невинност,
не е на същността ѝ корен.
Душа такава можех само
да избира като посредник на духа,
да може той да има дейна сила
в човешкия ни свят.

Но разбери, че същността ти
ще се преобрази във противоположност,
излее ли се в друго същество.
Духът работи в теб във всичко,
което трябва да узрее
във същността човешка като плод
за царството на вечността.
Така че трябва той да разруши,
каквото е от преходния свят.
Но жертвата на неговата смърт
е на безсмъртието семе.
Да се развие трябва за живот по-висш
каквото от смъртта на нисшето разцъфва.

МАРИЯ

Така стоят нещата с мен. — — — —
Даряваш ме със светлина,
със светлина, която ме лишава
от силата да виждам и която
от мен самата ме откъсва.
Ако посредник на духа съм само,
не истинското свое същество,
не ще понасям формата си вече —
не истина е тя, а маска!

ЙОХАН

Приятелко, какво се случва с теб?
Във зора ти угасва светлината
и тялото ти се превръща в стълб,
ръката ти аз вземам —
студена е като смъртта.

БЕНЕДИКТ

Мой сине, много изпитания премина —
сега пред най-голямото стоиш.

Телесната обвивка на Мария виждаш,
ала пред погледа ми *себесъщността* ѝ
в духовни сфери се издига.

ЙОХАН

Виж, устните ѝ се раздвижват.
Говори тя...

МАРИЯ

Дари ме с яснота,
да, с яснота, която ме обгръща
отвсякъде с тъма.
Проклинам тази яснота
и теб проклинам също,
теб, който ме направи
оръдие на дивите изкуства,
с които заблуждаваш хора....
До днес не можех да се усъмня
в духовната ти извисеност,
но стигна ми едничък миг,
за да изтръгна вярата си от сърцето.
Прозрях, че адски същества
са духовете, на които служиш.
Аз заблуждавах други,
защото ти ме заблуди!
Желая да избягам там, където
не може да се чува твоя дума,
но и достатъчно наблизко,
та моето проклетие да те достига!
Изтръгна плама от кръвта ми
и даде на лъжовния си бог,
каквото трябва да е мое.
Ах, този пламък на кръвта,
той трябва да те изгори!
Аз трябваше да вярвам

в измама и заблуда.
И за да е възможно,
в измамен призрак ме превърна ти!
Съзирах често как въздействието мое
преобразява се в противен образ.
Тъй любовта към тебе нека
да се преобрази в див пламък на омраза.
Във всички светове желая
да търся огън, който да те изгори.
Прокл... ах...

ЙОХАН

Но кой говори тук?
Приятелката аз не виждам,
а някакво противно същество!

БЕНЕДИКТ

Във висини душата ѝ се носи,
тук тя остави само своя смъртен призрак.
Едно човешко тяло,
напуснато от своя дух,
е мястото, което Сатаната
желае да превземе,
за да се прояви във видимия свят.
Открие ли такова тяло,
чрез него може да говори.
Говори ни такъв противник,
желаещ да разтури
каквото трябва да изпълня
за бъдещето на мнозина,
а също и за тебе, сине.
Ако приема клетвата, изречена
от празната обвивка на Мария,
за друго, вместо сатанинска хитрост,
тогава ти не би ме следвал.

До мене беше Сатаната.
А ти видя, мой сине,
как в мрак пропадна
каквото преходно е в съществуото,
обичано от теб.
Понеже често духове
са ти говорили от нейната уста,
не ти спестява мировата карма
чрез нея също тъй да чуваш
на пъкъла самия княз.
Ти можеш вече да я търсиш
и да познаеш същността ѝ.
И нека тя за теб да бъде образецът
на висшия човек,
когото ще последваш.
Душата ѝ се носи
в духовни висини,
където хората намират своя първообраз,
заложен в тях самите.
Ще я последваш в областите на духа
и ще я видиш в Слънчевия храм.
Тук, в този кръг, се образува
духовен възел от кармични връзки,
изплетени в световния развой.
Понеже, сине, издържа дотук,
ще можеш да отидеш по-нататък.
Аз виждам как звездата ти сияе.
В света сетивен няма място
за битки, водени от хора,
стремящи се към посвещение.
Сетивният живот каквото има
като загадки, разрешими с ум,
каквото той в човешките сърца поражда,
могло би да възникне чрез любов или омраза
и още ужасяващо да се разраства:

той трябва за духовния търсач да стане
поле, върху което безпристрастно
отвън да може поглед да отправя.
Търсачът трябва да развие сили,
каквито няма на това поле.
Ти трябваше да минеш
през изпитанието на душата,
необходимо на човека,
подготвил се за силите,
принадлежащи на духовни светове.
Но ако тези сили бяха те намерили
за пътя на познанието неподготвен,
те щяха чувстването ти да притъпят,
преди да бе познал, каквото вече си открил.
А съществата, виждащи във глъбините на всемира,
повеждат хора, устремили се към висините,
най-първо до върха, където може да се види,
дали те имат сила
съзнателно да виждат в битието на духа.
И хората, които имат тази сила,
свободни стават от света сетивен.
А другите пък трябва да почакаат.
Мой сине, ти запази себесъщността си,
когато те разтърсваха по-висши сили
и в ужас те потапяше духът.
Воюва твърдо себесъщността ти,
дори когато в теб съмнения вилняха
и искаха във тъмна пропаст да те тласнат.
Достоен ученик си ти за мен
от онзи съдбоносен час,
когато в отчаянието си почувства,
че си изгубен, ала въпреки това
поддържаше те силата във теб.
Дарих ти аз съкровища на мъдрост,
които те изпълниха с кураж

да издържиш дори тогава,
когато вече вяра в себе си изгуби.
Туй беше мъдростта, спечелена от теб,
по-ценна и от вярата, която беше ти дарена.
Сега си зрял, свободен можеш да си вече.
Приятелката ти отиде по-напред,
в духа ще я откриеш.
Аз мога още да ти дам насока:
душевната си мощ разпалвай
чрез думите ми, ключ за висините.
Те ще те водят и когато
не ще те води вече нищо,
съзирано с очите.
От все сърце ги приеми:
*„Творящата светлинна същност
сияе през обширния простор,
за да изпълва с битие света.
Благословията на любовта
затопля вековете, за да призовава
проявата на всички светове.
Духовни пратеници свързват
творящата светлинна същност
със откровението на душата.
Когато с двете съчетае
човекът себесъщността си,
в духовни висини живее.“*
О, духове, които може да съзре човекът,
живот вдъхнете
в душата на сина ни.
И нека просияе в него,
каквото може да изпълни
душата му с духовна светлина.
Да прозвучи във същността му
каквото може да пробуди
копнеж духовно да се възвиси.

ГЛАС НА ДУХ *(зад сцената)*

Възлизат неговите мисли
в първичните основи на света.
Каквото като сенки той е мислил,
каквото като призраци е преживял,
отлита от света на формите:
за чието изобилие
мислещите хора
мечтаят в сенки;
за чието изобилие
виждащите хора
живеят в схеми.

(Завесата пада.)

ЧЕТВЪРТА КАРТИНА

Пейзаж, изразяващ със своята специфика характера на душевния свят. Първо се явяват Луцифер и Ариман. Отстрани се вижда Йохан, потънал в дълбока медитация. Всичко, което следва, се преживява от него в медитацията.

ЛУЦИФЕР

Познай се, о, човече!
Почувствай ме, човече!
Изтръгна се от ръководството духовно,
избяга ти
във земното свободно царство.
Потърси същността си
в объркания земен свят,
да се откриеш в него
награда и съдба ти стана.

Ти мен откри.
Пред сетивата ти воал
поискаха да хвърлят духовете.
Разкъсах аз воала.
В самия тебе пожелаха
да следваш волята им само.
Дарих ти лична воля.
Познай се, о, човече!
Почувствай ме, човече!

АРИМАН

Познай ме, о, човече!
Почувствай се, човече!
Избяга ти от мрака на духа,
намери светлината на Земята.
На истината силата
от твърдостта ми извлечи.
Аз здрава почва
създавам под нозете.
От красотата на сетивността
поискаха да те откъснат духовете.
Създавам тази красота
в сгъстена светлина.
Напред те вода
към истинската същност.
Познай ме, о, човече!
Почувствай се, човече!

ЛУЦИФЕР

По всяко време си ме изживявал
В развоя на живота
неспирно аз те следвам.
Можая да те изпълня
със силна специфичност
и с лично щастие.

АРИМАН

По всяко време си ме виждал.
Физическите ти очи
съзираха ме в земния развой.
Можак за тебе да сияя
във горда красота,
в блажено откровение.

ЙОХАН *(в медитацията, на себе си)*

Това е знакът,
за който Бенедикт говори.
Застават двете сили пред света душевен.
Едната в нас живее като изкусител,
а другата пък замъглява ни очите,
когато гледат външните неща.
Прие едната образ на жената,
показала пред взора ми душевната заблуда,
а другата открива се във всичко.

(Луцифер и Ариман изчезват. Явява се Духът на стихииите с Капезий и Щрадер, които той е извел от земните недра върху земната повърхност. Може да се смята, че те виждат земната повърхност като души.)

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Това е мястото, което
горещо пожелахте.
Ужасни грижи причини ми
желанието ваше да изпълня.
Стихии, духове
се вдигнаха във бясна буря,
щом в царството им да навляза
заставен бях със същността ви.
На силите ми мощно
се противеше мисълта ви.

КАПЕЗИЙ *(подмладен)*

Кое си ти, магично същество,
понесло ме през сфери на духа
до туй прекрасно царство?

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Човешката душа ме вижда само
когато службата привърши,
извършвана от мен за нея,
и все пак следва силата ми тя
през всички времена.

КАПЕЗИЙ

Желая само малко
да питам за духа, довел ме тук.
На новото поле усещам
как жизнените сили в мен се стоплят.
А тази светлина гърдите разширява.
Усещам в пулса ми как бие мировата мощ!
В сърцето ми се ражда
предчувствие за най-възвишени дела,
които бих извършил.
Желая в слово да преобразя
явленията в тази област,
укрепваща ме тъй чудесно.
Души човешки нека
за най-красив живот да процъфтяват,
щом вдъхновение ще мога
да черпя за живота
от извори, течащи тук.

(Светкавица и гръм от дълбините и от висините.)

ЩРАДЕР *(остарял)*

Защо тресат се дълбините,

защо кълтят и висините,
когато се изтръгват
от младата душа
мечти прекрасни на надежда?

(Светкавица и гръм.)

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Мечтателите като вас
изричат гордо тези думи,
ала заблудите на грешна мисъл
пораждат свое ехо
във мировите дълбини.
Но вие чувате го само
когато близо сте до мен.
Че зидате си, вярвате сега,
на истината най-възвишен храм.
Но следствията от делата ви освобождават
огромни буреносни сили
във дълбините на света.
Ще трябва духове да разрушават светове,
за да не могат временните ви дела
опустошение и смърт
на вечността да донесат.

ЩРАДЕР

Пред вечността тогава е заблуда
каквото истина изглежда за човека
в стремежа му да изучава!

(Светкавица и гръм.)

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Заблуда, докато умът ви търси
единствено във бездуховни сфери.

ЩРАДЕР

Мечтател можеш да наричаш
ти младата приятелска душа,
която с пламенна и благородна сила
рисува целите си смело.
Но в моето стареещо сърце
словата ти заглъхват и умират,
макар че гръмотевици и бури
като помощници те имат.
Напуснах манастирския покой
и станах горд изследовател.
Години дълги аз се хвърлях
в безброй житейски бури.
И вярват хората в каквото
за истина им поверявам
от най-дълбоките си чувства.

(Светкавица и гръм.)

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

На тебе подобава да признаеш,
че никой няма как да знае
къде са изворът на мисълта му
и праосновите на битието.

ЩРАДЕР

О, тези думи
отекваха в душата ми със ужас
по времето на младостта,
изпълнена с надежда,
когато почна да се люшка
опората на мисълта ми.

(Светкавица и гръм.)

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Не ме ли овладееш ти
със тъпото оръжие на мисълта си,
не представляваш нищо друго
освен измамен мимолетен образ
на собствената си заблуда.

ЩРАДЕР

Отново тези страшни думи.
Те прозвучаха в мен,
когато искаше онази ясновидка
да разруши сигурността на мисълта ми
и на съмнението тръна да почувствам.
Ала отмина вече всичко.
На силата ти аз ще устоя.
Теб, старче, който тъй измамно
на същността си образа показваш
под маска на природен повелител,
теб разумът ще те надвие,
но не по начина, по който мислиш.
Достигне ли в човека той
до горди висини, не роб,
а господар в природата ще бъде.

(Светкавица и гръм.)

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Светът е подреден така,
че за услуга
с услуга се заплаща.
Дарих ви себесъщността,
отплата ми дължите.

КАПЕЗИЙ

От моята душа желая

духовно копие да сътворя за всичко.
Природата, преобразена в идеали,
възкръсва във човешките дела
и е достатъчно възнаградена,
щом истински е отразена във живота.
И ако на великата световна майка
се чувстваш сроден ти
и произхождаш от основи,
в които властват силите първични,
в главата и в гърдите ми живеещата воля,
към висши цели устремена,
награда нека да е за труда ти.
Защото той ме възвиси
от смътно чувство
до горда мисъл.

(Светкавица и гръм.)

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

На смелите си думи
нищожността можяхте да съзрете
тук, в мойто царство.
Противници на всеки ред,
те будят бури и стихии.

КАПЕЗИЙ

Тогавя потърси отплата,
където ти ще я откриеш.
Душевните подбуди на човека трябва
сами да си създават ред и мярка
във истински духовни висини.
Защото той не може да твори,
когато други искат да използват
плода на неговото дело.
Достатъчна сама за себе си е песента,

която птицата свободно пее.
Така човекът също има
отплата, щом твори свободно
и щастие от дейността си чувства.

(Светкавица и гръм.)

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Не е нормално
да ми отказвате отплата.
А щом не можете да я дадете,
кажете на жената,
дарила сила на душите ви,
заради вас да заплати.

(Духът на стихииите изчезва.)

КАПЕЗИЙ

Изчезна.
В каква посока да поемем?
Ще трябва в тези нови светове
да се оправяме сами.

ЩРАДЕР

По най-добрия път,
какъвто можем да открием,
с доверие да тръгнем, предпазливо,
за да достигнем до целта си.

КАПЕЗИЙ

Изглежда най-добре ще бъде
за тази цел да не говорим.
Ще я намерим,
ако се отдадем безстрашно
на вътрешния си импулс.

А той ми казва: истината да те води,
разгръщай жизнените сили,
придай им благороден облик
във всяко свое дело.
И стъпките ти ще те водят
до истинската цел.

ЩРАДЕР

Макар да сме в началото,
не трябва да ни липсва
съзнание за правилните цели,
които носят полза на човека
и искат щастие да сътворяват.
Ако на себе си сам служиш,
последвай подтика в сърцето,
но ако искаш да помогнеш и на други,
ти трябва истински да разбереш
какво е нужно на живота ти.

(Явява се другата Мария, също в душевна форма.)

Я виж, какво прекрасно същество!
Скалата сякаш го създаде. От коя ли
световна глъбина то произхожда?

ДРУГАТА МАРИЯ

Проправям своя път
през скални дълбини
и на скалите волята желая
да облека в човешко слово:
усещам на Земята същността
и искам с мисли на Земята
в човешката глава да мисля.
Чист жизнен въздух аз поглъщам

и силите на въздуха превръщам
в човешки чувства.

ЩРАДЕР

Тогаз не можеш ти да ни помогнеш.
Далеч е от човешките стремежи
каквото във природата остава.

КАПЕЗИЙ

Харесвам думите ти, жено! С радост
по моя начин ще го изразя.

ДРУГАТА МАРИЯ

От гордите ви думи аз се чувствам странно.
Каквото казвате, за мен е непонятно.
Ако оставя думите ви да звучат
от същността ми по различен начин,
ще се разгърнат те над всичките неща,
намиращи се в моята среда,
и ще тълкуват тяхната загадка.

КАПЕЗИЙ

Ако е истина каквото казваш,
тогава превърни на свой език
въпросите за истинските ценности в живота,
така че отговор природата да ни даде.
Сами не можем да попитаме така,
че тя да може да ни разбере.

ДРУГАТА МАРИЯ

В мен виждате по-малката сестра
на висшето духовно същество,
живеещо във царството, отдето сте дошли.
То в тази област ме отпрати
отблясъка му да показвам

на сетивата на човека.

КАПЕЗИЙ

Напуснали сме царството, което
могло би нашия копнеж да утоли?

ДРУГАТА МАРИЯ

Но ако не откриете отново път назад,
напред не ще успеете да продължите.

КАПЕЗИЙ

А кой е правилният път?

ДРУГАТА МАРИЯ

Два пътя съществуват.
Щом силата ми стигне своя връх,
във царството ми съществата
започват да сияят в дивна красота
и бликва ярка светлина от извори и от скали.
Разкошни цветове блестят навред
и веселба на съществата
изпълва въздуха със бодри звуци.
Ако душата ви се отдаде тогава
във битието ми на чистото блаженство,
ще полетите на криле духовни
в световното начало.

ЩРАДЕР

Не е за нас.
Мечтателство зовем го.
Желаем твърда почва,
а не въздушни кули.

ДРУГАТА МАРИЯ

Ако ли другата пътека изберете,

ще трябва
да се откажете от гордия си дух
и да забравите каквото разумът диктува:
природно настроение да ви обхване,
душата детска в мъжката ви гръд да властва,
от сенки-образи на мисъл недокосната.
Така, макар и не чрез знание,
ще стигнете до изворите на живота.

(Другата Мария изчезва.)

КАПЕЗИЙ

И ето че отново сме оставени сами.
Научихме, че трябва да работим
и търпеливо да очакваме
плода от дейността си.

(Йохан е излязъл от медитация, стои настрана, без да участва в самото действие.)

ЙОХАН

В това душевно царство пак
открих познати хора: този, който
говореше за приказките на Фелиция,
тук само мога да го виждам
какъвто той на младини е бил;
а онзи, който като млад човек
монашески живот избрал е,
представи ми се като старец.
При тях бе на стихииите Духът.

(Завеса.)

ПЕТА КАРТИНА

Подземен скалист храм, скритото мистериенно място на йерофантите. Бенедикт, Теодосий, Романей, Ретардий; Феликс Балде, другата Мария. Йохан в медитация, както в предишната картина.

БЕНЕДИКТ *(на изток)*

Другари станахте ми вие
във царството на вечния живот
и ето ме сега при вас, дошъл
да търся нужната ми помощ да насоча
съдбата на човека, който трябва
оттука да получи светлина.
През мъките на изпитанията той премина,
положи във горчивите неволи на душата
основата за посвещение,
което трябва знание да му дари.
Като вестител на духа,
изпълних своята задача
да донеса на хората богатства,
които в този храм се съхраняват.
На вас ви предстои сега
да доведете работата ми докрай.
Открих му светлината, чрез която
за първи път прогледна той в духа.
Но за да станат образите истина за него,
ще трябва нашите дела да се обединят.
От себе си говоря само аз,
чрез вас звучат всемирни духове.

ТЕОДОСИЙ *(на юг)*

Говори силата на любовта,
която свързва светове
и с битие изпълва съществата.
В сърцето му да се излее топлина!

Той трябва да прозре
как мировия дух да приближи,
като пожертва
заблудата на самобитността си.
Ти зрението му сега освободи
от прелестния сън на сетивата:
духа му топлината ще пробуди
от същността на собствената му душа.
Извлече себесъщността му ти
извън телесната обвивка.
А любовта душата му ще укрепи
и тя ще стане огледало,
в което може да се възприема
каквото случва се в духа.
Ще го дари със сила любовта
да се почувства като дух
и ще му изгради ухо,
да чува словото духовно.

РОМАНИЙ *(на запад)*

И моите слова
не са на същността ми израз.
Говори мировата воля. Както ти доведе
до силата човека, поверен на теб,
за да живее той в духа,
така сега и тази сила ще го води
отвъд пределите на време и пространство.
Той ще достигне сфери,
в които творческите духове царуват.
Те трябва да му се открият,
дела от него да поискат.
С готовност ще ги стори той.
И цели на вселенските творци
ще оживяват в него; с дух
праначала ще го проникнат.

Ще го дарят със сила мировите Власти.
Ще го изпълнят Силите на сферите със светлина.
Ще го възпламенят световни господари.

РЕТАРДИЙ *(на север)*

Откакто бе създадена Земята,
в кръга си трябваше да ме търпите.
Така и днес на вашия съвет ще трябва
да чуете и моите слова.
За да завършите каквото
обсъдили сте тук добре,
ще мине още доста време.
До днес Земята знак не ни е дала,
че би желала нови посветени.
Додето тук, където сме събрани,
не дойдат и онези същества,
които без да бъдат посветени,
ще могат да освободят духа от сетивата,
на мене ми е позволено
усърдието ви да обуздавам.
Те трябва първо да ни известят,
че ново откровение е нужно на Земята.
И затова задържам в храма
духовната ви светлина,
за да не носи на незрелите души
вреди, наместо благодат.
От себе си аз давам на човека част,
която кара го да счита
сетивната реалност за най-висша,
додето още вижда се опасност
духовното познание очите му да заслепи.
Така ще може вратата все още
да го насочва към духа,
а целите на личната му воля
ще могат да се водят още

от силните желания, които
опипват сляпо в тъмнината.

РОМАНИЙ

Откакто бе създадена Земята,
в кръга си трябваше да те търпим.
Ала изтече вече времето,
за дейността ти отредено.
Във мене чувства мировата воля,
че близо са онези хора,

*(Феликс Балде се явява в земния си облик, другата Мария – в душевна
форма от скалите.)*

които, без да бъдат посветени,
духа си могат да освободят
от външната сетивна илюзорност.
Не можеш вече пътя ни да спираш.
По своя воля храма те ще приближат
и ще ти възвестят, че искат да помагат,
обединени с нас, в духовните дела.
До този миг
не бяха още те готови
и вярваха, че ясновидска сила
и разум трябва да са разделени.
Разбраха до какво умът довежда,
ако от съзерцанието отделен,
в световни дълбини се заблуждава.
Ще ти говорят те за плодове, които
от твоята мощ ще трябва да узреят
в човешките души.

РЕТАРДИЙ

Помагахте на делото ми вие,
макар и несъзнателно. Сега

ще трябва с помощта да продължите.
Ако стоите настрана от всичко,
което в сферата ми се намира,
за дейността ви ще остане
запазено пространство,
каквото имавте до този миг

ФЕЛИКС БАЛДЕ

На мене повели ми сила,
която на духа ми проговори
от земни глъбини,
в светилището да отида.
Тя иска да ви съобщи чрез мен
за грижите и своята неволя.

БЕНЕДИКТ

Приятелю, какво в душата си научи
за мъката, стаена в дълбините земни?

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Онази светлина, която като плод
на знание в човека просиява,
в храна да се превърне трябва
на силите, които в земната тъма
работят за космическия ход.
Отдавна са лишени от храната те.
Защото туй, което в наши дни
развива се във мозъка човешки,
на земната повърхност служи,
но не прониква в дълбините.
Витаят нови суеверия в главата на човека,
отправящ поглед към световното начало
и искащ в областите на духа
да вижда само призраци, които
изникват от сетивната заблуда.

Търговецът за луд ще сметне купувача,
изричащ думи като тези:

„Ей там мъглата в долината може
да се превърне във монети,
с които трябва да ти се плати.“

Търговецът не ще очаква
жълтици от мъглата.

Но ако той да разреши жадува
най-висшите загадки на живота,
приема най-охотно, че всемирът
е бил създаден от мъглявината,
щом тъй науката му казва
като отплата за духовните му нужди.

Учител, който разбере,
че някакъв невежа иска
да се издигне във научни висини,
без изпит да е издържал,
с презрение ще се отвърне.

И въпреки това науката не се съмнява,
че някакво си праживотно може,
без изпити, от дух лишено,
от само себе си в човек да се превърне.

ТЕОДОСИЙ

Защо тогава не откриеш
на други извора на светлината,
сияеща от твоята душа
с такива бляскави лъчи?

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Наричат ме мъдруващ, фантазьор
добронамерените хора,
за други съм глупак,
последвал глупостта си,
от тях не искащ да се поучава.

РЕТАРДИЙ

Показваш колко си необразован,
като говориш по такъв наивен начин.
Не знаеш, че достатъчно разумни
са учените, за да си направят
такова възражение сами, и ако те
не го направят, знаят също и защо.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Достатъчно са умни, знам,
подобно възражение да разберат,
но не дотам, че в него да повярват.

ТЕОДОСИЙ

Какво да сторим, за да предоставим
каквото нужно е на тези земни сили?

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Додето на Земята слушат само хора,
не искащи да си припомнят произхода си духовен,
ще продължават да гладуват в земните недра
онези рудни сили.

ДРУГАТА МАРИЯ

От думите ти, братко Феликс, чувам,
че смяташ за изтекли времената,
когато служехме на земния живот
и оживявахме без посвещение, чрез мъдростта
от собствените жизнени основи,
духа и любовта във битието.
Надигаха се в тебе духовете на Земята,
та без наука светлина да сътворят.
Царуваше във мене любовта,
пораждаща се в битието на човека.
За в бъдеще желаем с братята,

свещенодействащи във този храм,
да носим плодове в човешките души.

БЕНЕДИКТ

Ако се съюзите с нас,
успех ще има делото за посвещение.
И мъдростта, която на сина си дадох,
ще разцъфти у него мощно.

ТЕОДОСИЙ

Ако се съюзите с нас,
за жертва радост ще възникне
и любовта ще влива топлина
в душевния живот на търсеция дух.

РОМАНИЙ

Ако се съюзите с нас,
духовни плодове ще зреят,
ще избуят дела, които от душите
в духовни действия ще се разраснат.

РЕТАРДИЙ

Когато с вас се свържат те,
какво ще стане с мене?
Делата ми ще са безплодни
за ученика на духа.

БЕНЕДИКТ

Ти ще преминеш в друго битие,
изпълнил вече своята задача.

ТЕОДОСИЙ

Живот ще водиш в жертви,
когато сам ще се пожертваш.

РОМАНИЙ

В човешките дела ще носиш плодове,
ако се грижа аз за плодовете.

ЙОХАН *(както в предишната картина, излязъл от медитация)*

Съзря духовният ми поглед братята във храма.

Приличаха на хората, които
познавам вече в земния живот,

а Бенедикт единствено духовно.

Стоящият до него вляво бе като мъжа,
желаещ само с чувство до духа да стигне.

А третият подобен беше на човека,
признаващ силите в живота

единствено в машините и външните дела.

Четвъртият ми беше непознат.

Погледнах аз в душата на жената,
която след смъртта на своя мъж
обърна се към светлината на духа.

А Феликс пък дойде,
каквото е в живота.

(Завесата бавно пада.)

ШЕСТА КАРТИНА

Същата обстановка като в Четвърта картина. Духът на стихииите стои на същото място. Пред него е госпожа Балде; по-късно Герман. Йохан е потънал в медитация.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Тук призова ме ти.
От мен какво желаш да научиш?

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Аз дадох на Земята двама души.
И двамата в духовната им сила
чрез тебе бяха оплодени.
Живот за своите души
откриваха в словата ти,
когато суха мисъл ги сковаваше.
Ала каквото ти им даде,
към мен сега те задължава.
Духът им, още слаб,
не може службата към тях да ми плати

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Години идваше наред
единият от тях в дома ни
да черпи силата, която
даряваше на думите му пламък.
По-късно той и другия доведе.
Така и двамата се хранеха със плодовете,
чиято стойност не познавах още.
Добро от тях обаче малко
получих аз като отплата.
Те знанието си дариха на сина ми.
Замисленото бе добро,
ала детето ни умря душевно.

Израсна в светлина, която
баща му Феликс получаваше обилно
от извори, скали и планини
като дълбоки поучителни слова.
И свързано с това бе всичко,
което в моята душа израсна
до днес от детските години.
Духовното усещане в сина ми
умря във сянката на мрачната наука.
И вместо весело дете,
човек израсна,
с душа и със сърце,
изпразнени и пусти.
А ти сега дори желаеш
да заплатя каквото ти дължат.

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Тъй трябва.
Щом служи първо на това,
което в тях е земна част,
духът чрез мен желае ти
до края делото да доведеш.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Не е в природата ми да отказвам
каквото *трябва* да извърша.
Но първо ми кажи, ще имам ли вреда
заради стореното от любов?

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

За тях каквото ти направи на Земята,
лиши сина ти от душевна сила.
Сега каквото даваш на духа им,
е загуба за твойта себесъщност.
И загубата ти на жизнената сила

в телесна грозота ще се покаже.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Отнеха на детето
душевните му сили,
а аз пък трябва да се появявам
пред погледа на хората като плашило,
за да узрее плод –
съдържащ мъничко добро – за тях!

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Но ти за благо то на хората работиш,
а също и за щастието лично.
Животът на детето
и майчината красота
ще разцъфтят за вас в по-висша форма,
когато във човешките души
покълнат новите духовни сили.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Какво да сторя?

ДУХЪТ НА СТИХИИТЕ

Ти често вдъхновяваше човешките души,
сега и духовете на скалите вдъхнови.
Ти трябва днес да избереш
една от приказките си и да я повериш
на служещите в делото ми същества.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Така да бъде...
Живяло нявга същество.
От Изток то на Запад прелетяло
по слънчевия път.
Летяло над земи и над морета

и гледало от висините
как хората живеят.
Видяло как обичат се и как
в омраза се преследват.
Не можело да възпрепятства нищо
на съществото полета, защото
омразата и любовта
създават същото хилядократно.
Но ето, че над дом се спряло,
а вътре мъж седял си, уморен.
Той размишлявал за човешката любов
и за човешката омраза.
Върху лицето му дълбоки бръчки
била вдълбала мисълта му вече.
Косата му била напълно побеляла.
Загрижено за него,
изгубило то слънчевия си водач
и при мъжа останало.
Било все още в неговата стая,
когато слънцето залязло.
Когато слънцето изгряло пак,
приел го слънчевият дух отново.
И гледало то хората как те
прекарват своя жизнен път
в омраза и любов.
Когато то за втори път дошло
над онзи дом,
следящо слънчевия път,
тогава погледът му паднал
върху един умрял човек.

(Зад една скала започва да говори Герман, но остава невидим.)

ГЕРМАН

Живял един мъж нявга.

От Изток той поел на Запад.
За знание примамвала го жажда,
морета и земи преброждал.
Той гледал според мъдрите си правила
как хората живеят.
Видял ги как се любят
и как в омраза се преследват.
Мъжът съзирал всеки миг,
че краят е дошъл на мъдростта му.
Но как омраза и любов безспирно
царуват в земния живот,
не можел той да изведе в закон.
И много случаи описал,
ала му липсвал общ обзор.
По пътя си със същество на светлината
се срещнал сухият изследовател.
Животът му бил тежък,
защото то неспирно водило борба
със тъмна сенковидна форма.
„Кои сте вие“,
попитал сухият изследовател.
Едното същество му рекло: „Аз съм любовта“,
а другото: „Омразата в мен виж!“
Ала мъжът не чувал вече съществото.
И като глух изследовател
от Изток продължил на Запад.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Но кой си ти, по собствен начин
изопачаващ думите ми нежелано?
Звучаха като подигравка те,
а да се подигравам ми е чуждо.

ГЕРМАН *(излизайки напред)*

Духът на мозъка съм на Земята.

Подобие-джудже от мене само
живее във човека.
Във него мислят се неща,
които са самонадсмешка,
ако покажа ги в размера,
явяващ се във моя мозък.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Затуй ли също с мен се подиграваш?

ГЕРМАН

Аз често упражнявам занаята,
но никой не ме чува.
Използвах случая да се явя
поне веднъж, където
ще могат да ме чуят.

ЙОХАН *(излязъл от медитация)*

Той бе мъжът,
за себе си изрекъл,
че светлината на духа
като от само себе си била
проникнала във неговия мозък.
Подобно на мъжа си,
Фелиция изглеждаше,
каквато е в живота.

(Завесата пада.)

СЕДМА КАРТИНА

Духовната област. Мария, Филия, Астрид, Луна, дете; Йохан, отначало от разстояние, после се приближава; Теодора, накрая Бенедикт.

МАРИЯ

Сестрици мои, в този час
ми помогнете пак,
тъй както сте го правили преди,
да мога в мен да изживея
отново мировия етер:
в хармония да зазвучи,
с познание една душа
звучейки да проникне.
Знаменията аз съзирам,
към работа зоват ни те.
И делото ви нека
със моето да се обедини.
Стремящият се към познанието, Йохан, нека
чрез творчеството ни да се издигне
до истинското битие.
Във храма братята проведоха съвет
как трябва да го изведат
от дълбините в светли висини.
От нас очакват те,
че ще пробудим
в душата му мощта
за полета към висините.
О, моя Филия, ти извлечи
светлинна чиста същност
от мирови простори,
със звучна прелест изпълни се
от творческа душевна сила,
та с дарове да ме дариш
от глъбини духовни сбрани.

Ще мога аз да ги втъка
в раздвижен танц на сфери.
Ти също, Астрид,
любимо отражение на моя дух,
превърщай тъмна сила
в струяща светлина,
за да сияе в цветовете.
Подреждай звуковата същност,
та мировото вещество да може
звучащо да живее.
Така ще мога аз духовно чувство
да поверя на устремения човешки ум.
Ти, Луна – толкоз силна, –
която вътрешно си укрепена,
като сърцевината на живота,
израстваща в средата на дървото,
обедини със даровете на сестрите
лика на своята неповторимост,
за да получи търсещият дух
на знанието сигурност в душата.

ФИЛИЯ

Желая аз да се изпълня
с най-чисто битие на светлината
от мирови простори.
Желая аз да вдишвам
животворящата материя от звук
от етерните далнини,
за да успее делото ти, скъпа сестро.

АСТРИД

Желая да втъка
блестяща светлина
в забулващия мрак.
Желая да сгъстя

живота на звука.
Той нека да звучи, блестейки,
и да блести, звучейки,
че ти, сестрице скъпа, да насочваш
лъчите на душата.

ЛУНА

Да стопля искам същността душевна
и жизнения етер да втвърдя.
Да се сгъстят,
да се почувстват
и да пребъдват, себе си творящи,
че ти, сестрице скъпа,
на знанието сигурност
да можеш да даряваш
на търсеция във душата.

МАРИЯ

От областта на Филия
да се излива чувството на радост.
От силите за всепромяна на ундините
да се пробуди
душевната чувствителност.
Така пробуденият може
да изживее мировата радост
и мировата болка.
Чрез делото на Астрид
желание за обич да избликне.
На силфите ефирният живот
да породи в душата
копнеж за саможертва,
че посветеният да може
да влее сили в хората,
в страдания живеещи,
за щастие копнеещи.

От силата на Луна
устойчивост да бликне.
Мощта на огнените същества
в душата сигурност да сътвори.
Да може знаещият сам да се открие
в душевното движение,
в световния живот.

ФИЛИЯ

Желая да помоля мировите духове
да очароват със светлинната си същност
човешкото душевно чувство.
Звукът на словото им да излива
в слуха духовен щастие и радост,
че по душевните пътеки
пробуждащият се да може
да се издигне до небесни висини.

АСТРИД

Желая струите на любовта,
които стоплят световете,
на посветения да водя към сърцето,
небесните блага да внася той
в делата земни
и настроение за святост
да носи на човешките деца.

ЛУНА

Ще моля от Прасили
кураж и сила,
за да ги вложа
на търсеция в гълбините на сърцето,
да може да го води във живота
увереност във себесъщността му.
Сам в себе си той сигурност да чувства.

От този миг да сбира
узрели плодове
и да извлича семена от тях
за вечността.

МАРИЯ

За благородно дело
обединена с вас, сестрици,
ще мога да постигна
желаното от мен.
Преминалият изпитания най-тежки,
изпраща зов в света на светлината.

(Явява се Йохан.)

ЙОХАН

О, ти ли си, Мария!
Страданието ми донесе
богати плодове.
Изтръгна ме от призрачния образ,
създаден от самия мен
и в плен държал ме досега.
На болката дължа,
че аз можах до теб да стигна
по пътищата на душата.

МАРИЯ

Какъв бе пътят, който
доведе те дотук?

ЙОХАН

Почувствах аз,
че съм разчупил
оковите на сетивата.
Освободи се моят поглед

от всякакви прегради,
които настоящето налага.
Можех да видя нещо друго
в живота на един човек,
не само соченото от мига
във тясно обкръжение.
Капезий, остарял изглеждащ
за погледа сетивен,
показан беше от духа като младеж,
изпълнен със надежди и мечти,
пристъпващ във живота,
от предани слушатели обграждан.
А Щрадер, още млад в живота,
едва изтръгнал се от манастира,
можех да го съзря,
какъвто някога би станал,
преследва ли целта си,
тъй както прави го сега.
И само хората, които на Земята вече
изпълнени са с дух,
непроменени се явиха
във царството духовно.
Фелиция и Феликс бяха
във земната си форма,
когато ги видях
с духовния си взор.
А после моите водачи
показаха се благосклонни,
говореха за дарбите, които ще развия,
достигна ли на знанието висините.
С духовните си органи видях
и още много, от което
ограничено ми разкриха
отпърво сетивата земни.
Проблесна в новия ми свят

на истинска преценка светлината.
Ала не можех още да отсъдя
дали съновидение бе всичко,
или в духовни сфери се намирах.
Не знаех още
дали духовният ми взор
докосва другите неща,
или пък само себесъщността ми
разраснала се е до свят различен.
Тогава се яви самата ти,
но не каквато си сега,
не както в миналото съм те виждал.
Видях как вечно във духа стоиш.
Не бе човешка същността ти.
Можях да разпозная ясно
духа във твоята душа.
Не вършеше каквото
човек в сетивно тяло прави;
държеше се той като дух, желаещ
живот да вдъхне на дела,
израстващи във вечността.
Едва сега, когато мога
пред тебе да стоя в духа,
ме озарява пълна светлина.
Сетивният ми поглед в теб
позна реалността така добре,
че вече сигурност усещам
в духовната страна:
пред мен магичен образ не стои.
Това е истинската същност,
в която аз те срещнах там,
в която мога тук да те открия.

ТЕОДОРА *(явявайки се)*

Подтиквана съм да говоря.

Мария, от челото ти се вдига
сияние от светлина.
Сиянието се оформя,
добива форма на човек.
Това е мъж, изпълнен с дух.
Край него са събрани други хора.
Аз виждам в прадалечни времена.
Благочестивият човек,
издигнал се над твоята глава,
от своите очи излъчва
най-чист душевен мир
и задушевност блика
от благородните черти.
Пред него погледът ми вижда
една жена, която всеотдайно
се вслушва в думите, които
излизат от устата на мъжа.
Аз чувам тези думи,
а те звучат така:
„Към боговете си благоговейно
обръщахте се вие.
Обичам боговете като вас;
дариха ви мисловна мощ,
в сърцата ви посяха смелост.
Но даровете им извират
от по-върховно същество.“ — — — —
Аз виждам да пораждат
словата на мъжа
у хората най-бурни чувства.
И мога виковете им да чуя:
„Убийте го! Желает той да ни лиши
от даровете, дадени от боговете!“
Спокойно пак мъжът говори.
Разказва за Богочовека, слязъл на Земята
и победил смъртта:

говори за Христос.
И докато говори,
душите се успокояват.
Единствено едно езическо сърце
се противи и се кълне
да отмъсти на този мъж.
Аз мога да го разпознавя,
отново то тупти в детето,
което ти, Мария, приюти.
Христовият вестител му говори:
„При мене в настоящия живот
съдбата ти не иска ти да дойдеш.
Ала ще чакам търпеливо
съдбата да те доведе при мен.“
В нозете на мъжа стоящата жена
смирено пада, чувства се преобразена.
Една душа Богочовека моли.
Едно сърце обича пратеника Божи.

(Йоан коленичи пред Мария.)

МАРИЯ

Каквото в теб просветва, Йоан,
до пълно осъзнаване го пробуди.
Оковите на сетивата
отхвърли паметта ти.
Почувства ме и себе си почувства,
каквито сме били в предишния живот.
Жената, за която ни разказа Теодора,
бе ти самият.
Така в нозете ми стоеше,
когато като пратеник Христов
при племето ти аз дойдох.
Каквото бе ми поверено
на Хибернийските свети места

от онзи Бог, живял в човека
и станал победител над смъртта,
аз трябваше да занеса на хора,
в които още жива бе душата,
принасяща със радост жертви
на Один, бога тъй могъщ,
и мислеща с печал
за светлия Балдур.
В деня, когато със сетивен взор
в сегашния живот съзря ме,
привлече те към мен мощта,
израснала във теб от тази вест.
Понеже действаше могъщо тя,
но несъзнателно за нас,
донесе ни страдания, които
в живота трябваше да превъзмогнем.
В самите ни страдания обаче
бе скрита силата, довела ни
в духовни царства,
където истински се опознахме.
Скръбта ти прекомерно се разрасна
сред толкоз много хора,
с които свърза се чрез сили на съдбата.
Затуй можа изявата на същността им
сърцето ти тъй силно да разтърси.
Събра ги кармата край теб,
та в тебе сила да пробуди,
за да напредваш във живота.
И тази сила те разтърси тъй,
че ти, от тялото свободен,
да се издигнеш във духовни светове.
Най-близо до душата ми стоиш
ти, който в болките запази верността си.
Затуй ми беше отредено да извърша
до края посвещението,

дарило ти духовна сила.
Духовно виждане пробудиха у тебе
във храма служещите братя.
Ала ти можеш само да познаеш,
че истина е туй, що виждаш,
ако в духовната страна откриеш
такова същество, с което вече
си свързан силно в земния живот.
Изпратиха ме братята пред теб,
за да успееш да го срещнеш тук.
Най-тежкият ти изпит беше,
когато аз бях призована тук.
Помолих Бенедикт, водача,
да разреши загадката житейска,
изглеждаща ми тъй жестока.
От думите му бликаше блаженство,
когато той задачите ни осветли.
Разказа ми и за духа,
комуто беше в служба посветена
живеещата сила в мен.
При думите му сякаш в миг
духовна ярка светлина
душата ми прониза и превърна
страданията ми в блаженство.
Душата ми изпълни мисълта,
че той ми даде светлина.
Да, светлина,
която ми дарява силата да виждам.
А в мисълта ми волята цареше:
да се отдам изцяло на духа,
да се подготвя аз за жертва,
която би могла до него да ме приближи.
И тази мисъл беше много силна.
Криле ми даде на душата и ме прати
към царството, в което ме откри.

В мига, когато се почувствах
от тялото свободна, аз можах
духовен взор към тебе да отправя.
Пред мен не беше само Йохан,
видях жената,
последвала ме в стари времена
и свързала съдбата си със мен.
Така духовна истина получих тук
чрез тебе, който в земния живот
си свързан най-дълбоко с мен.
Добих духовна сигурност, която
способна станах да даря на теб.
Изпращайки на Бенедикт лъчи
на най-възвишена любов,
пред теб вървах.
И той ти даде сила
в духовни сфери да ме следваш.

БЕНЕДИКТ *(явявайки се)*

Открихте се сами
във сферите духовни,
сега аз мога тук
отново да съм с вас.
Дарих ви силата,
която ви доведе тук;
самият аз
не можех да го сторя.
Така изисква го законът,
на който аз се подчинявам.
Отпърво трябваше сами
да придобиете духовен взор –
той видим тук за вас ме прави.
За вас едва сега започва пътят
на странстването ви в духа.
В сетивния живот

ще се сдобиете със нови сили
и с този дух, разкрил ви се сега,
ще подпомагате човешкия прогрес.
Съдбата ви обедини,
за да разгърнете мощта,
която трябва за добри дела да служи.
Вървейки по душевната пътека,
самата мъдрост ще ви учи,
че най-високи цели се постигат,
ако постигнали духовна сигурност души
за благото в света работят вярно.
В познание духовното водачество ви свърза,
сега обединете се да действате духовно.
На тази област съществата ви даряват
чрез мене думи, пълни с мощ:
*„Творящата светлинна същност
сияе от човека към човека,
за да изпълни с истина света.
Благословията на любовта
душата стопля в другата душа,
за да създава
блаженството на всички светове.
И пратеници на духа обединяват
благословеното човешко дело
със мировите цели.
И щом човекът,
откриващ се във друг човек,
чрез топлината на душата
успее тези две неща да съчетае,
духовна светлина сияе.“*

(Завеса.)

ИНТЕРМЕЦО

Приема се, че предходните картини са представлението, на което София е присъствала и че тя е посетена на следващия ден от своята приятелка Естела. Всичко, което следва, се случва в същата стая като в Пролога.

СОФИЯ

Скъпа моя Естела, прощавай, че те накарах да чакаш, но непременно трябваше да се погрижа за децата.

ЕСТЕЛА

Ето ме пак при теб. Толкова те обичам, че нещо развълнува ли ме много, винаги искам да го споделя с теб.

СОФИЯ

Ти винаги ще намираш в мен приятелката, която може да споделя най-топло твоите чувства.

ЕСТЕЛА

Много ми допадна пиесата „Лишени от наследството на душата и тялото“. Може да ти се стори странно, ако ти кажа, че в течение на няколко мига пред душата ми сякаш застана всичко, което съм могла да наблюдавам някога като човешко страдание. В тази творба беше представено с най-голяма художествена сила не само това, което сполетява много хора като нещастие, но със заслужаваща удивление проникателност вниманието ни бе насочено към най-дълбоките душевни страдания.

СОФИЯ

Трудно е да си създадем правилна представа за дадена творба на изкуството, когато само слушаме за нейното съдържание. Но все пак ще ми бъде приятно, ако споделе-

лиш какво те е развълнувало така.

ЕСТЕЛА

Драматичната композиция беше чудесна. Авторът иска да ни покаже как млад художник загубва цялото си творческо желание, защото започва да се съмнява в любовта на една жена. Тя му дава силата да разгръне изпълнените си с надежда заложи. От най-чистото въодушевление към неговото изкуство в нея се ражда най-красивата самопожертвователна любов. Благодарение на тази любов той може да изживее пълно разгръщане на творческите си сили в своето изкуство. Той разцъфтява, така да се каже, под слънцето на благодетелката си. Чрез продължителното общуване с тази жена у него се развива благодарност към нея, която се превръща в страстна любов. Това го кара все повече да пренебрегва едно бедно създание, което му се е отдало във вярна любов и накрая умира от мъка, защото трябва да осъзнае, че е изгубило сърцето на любимия мъж. Когато чува за смъртта ѝ, новината не го развълнува особено, защото чувствата му принадлежат единствено на неговата благодетелка. Но все пак той постепенно се убеждава, че приятелските им чувства никога не могат да се превърнат в страстна любов. Това прогонва цялата творческа радост от душата му. Той се чувства все по-опустял в своя вътрешен живот. В такова душевно състояние си спомня отново за своята бедна изоставена. И от изпълнен с надежди човек се превръща в самотна развалина. Без изглед да намери някаква светла точка, той е покосен от смъртта. Всичко това е представено изключително живо в драматично отношение.

СОФИЯ

Мога да си представя колко силно е въздействало представлението тъкмо на теб, моя скъпа Естела, понеже

си страдала толкова много още в младините си, когато пред очите ти се разкриваше съдбата на хора, доведени до горчива душевна неволя поради тежките житейски конфликти.

ЕСТЕЛА

Мила моя София, в това отношение ме разбираш неправилно. Аз много добре мога да правя разлика между творение на изкуството и самата действителност. А това означава да не съдим за първото, изхождайки от самото него, ако искаме да внесем в съжденията си чувствата, с които посрещаме събитията в живота. Това, което този път ме развълнува така дълбоко, е само съвършеното художествено представяне на един дълбок житейски проблем. И с пълна яснота успях да осъзная как изкуството може да се издигне до своята висота само когато се придържа към пълнокръвния живот. Когато се отдалечи от него, творенията му стават неистинни.

СОФИЯ

Мога да те разбера напълно, когато говориш така. Винаги съм се възхищавала от хората на изкуството, съумели да постигнат напълно достоверно изобразяване на това, което наричаш истина в живота. И вярвам, че именно в наше време мнозина са постигнали майсторство в това. Само че именно най-големите произведения в тази област оставиха в душата ми известно неприятно чувство. Дълго време не можех да си го обясня. Но един ден в мен проблесна светлина, която ми донесе отговор.

ЕСТЕЛА

Искаш да ми кажеш, че твоят светоглед те отклони от цененето на реалистичното изкуство?

СОФИЯ

Мила Естела, нека да не говорим днес за моя светоглед. Добре знаеш, че чувството, за което току-що говорих, дълго време живееше в мен, преди да знам и най-малко за това, което наричаш мой светоглед. И аз чувствам нещата по този начин не само по отношение на така нареченото реалистично изкуство, но и други неща пораждаат у мен същото чувство, особено силно тогава, когато осъзнавам това, което във висш смисъл бих могла да нарека неистинност на някои творения на изкуството.

ЕСТЕЛА

Наистина не мога да го проумея.

СОФИЯ

Помисли само, мила Естела, че живото разбиране на истинската действителност трябва да породи в сърцето чувството за известна беднота на произведението на изкуството, тъй като е ясно, че и най-великият художник си остава нескопосник пред съвършената природа. На мен дори и най-съвършеното художествено изображение не може да ми даде това, което дължа например на откровенията на някой пейзаж или на човешко лице.

ЕСТЕЛА

Но това е в същността на нещата и не може да се промени.

СОФИЯ

То би могло да се промени, стига само хората да поискат да си изяснят *едно нещо*. Те могат да си кажат, че е безсмислено още веднъж да пресъздаваме чрез човешките душевни сили това, което по-висши сили разпростират пред очите ни като най-истинското произведение на изкуството. Но същите тези същества са вложили в душа-

та на човека стремеж да продължи делото на мирозданието, за да даде на света това, което самите тези сили още не поставят пред сетивата. Във всичко, създадено от човека, творческите същества са оставили природата незавършена. Защо той трябва да изобразява тяхното съвършенство по несъвършен начин, щом като може да превърне в съвършенство тяхното несъвършенство? Представи си това твърдение, превърнато в първично чувство и ще можеш да придобиеш представа, защо изпитвам недоволство по отношение на много неща, които ти наричаш изкуство. Несъвършеното предаване на сетивната действителност трябва да предизвика неприятно усещане, докато и най-несъвършеното представяне на това, което се крие зад външното наблюдение, може да бъде цяло откровение.

ЕСТЕЛА

Всъщност ти говориш за нещо, което никъде не съществува. Защото никой художник не се стреми просто към изобразяване на природата.

СОФИЯ

Но именно в това се състои несъвършенството на много произведения на изкуството, че творческата дейност от само себе си се издига над природата и художникът не знае как изглежда неподдаващото се на сетивно наблюдение.

ЕСТЕЛА

Не виждам никаква възможност да стигнем до някакво взаимно разбирателство по този въпрос. Наистина е тъжно да гледаш как по отношение на най-важните душевни въпроси любимата ти приятелка върви по пътища, които се отклоняват от твоите. Но аз се надявам на по-добри времена за нашето приятелство.

СОФИЯ

По този въпрос трябва да можем да приемаме това, което животът ни поднася.

ЕСТЕЛА

Довиждане, мила София.

СОФИЯ

Довиждане, моя добра Естела.

(Завеса.)

ОСМА КАРТИНА

Същата стая като в Първа картина. Йохан, Мария, Капезий; Щрадер.

ЙОХАН *(Стои пред статив, до него са Капезий и Мария.)*

Последни щрихи бяха тези,
завършена е работата вече.
За мене беше тъй приятно
да мога да изследвам същността ви
чрез моето изкуство.

КАПЕЗИЙ

Наистина, картината е чудо.
Но още по-голямо чудо
за мен е нейният създател.
Но станалата с вас промяна
да се сравни не може с нищо,
което хора като мене
са считали по-рано за възможно.
А в нея може да се вярва само

когато вярата подкрепя
каквото нашите очи съзират.
За първи път видях ви преди три години,
когато бе ми позволено
да вляза във кръга, където
достигнахте такива висини.
Човек, изпълнен с грижи, бяхте –
лицето ви показваше това.
Аз реч една в кръга ви чух
и трябваше да отговоря с думи,
които трудно се изтръгваха от мен.
Говорих само в настроение, в което
човек, останал насаме, премисля.
Но погледът ми постоянно бе насочен
към онзи страдащ живописец,
седящ във ъгъла безмълвен.
Ала мълчеше той, потънал в мисли,
по твърде странен начин.
Човек повярвал би,
че той не чува нито дума
от изговаряното покрай него.
Изглеждаше, че има свой живот
скръбта, в която бе изпаднал.
Като че нищичко не чуваше мъжът,
а сякаш че със слух дарена бе скръбта.
И може би не ще сгреша да кажа,
че бе обсебен той изцяло от тъгата.
Наскоро срещнах ви след този ден,
като преобразен тогава бяхте.
Блаженство от очите ви блестеше
и в съществуото ви цареше сила,
от думите ви благороден плам звучеше.
Тогаз изказахте молба,
която чудна ми се стори.
Поискахте да станете мой ученик.

Наистина в течение на три години
задълбочихте се с усърдие във всичко,
което за световния развой можах да кажа.
Когато се сближавахме, почувствах
загадката на вашето изкуство.
И всяка от картините ви беше ново чудо.

(Щрадер е влязъл междуременно.)

По-рано мисълта ми малко беше склонна
да се издига в надсетивни сфери.
Съмнението в тях ми беше чуждо.
За мене беше просто дързост
да стигна чрез изследване до тях.
Сега обаче трябва да призная,
че променихте гледната ми точка.
Аз чувам често да повтаряте,
че вашето изкуство
единствено на дарбата дължи се,
във други светове
съзнателно да възприемате
и че не можете в творбите си да вложите,
каквото първо във духа не сте съзрели.
В творбите ви съзирам, че духът
наистина се проявява.

ЩРАДЕР

По-малко никога не съм ви аз разбирал.
Нали духът се изразява живо
във всеки, който е художник?
Какво тогава различава Йохан
от другите творци?

КАПЕЗИЙ

Не съм се никога съмнявал, че духът

в човека действено се изразява.
Но въпреки това за него си остава
неосъзната същността на този дух.
Твори той от духа, ала не го разбира.
А Йохан във сетивния живот твори
каквото може да съзре съзнателно в духа.
И много пъти ми е изповядвал,
че няма начин друг, за да твори.

ЩРАДЕР

Да, той ме удивлява
и аз признавам откровено,
че във портрета му Капезий,
когото вярвах, че познавам,
едва сега наистина ми се разкрива.
Че го познавам, мислех,
ала портретът ясно ми показва
как малко знаел съм за него.

МАРИЯ

Как, скъпи доктор Щрадер, е възможно
величието на творбата да ви удивлява,
а извора ѝ да отричате?

ЩРАДЕР

Какво ли общо има мойто възхищение,
което на художника отдавам,
със вярата в духовното му виждане?

МАРИЯ

Една творба се одобрява също,
когато вяра в извора ѝ липсва.
Но тук не би ни възхитило нищо,
ако художникът не бе изминал пътя,
довел го до духа.

ЩРАДЕР

Не трябва все пак да се казва,
че потопим ли се в духа, ще значи,
че вникваме съзнателно във него.
В художника твори духовна сила,
тъй както в камъка, в дървото.
Ала дървото не познава същността си.
Това го може само който го разглежда.
В творбата си художникът живее,
а не в духовния си опит.
Но щом картината погледна,
забравям аз какво мислителя примамова.
От рисувания поглед
на нашия приятел
блести душевна сила.
Прозира от челото мощ мисловна на изследовател.
И блага топлина от неговите думи
излива се от цветовете, чрез които
задачата е разрешила вашата ръка.
О, тези багри, на повърхността са те,
но също и не са.
Изглежда, сякаш видими са само,
за да останат скрити те за мен.
И тези форми, дело на цвета,
говорят за движението на духа.
Разказват за каквото те не са.
Къде е изразеното от тях?
Не може то да бъде на платното,
защото там са само цветове без дух.
В Капезий ли е то?
Ала защо не го съзирам в него?
Предал си го така, Томасий, че в мига,
когато погледът поиска да го разбере,
чрез само себе си се разрушава.
Не схващам накъде картината ме води.

Какво да схвана иска се от мен?
Какво да търся?
Платното да пробия бих желал
и търсеното да открия...
Ах, как да разбере с какво
картината в душата ми сияе?
Аз трябва да го имам.
О, аз, човек побъркан.
Като че призраци ме омагьосват!
Невидим призрак.
Безсилието ми не го съзира.
О, Йохан, призраци рисувате
и омагьосвате ги в своите картини.
Те ни примамват да ги търсим,
ала без шанс да ги открием. — — —
О, вашите картини са жестоки!

КАПЕЗИЙ

Приятелю, изгубихте сега
изцяло на мислителя покоя.
Но помислете само: ако призрак
говори от картината, тогава
би трябвало и аз да бъда призрак.

ЩРАДЕР

Приятелю, простете,
това бе само слабост...

КАПЕЗИЙ

О, говорете хубаво от този миг нататък!
Като че бяхте се изгубили.
Изглеждаше така, но вие бяхте
над своя аз издигнат.
И с вас се случува, както често с мен.
В моменти като този можете да чувствате,

че сякаш с мисълта си здраво сте въоръжен,
но тъй на себе си доказвате,
че ви обзема сила,
която ни в сетивно знание, ни в разум
да има може своя произход.
Кой вля в портрета ми подобна сила?
За себе си бих искал символ да наричам
каквото пред портрета изживях.
Душата си научи ме той да познавам,
тъй както никога по-рано аз не можех.
И убедително себепознанието беше.
Изучи ме художникът, защото има сила
да вниква в същността отвъд сетивността
чрез виждането си в духа.
Тъй в нова светлина
съзирам тази стара мъдрост:
„Познай се!“
За да познае себе си, човек
е нужно да открие силата,
която като дух
от нас самите може да се скрие.

МАРИЯ

За да намериш себе си, ще трябва
отпърво да разгърнеш мощ,
проникваща във собствената същност.
А мъдростта наистина гласи:
„Развий се, за да можеш да се видиш.“

ЩРАДЕР

Ако признаем, че Томасий,
разгръщайки духа си, е достигнал
познанието за същността невидима във вас,
по този начин казваме,
че знанието е различно

на всяка степен от живота.

КАПЕЗИЙ

Да, именно това твърдя.

ЩРАДЕР

Ако е тъй, тогава всяко мислене е нищо,

а знанието – само призрак.

Във всеки миг би трябвало да се изгубя. – – – –

Ах, сам ме оставете.

КАПЕЗИЙ

Аз ще го съпроводя.

(Излиза.)

МАРИЯ

По-близо до духовното познание стои Капезий,
отколкото сам предполага.

А Щрадер тежко страда.

Не може да открие неговият дух

каквото пламенно душата му жадува.

ЙОХАН

Пред моите очи духовни
стоеше същността на двамата мъже,

когато бе ми позволено

в света душевен вече да пристъпя.

Видях Капезий като млад,

а Щрадер на години,

които още той не бе достигнал.

Прозираше във първия младежка свежест,

прикриваща каквото

животът не оставя да узрее

в сетивните полета.

Към същността му ме отведе то.
За първи път в душевността му
можах в човешко същество да видя
как качества от настоящия живот
като последици се изявяват
на прежно земно битие.
Видях борбите, водени от него,
създали от предишните животи
сегашното му битие.
Все още не можах да видя
живота му предишен на Земята,
но в неговата уникалност проличава
каквото не е от сегашния живот.
Можях отново да предам в портрета
царящото в душевните му глъбини,
а четката ми беше водена от сили,
развити от Капезий в минали животи.
Ако така разкрил съм същността му,
портретът е изпълнил
каквото бях замислил.
Художествената му стойност
за мен далеч не е висока.

МАРИЯ

Ще продължава да въздейства той
в душата, на която
посочи пътя към духовни царства.

(Завесата пада, докато Мария и Йохан са още в стаята.)

ДЕВЕТА КАРТИНА

Същата местност като във Втора картина. Йохан, по-късно Мария.

(От скали и извори звучи: „Човече, изживей се!“)

ЙОХАН

„Човече, изживей се!“

Аз търсех цели три години
от смелост окрилената душевна мощ,
която дава истина на тези думи, чрез които
човекът може да намери свобода,
избяващ се и побеждаващ:

„Човече, изживей се!“

(От скали и извори звучи: „Човече, изживей се!“)

Надига се в мен тази мощ и само леко
долавя я духовният ми слух.
Тя крие в себе си надежда, че растейки,
ще пренесе духа в човека
от тясно битие към мирови простори,
тъй както тайнствено се разширява
нищожно семенце, превръщайки се в дъб. — — — —
Във себе си да оживи духът успява
творящото във въздух и вода,
укрепващото земната основа.
Човекът може да обхване
каквото във стихии, в духове, в души,
във времето и вечността
е завладяло всяко битие.
Живее мировата същност в битието на душата,
когато кореня в духа такава сила,
която истина на думите придава:
„Човече, изживей се!“

(От скали и извори звучи: „Човече, изживей се!“)

В душата ги усещам да звучат,
вълнуващи се, даващи ми сила.
Живее светлината в мен,
край мен виделина говори,
душевна светлина покълва в мен,
твори в мен мировият блясък:
„Човече, изживей се!“

(От скали и извори звучи: „Човече, изживей се!“)

Усещам сигурност навред,
където силата на думите ме следва.
На сетивата в мрака тя ще свети,
ще ме крепи във висините на духа.
С душевно битие ще ме изпълва
за всички времена.
Във себе си усещам мировото битие
и трябва да намеря себе си във всички светове.
Душевната си същност виждам
чрез личната ми сила оживена.
В самия себе си почивам.
Към изворите и скалите гледам –
езика на душата ми говорят те.
Намирам се пак в съществуото, на което
донесох най-горчива мъка.
От него сам на себе си извиквам:
„Ще трябва пак да ме откриеш
и болките ми ти да облекчиш.“
Мощ светлината на духа ще ми дари
да изживея същността му в същността си.
О, думи на надеждата, от всички светове
изливате във мене сила:
„Човече, изживей се!“

(От скали и извори звучи: „Човече, изживей се!“)

Оставяте ме слабостта си да почувствам
и ме поставяте пред най-възвишените цели.
Блажен аз чувствам творческата мощ
на висша цел в човешкото ми слабо същество.
От мен самия цел ще се разкрие –
за нея семето се крие в мен.
Желая на света да се отдам,
като живея собствената същност.
Изцяло да почувствам силата на думите,
звучащи отначало слабо в мен.
Те нека да са като животворен огън
в душевните ми сили по духовния ми път.
Аз чувствам мисълта ми как прониква
в дълбоко скрити глъбини в света
и как блестящо тя ги озарява.
Тъй действа силата на тези думи:
„Човече, изживей се!“

(От скали и извори звучи: „Човече, изживей се!“)

От светли висини сияе същество.
Усещам как криле
към него ме издигат.
Да се освободя желая като същества,
постигнали над себе си победа.

(От скали и извори звучи: „Човече, изживей се!“)

Аз виждам съществото,
желая в бъдеще да стана като него.
Духът ще се освободи във мен
чрез тебе, висша цел.
Аз искам да те следвам.

(Идва Мария.)

Пробудиха душевния ми взор
духовни същества, които ме приеха.
И виждащ във духовни светове,
усещам силата във същността си:
„Човече, изживей се!“

(От скали и извори звучи: „Човече, изживей се!“)

МАРИЯ

Душата ми насам ме тласна.
Можая да видя твоята звезда.
Сияе с пълна сила тя.

ЙОХАН

Аз тази сила в себе си изпитвам.

МАРИЯ

Тъй тясно свързани сме ние,
че вътрешният ти живот
в душата ми запалва светлина.

ЙОХАН

Мария, осъзнаваш ли
какво ми се разкри?
Човешко упование добих,
непокатима сигурност спечелих.
Аз чувствам силата на думите, която
навсякъде ме води:
„Човече, изживей се!“

(От скали и извори звучи: „Човече, изживей се!“)

(Завесата пада.)

ДЕСЕТА КАРТИНА

Стая за медитация. Йохан, Теодосий, Бенедикт, Луцифер и Ариман.

ТЕОДОСИЙ

Ти можеш всички светове
във себе си да изживееш.
Така и мене изживявай
като световна мощ на любовта.
Едно от мене озарено същество усеща
засилена житейската си сила
и щастие на други същества дарява.
Така строя света със радост.
Без силата ми няма никакъв живот,
без мен не може никой да живее.

ЙОХАН

Тъй ти, ощастливител на света,
пристъпваш пред душевния ми взор!
Желание за творчество ме тласка
чрез моята духовна сила,
щом като плод на изживяването ми те виждам.
Показа се ти в храма пред духовния ми взор,
ала не можех още да узная
дали е сън или пък истина това.
Но вдигна се воалът, който
държеше скрита светлината на духа.
Че си действителен, аз мога да позная.
Желая същността ти
в делата си да изразявам,
да носят те спасение чрез теб.
И благодарност аз дължа на Бенедикт.
Чрез мъдрост той дари ми сила да насочвам
духовния си поглед в твоя свят.

ТЕОДОСИЙ

Почувствай ме в душевните си дълбини
и силата ми понеси във всички светове.
И служейки на любовта, блаженство ще изпитваш.

ЙОХАН

Аз чувствам стоплящата светлина на близостта ти
и как се ражда творческата мощ у мен.

(Теодосий изчезва.)

Замина си, но пак ще дойде той при мен
и сила ще ми донесе от извора на любовта.
Във времето изчезва само за моменти светлината му,
но продължава да живее в битието ми.
Аз мога да остана сам със себе си,
усещаш същността на любовта на духовете.
Чрез него мога себе си издигнат да почувствам,
чрез мене нека той да се разкрие.

(Става несигурен, което проличава от неговите жестове.)

Но как се чувствам...
Изглежда, че ме приближава същество духовно.
Откакто станах за духовно виждане достоен,
усещам винаги, щом лоши сили искат да ме сграбчат.
Ала каквото и да дойде, имам сила да го срещна.
Във себе си аз мога да се изживея.
Непобедима е мощта на тези думи.
Ала сега усещам силна съпротива.
Той сигурно е най-ужасен враг.
Да дойде само – той въоръжен ще ме намери. – – –
Враг трябва да си на доброто.
По мощната ти сила го усещам.
Аз зная, искаш ти да смажеш

каквото се изтръгва от властта ти.
Ще укрепя във мене силата,
в която нямаш никакво участие.

(Явява се Бенедикт.)

О... Бенедикт, ти, източник на моя нов живот.
Това е невъзможно, не!...
Не може, не, не може да си ти!
Това е само призрак. О, душевни сили,
в мен оживейте и разбийте
измамата, която иска да ме заслепи.

БЕНЕДИКТ

Душата си попитай дали може да почувства
какво за нея през годините бе близостта ми.
Чрез мене плод на мъдростта израстна в теб.
И само с помощта му можеш да напредваш
и да надмогваш грешките в духовни царства.
Във себе си ме изживей.
Но искаш ли да продължиш напред,
ти трябва да поемеш пътя,
отвеждащ те до моя храм.
А ако искаш по-нататък мъдростта ми да ти свети,
тя трябва да тече от мястото, където
работя с братята си свързан.
На истината силата ти дадох.
Мощта на огъня щом в тебе се запали,
ти трябва пътя да откриеш.

(Бенедикт си отива.)

ЙОХАН

Ах, той ме изоставя.
Дали измамата прогоних...

Дали реалност ме напусна...
Как мога да реша? — — — —
Но аз се чувствам по-укрепнал.
Не бе измама, той самият беше.
Теб, Бенедикт, във себе си аз изживявам.
Дари ми силите, които,
живеещи във същността ми,
заблудата от истината различават.
И все пак от измама бях подведен.
Почувствах с ужас твоята поява
и за измама те приех, щом ти пред мен застана.

(Отново се явява Теодосий.)

ТЕОДОСИЙ

Ще се освободиш от всякакви заблуди,
ако със силите ми се изпълниш.
Успя до мене Бенедикт да те проводи,
но вече трябва мъдростта ти да те води.
Ако живееш само със положеното в теб от него,
ти няма да се изживееш.
Към светли висини се устреми свободно;
почувствай силата ми за такъв стремеж.

(Изчезва.)

ЙОХАН

Величествено думите ти прозвучават.
Във себе си аз трябва да ги изживея.
Когато те изпълнят цялата ми същност,
ще ме освободят от всякакви заблуди. — — — —
Така че работете в дълбините на душата,
възвишени, прекрасни думи!
От храма само можете да идвате,
изречени от братята на Бенедикт.

Усещам вече как отвътре се надигат. — — — —
От мен самия те ще зазвучат
и тъй ще мога аз да ги разбирам.
Ти, дух, живееш вътре в мен,
излез от скритостта си, същността си покажи.
Усещам те наблизко вече. Появи се!

(Явяват се Луцифер и Ариман.)

ЛУЦИФЕР

Познай ме, о, човече,
почувствай се, човече!
Ти се изтръгна
от ръководството духовно,
побягна към свободни земни сфери.
В объркания свят потърси същността си.
Наградата ти бе да се намериш.
Наградата използвай.
С духовна смелост се пази.
Ще срещнеш чужда същност
в обширното духовно царство.
Ще те плени с човешка участ тя,
а също тъй ще те потисне.
Почувствай се, човече,
познай ме, о, човече!

АРИМАН

Познай се, о, човече,
почувствай ме, човече!
От мрака на духа избяга.
Намери светлината на Земята.
Мощта на истината ти
поемай от сигурността ми.
Втвърдявам здрава почва,
но можеш и да я загубиш,

ако разпръснеш силата на битието в колебания.
Във висша светлина ти можеш да прахосаш
духовната си сила.
Ти можеш в себе си да се разпаднеш.
Почувствай ме, човече,
Познай се, о, човече!

(Те изчезват.)

ЙОХАН

Какво се случи?
От мен говори Луцифер,
последван и от Ариман!
Нима попаднал съм отново
в заблуда аз, когато най-горещо
за истината моля?
Извика Бенедиктовият брат
за мене силите, които
в човешките души
заблуда произвеждат само.

ГЛАС НА ДУХ ОТ ВИСИНИТЕ

Мислите ти се издигат
в прасветовни дълбини.
Вкаралото те в душевната измама
и държало те в заблуда,
се явява в светлината на духа,
чрез чиято пълнота
виждащите хора
в истината мислят;
чрез чиято пълнота
хората стремящи се
в любовта живеят.

(Завесата пада.)

ЕДИНАДЕСЕТА КАРТИНА

Слънчевият храм, надземен скрит мистериен център на йерофантите.

РЕТАРДИЙ *(Пред него са Капезий и Щрадер.)*

Донесохте ми много грижи вие.
От мене поверената ви служба
изпълнена е лошо.
Пред моя съд ви призовавам.
Капезий, дадох ти способност висша
идеи за човешкия стремеж
да влагаш в словото изкусно
и убедително то да въздейства.
Насочих твоята деятелност в средата,
където среща Йохан и Мария.
Ти щеше да възпираш
стремежа им към съзерцание духовно
чрез силата на твоите слова.
В замяна на това ти сам попадна
под тяхното влияние.
На тебе, Щрадер,
отворих път към сигурни научни цели.
Ти трябваше чрез строга мисъл да разпръсваш
магията на ясновиждане духовно.
Но липсва сигурност на чувстването ти.
Мощта на мисълта от тебе се отвърна,
когато случай имаше да победиш.
С делата ви съдбата ми е в тясна връзка.
Заради вас завинаги загубих
на истината двамата търсачи.
На братята душите трябва да отстъпя.

КАПЕЗИЙ

Добър твой пратеник не можех никога да бъда.

Дари ми мощ
човешките животи да описвам.
Аз можех да описвам
каквото въодушевявало е хората в различните епохи,
ала за мене беше невъзможно
да дам на думите, които миналото обрисуват,
мощта, изпълваща душите.

ЩРАДЕР

На слабостта ти копие е само
обзелата ме слабост.
Можа ти само знание да ми дариш,
но не и силата да утоля копнежа
за истина в човешкото сърце.
В душата си и други сили
неспирно трябваше да чувствам.

РЕТАРДИЙ

На слабостта си виждате плода.
Тук идват вече братята с душите,
в които те ще ме надмогнат.
Мощта им следват Йохан и Мария.

(Бенедикт с Луцифер, Ариман, след тях Йохан и Мария. После Теодосий, Романий, Душевните сили, Феликс и Фелиция Балде, другата Мария, накрая Теодора.)

БЕНЕДИКТ *(на Луцифер)*

В душите на Мария и на Йохан
за сляпа сила няма вече място.
Издигнали са се в духовния живот.

ЛУЦИФЕР

Душите трябва да напусна.
От тях спечелената мъдрост

им дава сила да ме виждат.
Власт имам само над души,
додето още слепи са за мен.
Но в мен остава само тази сила,
присъща ми в световния развой.
Не мога ли душите им да изкушавам,
мощта ми ще помогне да узреят
за тях най-хубавите плодове в духа.

БЕНЕДИКТ *(на Ариман)*

Душите на Мария и на Йохан
преодоляха тъмната заблуда.
Отвори се духовният им взор.

АРИМАН

Ще трябва от духа им
да се откажа.
Ще се обърнат те
към светлината,
но правото си ще запазя
душите със илюзия да радвам.
Те няма повече да вярват,
че истина е тя.
Ала ще могат да съзират
как истината тя разкрива.

ТЕОДОСИЙ *(към другата Мария)*

Съдбата ти бе в тясна връзка със живота
на твоята сестра по-висша.
Дарявах ѝ аз светлина на любовта,
но не и топлина на любовта,
додето искаше настойчиво у теб
да се поражда всичко благородно
единствено от смъртно чувство
и ясно не желаше да го съзреш

на мъдростта във светлината.
Влиянието, идващо от храма, не прониква
до същността на смътните стремежи,
дори когато искат те добро да вършат.

ДРУГАТА МАРИЯ

Признавам аз,
че нещо благородно може
да действа благотворно само в светлината.
Към храма се обръщам.
Не трябва чувството ми да лишава
от сила светлината в любовта.

ТЕОДОСИЙ

Чрез твоето разбиране
ми даваш силата в света
да вливам светлина
в душата на Мария.
Мощта си постоянно
тя трябваше да губи заради души,
които твоята предишна същност носят,
не искащи любов и светлина да свържат.

ЙОХАН *(към другата Мария)*

Аз виждам в тебе вид душевност,
владееща и вътре в мене.
Не можеш да намеря пътя
до твоята сестра по-висша,
додето в мене топлината в любовта
от светлината ѝ стоеше отделена.
А жертвата, която ти
принасяш в храма, трябва
в душата ми да се повтори
и в нея топлината в любовта
за светлината в любовта да се пожертва.

МАРИЯ

Чрез мене, Йохан,
в духовни царства
познание доби;
душевност ти
ще можеш да прибавиш
в духовното познание, когато
душата си откриеш,
тъй както моята откри.

ФИЛИЯ

От всеки мирови развой
душевна радост ще ти се разкрива.

АСТРИД

Сега ще може цялото ти битие
душевна топлина да озарява.

ЛУНА

Ще можеш себе си да изживяваш,
щом светлина в душата ти изгрее.

РОМАНИЙ *(към Феликс Балде)*

Стоеше дълго настрана от храма;
държеше ти на просветлението само,
когато се откри душевната ти светлина.
Но хора като тебе силата ми взимат
да давам светлина на земните души.
От мрачни дълбини да черпят искат
каквото на живота трябва те да поднесат.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

От тъмни дълбини
човешката заблуда ми посочи светлината
и ми помогна

към храма да открия път.

РОМАНИЙ

Че пътя ти насам откри,
ми дава силата, с която
да озарявам волята на Йохан и Мария,
за да не следва слепи сили тя,
ала от мировите цели
посоката да си даде.

МАРИЯ

В духа до същността ми, Йохан,
сам себе си съзря.
Ще изживееш битието си ти като дух,
когато мировата светлина
ще може да се види в теб самия.

ЙОХАН *(на Феликс Балде)*

Аз виждам в тебе, братко Феликс,
душевна мощ,
която в моя дух
държеше волята ми окована.
Ти искаше към храма да откриеш пътя.
Аз искам в моя дух
на волевата сила да посоча пътя
към храма на душата.

РЕТАРДИЙ

Душите на Мария и на Йохан
от царството ми се освобождават.
Но как ли ще открият те
каквото от мощта ми произлиза?
Додето липсваха у тях
на знанието твърдите основи,

се радваха на моя дар.
Принуден съм от тях да се откажа.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Показах ти, че и без тебе може
да се разпали мисленето у човека.
От мен извира знание, което
могло би плодове да донесе.

ЙОХАН

Това познание ще трябва
да се обедини със светлината,
която може да сияе
в човешките души
от храмовия пълен извор.

РЕТАРДИЙ

Загубен си, Капезий, сине!
Отскубна се от мен,
преди да може
да те огрее храмовата светлина.

БЕНЕДИКТ

По пътя беше тръгнал той.
Той чувства светлината
и ще добие сила
в душата си да търси
каквото досега му даваше Фелиция.

ЩРАДЕР

Изглежда аз единствен съм изгубен.
Съмнението си не мога да прогоня
и е възможно никога да не открия
пътеката, отвеждаща до храма.

ТЕОДОРА *(явявайки се)*

Блестяща светлина
сияе от сърцето ти.

От нея се оформя
човешки образ.

И чувам думи,
излизащи от него,
а те звучат така:

„Спечелих силата, с която
ще мога да достигна светлината.“

Приятелю, на себе си се довери.

Ти сам ще изговориш тези думи,
когато времето настъпи.

(Завесата пада.)

ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА

Сценични картини от живота
като епилог
на „Портата на посвещението“

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА, ОБРАЗИ И ПРОЦЕСИ

Духовните и душевните преживявания на хората, изобразени в драмата „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“, са продължение на представените от мен картини на живота в „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“.

Професор Капезий

Бенедикт, йерофант на Слънчевия храм

Филия
Астрид
Луна

Духовните същества, които опосредстват връзката между човешките душевни сили и космоса

Тези същества не са алегорични образи, а действителни същества, реални за духовното познание

Другата Филия, духовно същество, което възпрепятства свързването на душевните сили с космоса

Гласът на съвестта, това не е алегоричен образ, а духовно същество, реално за духовното познание

Мария

Йохан Томасий

Доктор Щрадер

Феликс Балде

Госпожа Балде

Двойникът на Йохан Томасий

Луцифер

Ариман

Шест селяни и шест селянки

Симон, евреин, минало превъплъщение на доктор Щрадер

Томас, минало превъплъщение на Йохан Томасий

Монахът, минало превъплъщение на Мария

Велик Майстор, водач на клон на мистично братство

Първи наставник , минало превъплъщение на професор Капезий	наставници в същото братство
Втори наставник	
Първи церемониалмайстор	церемониалмайстори в същото братство
Втори церемониалмайстор	

Духът на Бенедикт

Йозеф Кюне, минало превъплъщение на Феликс Балде
Госпожа Кюне, минало превъплъщение на госпожа Балде
Берта, тяхна дъщеря, минало превъплъщение на „другата Мария“ от „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“
Сесилия, наречена Сили, доведена дъщеря на Кюне, минало превъплъщение на Теодора от „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“

Теодосий	йерофанти на Слънчевия храм
Романий	

Събитията от Шеста, Седма, Осма и Девета картина са съдържание на духовното ретроспективно виждане на Капезий в предишния му живот. Същото (както показва изложението) изживяват същевременно Мария и Йохан, но не и Щрадер, чието предишно въплъщение се съзира само от Капезий, Мария и Йохан. Картините от ретроспективното виждане в 14-ти век са резултати на имажинативното познание и като такива представляват по отношение на историята идеализирано описание на житейски отношения, които във физическия свят могат да бъдат познати само от техните следствия. Начинът на повтаряне на живота (на събития от 14-ти век в настоящето) не трябва да се разбира като нещо всеобщо валидно, а като такова, което може да се случи само в повратна точка на времето. Оттам и конфликтите, представени тук като последствия от минал живот, са възможни само за такъв период от време.

ПЪРВА КАРТИНА

Библиотека и работен кабинет на Капезий в основен кафяв цвят. Вечерно настроение. Капезий, после духовни образи, представляващи душевни сили; след това Бенедикт. Тази и следващите картини представят събития, които се случват няколко години след „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“.

КАПЕЗИЙ (*четейки в една книга*)

„С душевен взор в небитието гледаш
и в смътни образи на мисълта мечтаеш
по правила, изкуствено установени,
човек в заблудата си често търси
целта и смисъла в живота.

И за касаещи далечни светове въпроси
изисква отговор от дълбини душевни.
Такова мислене обаче е заблуда
от първите му стъпки още и накрая
безсилно своите прозрения съзира
сами да се унищожават.“

(Казва следното на глас.)

Описва тъй със сериозни думи
духовното прозрение на Бенедикт
душевната пътека на мнозина.
За мене е сразяващ удар всяка дума. — — —
Картината на собствения ми живот
с жестока истинност рисуват те.
И ако някой бог във този час
поиска да ме приближи със гняв,
роден от силите на диви бури,
най-страшните му сили
не биха ме измъчвали така ужасно,
както мощта на тези съдбоносни думи.

Творях през дългите години само
във образи, явяващи се като сенки
в душевния ми сън,
изпълнен със заблуди, отразяващ
природна и духовна дейност
и призрачно от сънното си було
да разреши желаещ мирови загадки.
Душата си насочвах неуморно
в преследване на всевъзможни цели,
но ясно трябва да призная:
самият аз в душата си не съм живял,
когато от заблуда заслепен съм искал
в далечни светове със мисъл да проникна. — — — —
Така остана празен замисъл
каквото като образи рисувах
пред себе си самодоволно.
В живота си тогава срещнах
Томасий, младия художник:
душата истински обогатяващ,
поел бе висшия духовен път,
преобразяващ съществуването на човека,
от скритите съкровища душевни
оставящ да изплуват сили,
създаващи житейски извори.
Каквото от душата му израсна,
във всекиго се крие.
Понеже то ми се разкри при него,
разбрах, че е огромен грях житейски
да се оставят да пропаднат
съкровищата на духа. — — — —
Така че зная: трябва аз да търся
и на съмнението да не се поддавам.
Суетното ми мислене *по-рано*
доведе ме до грешната представа,
че към изследване стремежът бил напразен,

че следва да отхвърлим мислите, които
към изворите на живота се отправят. — — — —
И като следствие от всяка мъдрост
ако ми се покаже ясно, че изискват
човешките съдбовни сили личността си
да потопя в безсъщностното нищо,
безстрашно ще го сторя..
Да мисля тъй било би светотатство,
след като ясно съм разбрал,
че няма да открия нивга мир,
преди духовното съкровище в душата
да види светлината на деня. — — — —
Духовни същества са вложили плода
на своя труд в човешките души.
Унищожава делото на боговете, който
оставя да загинат семената на духа.
Прозрях най-висшия си дълг в живота,
ала поискам ли и стъпка само да направя
към царството, което никога не трябва да отбягвам,
усещам да ме изоставят силите, с които,
високомерно мислейки, съм искал
житейски цели да тълкувам
във времеви поток и мирови простори.
Аз вярвах, че извеждам с лекота
от мозъка улавящи реалност мисли.
Ала сега, щом искам да обхвана
праизворите на живота
на истината в светлината,
остава сякаш мозъкът негоден.
И мъча се безсилен
от сериозните слова на Бенедикт
да си създавам ясни образи мисловни,
които пътя към духа да ми покажат:

(Четейки по-нататък.)

„Спокойно проникни в душевните си глъбини
и нека смелостта те ръководи.
Предишните мисловни форми забрави,
когато се потапяш във душата,
за да достигнеш себе си във теб.
Щом заглушиш ти личностната светлина,
пред теб ще блесне светлината на духа.“

(Отново изрича на глас.)

Дъхът ми сякаш спира, щом опитам
да схвана смисъла на тези думи.
Преди да съм усетил що да мисля,
ме завладяват ужас и тревога.
Усещам как в живота ми нещата,
които досега край мен били са,
се сричат и в руините им в нищо се превръщам.
Стотици пъти четох следващите думи...
И всеки път край мен по-тъмен става мракът.

(четейки отново)

„Световни мисли в мисленето ти живеят,
световни сили в чувствата ти се вълнуват,
световни същества във волята ти действат.
В световни мисли изгуби се
и изживей се чрез световни сили.
От същността на волята създай се.
При мировите далнини не спирай
в съноподобната игра на мисълта;
в духовните простори започни
и в глъбините на душата си свърши.
И целите на боговете ще откриеш,
когато в себе си се ти познаеш.“

(Безсилен потъва в себе си чрез една визия. Съвземайки се, казва следното.)

Какво ли бе това?

(Заобикалят го три образа, представляващи душевни сили.)

ЛУНА

Не ще ти липсва сила
за благороден и духовен полет.
Във волята човешка
е вкоренена тя.
Чрез сигурност надеждна
е укрепена тя.
От виждане духовно
е закалена тя.
И само смелостта ти липсва
във волята да влееш
доверието към живота. — — — —
Да влезеш осмели се
в простори непознати!

АСТРИД

На мирови далечини
от радостта
на слънчевата светлина,
на звездни далнини
от мировата мощ магична,
на синия небесен етер
от висшата духовна сила
душевна сила извлечи,
лъчите ѝ насочвай
в сърдечни глъбини.
И стопляйки те, в теб
познание ще се роди.

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Зальгват те сестрите зли.
Те искат да те оплетат
в илюзията на живота.
Суетната лъжа на дара,
предложен ти от тях,
ще се превърне в нищо,
когато ти с човешка сила
поискаш да го задържиш.
Отвеждат те нагоре
към светове на боговете
и ще те разрушат,
щом в царството им ти
поискаш да запазиш
човешката си същност.

КАПЕЗИЙ

Напълно ясно беше. — — — —
Говореха тук същества. — — — —
И въпреки това
е сигурно, че друг,
освен мен, тук не беше. — — — —
Нима аз сам на себе си говорих?. — — — —
Ала не е възможно,
защото никога не бих измислил
каквото мисля, че дочух. — — — —
Дали съм същият като преди?

(От жестовете му личи, че не е способен да си отговори с „да“.)

О, аз съм и... не съм... — — — —

ДУХОВЕН ГЛАС, ДУХОВНАТА СЪВЕСТ

Потъва мисълта ти
в човешки глъбини.

Като душа каквото те обгръща,
каквото като дух е в теб пленено,
отлита в мирови основи,
от изобилието на които
отпиващите хора,
живеят в мисълта;
от изобилието на които
живеещите хора,
в привидността творят.

КАПЕЗИЙ

Премного... твърде много. — — — —
Капезий де е?
Незнайни сили, аз ви умолявам,
Капезий де е?...
Самият аз къде съм?

(Той отново потъва в себе си, размишлявайки.)

БЕНЕДИКТ *(Влиза. Капезий отначало не го забелязва. Бенедикт го докосва по рамото.)*

Разбрах, че искате да поговорим,
и ви потърсих във дома ви.

КАПЕЗИЙ

Благодаря,
че на желанието ми откликнахте.
Едва ли ще ме видите
в по-лошо състояние. — — — —
И че след толкова душевни мъки,
които ме тормозеха, сега
във вцепенение на пода не лежа,
дължа на благия ви поглед,
докоснал ме, когато ме пробуди нежно
ръката ви от страшните кошмари.

БЕНЕДИКТ

За мене не е тайна,
че ви откривам във житейска битка.
Отдавна знаех, че ще трябва да се срещнем тъй.
Привиквайте с промяната на смисъла
на някои слова, за да успеем
напълно да се разберем.
А след това не се учудвайте,
ако на собствения ми език
страданието ви със други думи
ще трябва да представя. — — —
Откривам ви щастлив сега.

КАПЕЗИЙ

Така увеличавате ми мъката,
която в тъмнина ме хвърли.
Почувствах, сякаш същността ми
избяга в дълбини световни
и сякаш чужди същества
говореха чрез мене тук.
Поддържа ме все още фактът,
че аз духовната измама
като илюзия прозрях,
а болката ми бе заблуда на душата.
Не ме лишавайте от чувството ми за опора!
Недейте да наричате бълнуването щастие,
защото иначе ще съм загубен.

БЕНЕДИКТ

Човекът може да изгуби само
каквото го дели от мировата същност.
И ако първо му се струва, че изгубва
каквото пропилял е в мислене съноподобно,
тогава нека да потърси
какво му е било изтръгнато.

Отново той ще го открие
и чак тогава правилно ще го използва
в дела, достойни за човека.
Утеха да ви давам в този час
било би поучителна игра на думи.

КАПЕЗИЙ

Учения, които само разума задоволяват,
наистина при вас не ще открия.
За мен бе трудно да го разбера.
Подобно на дела, отвеждащи към висини,
но също и захвърлящи ни в бездни,
чрез думите ви се изливат
пламтящ живот и смъртен студ.
Те действат като знаци на съдбата,
а също и като житейските любовни бури.
Аз мислех и изследвах,
преди да срещна вас,
но творческите сили на духа
и техните унищожителни дела
познах, едва когато
по стъпките ви тръгнах. — — — —
Открихте туй, що вашите слова
създадоха в душата ми, когато
във стаята ми влязохте.
Аз често се терзаех,
четейки книгата ви за живота,
но днес непоносима болка ме изпълни.
И да прелее трябваше душевната неволя,
когато мислех за съдбовните ви думи.
Душата ми не можеше да разбере
словата ви, но те се вляха
като живителен поток в сърцето,
пробуждайки магични светове.
И яснотата на ума ми се изгуби.

И призраци ми се явиха.
Чух тъй значителни, но смътни думи,
звучащи от обърканата ми душа.
И зная, че не сте написал всичко,
което за душите пазите;
че отговор на някои въпроси давате
единствено когато е необходимо.
Разкрийте ми какво ми е потребно,
защото трябва да узная
какво отнема моя разум
и тъй магично ме обгръща.

БЕНЕДИКТ

Не бива думите ми да се възприемат
единствено като обвивка на понятия.
Душевните ни сили те
насочват към духовната реалност.
Значението им отпърво се открива,
когато ясновиждане пораждат във души,
попаднали под тяхното въздействие.
Но те от моето изследване не произхождат;
на мене поверени са от духове,
познаващи отлично знаците,
в които мировата карма се разкрива.
Към извори на знанието да ни водят
е свойството на тези думи.
Но предоставено е на човека,
разбиращ ги във истинския смисъл,
духовен сок от изворите да отпива.
Не противоречи на моите намерения,
че думите ми ви отнасят в светове,
които призрачни за вас изглеждат.
Навлязохте във царството, което
за вас измама трябва да остане,
изгубите ли се във него.

Но съхраните ли се там,
за вашата душа ще се отвори
към мъдростта вратата първа.

КАПЕЗИЙ

Как мога да се съхраня?

БЕНЕДИКТ

Загадката ще разрешите вие,
застанете ли с буден взор душевен
пред някои учудващи неща, които
на пътя ви ще се изпречат скоро.
Аз виждам, че духовни същества
и сили на съдбата искат
пред изпитание да ви изправят.

(Излиза.)

КАПЕЗИЙ

Не мога смисъла на думите да изтълкувам,
но ги усещам в мен да действат.
Висока цел ми той показва.
Аз искам да последвам знака.
Стремеж към мисли само не изисква,
той иска търсец да се устремя
в духовната реалност. — — —
Каква е мисията му, не зная,
но действията му пораждаят вяра.
Отново върна ме на мен самия.
Но въпреки това за мен е още
съмнително магическото същество,
което ме изплаши.
Свободно искам да застана
срещу нещата, казани пророчески от него.

(Завесата се спуска, докато Капезий още стои на мястото си.)

ВТОРА КАРТИНА

Стая за медитация във виолетов основен цвят. Сериозна, но не мрачна атмосфера. Бенедикт, Мария, след това духовни образи, представляващи душевните сили.

МАРИЯ

Подтикват ме душевни тежки битки
да се обърна за съвет към вас.
Предчувствие в сърцето се надига мрачно
и неспособна съм да противостоя
на мислите, връхлитащи ме непрестанно.
Дълбоко във душата ме улучват.
Повелята им искат да последвам,
но тя прилича ми на светотатство.
Измамни сили искат да ме заблудят...
За помощ моля... За да ги прогоня.

БЕНЕДИКТ

Не бива никога да ви отказвам
каквото искате от мен.

МАРИЯ

Как свързани са, зная,
житейските пътеки
на Йохан с моята душа.
Съдбовен тежък миг обедини ни
и волята божествена благослови
съюза ни във висшите духовни сфери.
За мен туй всичко ясно е тъй, както
на истината образът е ясен само.
Но ужас ме обзема,
когато трябва да изкажа
такива думи светотатствени,
и все пак чувам глас в душата

напълно ясно да ми казва
и непрестанно да повтаря,
макар да мисля, че съм го надмогнала:
„Ти трябва с Йохан да се разделиш,
при себе си не го задържай,
ако не искаш да му навредиш.
Той трябва вече сам да тръгне
по пътя тежък към целта си.“
Заблудата, аз знам, ще се разсее,
дори да кажете едничка дума.

БЕНЕДИКТ

Мария, благородна болка те заставя
да смяташ истината за измама.

МАРИЯ

Нима е истина...
Не!...
Между това, което чувам и което казвате,
измама се промъква.
Отново го кажете.

БЕНЕДИКТ

Добре си ме разбрала.
Да, твоята любов е благородна
и силно свързан беше Йохан с теб.
Но любовта не трябва да забравя,
че е сестра на мъдростта.
С теб Йохан беше дълго свързан
за негово добро.
Ала душевният му път изисква
свободно целите си той да търси.
Съдбата не очаква външно да се разделите,
но строго повелява
в духа свободно той да се развива.

МАРИЯ

Нима все още аз се лъжа!
Но позволете *ми* да кажа още нещо.
И трябва да ме разберете.
Не бива заблуждение да изкривява
словата ми, отправени към вас.
Съмненията лесно ще се пръснат,
ако душата ми е свързана със Йохан
единствено в житейския ни земен път.
Но връзката ни беше осветена
от сила, свързваща завинаги една душа със друга.
Духовни сили ни благословиха с думи,
които всякакво съмнение прогонват:
„Той истината извоюва
във царствата на вечността,
защото във света сетивен
дълбоко беше свързан с теб.“
Как да разбирам тези думи, щом сега
противното за истина ми се представя?

БЕНЕДИКТ

Да разбереш ти трябва колко може
да липсва зрялост на човек, успял
до откровения да стигне вече.
Пътеките на висша мъдрост се оплитат
и вярната посока ще открият само
минаващите търпеливо лабиринта.
Ти само част можа да видиш от реалността
във царството на светлината висша,
когато пред душевния ти взор
картина на света духовен появи се.
Все още този образ не е пълната реалност.
Душата ти и тази на Томасий
са свързани с такива земни връзки,
които позволяват всекиму от вас

към царството духовно да открие път
посредством силите, които
един на друг дължите.
Но досега все още нищо не показва
дали изискванията изпълнили сте вие.
В картината ще видите какво
във бъдеще ви предстои,
щом изпитанието издържите.
Че плодовете на стремежа си видяхте,
не значи, че достигнали сте вече
на вашите усилия целта.
Една *картина* сте видели...
Но само волята ви може
да я преобрази в реалност.

МАРИЯ

Най-тежка мъка причиняват
след щастието дълго тези думи,
ала със сигурност научих:
на мъдростта пред светлината
да се прекланям аз, когато
чрез вътрешната сила блика.
Но ясно вече се явява нещо,
до днес живяло в мрак в сърцето.
Все пак, когато в най-голяма радост
илюзията като истина ума обзема,
е трудно да се пръсне мракът във душата.
Нуждая се от повече, отколкото ми казахте,
та смисъла в словата ви да схвана.
Отведохте ми същността
в душевни глъбини,
където светлина ми бе дарена, за да видя
различните животи на Земята,
които някога съм преживяла.
Успях да преживея как са се открили

душата ми и тази на Томасий.
Че в тези древни времена
душата на Томасий аз поведох
към истинското слово на духа,
приемах го като растящ зародиш,
приятелството ни даряващ
със плод, узрял за вечността.

БЕНЕДИКТ

Намерена бе за достойна
по земните пътеки да поемеш,
от древни времена за теб определени.
Но не забравяй да изследваш,
отправиш ли духовен взор назад,
дали не е останала все още
за тебе скрита някоя от тях.

МАРИЯ *(след пауза на дълбоко вглъбяване)*

Как мога да съм толкоз заслепена!
Блаженството, което аз почувствах,
когато част от миналото си видях,
накара ме суетно да забравя,
че много липсва ми все още.
Едва сега аз мога да усетя,
че трябва да проникна в мрака,
ако желая да открия пътя
от настоящето към миналите дни,
когато се е устремила
душата на приятеля към мен.
Учителю, заричам се пред вас
да укротя високомерието си в душата...
Сега разбирам как
на знанието суетата
душата може да измами
и вместо мощ да придобива

свободно от духовни царства,
желае само да ги ползва
за богохулна собствена наслада.
Аз знам, че в този миг
сърдечният предупреждаващ глас,
чрез вашите слова дарен със сила,
ме кара да усещам, че все още
далеч съм от постигането на целта си.
Прибързано не ще тълкувам вече
познанието, дадено ми от духа.
И ще го считам аз за сила,
оформяща душата моя,
а не за убеждение, което
усилия спестява да позная
на работата ми целта в живота.
Ако аз бях обърнала внимание по-рано
на думите, изискващи смирение от мен,
тогава истината нямаше да бъде скрита:
душата на приятеля ми, тъй богато надарена,
могла би в свобода да се разгръща,
потърси ли той пътища, които
от мен не са предназначени.
Понеже аз сега разбрах това,
ще мога да спечеля силата да сторя
каквото любовта, дългът от мен изискват.
Усещам по-дълбоко в този миг,
отколкото съм чувствала преди,
че пред сурово изпитание стоя.
Когато хората откъсват от сърцето
каквото от любимите живее в тях,
променят връзките си с други хора.
Страстта и поривите сила им даряват.
Но аз ще трябва да оттегля по свободна воля
душевното въздействие от моята душа,
което във делата на любимия съзирах.

Ала непроменена трябва да остане любовта ми.

БЕНЕДИКТ

По пътя в правилния смисъл ще вървиш,
ако желаш ти да опознаеш
какво най-ценно беше в любовта ти.
Познаеш ли мощта, която
душата твоя несъзнателно насочва,
ще придобиеш силата да сториш
каквото твоят дълг ти повелява.

МАРИЯ

Говорейки така,
ми давате подкрепата,
на моята душа тъй нужна.
В най-вътрешната ми душевна същност
поставям трудния въпрос:
Какво тъй силно в любовта ме тласка?
Аз виждам как
живеещото в моята душа
в душата на приятеля ми действа,
а също в творческите му дела.
Тъй търся удовлетворение, което
от себе си изпитвам,
и в заблуждение, че съм безкористна, живея.
Ала за мен остава скрито,
че само *себе* си в приятеля си отразявам.
На егоизма драконът бе този,
с измама скривал досега от мен
на моите подбуди естеството.
Стоотици форми взема егоизмът –
сега аз трябва да позная.
А вярва ли човек, че го е победил,
възкръсва само с по-голяма сила
от своите руини.

Усилваща се мощ добива
заблудата за истината да представя.

(Мария потъва в дълбок размисъл. Бенедикт излиза. Явяват се трите образа на душевните сили.)

МАРИЯ

Сестрици мои,
откривам ви сега
в дълбоката си същност,
душата си когато разширявам
и се насочвам в мирови простори.
За ясновиждане мощта
освободете в мен от етерните висини,
водете я по земните пътеки,
така че в битието времево
да се открия и да мога
посока да си дам
от стари форми на живот
към нови области на воля. — — — —

ФИЛИЯ

Желая аз да се изпълня
със светлина, нагоре устремена
от глъбините на сърцето.
Желая аз да вдишам
на волята живителната мощ
от подтиците на духа.
Че ти, любима сестро,
да можеш да почувстваш светлината
във стари сфери на живота. — — — —

АСТРИД

Желая аз да преплета
усещане за индивидуалност

със волята на предана любов.
Желая да освободя
на волята покълващите сили
от тежките окови на желанията
и да превърна в тебе
копнежа, който те парализира,
във откривателско духовно чувство.
Че ти, любима сестро,
по земни пътища далечни
самата себе си да можеш да откриеш. — — — —

ЛУНА

Желая аз да призова
самоотвержени сърдечни сили,
желая да усиля
устойчиво спокойствие душевно.
Те трябва да се свържат
и да издигнат от душевни глъбини
засилващо се просветление.
Необходимо е да се проникнат
и земните простори да принудят
да се заслушат в шепота духовен.
Че ти, любима сестро,
в далечни времена да можеш
следите на живота да намериш. — — — —

МАРИЯ *(след кратка пауза)*

Да можеше да се изтръгна
от мамещото себелюбие
и да ви се отдам изцяло,
та моята душа да отразите
от мировите далнини —
аз бих могла да се освободя
от колелото на живота
и себе си във други форми

на битието да открия.

(По-дълга пауза, после продължава.)

Във вас, сестри, съзирам
духовни същества, които
душите от всемира оживяват.
На вечността зародишните сили
довеждате до зрялост във човека.
През портите на моята душа аз често
успях в царството ви пътя да намеря
и да съзря с душевен взор
праобрази на битието земно.
Нуждая се сега от помощта ви,
защото дълг за мен е да открия
пътеката от земния ми настоящ живот
до минали отдавна времена.
Във времевия ѝ живот освободете
душата ми от нейната себичност.
Разкрийте ми кръга на моя дълг,
създаден в минали животи. — — — —

ДУХОВЕН ГЛАС, ДУХОВНАТА СЪБЕСТ

В следи на миналото търси мисълта ѝ.
Останалото ѝ като вина,
каквото като задължение е тя поела,
да се издигне нека от душевните основи,
от чиито дълбини
хората сънуващи
водят си живота;
от чиито дълбини
хората грешащи
себе си загубват.

(Завесата пада, докато всички са още на сцената.)

ТРЕТА КАРТИНА

Стая в розовочервен основен цвят, приветливо настроение. Йохан пред един статив. Мария влиза по-късно; после духовните образи като душевни сили.

ЙОХАН

Мария замълча пред моята картина,
когато за последен път видя я.
Даряваше ми винаги преди
съкровища от мъдростта си
и вдъхновяваше ме да творя.
На мен самия колкото не вярвам
в изграждането на оценка
дали с изкуството си изпълнявам
каквото нашето духовно направление изисква,
на нея толкова се доверявам.
И чувам винаги духовните слова,
които, сила даващи ми, ме ощастливиха,
когато аз посмях картината да нарисувам.
Тя каза: „Можеш ти по този път
да предприемеш делото, което
душата вижда само във духа,
и на света да го разкриеш.
За тебе скрито няма да остане
как формите, приличащи на мисли,
материята овладяват,
и цветовете, сродни с чувства,
затоплят жизнената сила.
Ти можеш също царствата по-висши
с умението си да претвориш във образ.“
И като чувствах силата на тези думи,
на вратата аз плахо се отдавах,
че приближавам до целта,
посочена от Бенедикт.

Стоях аз често пред картината без смелост.
Понякога изглеждаше ми дързост,
а друг път невъзможно в цвят и форма
да претворя каквото моята душа съзира.
И често питах се как може битието на духа,
така далеч от земната сетивност,
открито само за очи на ясновиждащ,
да го разкриваме чрез средства,
принадлежащи на сетивния живот.
Но щом оставех личното встрани
и следвайки духовното учение блажен,
успях да се пренеса
при творческите сили на света,
пробуждаше се вярата у мен в това изкуство,
което е наистина мистично,
каквото е и нашето изследване в духа.
Научих се със светлината да живея
и да познавам делото на светлината във цвета,
тъй както верен ученик на мистиката вижда
във царството без форми и без цвят
духовните дела и битието на душата.
И доверявайки се на такава светлина в духа,
добих способността да чувствам
с вълнуващото се море от светлина
и да живея с бликащия пламък на цвета,
предчувствайки царуващи духовни сили
във нематериалната светлинна дейност,
в изпълнения с дух живот на цветовете.

(Мария влиза, без да бъде забелязана от Йохан.)

Ала напусне ли ме смелостта,
за теб, приятелко, ще си помисля
и в огъня на твоята душа
ще пламне творческата радост

и в светлината ти духовна
мощта на вярата ще се пробуди.

(Той вижда Мария.)

О... ти си тук...
Нетърпеливо те очаквах,
ала не съм усетил близостта ти!

МАРИЯ

Аз трябва да се радвам,
че в работа те виждам тъй вгълбен,
че си забравил ти дори и мен.

ЙОХАН

Такива думи не изричай...
Ти знаеш, да творя не мога нищо,
ако не е от теб благословено.
Не съм създал творба, която
на теб да не дължа.
Пречисти ме във пламъка на любовта,
направи ме способен да откривам
разкриващото ти се в красотата.
Тя стопля, озарява битието
и изявява царството духовно.
Усещам, блика творческият извор
в душата ми от твоята душа.
И чувствам, вдигат ме криле високо
към висини духовни над Земята.
В душата ти живеещото любя,
обичайки, аз в образ го превръщам.
Да, само любовта поражда сили
в душата на художника и те
в творбите му живеят плодотворно.
Щом трябва от духовни ширини

като художник образи да внасям
в сетивността, чрез мене трябва
духът световен да се прояви,
а същността ми да му бъде инструмент.
Оковите на егизма трябва
да разтроша, щом искам да представям
духовни светове, а не измамни
картини, плод на личната заблуда. — — — —

МАРИЯ

Ако от себе си извеждаш
праобраза на твоите творби,
а не чрез съзерцанието ми душевно,
тогава същността на красотата
могла би да въздейства по-единно
от дълбините на една душевност. — — — —

ЙОХАН

Бих гонил призраци на мисълта,
ако желая да измисля
какво е по-добро за мен:
дали духовното ти съзерцание
да вълпя в творби, или във мен
на творчеството извори да търся.
Не е възможно тъй да ги открива. — — — —
В душата бих могъл да се вгълбя,
да се открива аз в духа блажено.
В сетивността да се изгубя мога,
да следвам чудото на цветовете
и творческото дело да съзирам.
Ала ако самотен съм в душата,
каквото преживявам,
към творчество не ме подтиква.
Ако те следвам във световни висини,
съпреживявайки блажено

от теб съзираното във духа,
в духовното си виждане усещам
разгарящ се в душата огън,
разпалващ творческите сили в мен. — — — —
Желая ли на хората да кажа
какво в по-висши светове познавам,
с душата си да се издигна трябва
във сферите, където дух на дух говори.
Като художник трябва да намеря във творбата
сияещо въздействащия огън
върху човешкото сърце.
В картините си мога аз да влея
изливащото се в сърцето
като магически духовен пламък,
ако душата ми успее да почерпи
отпърво откровение духовно
от *твоите* сърдечни глъбини. — — — —
Прасили как съгъстват се в копнеж,
творящи мощи как искрят духовно
и като богове се сътворяват,
когато вече чувстват те човека,
жадуващ битие – да схвана туй
помагаше ми по невидим начин
душата ти със благородна реч.
Опитвах в нежно етерно червено
на светове духовни да съгъстя
невидимото, чувстващ цветовете,
духовно озарени, как копнеят
да се съзрат в душите. Тъй говори
на моята приятелка душата,
тъй както и душевната ми същност,
от моите картини на сърцата.

МАРИЯ

Но помисли си, Йохан, че душата,

от другите души отделна, трябва
от праначалото да се развива
самостоятелно. Да, любовта
отделните души обединява,
без самобитността им да погубва.
Часът за изпитание настъпи:
ще трябва по духовната пътека
да предприемем следващите стъпки
за благо на всекиго от нас. — — — —

(Излиза.)

ЙОХАН

Какво приятелката ми изрече?
Звучаха думите ѝ непонятно!
Мария, трябва да те следвам аз!...

(Явяват се трите образа на душевните сили.)

ЛУНА

Ти себе се не можеш да намериш
във огледалото на някоя душа.
Мощта на същността ти трябва корен
да пусне във всемирните основи,
щом иска от духовни висини
в недрата на Земята красотата
да посади във истинския смисъл.
Да бъдеш себе си се осмели,
като душевна мощна форма
да служиш жертвено
на силите всемирни. — — — —

АСТРИД

По своя собствен път в света
не искай ти да се изгубиш.

Във слънчевите сфери
не могат хора да проникнат,
ако не пожелаят
от самолюбие то си да се отърсят.
Ти пригответи се да проникнеш
чрез земната любов
в сърдечни глъбини –
там зрее мирова любов. — — — —

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Не слушай ти сестрите.
В простори мирови те водят,
но земна близост ти отнемат.
Не виждат те как земната любов
чертите носи на всемирната любов.
В студа царува същността ѝ.
Отбягват силите им топлината
и искат хора да примамят
от дълбините им душевни
в студени висши светове.

(Завесата се спуска, докато Йохан, Филия, Астрид и Луна още стоят на местата си.)

ЧЕТВЪРТА КАРТИНА

Същата стая като в Първа картина. Капезий и Щрадер.

КАПЕЗИЙ *(към влизащия Щрадер)*

Приятелю, със радост ви приветствам!
Тъй смело срещу мен стояхте
в словесни най-горещи битки.
Отдавна бе последната ни среща.
Гостувахте ми с удоволствие по-рано.

ЩРАДЕР

Ах, липсваше ми време.
Животът ми се промени изцяло.
Ума си не измъчвам вече
със сложни безнадеждни мисли.
Добитото познание прилагам
във дейност, полза носеща в живота.

КАПЕЗИЙ

Нима оставихте на учен пътя?

ЩРАДЕР

Могло би също да се каже,
че той остави мен.

КАПЕЗИЙ

Какви са целите ви днес?

ЩРАДЕР

Не може нашият живот
да ни посочи цели,
които ясно да се видят.
Той представлява само механизъм,

повличащ ни във своите процеси...
И уморени в тъмнина ни хвърля,
когато силите ни се изчерпят.

КАПЕЗИЙ

Аз запознах се с вас, когато с толкоз смелост
се устремихте към житейските загадки.
А също и научих
как придобитото познание видяхте
в бездънна пропаст да потъва,
а вашата душа, дълбоко съкрушена,
изпи горчивата напитка
на най-измамни блянове на учен.
Ала не можех аз да си представя,
че сте изтръгнали със сила от сърцето
стремежа, който ви изпълваше изцяло.

ЩРАДЕР

А спомняте ли си деня, когато
чрез думи ясновидката показва
заблудата на пътя ми житейски?
Тогава трябваше да си призная,
че мисълта не може да достигне
до първоизточника на живота.
Би трябвало да се обърка тя,
когато светлина на висша мъдрост
разкрие се пред сили на душата,
каквито притежаваше жената.
Науката напразно се стреми
към откровение от този вид.
Ако *отделен случай* бе провалът
на моята изследователска заблуда,
аз бих повярвал, че ще мога
отново всичко да започна
и пътищата си да свържа

със пътища на други хора.
Ала когато трябваше да видя
такова чудно свойство на душата,
което считах за безумство,
безсилието да превръща
във творческа активност,
изгубих всякаква надежда. — — — —
А спомняте ли си за младия художник,
когото срещнахме по този
съмнителен духовен път?
След удари такива на съдбата
аз много седмици прекарах
почти във лудост, с притъпени чувства.
Но щом природата отново ме събуди,
решението взех да прекратя
научните си бъдещи стремежи.
Нуждаех се от много време,
преди да оздравея.
Безрадостно прекарах дните.
И имах занимания, които
доведоха ме до практична дейност.
Днес ръководя работилница, в която
работниците винтове валцуват.
На тази работа съм благодарен,
че мога да забравя в часовете дълги
напразната мъчителна борба.

КАПЕЗИЙ

Аз трябва да призная, че едва ли
предишния приятел мога да позная
в стоящия пред мен човек...
Извън описаните часове
не сте ли изживявал и такива,
в които стари бури се развихрят
и вън от този приглушен живот ви водят?

ЩРАДЕР

Не бяха ми спестени часовете,
в които само немощ иска с немощ
да се сражава в моята душа.
Съдбата ми не пожела обаче
лъчи отново на надежди
в сърцето ми да засияят
за миналия ми живот.
Желая примирение да извоювам.
И силата, необходима за това,
могла би да ми предостави нова дарба,
та пътя си на учен в друго да превърна...
ако животът ми отново се повтори.

КАПЕЗИЙ

Говорите... ако ви чувам вярно,
за повторение на земния живот?
Тогава сте достигнал
до съдбоносното познание
по пътищата на духа, които
съмнителни приемате дори и днес?

ЩРАДЕР

Сега открихте
и третата причина,
дарявала ми още сили,
за да започна нов живот.
Лежейки болен на леглото, аз опитвах
отново за последно да обгърна с поглед
кръга на знанието, придобито досега от мен.
И сторих го, преди да мога
към друга цел да се насоча.
Стотици пъти се запитвах:
Какво природознанието учи,
тъй както имаме го днес?

Не може никакво съмнение да има...
за повторение на земния живот.
Не може мисленето и не бива
да го отрича, ако не желае
да скъса със откритото, което
изследователите са узнали
в течение на дългите години.

КАПЕЗИЙ

Подобно изживяване могло би
безброй страдания да ми спести.
Копнеех аз през безконечни нощи,
измъчван от безсъние ужасно,
подобни мисли да ми донесат
спасение и мир.

ЩРАДЕР

А мен духовната светкавица лиши ме
от сетните ми сили.
Усещах силен порив да изпитам
реално истината във живота,
която мисленето ми разкри.
Поиска случаят през дните тежки
да ми докаже в личния живот,
че тази истина е толкоз страшна.
Показва тя, че радости и мъки
са следствия от личните дела
и често трудно те се изживяват.

КАПЕЗИЙ

Такова изживяване за мен
изглежда невъзможно.
Какво ли затъмнява истината,
която търсим непрестанно
и сигурност дарява на духа ни?

ЩРАДЕР

Така е може би за вас.
Но трябва аз да чувствам другояче.
Познавате особения ми житейски път...
Изглеждаше, че някаква случайност
попречи на целта на моите родители.
Монах желаеха да стана.
От тях съм чувал често колко мъка им е причинило,
че аз от вярата съм се отрекъл.
Понесох всичко аз, и много още,
тъй както случва се понякога в живота,
когато се приемат раждане и смърт
за граница на земния ни път.
Животът ми по-късен
със всичките потъпкани надежди
ми се представи като образ,
единствено чрез себе си самия обясним.
О, нивга да не беше идвал този ден,
довел ме до различно мнение, защото, знайте,
не съм разказал всичко, отредило участва ми
Не съм дете на хората, желяели монах да стана.
Броени дни след раждането ми са ме осиновили.
За мене произходът ми е неизвестен.
Така че чужд съм бил в родителския дом.
И чужд останах аз за всичко,
което изживях край себе си по-късно.
И ето, мисленето ми сега ме задължава
да хвърля поглед в стари времена,
когато от света се отчуждих.
Натрапва ми се мисълта, че който
остава сам и чужд в света,
такава участ си е пожелал,
преди да се е още осъзнал,
преди да може мислейки да проявява воля.
Но тъй като останах по-нататък,

какъвто отначало бях,
съмнение не съществува,
че в тъмнина съм подчинен на сили,
които нишките на моята съдба изпридат
и не желаят да ми се разкрият.
Какво ли липсва още, за да ми докаже,
че твърде плътен е воалът,
закриващ мойто битие!
А новата ми истина, правдиво отсъдете,
дали ми е донесла светлина?
Все пак тя сигурност ми даде,
че аз в несигурност ще трябва да остана.
Представи ми съдбата тя така,
че ѝ платих, отчасти пълен с мъка,
отчасти с подигравка,
със същата монета.
Съдба ужасна скоро сполетя ме.
Изпълнен със презрение горчиво,
срещу живота трябваше да се изправа.
И присмехулно гледайки играта на съдбата,
на тъмнината се отдадох.
Едно успях все още да помисля:
вземи ме цял, машина на живота,
не искам аз да зная как се движиш.

КАПЕЗИЙ

Мъжът, какъвто го познавах,
не може да остане още дълго
в такава пустота на мисълта,
дори и той самият да желае.
Аз вече виждам дните,
когато ще се срещнем другояче.

(Завесата се спуска, докато двамата още стоят един срещу друг.)

ПЕТА КАРТИНА

Пейзаж с уединения дом на семейство Балде. Вечерно настроение. Госпожа Балде, Капезий, след това Феликс Балде, по-късно Йохан и неговият Двойник, след това Луцифер и Ариман.

КАПЕЗИЙ (*пристигайки и приближавайки се до една пейка пред дома на Балде, на която седи госпожа Балде*)

Ще позволите ли на стария приятел
да поседи до вас за малко?
Той повече от всякога изпитва нужда
от туй, което често е откривал тук.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Когато ви видях да идвате насам,
разказаха ми вече уморените ви стъпки
и вашите очи, щом приближихте,
че мъка днес в душата ви живее.

КАПЕЗИЙ (*който вече е седнал*)

Не ми е отредено
да нося много радост в този дом.
Но днес за снизхождение ви моля,
когато със сърце, лишено от покой,
пристъпвам към това спокойно място.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Посрещан бяхте с радост тук,
когато почти никой друг
не идваше във този дом.
И въпреки това,
което се изправи между нас,
оставате приятел наш и днес,
когато нашият далечен дом
се посвещава с удоволствие от други.

КАПЕЗИЙ

Тогава истина ли е каквото чух?
Че вашият обичан Феликс,
по-рано толкова затворен,
е станал в тези дни човек,
тъй много търсен от различни хора?

ГОСПОЖА БАЛДЕ

О, да, добрият Феликс
изцяло от света ни бе откъснал...
Сега обаче с много хора трябва да говори.
Тъй новият живот му се явява като дълг.
По-рано искаше изцяло
на себе си да доверява
каквото му разкриваха гори, скали
за делото на духове
и за природни същества.
Това изглеждаше преди
безстойностно за други хора. — — —
Но как се промениха времената!
Днес много хора вече слушат
с желание за странната наука,
която Феликс може да им разяснява,
а беше смятана от тях за глупава по-рано.
Щом трябва моят скъп съпруг

(Феликс Балде излиза от къщи.)

да им разказва часове наред,
копнея аз за стари времена,
когато сериозно той твърдеше,
че само в тихото сърце
душата носи дарове духовни,
които с милост са ѝ поверени
от царствата на боговете,

и че предател е човекът на духовните слова,
когато ги открива на слуха,
отворен само за света сетивен.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Приспособява се Фелиция тъй трудно
към нашия напълно променен живот.
Преди оплакваше се тя от самотата,
но се оплаква не по-малко и сега,
когато твърде малко време
за нас самите ни остава.

КАПЕЗИЙ

Какво ви кара хора да приемате
в дома ви, който бе затворен преди време?

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Покорно следвах ръководството духовно,
говорещо ми във сърцето,
когато да мълча ми заповяда.
Сега, подтиквайки ме да говоря,
аз искам да му се отдам изцяло.
Променя се човечеството непрестанно
в развитието на Земята.
Стоим на времето в повратна точка.
Част от духовното познание ще трябва
да се разкрие и на хора,
желаещи душата си за него да отворят.
Аз знам как малко отговаря моят стил
на формите, които днес царуват.
За да се изрази живеещото във духа,
предписана е строга логика
в мисловните взаимовръзки,
но тя при мен не се признава.
По отношение на истинска наука,

която има сигурни основи, казват,
че аз съм пример как
човешките души мечтаят,
щом чужди на наука и култура,
по собствени пътеки търсят мъдрост.
Но някои си мислят, че е ценно,
когато от обърканите мои думи
понякога успяват да открият нещо,
разбирано чрез разум.
Аз съм човек,
комуто без изкуство
в сърцето трябва да се влива
каквото иска да му се разкрие.
Аз не познавам знание без думи...
Когато се задълбоча в сърцето,
а също щом в природата се вслушам,
в мен оживява знание, което
не се нуждае първо думите да търси...
Езикът с него свързан е тъй, както на Земята
човекът свързан е с телесната си форма.
Познанието, по подобен начин
разкриващо се от духовни сфери,
полезно също е за хора,
които иначе не го разбират.
При мене би могъл
да дойде всеки,
желае ли да възприеме
каквото имам да му кажа.
Аз знам, че само любопитство
и други не така добри причини
мнозина водят тук при мен.
Но ако и душите на такива хора
да не приемат истините днес,
доброто се посажда вече в тях
и то ще действа по-нататък.

КАПЕЗИЙ

Открито искам да говорим...
Отдавна ви се удивлявам.
Но смисълът на странните ви думи
за мен остава непонятен и до днес.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Но този смисъл несъмнено ще ви се разкрие.
Стремите се със благороден дух, с добро сърце.
Ще дойде времето, когато
ще чуете гласа на истината.
Не забелязвате какво богатство представлява
човекът като образ на световни царства.
Главата му е отражение на небесата,
през крайниците му работят духове на сфери,
в гърдите му се движат земни същества,
а срещу всички тях могъщо се опълчват
зли демони от лунни сфери,
които искат да попречат
на целите, преследвани от тях.
Каквото имаме пред нас като човешко същество,
каквото изживяваме като душа
и като дух ни осветлява, е било
отвеки замисъл на боговете,
желаещи от всички светове да свържат сили,
които заедно да създадат човека.

КАПЕЗИЙ

Почти ме страх обзема,
щом слушам тези думи,
желаещи тъй смело да покажат
човека като постижение на боговете.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Смирение се иска от човек,

желаещ да достигне до духовната наука.
Но който в гордост и суетност
поиска да се опознае, ще открие
затворени вратите на познанието.

(Феликс Балде влиза в къщата.)

КАПЕЗИЙ

Тъй както правили сте често,
добра Фелиция, и днес ми помогнете,
душата ми да може образи да види
и стоплена от образи, да стане
способна да разбира думите ви вярно.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Повтаряше ми Феликс често
изречените думи току-що.
Събудиха в сърцето ми те образа,
за който винаги си казвах,
че трябва да ви го разкажа.

КАПЕЗИЙ

О, направете го, добра женице...
Жадувам аз да бъда освежен
от образното ви съкровище.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Така да бъде...
Живяло някога момче.
Израснало като единствено дете
на бедни лесничей в лес самотен.
Освен родителите си познавало малцина.
Било със слабо тяло,
с почти прозрачна кожа.
И можели да гледат дълго

в очите му, които
прикривали духовни чудеса.
Макар че малко хора само
се появявали край него,
момчето не било лишено от другари.
Когато недалеко в планините
разгаряла се слънчевата златна светлина,
момчето със замислени очи
в душата си поглъщало духовно злато.
И ставало сърцето му подобно
на утринната слънчева заря...
Но щом през тъмни облаци надвиснали
на слънцето лъчите ранни не прониквали
и планините тягостно тъмнеели,
помръквал взорът на момчето,
изпълвала тъга сърцето му...
Така отдадено било
изцяло на духовното вълнение,
изпълващо душевния му малък свят,
усещайки го не по-чуждо
от свойто тяло.
Приятели били му също
дърветата в гората и цветята.
Духовни същества
говорели му от корони на дървета,
от чашки на цветя, от върхове...
Разбирало им шепота момчето...
И чудеса от тайни светове
разкривали му се, когато
душата му общувала със всичко,
приемано за мъртво от мнозина.
Изгубвали го често вечер
родителите му с тревога.
Момчето се намирало наблизо,
където от скалите бликал извор,

безбройни водни капчици разпръскващ.
Щом сребърният блясък на Луната
вълшебно се оглеждал във водите
в преливащи блестящи багри,
стояло часове момчето
край бликация от скалите извор.
И форми призрачни изплували
пред погледа душевен на момчето
от тъмната вода трептяща,
играйки във тайнствената лунна светлина.
В три женски образа превръщали се те,
говорещи му за нещата, за които
копнеела душата на момчето...
Когато през прекрасна лятна вечер
момчето пак при извора седяло,
едната от жените хванала с ръка
безбройни водни пръски,
подала ги на втората жена.
Оформила ги тя в сребрист съсъд
и дала го на третата жена, която
напълнила го със сребриста лунна светлина
и после го подала на момчето.
Съзряло всичко то с душевния си ясен поглед...
Сънувало на следващата нощ
как див и страшен змей
открадва неговата чаша...
След тази нощ момчето изживяло
три пъти изворното чудо.
И повече не се явявали жените,
дори когато то замислено седяло
при извора на сребърната лунна светлина.
Когато триста и шейсет недели
изминали три пъти,
било момчето вече възмъжало.
Напуснало родителския дом, гората,

отишло в чужд далечен град.
Размислило тогава една вечер
след уморителен и тежък труд,
какво могъл би още да му донесе животът.
Почувствало се то внезапно
отнесено при своя скален извор.
Могло да види водните жени отново
и да ги чуе този път да му говорят.
И първата му рекла:
„За мен си спомняй ти по всяко време,
когато си самотен във живота.
Човешкия душевен взор примамам
към етерни далечини и звездни ширини.
На искащия да ме чувства
поднасям питието на живота
от чудотворната си чаша.“
И също втората му рекла:
„Не ме забравяй ти в моменти,
когато те напуска смелостта.
Стремежа на човешкото сърце насочвам
в душевни глъбини и във духовни висини.
При мене който търси сили,
му изковавам с моя чудотворен чук
най-силна вяра във живота.“
А третата му казала така:
„Към мен вдигни духовен взор, когато
загадки във живота те връхлитат.
Преда мисловни нишки
в душевни глъбини
и в лабиринти на живота.
На който ми се доверява
аз изтъквавам на тъкачния си чуден стан
лъчите на любов в живота...“
Сънувало на следващата нощ,
че див и страшен дракон

промъквал се във кръг около него –
ала не можел да го стигне.
От дракона опазвали го съществата,
които то край извора видяло
и от родината му с него тук дошли. – – –

КАПЕЗИЙ

Благодаря, госпожо,
отивам си богато надарен.

(Става и си тръгва. Госпожа Балде влиза в къщата.)

(Капезий сам на известно разстояние, казвайки следното.)

КАПЕЗИЙ

Усещам колко оздравяващо въздейства
в душата ми подобен образ, как възвръща
на мисленето ми изгубените сили.
Разказаното от жената бе тъй просто,
ала събуди в мен мисловни сили,
отнасящи ме в непознати светове...
Тук, в тази прелестна самотност,
на блянове да се отдам бих искал,
на блянове, даряващи душата с мисли,
които много по-добри са
от плодовете на мъдруване безкрайно.

(Той изчезва зад един гъст храсталак.)

ЙОХАН *(Явява се в същата гориста местност, потънал в дълбок размисъл.)*

Реалност или сън бе всичко?...
Как бих могъл да понеса словата,
от моята приятелка изречени
спокойно, ала сериозно

за нашата раздяла?
Дали могъл бих да повярвам,
че разумът, противник на духовния стремеж,
промъква се сред нас като измамен образ...
Не мога... не желая да последвам
предупреждението на Мария
да заглуша в душата си гласа,
говорещ непрестанно:
„Обичам я!“ А любовта ми
за мен е творческият извор,
единствено познат за мен.
Какво са творческият подтик
и изгледът за висшите духовни цели,
щом искат те
да ми отнемат светлината,
способна дните ми да осветява?
Ще трябва да ми бъде позволено
да мога да живея в тази светлина.
Лишат ли ме от нея,
бих искал вечна смърт.
Усещам, силата ми намалява,
опитвам ли се да помисля,
че трябва да вървя по път,
неосветен от нейна светлина. — — — —
Пред погледа ми спуска се мъгла,
забулваща в неясност чудесата,
рисувани от лесове, скали
пред мене величаво...
Ужасен съм от бездната се вдига...
Как страшно ме разтърсва той...
От мен махни се!...
Копнея аз за самота,
изпълнена със бляновете мои.
В тях още мога да изпитвам
стремеж към загубата скъпа...

Ах, този сън не ще да ме напусне ...
Но аз от него ще избягам...

(Чувства се като прикован към Земята.)

Какви окови ме задържат тук?

(Явява се Двойникът на Йохан Томасий.)

Ах... който и да си,
ако тече във теб човешка кръв,
или ако си само дух,
ти остави ме....
Кой тук се появява?...
Самият демон
пред мене се изправя.
Не иска да отстъпи...
Това е образът на същността ми...
Самият той по-силен ми изглежда,
отколкото е тази същност...

ДВОЙНИКЪТ

Обичам те, Мария...
С разтупкано сърце,
с кипяща кръв
пред тебе мога само да стоя.
Когато погледът ти ме докосва,
горещи тръпки ме разгърсват.
В ръката ми положиш ли ръка,
блаженство в тялото ми се разлива...

ЙОХАН

Ти, призрако, изплетен от мъгла,
как смееш да се подиграваш
на искрените ми сърдечни чувства?...

Какъв ли грях над мене тегне,
че трябва тук да гледам
такова извращение на любовта,
която е за мен свещена?...

ДВОЙНИКЪТ

Аз слушах думите ти често
и сякаш ги приех в душата
като известие от висши светове.
Но повече от всяко откровение
с любов приемах близостта ти.
Говореше ли ми за пътища душевни,
изпълван бях с блаженство,
разгарящо се във кръвта ми...

ГЛАСЪТ НА СЪВЕЩТА

Тъй казва премълчавана,
но още непрогонена,
наяве неизлязла и
в кръвта останала
потайна сила на страстта.

ДВОЙНИКЪТ *(с променен глас)*

Не мога да те изоставя.
До себе си ще ме откриваш често.
От теб не ще се махна,
додето сила не намериш
да ме направиш ти
подобие на съществото,
което трябва някой ден да станеш.
Не си достигнал още до това,
а само в себе си го виждаш
като представа да витае.

(Явяват се Луцифер и Ариман.)

ЛУЦИФЕР

Човече, победи се,
спаси ме, о, човече.
Преодоля ме ти
в душевните си висоти;
оставам свързан с теб
дълбоко в същността ти.
Ти винаги ще ме откриваш
по пътя си в живота,
макар да се опитваш
от мен да се предпазваш.
Човече, победи се,
спаси ме, о, човече.

АРИМАН

Човече, осмели се,
човече, изживей ме.
Ти виждане в духа
можа да придобиеш.
Аз трябваше в теб да погубя
живота ти сърдечен.
Ти трябва още дълго да понасяш
най-силната душевна болка,
ако не искаш в скромност
на силата ми да разчиташ.
Човече, осмели се,
човече, изживей ме.

(Луцифер и Ариман изчезват, също и Двойникът. Йохан върви в дълбок размисъл в тъмнината на гората. Отново се явява Капезий. Намирайки се зад хресталака, той е бил съпричастен на сцената между Йохан и Двойника като във видение.)

КАПЕЗИЙ

Какво се случи с мен? Като кошмар

потисна ме. Дойде Томасий тук,
изглеждаше потънал в мисли той.
И с някого говореше си сякаш,
но нямаше край него друг човек.
Почувствах аз да ме обзема ужас,
не виждах нищо повече край мен.
Като заспал и без да съм съзнавал,
в свят образен аз трябва да съм бил –
за него мога ясно да си спомня.
За кратко, струва ми се, съм седял,
изгубил себе си, потънал в сън.
Но как богат бе сънищният свят
и колко странен ми се стори той.
Да виждам можех и да чувам ясно
човеците от миналите дни.
Сънувах и един съюз духовен,
към най-високи цели устремен.
И в него ясно себе си видях.
Почувствах, че съм свързан с всичко аз.
Сън?... Но така разтърсващ беше той.
Аз знам, че в настоящия живот
подобно нещо не съм преживявал.
Като усещане остана в мен,
душата ми изпълва то с живот.
От образите мощно съм привлечен...
Да можех пак да видя този сън!

(Завесата се спуска, докато Капезий остава на мястото си.)

Следващото представя картини на събития от първата третина на 14-ти век. Ходът на действието ще покаже, че в тези събития Капезий, Томасий и Мария виждат своя минал живот на Земята.

ШЕСТА КАРТИНА

Горска поляна. На заден план високи скали, върху които се намира замък. Лятно вечерно настроение. Селяни, евреинът Симон, майсторът-миньор Томас, Монахът.

(През ливадата вървят селяни и разговарят, спирайки се посред път.)

ПЪРВИ СЕЛЯНИН

Там вижте лошия евреин.
Не ще посмее той да тръгне
по пътя, който сме поели,
че може и да чуе думи, от които
ушите да го засърбят.

ВТОРИ СЕЛЯНИН

Да го накараме веднъж поне
той своята дързост да почувства,
да разбере, че няма повече да го търпим
в порядъчната ни родина,
в която се промъкна.

ПЪРВА СЕЛЯНКА

От господарите е защитен,
които в замъка живеят.
От нас не може никой да проникне там.
Добре евреина приемат,
той върши туй, що рицарите искат.

ТРЕТИ СЕЛЯНИН

Да разбереш е много трудно
кой служи Богу, кой – на ада.
На рицарите трябва да сме благодарни.
Те хляб и работа ни дават.
Какво ли бихме правили без тях?

ВТОРА СЕЛЯНКА

Евреина аз трябва да похваля.
Чрез своите лекарства
от тежка болест ме избави.
А при това бе толкова добър и мил.
И за мнозина други същото е правил.

ТРЕТА СЕЛЯНКА

Един монах обаче ми разкри,
че той със дяволски неща лекува.
Така че от отровата му се пазете,
че тя във тялото ни се променя
и става вход за всички грехове.

ЧЕТВЪРТИ СЕЛЯНИН

На рицарите служещите хора
се борят срещу старите порядки.
Евреинът, те казват, знаел толкова неща,
които носят изцеление, благословия,
но чак във бъдеще ще можем да ги оценим.

ПЕТИ СЕЛЯНИН

Но идват нови времена
и по-добри в духа ги виждам вече,
видения когато ми показват
незримото за земните очи.
Желят рицарите всичко туй за нас да сторят.

ЧЕТВЪРТА СЕЛЯНКА

На църквата сме верни ние.
Душите ни предпазва тя
от дяволските образи,
от смърт и адски мъки.
Монасите ни казват да се пазим
от рицарите, както от магьосника евреин.

ПЕТА СЕЛЯНКА

Ще трябва още малко време
да носим със търпение хомота,
от рицарите ни наложен.
В руини скоро замъкът ще се превърне,
туй моят сън откри ми.

ШЕСТА СЕЛЯНКА

Страхът от тежък грях ме мъчи,
когато чувам да се казва,
че рицарите искали да ни погубят.
Свидетелка съм аз, че само добрини извършват,
затуй ги уважавам като християни.

ШЕСТИ СЕЛЯНИН

Как хората ще искат в бъдеше да мислят,
да го оставим на онези,
които ще живеят подир нас.
Тук рицарите ни използват
като оръдия за дяволски изкуства,
с които водят те борба
със истинското християнство.
Успеем ли да ги прогоним,
ще сме свободни от властта им
и ще живеем, както пожелаем,
тук, в нашата родина.

Сега да идем на вечерната молитва,
потребното за нашите души
там ще намерим,
съгласно обичаите на нашите отци.
За нас не стават новите учения.

(Селяните си отиват. Симон, еврейнът, идва от гората.)

СИМОН

Пак същото презрение, омраза,
които аз отвсякъде дочувам.
Отново трябва болката да чувствам,
когато ме компрометират те.
Че нямат основание, изглежда,
за начина, по който се отнасят с мен.
Но често ме спохожда мисълта,
която истината ми подсказва,
че съществува смислена причина
за всичко претърпявано в живота.
Така че има отговор защо
народът ми понася толкоз мъки.
И виждащ господата в този замък,
намирам, че съдбите ни са близки.
Избраха си сами те цел в живота,
която да последвам съм принуден.
От всички хора са се отделили
в стремеж самотен да развият сили,
с които целите си да постигнат.
Усещам колко моята съдба
със самота ме е благословила.
Единствено на себе си оставен,
отдадох се изцяло на наука.
Чрез нея осъзнах, че нови цели
пред времето ни се явяват вече.
На хората да се разкрият трябва

природните закони непознати
и тъй сетивното да овладеят,
от него нови сили да разгърнат,
че вярно те да могат да им служат.
Каквото бе възможно аз направих,
лечебното изкуство да развия:
труда ми рицарите оцениха.
Оставиха ме те при тях да търся
в растенията действащите сили,
и силите в недрата на Земята;
лечебни нови методи открих.
Съгласно целите им аз се трудя
и виждам ясно, че по моя път
събрах със радост много плодове.

(Влиза в гората.)

(Майсторът-миньор Томас идва от гората. Среща го Монахът.)

ТОМАС

Ще отпочина тук. Покой желая,
да се възстанови душата пак
от бурите, които претърпя.

(Монахът идва при него.)

МОНАХЪТ

Приветствам те сърдечно, сине смел.
Дошъл си, за да дириш самота.
След тежък труд желаеш тихо място,
за да насочиш към духа ума си.
Така се радвам да те видя тук.
Защо тъга смрачава твоя поглед?
Изглежда грижи мъчат ти душата.

ТОМАС

Блаженството и болката са сродни,
откри ми го животът тези дни.

МОНАХЪТ

Блаженството и болката си срещнал?

ТОМАС

Аз доверих ви, преподобни отче,
че дъщерята на надзорника обичам
и че тя също много ме обича.
И искаме душите си да свържем.

МОНАХЪТ

На църквата най-вярна дъщеря,
тя в щастие и в радост ще те следва.

ТОМАС

Жена единствено такава искам,
че аз от вас, учителю обичан,
научих се на Бога да разчитам.

МОНАХЪТ

Ала дали душата ти нататък
ще продължи да следва пътя, който
като най-правилен съм ѝ посочил?

ТОМАС

Тъй вярно, както в мен тупти сърцето,
така през всички времена синът ви
ще следва туй учение, което
получил е той някога от вас.

МОНАХЪТ

Тъй както щастиего си откри,

така за мъката си разкажи ми.

ТОМАС

За себе си аз често съм говорил.
Едва навлязъл в юношеска възраст,
от град на град започнах да пътувам.
Работното си място сменях често.
Живееше в сърцето ми надежда
да срещна татко си, когото любех,
макар добро от него да не зная.
Той скъпата ми майка изостави,
че пречели децата и жената,
изцяло нов живот за да започне.
Стремеж към приключения таеше.
Когато ни напусна, бях дете,
сестра ми току-що се бе родила.
И скоро майка ми от скръб почина.
Погрижиха се хора за сестра ми,
но скоро те напуснаха града ни.
И нищо повече не чух за нея.
Роднини ми помогнаха да уча
миньорство и напреднах аз дотам,
че работа навсякъде намирах.
И никога надежда не загубих,
че мога да открия пак баща си.
Надеждата, която се изпълни,
завинаги ми е отнета вече...
Служебно трябваше да се явя,
от моите началници повикан.
Известно ви е колко не обичам
аз рицаря началник на труда ми,
откакто знам, че сте противник негов.
И оттогава твърдо съм решил
да не оставам в замъка на служба.
Ала при срещата ни този рицар

обърна разговора ненадейно
по трудни за разбиране причини
и заяви, че той ми е баща...
Какво последва... Бих го премълчал...
Аз бих забравил мъката, която
на мене и на майка ми донесе,
когато пред баща си се намирах,
а той, от скръб прегърбен, ми разказа
за станалото преди толкоз време.
Но виждах в него вашия противник.
Прозрях накрая, че дълбока пропаст
разделя ме завинаги от него,
когото с радост исках да обичам,
когото търсих дълго със копнеж...
Загубих го за втори път сега.
Така по този начин аз почувствах
каквото трябваше да изживея.

МОНАХЪТ

Аз никога от кръвното роднинство
не бих поискал да те отчуждя.
Ала каквото мога да предложа
на твоята душа,
ще ти го давам винаги с любов.

(Завесата пада, докато двамата излизат.)

СЕДМА КАРТИНА

Стая в замъка, който беше показан отвън в предходната картина. Всичко е украсено със символите на мистичното братство. Духовните рицари по време на събрание; след това Монахът с един от рицарите. По-късно се явява духът на Бенедикт, който е починал около петдесет години по-рано. Луцифер и Ариман. Великият Майстор с четирима братя около дълга маса, която служи за събрания.

ВЕЛИК МАЙСТОР

Бъдете ми тъй верни вие, братя мои,
които спътници ми станяхте във време,
изпълнено със тежки грижи и стремежи
в издирване на бъдните човешки цели,
представени ни като устав на Съюза,
за да ги пренесем от висши сфери
и да ги въплътим в делата земни.
Откакто скъпият ни предводител стана жертва
на тъмни сили – черпещи от злото мощ, –
и въпреки това служители на мъдростта на плана
чрез своята опълчваща се сила,
която злото пак в добро превръща –
от този миг е безнадежден
стремежът ни тук, на Земята.
Че много замъци на нашия Съюз
врагът ни вече завладя...
В борба последваха Великия учител
мнозина наши скъпи братя
във светли области на вечността.
Така че близо е часът, когато
защитните стени ще паднат.
Навред ни дебнат вече враговете,
стремят се да ограбят нашите богатства,
които придобихме не за наша полза,

а само като средство за привличане на хора,
в душите на които можем
да посадим на бъдещето семената.
Те ще узреят в тези хора,
когато се завърнат от духа
за нов живот отново на Земята.

ПЪРВИ ЦЕРЕМОНИАЛМАЙСТОП

Че трябва нашият Съюз унищожен да бъде,
според неразгадаемия план съдбовен,
понятно би могло да бъде.
Но да погинат твърде много братя,
неправда ми изглежда пред всемирния закон.
Не искам аз да се оплаквам,
понеже драговолно братята ни са умрели...
Ала душата ми да разбере желае
защо се иска жертва от човека,
обвързан със велика общност,
когато силите съдбовни трябва
упадъка на тази общност да подготвят.

ВЕЛИК МАЙСТОП

Отделният живот
е свързан мъдро с мировия план.
В редиците на братята ни има хора,
способни със духовни сили
да служат на Съюза.
И все пак те не са неопетнени.
Заблудите на техните сърца,
ще трябва изкуплението да намерят,
понасяйки страдания във служба
на общността. А който
чрез своите дела вина не носи,
но трябва да поеме по трънливите пътеки,
началото си водещи от общата ни карма,

страданието ще му носи сила
да се издигне към живот възвишен.

ПЪРВИ ЦЕРЕМОНИАЛМАЙСТОП

Тогава на Съюза сигурно е позволено
в средите си да има също хора,
успели да се посветят
на висшите си цели
не само със пречистена душа?

ВЕЛИК МАЙСТОП

Доброто само има тежест във душата,
ако човек се посвети на висше дело
и лошото остави да намери
възмездие чрез мировата правда.
Повиках ви при мене, братя,
да ви припомня с думи сериозни
във тези тъжни дни,
че дълг за нас е с радост да загинем
за цели, на които сме се посветили
със пълна вяра във живота.
Във истинския смисъл сте ми братя,
когато смело във душите ви звучи
светата мъдрост на Съюза:
„Живота си и личното ще трябва да пожертва
желаещият да съзре духовни цели
чрез откровение на сетивата
и осмелилият се волята духовна
да влива в собствената воля.“

ПЪРВИ НАСТАВНИК

Учителю възвишен,
ако желаш да изпиташ
на всички наши братя тук сърцата,
би трябвало да прозвучи най-ясен отклик

на думите на нашата свещена мъдрост.
Но искаме от теб да чуем
как да тълкуваме това,
че заедно с имота и живота,
врагът желае да ни вземе и душите,
които сме отгледали с любов?
И всеки ден по-ясно става,
че хората ни ще се предадат
на победителя не само чрез принуда,
но също ще започнат и да мразят
от нас показания им духовен път.

ВЕЛИК МАЙСТОР

Каквото посадихме във душите,
възможно е да се изгуби засега.
Но вдишалите светлината на духа,
отново ще се върнат на Земята
и делото ни на света ще поднесат.
Така говори на духа ми често
великият ни вожд
от царството на мъртъвците,
когато в часове на тишина
в душата своя се потапям
и сили се събуждат в мен
да пребивавам в сфери на духа.
Присъствието на Учителя усещам
и чувам неговите думи,
тъй както често съм ги чувал
в сетивния живот.
За край на делото ни не говори,
а казва само, че свещените ни цели
ще се изпълнят в бъдни времена.

(Великият Майстор и двама братя излизат, а другите двама остават.)

ПЪРВИ НАСТАВНИК

Говори за духовни светове,
тъй както други за села и градове...
Потискащо е да се слуша как
говорят посветените ни братя
за други светове на битието.
И все пак аз съм тясно свързан
със всички наши земни цели.

ВТОРИ ЦЕРЕМОНИАЛМАЙСТОР

Придържам се към думите на нашия Учител:
Неможещият с пълна вяра да приеме
учението за духа и световите на духа,
способност не му липсва
да разбере подобно откровение.
Ала му липсва нещо друго.
Че може да се чувства недостоеен
да бъде част от висши светове,
това усеща той, но иска
от себе си да го прикрие.
Душата може и петна да има,
така че себе си да мами,
щом не желае да се преклони
пред знанието за духа.

(Двамата излизат.)

(Монахът се явява в същата стая, при него идва Втори наставник.)

ВТОРИ НАСТАВНИК

Какво ви води в този дом,
щом той за вас е дом на врагове?

МОНАХЪТ

Законите ни строги повеляват

да смятам всеки срещнат за приятел,
щом лик човешки по природа има.
Ала враждебно би могло да ви се стори
каквото аз покорно ще изискам
на високостоящите ни по поръка.
Изискват те да бъде върнат
по мирен път църковният имот,
принадлежащ ни според стари документи.
Парцелът, който сте превърнали във мина,
е собственост на църквата по право.
За правилен не можем да признаем начина,
по който сте го придобили.

ВТОРИ НАСТАВНИК

Дали наричаме го наш или пък не според закона,
съдиите да спорят могат дълго.
Ала със сигурност той собственост е наша
във смисъл на едно по-висше право.
Парцелът беше неизползвана земя,
когато нашият Съюз го купи.
На вас ви бе напълно неизвестно,
че там безброй съкровища са скрити.
Добихме ги с човешки труд.
И днес съкровищата се разнасят
в далечни краища, където
на хората добро принасят.
Работят много честни хора
във шахтите под тази почва,
която притежавахте като пустиня.

МОНАХЪТ

Не считате за правилно тогава
да убедите вашия Съюз
да стигнем до съгласие по мирен път
относно нашите права?

ВТОРИ НАСТАВНИК

Понеже не изпитваме вина
и сигурни сме в своите права,
ще чакаме спокойно
дали и в този случай, както в други,
несправедливо ще постъпите.

МОНАХЪТ

Причината търсете в твърдата си воля,
че трябва да си служим с други средства.

ВТОРИ НАСТАВНИК

Честта на нашия Съюз изисква строго
единствено с борба правата си да отстоява.

МОНАХЪТ

Така изпълнена е моята задача
и можем думите да си спестим.
Възможно ли е да говоря
със главния по длъжност тук?

ВТОРИ НАСТАВНИК

На вашите услуги Майсторът ще бъде,
но моля ви, почакайте го малко.
Не може той веднага да пристигне.

(Излиза.)

МОНАХЪТ

Ах, службата ме кара да пристъпя
във залите на тъй омразния Съюз.
Навсякъде очите ми съзират
греховни образи и сатанински знаци.
Почти ме сграбчва ужас...
Пращи... бучи тук нещо в тази зала.

Усещам как зли сили ме заобикалят. — — — —
Понеже грях не зная да съм сторил,
ще устоя на тези тъмни сили... — — — —
Но ужасът нараства... Ох...

(Явява се духът на Бенедикт.)

На помощ, духове добри!

БЕНЕДИКТ

Мой сине, опомни се!
Към тебе често трябваше да се обръщам,
когато пламенната ти молитва
възнасяше те към духовни сфери.
Така чуй смело също в този час
каквото трябва да узнаеш,
когато вместо мрак духовна светлина
владее в твоята душа.

МОНАХЪТ

Когато молах се за яснота
по отношение на важните неща
и преданата ми молитва
в духовната страна бе чула,
ти, мой Велик учителю, ми се яви.
Украса бе на Ордена, когато
живееше във земно тяло.
Говореше ми от духовни царства,
укрепвайки мощта ми
и просветлявайки ума ми.
С душевен взор те виждах,
с духовен слух те чувах.
Смирено в този важен час желая
да чуя откровението ти, което
в душата ми оставяш да се влее.

БЕНЕДИКТ

На братски орден се намираш във дома,
макар душата ти във ерес да го обвинява.
Изглежда, че привидно мрази
каквото ние любим
и сякаш той почита
каквото ни се струва грях.
А братята ни считат, че са задължени
да се опълчат срещу греховете на духа.
Те могат да се позоват на думи,
изречени от мене на Земята.
Те не предчувстват, че такива думи
да се родят в живота само могат,
щом в правилния смисъл се разбират
от продължаващите делото ми хора.
И нека във душата ти се възроди,
във смисъла на едно ново време,
каквото аз можах да мисля на Земята.
Ти този орден, който целите си получава
от царството на мистиката, погледни
във светлина, в която щях да го погледна
и аз самият днес, ако ми беше отредено
да съм сред вас, работещ в земно тяло.
Съюзът се стреми към висши цели.
А хората, които му се посвещават,
по-късни земни времена предчувстват,
и техните водачи вече виждат
плода, узряващ в идните епохи.
Науката и ходът на живота
целта и формите ще сменят.
Каквото Орденът, от теб преследван,
се чувства отговорен да извърши,
са действия за новата промяна.
Но само ако тази цел, която братята ни имат,
за мирно дело се обедини с целта,

която еретиците преследват,
ще може благо в земния живот да разцъфти.

МОНАХЪТ

Предупреждението, за което смяташ ме достоен,
как всъщност мога да го следвам? — — — —
То силно отклонява се от всичко,
изглеждало ми право досега.

(Явяват се Луцифер и Ариман.)

Към мен се приближават други същества!
Какво ли търсят те до теб?

АРИМАН

От друго място следващото указание се дава.
Не ще ти бъде лесно да послушаш
съвета на предишния си Майстор.
Ти само размисли,
че той живее в царства на блаженство.
Каквото дълг е там и е повеля,
тук в настоящето ви може
да сътворява само хаос на Земята.
Към висините му вдигни очи,
желаш ли утеха да потърсиш
във щастие, което в идни земни дни
от мировите духове ще бъде отредено.
Но щом желаш правилно сега да действаш,
се остави да бъдеш ръководен само
от туй, що разумът и сетивата ти те учат.
На тези братя ти успя
да видиш греховете,
които трябва да се скрият от света.
Разкри ти се как уставът им бъден
ще може да живее в грешните души.

Как можеш ти, щом фактите познаваш,
да искаш да живееш със Съюза в мир?
Заблудата е лоша почва, на която
не може да узрее хубав плод.

ЛУЦИФЕР

Набожното ти чувство ти показва правилния път.
Търпят промяна целите във времената,
но еретиците не бива
да предрешават пътя на човека.
Опасността в духовния Съюз е,
че истината братята говорят,
ала такъв обрат ѝ дава,
че става много по-опасна,
отколкото една заблуда.
Ако открито някой служи на лъжата,
би трябвало да е побъркан,
живее ли със вярата, че хората
ще го оставят да ги води.
А рицарите на духа не са тъй безразсъдни.
Те името Христово споменават,
понеже им отваря всички порти
към глъбините на сърцата.
Човек лови сърцата най-добре
и ги поставя под властта на Сатаната,
ако използва името Христово.

МОНАХЪТ

Объркващо ми прозвучават
от светове душевни гласовете,
които често съм дочувал,
и искат постоянно да се борят
с каквото благочестието повелява.
Как мога да открия правилния път,
когато злите духове го възхваляват?

Почти така на мене ми се струва. — — — —
Но не, не трябва да си го помислям...
Учителят ми мъдър ще ме води
и смисълът на неговите думи,
изглеждащ ми тъй смътен,
ще може да ми се открие.

БЕНЕДИКТ

Аз мога правилния път да ти покажа,
ако душата си проникнеш с думите,
които някога съм казвал на Земята.
А искаш ли живота им да влееш в световете,
в които можеш да ме виждаш,
на правдата посочен ще ти бъде пътят.

(Завесата пада, докато Монахът, Духът на Бенедикт, Луцифер и Ариман са все още в залата.)

ОСМА КАРТИНА

Същата зала като в предходната картина. Първи наставник, Йозеф Кюне, след това Великият Майстор със Симон, по-късно Първи и Втори церемониалмайстор. Първо влиза Йозеф Кюне, Първи наставник идва при него.

ПЪРВИ НАСТАВНИК

Поискали сте да говорите със мен.
Какво желаете, кажете?

ЙОЗЕФ КЮНЕ

За вас и мен е важно
довелото ме тук.

Познавате ли Томас, майстора миньор?
При вас е той на служба.

ПЪРВИ НАСТАВНИК

Добре познавам аз почтения човек,
ценим високо мъдрата му дейност.
Обичат го и неговите подчинени.

ЙОЗЕФ КЮНЕ

Познавате ли също дъщеря ми, Сили?

ПЪРВИ НАСТАВНИК *(развълнувано)*

Видях я, с хората ви щом ви срещнах.

ЙОЗЕФ КЮНЕ

Тъй стана, че гостуваше ни често Томас,
почти веднага след като пристигна тук.
А после идваше дори по-често.
Видяхме, че във Сили се е влюбил.
За нас това не беше чудно.
Обаче дълго време не разбрахме
дали и Сили също го обича.
Тя Богу молеше се постоянно,
избягвайки със хора да общува.
Но скоро все по-ясно се показа,
че тя на чуждия човек
от все сърце се е отдала.
И щом нареждат се така нещата,
принудени сме да изпълним
на нашето дете мечтата
да вземе Томас за съпруг.

ПЪРВИ НАСТАВНИК *(с несигурни жестове)*

Защо женитбата е против волята ви?

ЙОЗЕФ КЮНЕ

Мой височайши господарю, знаете
как вярно съм отдаден на Съюза.
За мене тежко беше да понасям,
че с цялата си обич дъщеря ми
обърна се към другата страна, която
и вас, и мене в ерес обвинява.
Монахът, главният свещеник
в съседския ни манастир,
на целите на Ордена противник,
душата на детето ни е завладял.
Додето е в дома ми тя,
не ще изгубя никога надежда,
че може да поеме път обратно
от мрака на духа към светлината.
Но скоро трябва аз да я загубя,
омъжи ли се за младежа,
спасение душевно търсец като нея
под покровителството на монаха.
Успял е вярата си той
на Томас също да натрапи.
За Ордена ако пък стане дума,
огромен ужас ме обзема:
започва Томас да проклина.

ПЪРВИ НАСТАВНИК

Не са ни малко враговете:
за Ордена не означава много,
ако към тях се включи още някой.
От думите ви не ми стана ясно
с женитбата що общо имам.

ЙОЗЕФ КЮНЕ

Мой височайши господарю,
тук този свитък погледнете...

Съдържа сигурни свидетелства за мен.
Аз само и жена ми сме го чели,
а тука никому не е известен.
Налага се сега
на вас да бъде поверен.
Момичето, което счита се за наша дъщеря,
не ни е родно чедо.
Поехме грижите за него,
когато майка му умря.
Не вярвам да поискате да чуете
каквото се налага да ви кажа
за всичко, случило се някога.
На нашата осиновена дъщеря
не знаехме бащата кой е.
За произхода си не знае нищо Сили.
За истински родители ни смята.
Така могло би всичко да остане,
защото скъпа ни е като собствено дете.
Изминаха години след смъртта на Силовата майка
и чак тогава тези документи стигнаха до нас.
Чрез тях разбрахме кой баща е на това момиче.

(Наставникът става напълно несигурен.)

Не знам дали ви е известно,
но сигурно за мен е,
че нейният баща сте вие.
Ненужно е да ви говоря още.
Но тъй като отнася се за ваша кръв,
за вашата подкрепа аз ви моля.
И може би ще можем да успеем
момичето от мрака да избавим.

ПЪРВИ НАСТАВНИК

Обични Кюне, верен винаги сте бил.

На вас бих искал
отново да разчитам занаяпред.
Нали не ще узнае никой
отвътре или пък отвъд стените тук,
че свързан съм с това момиче?

ЙОЗЕФ КЮНЕ

Да, имате ми думата.
Аз няма да ви навредя.
Единствено за помощ моля.

ПЪРВИ НАСТАВНИК

Сега ме разберете,
че повече не мога да говоря.
Аз моля, да ме чуете елате утре.

ЙОЗЕФ КЮНЕ

Ще дойда...

(Кюне излиза.)

ПЪРВИ НАСТАВНИК *(сам)*

Съдбата тъй жестоко ме наказва!
Жена си и детето изоставих,
защото чувствах ги като окови.
А пътят, сочен ми от суетата,
доведе ме тук, в Ордена духовен.
На любовта към хората се посветих
с възвишено звучащи думи.
Аз сторих го, ала с вината,
от извор на безлюбие струяща.
Разкриха ми се ясно
възвишените цели на Съюза.
Приеха ме във него
и дадоха ми строги правила.

Заставен бях да търся
себепознание, което инак
ми беше невъзможно
по друг път да постигна.
Когато после по съдбовна воля
застана моят син пред мен,
помислих си, че висши сили
ми предоставят милостиво случай,
за да изкупя аз греха си.
Отдавна знаех, че осиновеното дете на Кюне
е дъщеря ми, изоставена от мен. — — — —
Съюзът е пред гибелта си.
Смъртта си ще посрещне всеки брат
с увереност, че ще живеят тези цели, за които
живота си с готовност жертва.
Отдавна чувствам,
че за подобна смърт съм недостоен.
Така решението в мен назря
на Майстора да се открия и помоля
от Ордена да бъде отстранен.
И да се посветя желая
на моите деца,
така че още в настоящия живот
да изплатя частица от греха си.
Аз ясно виждам,
че не копнежът към бащата
сина доведе тук, при мен.
В туй вярваше доброто му сърце,
но водеха го кръвните му сили,
които със сестра му го обвързват.
Отслабени от бащината грешка
оказаха се другите ни кръвни връзки.
В противен случай нямаше монахът
напълно да ми го отнеме.
Така добре сполучи той,

че с брата и сестрата също
от мене ще се отчужди.
Така че нищо повече не ми остава,
освен да се погрижа,
децата истината да узнаят
и после примирено да очаквам
възмездие от силите, следящи
за дълговете ни в живота.

(Наставникът излиза.)

(След пауза в залата влизат Великият Майстор и Симон.)

ВЕЛИК МАЙСТОР

Във замъка ще трябва да стоите.
Откакто приказките за магия
разпространени бяха, всяка крачка,
направена навън, ще е опасна.

ЕВРЕИНЪТ

Наистина боли ме, като знам
как хората не могат да прозрат,
че аз желая само да помагам.
Посрещат те враждебно всичко,
за тяхно благо сторено от мен.

ВЕЛИК МАЙСТОР

Чрез милост на духовни сили който
се вижда във човешките души,
той в тях ще види враговете техни,
опълчващи се срещу същността им.
Подготвената от врага ни битка
е образ само на война велика,
в която сила срещу друга сила
в сърцето постоянно се опълчва.

ЕВРЕИНЪТ

Мой господарю, казвате слова,
засягащи душата ми дълбоко.
Макар мечтател да не съм, когато
се скитам през поля и през гори,
пред мене често се явява образ,
на волята ми неподвластен,
подобно на видяното с очите.
Човешко същество пред мен застава.
Ръка с любов желае да протегне.
В чертите му е изразена болка,
каквато досега не съм съзирал.
Величието му и красотата
душевните ми сили завладяват.
Да коленича искам и смирено
изцяло аз да се отдам на него,
вестителя на други светове...
Но в следващия миг в сърцето пламва
гореща ярост и не мога вече
да овладея порива, запалващ
в душата ми ужасна съпротива...
И трябва да отблъсна аз ръката,
протегнатата към мене с толкоз нежност.
Додето разумът ми се възвръща,
сияещият образ избледнява.
Когато в спомените ми отново
застава изживяната картина,
в душата ми изплува мисъл,
разтърсваща сърцето ми дълбоко.
Усещам аз сега, че съм привлечен
от вашето учение, което
говори за духовно същество,
от слънчевото царство слязло тук,
човешки облик взело, пожелало
разбиране в човешките сърца.

Не мога да отхвърля красотата
на вашето учение, но също
не мога още да му се отдам.
В това духовно същество аз трябва
човешкия праобраз да позная.
Но съпротива в мене се надига,
поискам ли да го приема с вяра.
Тъй трябва в мен да изживявам битка,
на всяка външна битка първообраз.
Загадката, измъчваща ме тежко,
засяга моята житейска участ.
Ах, как възможно е да ви разбирам,
но с вяра да не мога да приема
каквото ми откривате сега?
Във вярност следвам примера ви аз,
но чувствам съпротива към целта
и първоизвора на този пример.
И ако тъй да се позная трябва,
съмнение поглъща всяка вяра,
че в този мой живот ще се открия.
И често ме изпълват страх и грижи,
че част от туй съмнение ужасно
в животи предстоящи ще премине.

ВЕЛИК МАЙСТОР

Симон, виденият от тебе образ
стоеше пред духа ми в пълен блясък,
когато ти тъй живо го описа.
И продължавайки да ми говориш,
пред погледа ми той се разшири
и аз видях неща, които свързват
човешката съдба с всемирни цели.

(Великият Майстор и Симон излизат.)

(След пауза в залата влизат двамата церемониалмайстори.)

ПЪРВИ ЦЕРЕМОНИАЛМАЙСТОР

Признавам искрено, мой скъпи братко:
за мен е непонятна благостта
на Майстора, щом виждам да се шири
несправедливостта на враговете.
Те не желаят да узнаят нищо
за нашите учения, но могат
пред хората да ги изобразяват
като дела на дявола и ерес. — — — —

ВТОРИ ЦЕРЕМОНИАЛМАЙСТОР

На Майстора ни благостта
от нашите учения извира.
Не можем като висша цел в живота
да проповядваме навред свободно
разбиране на всичките души,
лишавайки от него враговете.
Сред тях мнозина истински живеят
по примера възвишен на Христос.
Дълбокото значение и смисъл
на нашето учение остават
неразбираеми за много хора,
дори когато искат да го чуят
с обикновения си външен слух.
Спомни си, братко, как самият ти
със колебание и с неохота
духовен слух поиска да развиеш.
От нашия Учител ние знаем
как в бъдещето хората ще могат
чрез светлината на духа да виждат
свободно Слънчевото същество,
живяло някога в човешко тяло.
Със радост вярваме в това, защото
водачите си следваме във вяръност.
Нали наскоро нашият водач

изрече тези много важни думи:
„Душите ви ще трябва да узряват,
щом искат те пророчески да видят
каквото в бъдеще ще се разкрие...
Но не мислете – Майсторът ни каза, –
че подир изпитанието първо
на вашите души, ще бъде факт
проглеждането в бъдещи епохи.
В прераждането щом се убедите,
ще дойде изпитанието второ,
отключващо ви личната измама,
така че светлината на духа
да може тя да помрачи за вас.“
Предупреди ни също нашият Учител:
„В молитвени спокойни часове
проучвайте измамата, която
като душевен демон се изправя
на пътя на духовния търсач.
А който ѝ се е поддал, ще иска
човешко битие да види там,
където дух единствено желае
в духовна светлина да се открие.
Ако желаете достойно вие
да възприемате с душевен взор
сияещата мъдрост на Христос,
от личната измама се пазете,
да не ви заслепи в мига, когато
помислите, че е далеч от вас.“
Когато сме наясно с тези думи,
ще изоставим грешната представа,
че в настоящето е толкоз лесно
приетите от нашите души
учения на друг да се предават.
Щастливи трябва да сме, че все пак
се срещат някои души, които,

макар и несъзнателно, приемат
зародиша за бъдещи животи.
Ала зародишът в човека може
да се окаже отначало враг
на силите, които те желаят
във себе си по-късно да приемат.
И семена на бъдеща любов
в преследващата ни омраза виждам.

ПЪРВИ ЦЕРЕМОНИАЛМАЙСТОП

Целта на истината висша може
да се разкрие в думи като тези.
Ала е трудно в днешни времена
живот в хармония със тях да водим.

ВТОРИ ЦЕРЕМОНИАЛМАЙСТОП

Пак думите на Майстора изтъквам,
че не е дадено на всички хора
за бъдещето отнапред да знаят.
Но трябва винаги да има хора,
които виждат бъдещите дни
и посвещават чувствата на сили,
които могат да освободят
от настоящето ни битието
и да го съхранят за вечността.

(Завесата пада, докато двамата церемониалмайстори са още в залата.)

ДЕВЕТА КАРТИНА

Горската поляна като в Шеста картина. Йозеф Кюне, госпожа Кюне, дъщеря им Берта, после селяни, по-късно Монахът, накрая Сесилия, наречена Сили, доведената дъщеря на семейство Кюне, и Томас.

БЕРТА

Да чуя бих желала, мила мамо,
историята, за която Сили
говореше по-рано често. Знаеш
да ни разказваш приказки, каквито
понякога ни носи татко в къщи
от рицарите и които с радост
и удоволствие мнозина слушат.

ЙОЗЕФ КЮНЕ

Съкровище са за душата те.
Каквото дават на духа, остава
подир смъртта ни и принася плод
в по-късните животи на Земята.
Предчувстваме в тях истината смътно
и туй предчувствие в душите става
познанието, нужно ни в живота.
Да можеше да разбере народът
какво му рицарите подаряват.
Но жалко, че Сесилия и Томас
за тези приказки остават глухи,
защото другаде откриват мъдрост.

БЕРТА

Разказващата за добро и зло
история бих искала да чуя.

ГОСПОЖА КЮНЕ

Добре, със радост ще ти я разкажа.

Веднъж живял един мъж, който
неспирно размишлявал за света.
Желание измъчвало ума му
да разбере на злото произхода.
Но отговора не откривал той.
„Светът от Бога идва – тъй си казвал, –
и Бог добро единствено съдържа.
Как злите хора идват от доброто?“
Напразно размишлявал ден и нощ,
но отговор не можел да получи.
Ала един ден мрачният мислител
по пътя си видял едно дърво,
което разговаряло със брадва.
И на дървото рекло тази брадва:
„Каквото ти не можеш, аз го мога.
Да те съборя мога, ти мен – не.“
Отвърнало на бравата дървото:
„Дърво отсече мъж преди година
от тялото ми с една друга брадва,
направи дръжката ти той от него.“
Щом казаното чул мъжът, тогава
в душата му се появила мисъл,
но не могъл в слова да я изкаже.
Тя отговор му дала на въпроса
как злото произлиза от доброто.

ЙОЗЕФ КЮНЕ

Над чутото поразмишлявай, дъще.
Природното разглеждане поражда
познание в главата на човека.
Знам колко много мога да открива
за тайните в света, щом размишлявам
над приказките, със които щедро
дарени сме от рицарите днес.

БЕРТА

Наистина съм доста простовата
и няма никога да разбера
какво разказват всички умни хора
с научни думи в своята наука.
Безчувствена към чутото оставам.
Сънлива ставам аз, когато Томас
за своите неща ни заговори.
Но щом от замъка пристигне татко
и приказки в дома ни донесе,
безкрайно дълго мога да се вслушвам
в словата му, изпълнени с поука.
Говори Сили за набожно чувство,
каквото според нея няма в мен.
Но истинска набожност аз усещам,
когато приказките си представям
и мога от сърце да им се радвам.

(Йозеф Кюне, госпожа Кюне и Берта излизат.)

(След кратка пауза на поляната идват селяни.)

ПЪРВИ СЕЛЯНИН

Пристигна вчера моят чичо.
Работил беше дълго време
в Бохемия като миньор
и много има да разказва
за чутото по своя път.
Навсякъде вълнения бушуват.
Решително настъпват хора
към рицарския орден.
И срещу братския Съюз
подготвено е вече всичко.
Така че много скоро
ще бъде този замък обсаден.

ВТОРИ СЕЛЯНИН

Не трябва само много те да чакат.
И между нас ще има доста хора,
които в нападението ще участват.
Сред първите ще бъде несъмнено.

ПЪРВА СЕЛЯНКА

Ти гибелта си ще намериш.
Кой може да е тъй безумен,
та да не иска да помисли
как силно замъкът е укрепен.
Борбата ще е страховита.

ВТОРА СЕЛЯНКА

Не трябва селяните да се месят
в неща, които не разбират.
Наместо туй пък има хора,
които в местността ни бродят,
разпалвайки на хората гнева.
И стигна се дотам,
че страдат болни,
оставени без помощ.
А благородният човек,
помагал често на мнозина,
не може да напусне крепостта –
ужасно са го наредили.

ТРЕТА СЕЛЯНКА

Разсърдиха се доста хора,
щом слух се появи
отде дошла е болестта,
която кравите ни поразя.
Евреинът ги омагьоса.
Привидно само той
лекува хора.

Тъй с адски сили служи
на злите духове.

ТРЕТИ СЕЛЯНИН

Със всички приказки за ерес
не можеше да му се навреди;
но селяните бяха презадоволени
и имаха свободно време
за разговори зли.

Тогава хитро познавач на хора
измисли тази вредна глупост,
че омагьосал нашите животни
евреинът, и бурята се разрази.

ЧЕТВЪРТИ СЕЛЯНИН

Аз мисля, че ви е известно
какви беди войната носи.
Разказвали са ни дедите
какво е трябвало да преживеят
в онези времена,
когато цялата страна
била е обсадена от войски.

ПЕТА СЕЛЯНКА

Аз винаги съм казвала, че туй
господство трябва да изчезне.
Показа ми се вече в сън
как можем да помогнем на войските,
които замъка им ще обсаждат,
и как да ги снабдяваме добре.

ШЕСТИ СЕЛЯНИН

Дали да вярваме на сънища,
това сега не ни интересува.
По-умни рицарите пожелаха

от нашите деди да ни направят.
Сега те трябва да изпитат
доколко станахме по-умни.
Дедите ни им позволиха
да дойдат тук, а ние
ще ги прогоним.
Познавам проходите тайни,
които в замъка отвеждат.
Работех дълго време вътре,
докато гневно ме отпъдиха.
На рицарите ще покажа как
науката добре ни служи.

ЧЕТВЪРТА СЕЛЯНКА

Добри неща не мисли той.
От думите му ме изпълва ужас.

ПЕТИ СЕЛЯНИН

Видение откри ми как
предател в замъка ще отведе
по тайни пътища врага.

ШЕСТА СЕЛЯНКА

Виденията считам аз за вредни.
Ако сме християни още,
ще знаем: честността,
а не предателството, може
да ни избави от злини.

ШЕСТИ СЕЛЯНИН

Оставям тези хора да говорят
и правят туй, което е от полза.
Мнозина считат за неправда
каквото не успяват да направят,
понеже смелостта им липсва.

Но да вървим нататък,
че там задава се отецът.
Не искаме да го смутим...
Аз иначе успяхах лесно
във всичко да го следвам.
Но в неговата проповед одева
аз нищо не успях да разбера.

(Селяните отиват в гората.)

(След кратка пауза по пътеката на поляната идва Монахът.)

МОНАХЪТ

Душевните пътеки се объркват,
ако душата следва същността си.
Единствено сърдечната ми слабост
пред погледа ми призраци постави,
когато се намирах в онзи дом.
Че те в борба едни със други бяха,
показва само колко малко могат
душевните ми сили да се съгласуват.
Затуй и ще се постарая пак
в душата да разпаля тези думи,
донасящи духовна светлина.
Желае други пътища човекът
с ум, заслепен от собствения блян.
Заблудите душата побеждава,
ако достойна е за милостта,
разкриваща духовна светлина
от извор на любов във мъдри думи.
Ще те открия, благородна сила,
която можеш да ми осветиш
ученията на предците наши,
ако от мрака на суетността си
избягам със сърце благочестиво.

(Монахът излиза.)

(След малко на поляната идват Сесилия, наречена Сили, и Томас.)

СЕСИЛИЯ

Когато, скъпи братко, се обръщах
в молитва тиха с цялата душа
към мировия извор и копнеж
едно да бъда с него ме гореше,
пред моя дух яви се светлина.
Излъчваше тя блага топлина
и се оформи във човешки образ.
Погледна ме със кроткия си поглед
и произнесе той за мене думи,
които тъй звучаха:
„Човешката заблуда те остави,
понесе те човешката любов,
така че чакай, докато копнежът
открие пътя, който ще успее
до тебе любовта да доведе.“
Тъй образът говореше ми често.
Не можех думите да изтълкувам,
но смътно предусещах аз, че те
ще могат някой ден да се изпълнят.
Когато, мили братко, ти дойде
и те видях за първи път, почувствах,
че в онзи миг напусна ме умът...
На образа приличаше напълно.

ТОМАС

Предчувствието ти не те измами.
Копнежът ме доведе тук при теб.

СЕСИЛИЯ

Когато пожела ме за съпруга,
аз вярвах, че духът ни е събрал.

ТОМАС

Че пожелал е да ни свърже той,
това показва ни се много ясно,
макар в началото да не разбрахме.
Когато запознахме се, помислих,
че иска той да ми дари съпруга.
Изгубената си сестра намерих.

СЕСИЛИЯ

И нищо няма да ни раздели.

ТОМАС

И все пак много между нас стои.
Аз братството ще трябва да отхвърля,
но с него свързани са тези хора,
отгледали те като дъщеря.

СЕСИЛИЯ

С любов и доброта са пълни те,
приятели в лицето им ще имаш.

ТОМАС

Ще ме разделя вярата от тях.

СЕСИЛИЯ

Ти път към тях чрез мене ще намериш.

ТОМАС

Добрият Кюне е закостенял.
Ще вижда само мрак и тъмнина,
където аз съзирам светлина.
Едва във зрелостта си съумях
към тази светлина да се обърна.
Каквото често слушал съм за нея

през времето на детските години,
едва ли аз духовно съм съзнавал.
Ала по-късно мислил съм си само
да усвоя науката, която
в живота трябваше да ме подкрепя.
И тук възможно стана да открия
водача скъп, към свобода повел ме.
А думите, изричани от него,
на истината знаци носят само.
Така говори, че сърце и разум
еднакво слушат словото, което
със доброта и благост произнася.
По-рано изгърпях огромни мъки
да проумея другото учение.
Открих, че във заблуда ще ме вкара.
Единствено разчита то на сили,
потопящи ни в земните стремежи,
ала не можещи да ни отвездат
тъй също към по-висши светове.
И как могъл бих да намеря пътя
в сърцата също на такива хора,
които избавление очакват
единствено от тази им заблуда?

СЕСИЛИЯ

Аз слушам думите ти, мили братко.
Не са те вдъхновени от мира.
Но пред душата ми извикват те
от миналото време мирен образ.
Преди години бе, Разпети петък,
когато образът ми се яви.
Човекът, носещ твоите черти,
пред мен тогава думите изрече:
„От Бог човешката душа роди се;
умирайки, тя може да потъне

дълбоко в битието. Но духа
тя ще избави нявга от смъртта.“
Разбрах по-късно аз, че тази мъдрост
принадлежи на рицарите наши.

ТОМАС

Нима от тебе трябва аз да чуя,
о, сестро моя, тези лоши думи,
които откровение се смятат
на истина духовна от врага ни?

СЕСИЛИЯ

Във моето сърце съм против всичко,
което рицарското братство върши.
На вярата ти предана съм аз.
Не бих приела никога, че хора,
поставили си като цел да следват
душевни пътища по този начин,
не са последователи Христови.
Отдадена във вяроност на духа,
признавам аз: желая да повярвам,
че в онзи ден духът на моя брат
наистина е искал да говори
пред мене за душевни мирни цели.

ТОМАС

В живота ни съдбовни сили сякаш
душевни мирни цели не ни носят.
Баща ни те отнеха в онзи час,
когато ни го върнаха обратно.

СЕСИЛИЯ

Съзнанието ми обзема болка,
щом слушам да говориш тъй за татко.
Сърцето ти таи към него обич,

ала все пак изтръпваш, щом помислиш,
че пак си свързан с него във живота.
Учителя ни вярно следваш ти,
ала вестта за любовта, която
се лее от словата му, не чуваш.
Аз чувствам, че съм пред загадка тъмна:
сърцето ти и вярата ти виждам
и тръпнеща стоя пред тази бездна,
която ужасяващо дели ги.
И ако за утеха в мене липсва
надеждата, че нявга любовта
ще тържествува, нямаше да имам
кураж, страданието си да нося.

ТОМАС

За теб е още скрито, мила сестро,
как принуждаваща е мисълта,
когато завладяла е душата.
Тук син срещу баща не е застанал;
от мисъл се отвръща друга мисъл...
В душата си аз силата ѝ чувствам.
Да ѝ се противя ще означава
духовна смърт за мен самия.

(Завесата пада, докато Томас и Сесилия са още на поляната.)

Следва продължение на събитията, описани в първите пет картини.

ДЕСЕТА КАРТИНА

Същият пейзаж като в Пета картина. Капезий се пробужда от видението, представило пред душата му миналото му превъплъщение.

КАПЕЗИЙ

Ах, тази чужда местност! Малка пейка,
една къщурка и поляна горска...
Познавам ли ги аз? Да ги позная
ме принуждават. Как ме угнетяват,
като ужасна тежест ме притискат!
Изглеждат истински. Не, всичко туй
е образ, от душата сътворен.
Аз знам, картините са изтъкани
от жаждата в душата, от копнежа.
Изплувах, будейки се от копнежа,
от океан безкраен на духа.
Ужасен и разтърсващ, от душата
се вдига споменът ми за копнежа.
Как силна беше неговата жажда
за светове, изпълнени с живот...
От нуждата измамното блаженство
израсна – същността ми изгори.
Поисках пълноценно да живея,
ала изплъзваше ми се животът.
Един-единствен миг, изглеждащ вечност,
изля в душата ми стихийни бури,
каквито може да поднася само
живот, от изобилие преливащ.
И в този миг пред мене се изправи
създаденото от копнежа страшен.
Почувствах се разтворен във всемира,
лишен от собствената моя същност...
Но не, не аз усещах всичко туй,

от мен възникна друго същество.
Съзирах хора с техните дела,
израснали от мислите всемирни,
прииждащи отвсякъде в простора
и устремяващи се към проява.
Представяха ми те свят оживен,
изпълнен с осезаеми картини.
И взеха от душевността ми сила
да сътворяват битие от мисъл.
Додето плътен ставаше пред мен
светът, аз чувстването си изгубвах.
От този свят на образи звучаха
слова – напирани към мен самия, –
които мислят себе си самите
и същности творяха от погрешки,
мощ даваха им от добри дела.
Отвред напомнящо звучаха те:
„Познай се, о, човече, в твоя свят.“
Тогава същество пред мен застана,
душата ми показва като своя.
И мировото слово прозвуча:
„Додето във житейския си кръг
втъкано не почувствах съществото,
си сън, сънуващ себе си самия.“
Не можех да размислям в ясни форми,
но виждах дейни сили да напират
объркано от нищо към живот,
а също тъй и от живот към нищо.
В духа щом устремя се да си спомня
какво видял съм преди този образ,
пред моята душа се появява
картина от живота, не тъй смътна
като почувстваното в този миг.
Тя хора и делата им показва
във всичките подробности най-точно.

В картината аз ясно разпознавах
кои са хората, какво извършват.
Видях душите им, каквито бяха,
но променени бяха им телата.
Разглеждах всичко, сякаш аз самият
бях живо същество от този свят.
Но въпреки това аз бях безчувствен,
студен към всичко, пълно със живот.
Въздействието над душата сякаш
запазено бе за по-късен миг,
разкриващ се сега пред моя дух.
В средите на духовно братство можех
сам себе си и други хора да позная
и чувствата, от спомените породени,
една картина стара изтъкаха.
Като миньор сина си Томас виждам
и трябва да го свържа със душата,
която днес в Томасий се показва.
В жената, знайна като ясновидка,
съзирам собственото си дете,
а пък приятелката на Томасий,
Мария, е душата на монаха,
осъждал нашето духовно братство.
А Щрадер е евреинът Симон.
Във Йозеф Кюне и жена му виждам
душите на Фелиция и Феликс.
Животите на тези хора мога
да ги разглеждам ясно, като моя.
Ала отдам ли се на тях изцяло,
изтпяват от духовния ми поглед.
Усещам как субстанцията духовна,
картината създаде в онзи час,
се влива в собствената ми душевност.
Блаженството изпълва същността ми.
От сетивата чувствам се свободен,

разтварям се в световните простори...
Така усещам дългия момент,
от мене изживян, преди да видя
представения ми житейски образ.
И по-назад аз мога да погледна...
Сгъстени от мощта на мировата мисъл,
гората виждам и дома, където
Фелиция и Феликс със утеха
даряваха ме във житейски бури.
Сега намирам себе си отново
в света, от който бях далеч откъснат
през земни времена и светове далечни.
Каквото виждах скоро, без да чувствам,
картината, разкрила мен самия,
като мъгла душевна се разстила
над всичко, чувствано от сетивата.
Картината превръща се в кошмара,
потискащ ме, проникващ във душата. — — — —
Отваря той душевни порти,
пространствени далечини. — — — —
Какво бушува в същността ми
и в мен намира от световни далнини?

ЕДИН ГЛАС КАТО ДУХОВНА СЪБЕСТ

Видяното от теб почувствай
и стореното изживей.
За битието прероден си...
Живота си сънува ти.
Отново възроди го в теб
от благородната духовна светлина.
Познай ти делото на битието
със силата на взор душевен.
Но не успееш ли, с безжизненото нищо
във вечността си свързан.

(Завесата пада, докато Капезий е още на сцената.)

ЕДИНАДЕСЕТА КАРТИНА

Същата стая за медитация като във Втора картина. Мария, Ариман.

АРИМАН

От тебе следвания път на мисли
от Бенедикт чрез хитрост е прокаран.
Така въведена си във заблуда.
Разбираш как Томасий и Капезий
са жертви на видение измамно.
И двамата видяха, като теб,
живот, отминал вече на Земята.
Желаете да търсите живота,
предшествал днешното ви битие.
Издадете в заблуди от заблуди,
щом предписания по пътя земен
извлечате от вашата наука.
Че Бенедикт от твоя мозък само
картини взе и вещо ги постави
в предишни отлетели времена,
от знанието свое си разбрала.
От настоящето видя ти хора
в живот предишен малко променени:
жена като жена, мъж като мъж,
с характери, на техните подобни.
Не би могла да се съмняваш вече,
че в туй видение преобрази
не истината в минала епоха,
а заблуждението на душата.

МАРИЯ

Бащата на измамата в теб виждам,
но знам, че често истината казваш.
И който иска да отхвърли всичко,
което го съветваш, той ще стане

на най-ужасната заблуда жертва.
Със маската на истина си служи
заблудата, за да лови душите.
Така човекът лесно се измамва,
когато се промъква боязливо
край всевъзможни извори на грешки.
Човек не ти дължи заблуда само;
извира от духа измамен сила,
която с разум хората дарява.
Затуй свободно аз пред теб заставам.
От моята душа докосна част,
която винаги остава будна
и винаги сама се съхранява.
Обмисля ли изказаните мисли,
от теб представени ми тъй разумно,
изглежда, че душевните картини,
рисуващи отминали епохи,
от мозъка ми само произлизат.
Но аз те питам, дали мъдростта ти
на миналото портите отваря?

АРИМАН

В духовни сфери няма същества,
настроени враждебно срещу мен,
когато в земни времена навлизам.

МАРИЯ

Възвишените сили на съдбата
за техен враг са те определили.
Ти поощряваш всекиго, когото
желаеш в полета му да възпреш.
Донасяш мощ и свобода в душите,
в които ти желаеш да проникнеш.
От теб извираат силите мисловни,
начало на познание измамно,

но раждащи и чувство за правдивост.
Но има в сферите духовни област,
където меч се изковава, меч,
пред който трябва да изчезнеш. Там
душите знанието си изграждат
от сили на разбиране и после
в духовна мъдрост го преобразяват.
Словата истинни ако успея
да преоформя в меч, тогава ти
ще трябва мястото тук да напуснеш.
О, чуй ме, на измамата баща,
дали аз истината произнасям.
В развитието на Земята има
такива времена, в които бавно
отмират стари сили и в смъртта си
растежа на по-новите съзират.
В такъв поврат на времето можахме
приятелите ми и аз в духа
обединени да се видим пак,
додето търсехме животи прежни.
Тогава истински духовни хора
работеха в едно душевно братство
със цели от окултни висши сфери.
Посаждат се в такива земни дни
в душите ни зародиши, които
изискват време, докато узреят.
Така такива хора ще показват
във следващи животи на Земята
душевни качества от по-предишни.
И от подобно време много хора,
били мъже, мъже ще си останат,
ще бъдат също и жени жените.
А интервалът между два живота
по-краткотраен ще е в този случай.
На времето поврата ти не можеш

да разбереш и ти е невъзможно
развоя му безгрешно да съзираш.
Спомни си как се срещнахме тогава
в дома на онова духовно братство.
Ласкателни слова към мен отпрати,
за да събудиш моята суетност.
Днес сила ми дарява този спомен
да се изправя твърдо срещу теб.

(Ариман се отдалечава с жест на недоволство. Гръм.)

От Бенедикт преди благословени,
местата трябваше той да напусне.
Но ясно се разкри пред мен как лесно
измамата промъква се в душите,
които, без да притежават будност,
на чуване духовно се отдават
и сигурните пътища избягват.
С противоречията на живота
да си играе има мощ врагът,
лишавайки от сигурност душите.
Но замълчава той, щом светлината
от извори на мъдрост засияе
и проясни духовния ни поглед.

(Завесата пада, докато Мария е още в стаята.)

ДВАНАДЕСЕТА КАРТИНА

Същата стая като в Единадесета картина. Йохан и Луцифер.

ЛУЦИФЕР

Познай от случилото се с Капезий
как трябва да узреят плодовете,
ако душите искат твърде рано
да се открият за духовни сфери.
Той може да чете словата
във своята книга на съдбата
и задълженията си познава
за много бъдещи животи.
Ала страдание, което
не влиза в плана на съдбата,
поражда се от знание абстрактно,
понеже липсва му мощта,
преобразяваща в дела живота.
Успехът на човека е зависим
от зрелостта на неговата воля.
При всяка стъпка във живота
Капезий трябва се пита:
„Изплащам ли си всеки дълг,
последница от минали животи?“
Тъй светлина му осветява всичко,
ала болезнено го ослепява
и никога не му помага.
Убива несъзнателните сили,
водачите в човешките души,
ала до осъзнаване не стига.
Така мощта на тялото скована,
преди душата да я овладее.

ЙОХАН

Заблудата в живота си съзирам.

Отнех на тялото мощта душевна,
в духовни сфери гордо я понесох.
Но цялостната същност на човека
не бе насочена към светлината.
Душевна сянка само тук остана.
Мечтаеше за широти в духа
и можеше едно да се почувства
със творческите сили на всемира.
Желаеше блажено да живее
със светлината и във цветовете
да вижда действия на светлината.
И вярваше си, че като художник
ще съумее на духа живота
да претвори в света на сетивата.
Туй същество, чертите ми приело,
пред мене мен разкри ужасно точно.
Мечтаех за душевна чиста обич,
ала бушуваше страстта в кръвта ми.
Сега аз мога да съзра съдбата,
на моя настоящ живот творец,
как истинския път ми сочи.
Как в бъдеще душата ми да следва
духовните пътеки извървени,
щом от сегашния си земен път
назад обвивката си е съзряла
във тялото тогавашно на Томас?
Живота си той както е изграждал,
сега поставя като цел пред мене.
Желаех в настоящия живот
каквото е възможно да постигна.

ЛУЦИФЕР

Ще постоянявам да те ръководя
със светлината си и занаяпред,
тъй както правил съм го досега.

Вървеният от теб духовен път
духа с по-висши светове ще свърже,
но на душата ти ще носи мрак.

ЙОХАН

Какво постигнал би човек, ако
бездушно на духа се отдаде!
На земното развитие на края
ще си остане той, какъвто бил е,
когато някога в човешката си форма
от лоното световно се е отделил.
Отдам ли се на пориви, които
от несъзнателната ми душевност
към смисъла житейски ме подтикват,
във мене действа цялата вселена.
Тогавя вече няма как да зная
какво към действието ме подтиква,
но въпреки това самата воля
в света ще бъде силата, която
напред към целите си ще ме води.
Ще знае що е нужно на живота,
макар човекът да не я разбира.
Каквото тя създава във човека,
богатство е, оформящо душата.
Желая да се посветя на нея,
а не в духовния стремеж суетно
аз по-нататък да я умъртвявам.

ЛУЦИФЕР

Аз действам в мировата воля,
изливаща се през душите.
От съществата висши са частица,
додето не успеят да ме осъзнаят.
Превръщам ги във истински човеци,
способни да се включат във всемира.

ЙОХАН

Отдавна вярвах аз, че те познавам,
но в мен живяла само е химера,
която е представила измамно
духовното ми виждане за теб.
Аз трябва да те чувствам, трябва
чрез волята си да те изживявам,
та в бъдни времена да те надмогна,
ако съдбата ми го пожелае.
Духовното познание, което
по-рано съм успял да придобия,
дълбоко във душата да почива,
додето поривът ми жизнен го пробуди.
На волята, по-мъдра от душата,
с доверие изцяло се отдавам.

(Йохан и Луцифер излизат.)

ТРИНАДЕСЕТА КАРТИНА

*Слънчевият храм, скритото мистериено място на йерофантите.
Луцифер, Ариман, трите душевни образа, Щрадер, Бенедикт,
Теодосий, Романий, Мария.*

(Първо влизат Луцифер и Ариман.)

ЛУЦИФЕР

Тук на желанията господарят
пред теб застава като победител.
Можех да покоря душа, която,
макар с духовна светлина огряна,

почувства се на царството ни сродна.
В момент удобен заслепих ѝ взора
за светлината, на която беше
отдадена единствено в мечти.
Но въпреки това надежда губя,
че можем във духа да победим
и затова обръщам се към тебе,
приятелю най-верен във борбата.
Ти не успя да покориш душата,
която би изпълнила целта ни.
За кратки земни времена ще мога
безцелно в царството ни да задържам
отдадената ми душа, но скоро
ще трябва на врага да я предам.
За да постигнем истинска победа,
на нас ни трябва втората душа,
която се отскубна от властта ти.

АРИМАН

За действие не е добър моментът.
Аз не откривам достъп към душите.
Душа, объркана от мене, идва.
Макар да влиза тя в духа невежа,
копнеж за знание насам я тласка.
Пред нея трябва да отстъпя тук,
където несъзнателно навлиза.

(Трите душевни образа заедно с Щрадер.)

ФИЛИЯ

Да се изпълня искам
с мощта на светла вяра
и жизнената сила
на вярата да вдишам
от порива душевен,

така че светлината
да може да пробуди
човека, спящ духовно.

АСТРИД

В едно желая да втъка
на откровение словата
с отдайна радост на душата.
Желая да сгъстя
лъчите на надежда,
за да сияят в тъмнината,
да устояват в светлината,
така че сили те да носят
на спящите духовно хора.

ЛУНА

Желая аз да стоплям
душевна светлина.
Желая да укрепвам
любовна мощ.
И нека смело те
да се освободят,
усилени, нагоре
да бъдат устремени,
та спящият в духа
да може да отхвърли
световните проблеми,
душевна светлина
да може да го просветли.

БЕНЕДИКТ

Тук призовах ви, в търсенето братя
на светлината на духа, която
ще заструи в човешките души.
Добре позната ви е същността

на слънцето душевно. Често то
сияе в пълна дневна светлина,
а друг път пък прониква само слабо
в мъглата на душевния ни сън.
А често и пред мрака то отстъпва.
Служителите ни на храма трябва
с духовния си поглед да проникнат
в душевни глъбини, където свети
духовна светлина от висши сфери,
а също да открият тъмни цели,
насочващи човешки бъдни сили
неосъзнато в мрака на душата.
Явиха се тук, в храма, духовете,
даряващи човешките души
с храна духовна от всемирни сили.
Един човек да поведат желаят
от мрак в духа към висша светлина.
Все още на незнанието сън
обгръща го, но вече прозвучават
духовни призиви във същността му.
Каквото на душата му говорят,
духовният му слух ще чуе скоро.

ТЕОДОСИЙ

Не можеше душата му отново
да се открие в светлина духовна,
проникваща в света на сетивата,
като разкрива смисъла на всичко,
което се разгръща на Земята.
Така тя, от природата откъснат,
съзираше духа на Бога, но и
природата – напусната от Бога.
През множество животи на Земята
чужд бе ѝ смисълът на битието
и можеше единствено да има

за инструмент такова тяло,
което от света и други хора
отделяше я непрестанно.
Ще може в храма сила да намери,
за да почувства чуждия живот
като свой собствен и да съумее
да придобие също мощ, която
да я освободи от лабиринта
на мисълта и път да ѝ посочи
към изворите пълни на живота.

БЕНЕДИКТ

Към храмовата светлина стреми се
и друг човек. Ще пожелае той
към портите ни да се приближи
и да прекрачи мястото свещено.
Като изследовател на живота
в душата си дълбоко посадил е
на мисленето свое семената.
Така бе нужно светлина духовна
да ги достигне и да ги огрее,
да могат да узреят вън от храма.
Удаде му се битието земно
да види като следствие на друго,
което е живял в далечно време.
Той грешките си в него осъзна
и действието им прозря напълно.
Но сила липсва му, за да изпълни
дълга си, който може да почувства
той чрез себепознанието днес.

РОМАНИЙ

Чрез силата на този храм Капезий
ще разбере как през един живот
човек е нужно да поеме дълг,

каквото може да се изплати
чрез множество животи на Земята.
Така без страх ще може да приеме,
че следствията от предишни грешки
и през вратата на смъртта го следват.
Ще се докаже като победител
в борба, отваряща духовни порти,
ако погледне смело във очите
Пазача строг на сферите духовни.
А той ще му открие, че не може
да се достигнат висини в живота,
ако човекът е обзет от страх
пред силата на своята съдба.
Той смело ще се убеди, че болки
самосъзнанието причинява,
но думи за утеха не познава.
И ще му стане волята другар,
отдаващ се на бъдещето смело –
от сили на надеждата подкрепян,
ще се изправи той пред тежки мъки
на своето познание в живота.

БЕНЕДИКТ

Сега, като служители най-верни
на храма, братя мои, очертахте
на мъдростта пътеки, по които
ще поведете двамата търсачи
към целите на техните души.
И друго иска службата на храма.
Тук на желанията господаря
съзирате на мястото свещено.
Допуснат бе да влезе той, понеже
отвори Йохан портите, които
са иначе затворени за него.
На брата ни, когото посветихме,

му липсва още мощ за съпротива
срещу словата, идващи от мрака.
Добрите сили ще растат у него,
когато се изправят срещу злото.
Обгърнат с топлата ни братска обич,
във храма ни ще го посрещнем скоро.
Съкровището на духа му трябва
да се закриля още в тъмнината,
където то желае да потъне.

(Обръща се към Луцифер.)

Да се обърна трябва аз към тебе,
че мястото, където се намираш,
задълго още няма да владееш.
Не може храмовата мощ от теб
душата на Томасий да изтръгне.
Но в бъдеще отново ще е наша,
когато плодовете от делата
на нашата сестра, които днес
са още само цветове, узреят.

(Явява се Мария.)

На нея бе ѝ дадено да види
в живота си предишен на Земята
как тясно свързана била е с Йохан.
Той следваше я в тези дни дори,
когато тя отблъсна светлината,
сияеща в душата ѝ сега.
Когато връзката на любовта
е толкоз здрава, че да надживее
преображението на духа,
тогава силата на господаря
на всичките желания ще бъде
разбита сигурно от твърдостта ѝ.

ЛУЦИФЕР

Съгласно волята на Бенедикт
се разделиха Йохан и Мария.
А там, където се разделят хора,
поле за силата ми се подготвя.
Души такива винаги съм търсел,
за да избавям от световно робство
за вечността живота на Земята.
Мария, в дрехи на монах, отвърна
от собствения ѝ баща душата,
живееща във тялото на Йохан.
За мен това подготви също семе,
което аз ще доведе до зрялост.

МАРИЯ *(обръщайки се към Луцифер)*

В човека има извори на обич,
в които силата ти не прониква.
Да се отворят могат те, когато
погрешките от минали животи,
които несъзнателно се носят,
се видят със духовните очи
в по-късните животи на Земята
и в саможертвена свободна воля
се претворяват във дела, които
помагат на човешкия напредък.
Съдбата позволи ми да погледна
живота си предишен на Земята
и дадени ми бяха също знаци,
които учат ме сега да вода
към жертва волята си, та доброто
да израсте в душите на онези,
чиито нишки на живота трябва
да се преплитат с моите в живота.
В предишния живот съзрях душата
на Йохан, как разделя се с баща си,

видях аз също и мощта, която
подтикнала ме беше да откъсна
сина от бащината му закрила.
Сега пред мен изправя се бащата,
припомняйки предишния ми грях.
Слова всемирни ясно произнася,
те в жизнени дела се отразяват.
Каквото между двамата създадох,
във друга форма пак се появява
в сегашния живот и свързва здраво
душата ми с душата на Томасий.
И в болката, която изживявах,
когато Йохан отделих от мене,
познавам следствията на съдбата...
Ако душата ми остане вярна
на светлината, даваща ѝ мощ,
ще може нови сили да добие,
отдавайки се в служба на Капезий
по тежкия му и неравен път.
Чрез силите, получени тогава,
на Йохан тя звездата ще съзира,
дори когато окован във страсти,
не следва път, огрян от светлината.
Чрез съзерцанието си в духа,
провождало я в минали животи,
ще разбере как трябва да формира
във *днешно време* връзките душевни,
за да успеят жизнените сили,
подготвени в съзнанието смътно,
да действат за доброто на човека.

БЕНЕДИКТ

В предишни дни оформил се е взел
от нишките, плетящи се неспирно
от кармата в световния развой.

И в него са втъкани три живота.
Над този възел на съдбата свети
духовна ярка светлина от храма.
Към теб, Мария, се обръщам аз:
от тези трима души само ти си
на жертвеното място в този час.
И нека силите на светлината
във същността ти в бъдеще да действат,
добро творещи, свързващи във възел
житейските ти нишки с други хора.
Бащата не можа в живот предишен
сърцето на сина си да открие,
но днес стремящият се към духа
на Йохан себесъщността ще следва
по пътя му към сферите духовни.
Дълг имаш днес: със своята мощ душата
на Йохан да запазиш в светлината.
Със тебе както някога я свърза,
успя да те последва само сляпо.
Все още тя отдадена ти беше,
когато ѝ възвърна свободата.
Отново трябва ти да я откриеш,
когато тя самата пожелае
да придобие самобитността си.
Ако си вярна ти на светлината,
даряваща ти сили от духа,
тогава и душата на Томасий
ще се стреми към твоята душа
дори и в областите на страстта.
Чрез любовта, обвързваща я с тебе,
към светлината пътя ще открие.
Защото живо в светлина и мрак
прониква който търси висши сфери
от своите душевни глъбини
с познанието да ги съзерцава.

От мирови простори той е вдишал
за вечност въздуха животворящ
и оживяващ битие човешко,
издигащ от душевни глъбини
към слънчеви духовни висини...

(Завесата пада.)

ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА

Душежни процеси в сценични картини

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА, ОБРАЗИ И ПРОЦЕСИ

Духовните и душевни процеси на хората, представени в сценичната поредица от картини „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“, представляват продължение на представените по-рано от мен картини от живота в „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“ и „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“. Всички заедно образуват едно цяло.

В „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“ се явяват следните действащи лица и същества:

I. НОСИТЕЛИ НА ДУХОВНИЯ ЕЛЕМЕНТ:

1. **Бенедикт**, Водач на Слънчевия храм и учител на няколко човека, които се явяват в „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“. (Слънчевият храм се споменава само в „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“ и в „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“.)
2. **Хиларий Готгетрой**, Велик Майстор на мистичен съюз. (Представен в по-ранен живот като Велик Майстор на духовното братство в „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“.)
3. **Йохан Томасий**, ученик на Бенедикт

II. НОСИТЕЛИ НА ЕЛЕМЕНТА ОТДАДЕНОСТ:

4. **Магнус Беликозий**, наречен Герман (в „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“), Наставник на мистичен съюз.

5. **Алберт Торкваций**, наречен Теодосий (в „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“), Церемониалмайстор на мистичен съюз.

6. **Професор Капезий**

III. НОСИТЕЛИ НА ВОЛЕВИЯ ЕЛЕМЕНТ:

7. **Фридрих Траутман**, наречен Романий (в „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“), Церемониалмайстор на мистичен съюз. (Превъплъщение на Втори церемониалмайстор на духовното братство в „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“.)

8. **Теодора**, ясновидка. (При нея волевият елемент се проявява под формата на наивно ясновидство.)

9. **Доктор Щрадер**

III. НОСИТЕЛИ НА ДУШЕВНИЯ ЕЛЕМЕНТ:

10. **Мария**, ученичка на Бенедикт

11. **Феликс Балде**

12. **Госпожа Балде**

СЪЩЕСТВА ОТ ДУХОВНИЯ СВЯТ:

Луцифер

Ариман

СЪЩЕСТВА ОТ ЧОВЕШКИЯ ДУХОВЕН ЕЛЕМЕНТ:

Двойникът на Томасий

Душата на Теодора

Пазачът на прага

Филия	Духовните същества, опосредстващи вързката на човешките душевни сили с космоса
Астрид	
Луна	

Другата **Филия**, духовно същество, което възпрепятства връзката на душевните сили с космоса.

Гласът на съвестта

Тези духовни същества не са алегии или символи, а са реалности, които за духовното познание са действителни физически лица.

1. **Фердинанд Райнеке**
2. **Михаел Еделман**
3. **Бернхард Редлих**
4. **Франциска Демут**
5. **Мария Тройфелс**
6. **Луизе Фюрхтегот**

7. **Фридрих Гайст**
8. **Каспар Щюрмер**
9. **Георг Вармунд**
10. **Мари Кюне**
11. **Хермине Хаузер**
12. **Катарина Ратзам**

(Това са превъплъщенията на дванадесетте селяни и селянки от „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“.)

Събитията от „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“ се развиват приблизително тринадесет години след тези от „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“. Начинът на повторение на живота по отношение на „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“ не трябва да се приема като всеобщо валиден закон, а като нещо, което може да се случи в повратна точка на времето. Например това, което се случва в Осма картина между Щрадер и дванадесетте човека, е възможно само в такава повратна точка на времето. Духовните същества, които се явяват в „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“, не са алегии или символи. За този, който познава духовния свят като реалност, съществата в него са толкова действителни, колкото и физическите хора в сетивния свят. Който приема тези същества за алегии или символи, разбира погрешно цялостния начин на представяне на събитията в „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“. Това, че духовните същества нямат човешки облик, какъвто трябва да имат на сцената, се разбира от само себе си. Ако авторът на тези душевни събития в сценични картини желаше да покаже съществата като алегии, той не би го сторил по този начин. Разделението на лицата в групи (3 x 4) не е самоцел и не лежи в основата на изложението. То се получава – ретроспективно на мисленето – от събитията, които са замислени изцяло само за себе си и които от само себе си определят такова разделение. Да го поставя първоначално в основата на замисъла никога не би хрумнало на автора, но е допустимо да се приведе тук като резултат.

ПЪРВА КАРТИНА

Зала в индиговосин основен цвят. Тя е замислена като преддверие към помещенията, в които един Мистичен съюз извършва своята дейност. Присъстват дванадесет човека, които водят свободен разговор и всеки от тях по някакъв начин проявява интерес към Мистичния съюз. Освен тях: Феликс Балде и Доктор Щрадер. Картините представят събития, които се случват приблизително тринадесет години след тези от „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“.

ФЕРДИНАНД РАЙНЕКЕ

Това наистина е странен призив,
обединил ни тука в този час.
Пристига той от хората, които –
откъснати от всички простосмъртни –
в особени духовни цели вярват.
Но трябва ясно в мировия план
духовният им поглед да съзре,
че трябва да се свържат те със хора,
които – в храма им непосветени –
в живота водят битка с лични сили.
Не ме влече духовният стремеж
да търся смисъл в тайнствени неща.
Желая аз да се придържам само
към здрава мисъл и човешки разум.
Мистичният съюз едва ли иска
чрез този повик да ни посвети
в познание за висшите си цели.
Чрез тъмни и мистични думи той
навън от храма си ще ни задържа,
та силите ни като глас народен
за целите си мъдро да използва.
Да станем трябва само сляп помощник
на хората, които отвисоко
към нас високомерно се отнасят.
За зрели не ни смятат да направим

ни стъпка към мистичния им храм,
за да съзрем съкровищата в него
и тяхната духовна светлина.
Щом същността разглеждам на Съюза,
надменност и измама виждам само
в смиреност и в пророчески одежди.
Да се отхвърля най-добре ще бъде
каквото като мъдрост ни предлагат.
Но за да не изглежда, сякаш ние
се противим – без всякаква проверка –
на делото, възхвалено високо,
съветвам ви да чуем сериозно
какво възнамеряват мъдреците,
а после да послушаеме ума си.
А който вярно следва своя разум,
във изкушение не ще попадне,
на тайнствен мистицизъм да повярва.

МИХАЕЛ ЕДЕЛМАН

Не зная и дори не се досещам
какъв духовен дар се поверява
на хората, стремящи се към нас.
Ала познавам благородни хора,
които са в Духовния съюз.
Държат те в тайна извора на мъдрост,
откриващ се единствено на тях.
Животът и делата им показват,
че е възвишен този техен извор.
А всичко, вършено от тях, съдържа
във същността си само любовта.
Изглежда, че са те с добри подбуди,
щом искат своите дела да свържат
и с хора, чужди на мистични тайни,
но истина в душите си познали,
а също правилни житейски цели.

БЕРНХАРД РЕДЛИХ

Да бъда предпазлив е моят дълг.
Мистиците съзнават, че е време,
когато идва краят на властта им.
За в бъдеще умът ще пита малко
какво за истината казват в храма.
Ако Съюзът ни посочи цели,
които за ума изглеждат мъдри,
разумно ще е да се свържем с него.
Но трябва дрехата на мистицизма
да хвърли той, щом иска да пристъпи
през портата в света, от който бил е
откъснат дълго и живял е сякаш
в светлинни висши области; защото
ще значи малко за света, каквото
служителите му за важно считат.
Не ще получат по-голяма почит
от тази на всеобщата преценка.

ФРАНЦИСКА ДЕМУТ

Каквото чувам тук, ми прозвучава
като слова на хора, ослепели
за истинската светлина в духа,
която от светилищата дълго
изливаше в света лъчи на мъдрост
за лек и за утеха на душите.
И само който с тази светлина
душата и сърцето си проникне,
познава стойността на този час.
На мистиката царството тя трябва
да освети и за такива хора,
които се усещат още слаби
да стигнат светлината на духа
в светилищата, след като преминават
през изпитанията на душата.

МАРИЯ ТРОЙФЕЛС

Разкриват много знаци, че е нужно
да се направят множество промени
в душите, имащи стремеж да следват
водачеството в земния живот.

Съмнявам се, че пътища мистични
ще могат да ни поведат към цели,
които мощ даряват на душите.

Аз мисля, днешните водачи искат
с природни сили хората да могат
да свържат гения и сръчността си
и като вършат земното си дело,
те смислено в света да се почувстват.

Щом корените за духовна дейност
такива хора постоянно търсят
в реалността на майката природа,
ще могат без илюзии да странстват
по пътищата за човешко благо.

На мнение съм аз, че разпознавам
на доктор Щрадер във душата сили
за водене на хора, по-пригодни
от силите на всички посветени.

А колко дълго чувствали сме с болка,
че чрез техническите чудеса
наложени са множество окови
върху духовния стремеж в душата.

Ала сега заражда се надежда,
каквато никой не е и сънувал.

На Щрадер в работилницата могат
да се открият множество неща,
които, днес в макет все още, скоро
практически ще се реализират.

Те техниката ще преобразят,
така че ще премахнат тежестта ѝ,
потискаща човешките души.

ЩРАДЕР

Дочух хвалба, изпълнена с надежда,
за моя труд, изглеждащ тъй успешен.
Че още много работа остава
от опита до практиката, зная.
Но познавачът вижда и разбира,
че всичко е технически възможно.
И нека да му бъде позволено
на извършителя на този труд
да каже мнението си, което
от постижението си извежда.
Да извините думите ми, моля,
че могат и да прозвучат нескромно,
но те са само изразът на чувства,
чиито сили във труда се вляха.
Разкрива се във земния живот,
че работа, от чувство отделена,
потъва в бездушечно битие,
додето научава се духът
единствено да овладява сили,
намиращи се в царствата сетивни.
И механично ден след ден трудът
тече, житейски стойности създаващ.
Със грижа мислено е дълго време
какво могло би резултат да носи,
та техниката, формата на труд
парализиращо да не въздействат
върху душевния живот в човека
и истинските му духовни цели.
Постигнато бе малко чрез стремежа,
за който важен е един въпрос:
как трябва хората да се отнасят
един към друг. Загубих доста време
да мисля над загадката житейска.
Но постоянно само констатирах,

че на умуването ми плодът
не е съдържал ценност за живота.
Проникваше във мен горчива мисъл,
че трябва да е предопределено
материалният триумф в живота
духовния стремеж да затруднява.
Изглежда, че събитие случайно
спаси ме от обърканите мисли.
Когато почнах опити да правя,
далеко от въпроси като тези,
изтръгнаха се от душата мисли,
посочващи ми правилния път.
Така аз правех опит подир опит,
додето на работната ми маса
се появи съзвучие от сили,
което някога във пълна форма
в техническата област ще успее
да влее свободата, чрез която
душите същността си да разгърнат.
И повече не ще се принуждава
човек на тясното работно място,
подобен на растение, нещастен,
за нещо по-добро да си мечтае.
На техниката силите ще бъдат
така разпределени, че човекът
ще може пълноценно да използва
каквото в работата му е нужно
в дома си, който сам си е устроил.
Отпърво трябваше да ви говоря
за моята надежда, да не бъде
безпочвено каквото ще ви кажа
за розенкройцерския зов, отправен
към хора, действащи извън кръга им.
Човешките души щом се разгърнат
и в собствената същност се открият,

тогава ще въздействат и импулси,
духът към дух да бъде устремен.
Затуй човек показва вярна мисъл,
щом вярва, че зовът е съответен
на знаците, долавяни от нас.
Желят братята да поверят
на хората съкровища духовни,
защото всички хора са призвани
във бъдеще за тях да закопнеят.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Изречените думи са родени
в душа, съвременето ни дарила
с житейски висши ценности и цели,
макар сетивно битие да властва.
Във тази област никой днес не може
да иска да се мери с доктор Щрадер.
По пътища различни аз откривах,
каквото е тъй нужно на душата.
Затуй да кажа нещо позволете.
Съдбата ясно ми откри, че трябва
душевните съкровища да търся.
И струваше ми се, че ще намеря
на мъдростта тогава светлината,
която ценностите във живота
да може правилно да осветява.
Чрез вътрешен покой и в самота
мистично обучение получих.
По този път можах аз да науча
как всичко, тласкащо сега човека
към властване в света на сетивата,
към сляпо съществуване го води
и той поема пътя си през мрак.
А също и научните богатства,
чрез разум и чрез сетива добити,

едно опипване са в тъмнината!
Знам, че мистичните пътеки само
отвеждат към прозрение в живота.
На правдата по пътя аз поемах
като човек, лишен от чужда помощ.
Ала не е възможно туй за всички.
Сетивното познание и мисъл
наподобяват само мъртво тяло,
което е лишено от душевност,
ако покаже се на светлината,
сияеща от земното начало
в места за посвещение мистични.
Затуй да се поеме днес ръката,
протягаща ни се с любов от храма,
на чийто праг красят светлинни рози
тъй многозначно символа на смърт.

ЛУИЗЕ ФЮРХТЕГОТ

Човек със вътрешно достойнство може
преценка да изкаже, ако знае
за дух и сфери на духа и иска
наистина във тях да се открие.
Да се загуби трябва този, който
в живота може да се отдаде
на външно ръководство в сляпа вяра.
Онази светлина, която всеки
във собствената си душа усеща
като по-висша мощ на мъдростта,
признание духовно ще спечели,
щом като истина се тя докаже.
Опасна тя ще стане за човека,
когато сляпо той ѝ се отдава,
защото пред душата се явява
не рядко като образ на всемира,
каквото несъзнателно желае.

ФРИДРИХ ГАЙСТ

За правилно разбиране на пътя,
по който посветените вървят,
импулса трябва всеки да усети.
На мене ми се струва, че заблуда,
не истина човек открива, щом
целта на собствените си стремежи
в душата си е вече изградил,
преди по пътя да е тръгнал сам.
За миста се твърди, че се отнася
към своята цел подобно на човек,
желаещ да разгледа красотата
на горска местност от планински връх.
Той чака, докато се изкачи,
и предварително не си изгражда
представата за изгледа, към който
ще трябва пътят да го отведе.

ФЕРДИНАНД РАЙНЕКЕ

Във този час не искаме да знаем
към истината как човек подхожда.
Едва ли братята от нас ще искат
за работи такива да узнаят.
Особено събитие, дочух,
принудило ги е за нас да мислят.
Томасий, който вече от години
работел в туй течение духовно,
преследващо мистични цели, знаел,
че формите на знание, в които
съвременната ни епоха вярва,
са като було пред онази мъдрост,
която се открива на мистика.
Удало му се е по този начин
в широки кръгове да си спечели
симпатии с писания, които,

обагрени с логични аргументи,
съдържат само празен мистицизъм.
Дори изследователи, които
приемат се от нас за сериозни,
посланието му посрещат с радост.
Работят тъй за неговата слава,
която застрашително нараства.
Боят се посветените от факта,
че може мнението да отмре,
че истината им принадлежи.
Затуй да защитават се стремят
посланието ново на Томасий.
Представата да породят желаят,
как дълго време им било известно,
че то сега в света се известява
да бъде на делата им във служба.
Ако ли братята сега успеят
във своя кръг умело да ни впримчат,
тогава във света ще възгласяват,
че със посланието си Томасий
изпратен е от сили на съдбата,
та мнозинството хора да повярват
в световната значимост на Съюза.

КАСПАР ЩЮРМЕР

Че школата на мистите желае
да води още хората, показва,
че малко почит имат те пред всичко,
което здравият човешки разум
за благото на всички извоюва,
доказвайки, че чисто механично
природа и душа се обясняват.
Потискащо е за свободна мисъл,
че Щрадер склонен е да възприеме
на мистицизма тъмната заблуда.

Но който има власт над механизма,
разбира, че душевната наука
ще трябва да отхвърля мистицизма.
Би трябвало в лъжливата наука,
която днес Томасий възвестява,
да видим как се смесват безразборно
фантазии с огромна остроумност,
щом жертва на заблудата се става.
Ако наместо с мистика Томасий
заеме се с желязна дисциплина
да се подготви за такова дело
по пътя на естествената мисъл,
чрез своите таланти би постигнал
значителни научни резултати.
По пътя си единствено успял е
фатални заблуждения да срещне.
Полезна сигурно е за целта му
заблудата за ордена мистичен.
Признание намира той чрез факта,
че уж науката доказва строго
каквото хората приемат лесно
за знание във своята заблуда.

ГЕОРГ ВАРМУНД

Говорят ли се думи като тези,
които с болка трябваше да чуем,
е ясно колко малко в наши дни
развито е разбиране, което
се ражда от духовния живот.
Към древността е нужно да погледнем,
изследвайки живялото в човека,
преди науката, сега цъфтяща,
да се яви дори като зародиш.
Ще стане ясно, че извършва дело,
предначертано в мировия план,

във този час Мистичният съюз.
Очаквахме Томасий да завърши
труда си. Нов е начинът, по който
навлезе светлината на духа
в душата му. Но тази светлина
отвеки непрестанно е живяла
във земните дела на всички хора.
Но кой е изворът на светлината,
сияла несъзнателно в душите?
Към мистиката сочат всички знаци:
в мистериите някога живяла,
преди умът душите да насочва.
Духовният съюз, тук призовал ни,
на мистиката тайна светлината
желае днес да засияе в дело,
стремящо се чрез мисълта човешка
духовно знание да придобие.
А ние, на това окултно място
в съдбовно тежък час събрани, трябва
тук, като първите непосветени,
да видим как божествени искри
ще просияят от духа в душите.

МАРИ КЮНЕ

Томасий няма нужда от закрила,
каквато розенкройцерите дават,
щом пътя на душата очертава
по сериозен и научен начин
през множество животи на Земята,
а също през духовните пространства.
Чрез неговото грандиозно дело
сияе светлината, към която
да водят трябва храмове мистични,
тъй също и за хората, които
не бивало да преминават прага

на тези тайнствени свещени школи.
Признание Томасий си спечели,
защото той на мисленето свое
дарява свобода, която искат
да му откажат школите мистични.

ХЕРМИНЕ ХАУЗЕР

Ще бъдат розенкройцерите живи
за в бъдеще във спомените само.
Каквото възвестяват ни сега,
основите на храма ще разклати,
когато силата си осъзнае.
Те искат с разум и наука смело
окултните места в едно да свържат.
От поколенията занапред
за техен победител ще е считан
Томасий, за когото в този час
така охотно те отварят храма.

ЩРАДЕР

Упрекнат бях, защото предполагам,
че който действа правилно, ще трябва
да подкрепи, съвместно със Съюза,
извършеното от Томасий дело.
Един оратор възгледа ми сметна
потискащ, тъй като да зная трябва,
че мистиката е така опасна
за вярното изследване душевно.
Но аз приемах начина духовен
за разбираем, щом отдавах често
душата си на същността, която
ме свързва тясно с тези механизми,
създадени в усилен труд от мене.
А начинът, по който се отнасях
към моите любими механизми,

доведе ме до същността мистична.
Додето аз работех, често мислех:
какъв ли бих изглеждал за човек,
единствено опитващ да узнае
как действат и работят тези сили,
които в механизмите вградил съм?
Но и обратното премислям често:
как някоя душа ще ме приеме,
ако сърцето си с любов разкрива.
Подобни мисли имам аз, защото
учения, вестени от мистици,
можаха да открият същността си,
и тъй узнах, без посветен да бъда,
че на окултните места свещени
божествени души със обич свята
разкриват се в човешките души.

КАТАРИНА РАТЗАМ

Изречените благородни думи
от Щрадер за мистерийните школи
да се приемат трябва и в душите,
които, въпреки че са стояли
встрани от портата, която могат
да преминават само посветени,
с ученията им са в тясна връзка.
Че нашите предци горещо вярват,
че мистите би трябвало да бъдат
на светлината врагове, е ясно.
На техните души бе забранено
за скритото във храма да узнаят;
могли са само да го предусещат.
Ала настъпи вече друго време.
Днес мистите не скриват светлината,
а възвестяват на непосветени
каквото е възможно да узнаят.

И светлината в себе си поели
и вече оживили я в душата,
усещат мощ, като от сън дълбок
да се пробужда и да се разгръща.

(Чуват се три похлопвания.)

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Към нас се приближават господата
от ордена мистичен и от тях
ще можете да чуете словата.
Но като светлина ще ги усетят
и ще ги разберат такива хора,
в които предразсъдъците липсват.
Мощта на посветените ще може
да се докаже ясно там, където
намира силна воля и сърца,
заблудата готови да пожертват,
щом истината ярко засиява.
Безсилна тя ще се окаже там,
където волята се затвърждава
в заблудата, като по този начин
за истината усета убива.

ФЕРДИНАНД РАЙНЕКЕ

Щом мислейки над себе си, човек
дълбоко иска да се опознае,
тогава би могъл такива думи
да изрече пред своята душа.
Но при появата на този орден,
ще бъде по-добре, ако човек
придържа се единствено към факти,
които исторически и вярно
на братствата предават същината.
А те ни сочат колко много хора
във храмове подмамвани били са,

като им казвали със тайно слово,
че на места такива те ще могат
душите си да извисят от нисши
към висши степени на мъдростта
и да развият зора си духовен.
Примаденият от това разбирал,
че в тези нисши степени могъл би
да види знаци и над тях да мисли.
Надявал се, че степени по-висши
ще могат знаците и мъдростта
да му разкрият, но разбрал по-късно,
че майсторите знаели са малко
за знаците и че говорят само
напълно празни думи за живота.
Ако от думите не бил омаян
и не попаднел в плен на суетата,
е можел да се отърве от всичко.
Във този час е може би добре,
освен похвалните слова, да чуем
тъй също и неоспорими факти.

(Отново се чува трикратно похлопване. Влиза Великият Майстор на мистичния съюз, Хиларий Готгетрой. Следват го Магнус Беликозий, Втори наставник, Алберт Торкваций, Първи церемониалмайстор и Фридрих Траутман, Втори церемониалмайстор. Досегашните действащи лица се групират от двете страни на залата.)

ФРИДРИХ ТРАУТМАН, Втори церемониалмайстор

Приятели, мигът, събрал ни тук,
на храмовата древна свята порта,
за вас и нас със смисъл е изпълнен.
Това, че призовахме ви сега,
възможно бе чрез знаците, които
можа да види висшият ни Майстор
във земния, изпълнен с мъдрост план.
Във него ясно е предначертано,

че в днешно време трябва да се свърже
на храма святата свещена мъдрост
с всеобщия човешки разум, който
към истината се стреми далеч
от мистицизма; ала тези знаци
на мировия план тъй също казват:
преди да може туй да се изпълни,
един човек тук трябва да пристъпи
и туй познание, родено само
от разум и сетивност, да представи
в такива форми, можещи да схванат
реално световите на духа.
Това се случи. Съумя Томасий
да поднесе на днешната наука
една творба, която с нейни средства
представя доказателства, които
разкриват стойностите на духа,
достигани до наше време само
в мистични храмове за посветени.
Трудът му следва да обединява
и нас със вас духовно да обвърже.
Чрез него можете да разберете
ученията ни как се доказват.
Това у вас ще предизвика сили
да схванете ученията наши,
почерпени по път мистичен само.
По този начин може плодотворно
да разцъфти животът, който свързва
със разума свещени обичаи.

МАГНУС БЕЛИКОЗИЙ, Втори наставник

На брата наш словата възвестиха,
че мировите знаци ни подтикваат
да ви поканим в святия ни храм.
Веднага Майсторът ще ви открие

на призова по-вътрешния смисъл.
Но длъжен съм, доколкото е нужно,
да кажа още нещо за мъжа,
чието дело ни събира тук.
Преди да се почувства към наука
от вътрешен духовен подтик тласнат,
Томасий бе художник. Той успя
на своето изкуство в областта
огромни лични дарби да разгърне,
когато влезе в кръгове, които
живеят в истинския мистицизъм,
довели го до висшия учител.
Той в стъпките му първи подкрепи го
към съзерцание и висша мъдрост.
Понесен във духовни висини
и изживяващ творческите сили,
рисуваше портретите, които
въздействаха ни като същества.
Каквото би повело друг творец
на същото поле към висши цели,
ограничавайки се най-разумно,
за него беше само сгоден случай
да ползва дарбите си, че да могат
за благото човешко да послужат.
Разбрал бе, че духовната наука
могла би вярно да се изгради,
когато усетят за здрава мисъл
и за наука вътрешно укрепне
чрез артистичен дух и се откъсне
от упорития стремеж към форми –
и битието, сродно на света,
наистина ще изживява тя.
Така Томасий своето изкуство,
което можеше да му послужи
за извисяване на същността му,

пожертва за човечеството волно.
Приятели, познайте същността му
и тъй ще разберете този призив,
от братския съюз към вас отправен,
да го последвате във дните бъдни.

ХИЛАРИЙ ГОТГЕТРОЙ, Велик Майстор

Във името духовно, на душите
вестявано в свещения ни храм,
явяваме се ние в този миг
пред вас, които тайните слова
не биваше да чувате до днес.
Не е било възможно тези сили,
насочващи развитието земно,
във праначалото от всички хора
в духовен блясък да се съзерцават.
Тъй както в детско тяло постепенно
узряват и укрепват млади сили,
предназначени знание да носят,
тъй също трябвало да се развие
човечеството в земния си ход.
Живели в мрак душевните стремежи,
които трябвало да се покажат
достойни някога да съзерцават
на светове духовни светлината.
Били избрани в земното начало
от най-могъщи сили в битието
възвишени духовни същества
да бъдат на човеците водачи.
На святите мистерийни места
те култивирали духовни сили,
изливащи се тайно във души,
не можещи да знаят още нищо
за своите възвишени водачи.
По-късно от човешките редици

подбирали са майсторите мъдри
себеотдайни ученици зрели,
чрез изпитания и саможертва
в мистични цели да се посветят
и във учения за мъдростта.
Когато благородното добро
на Майсторите верни ученици
успели във достойнство да превърнат,
се върнали учителите пак
към своите житейски светове.
Божествените ученици после
избирали си подходящи хора,
които са способни да ги следват
във грижа за духовното богатство.
И тъй традицията продължила.
Така че всичките мистични школи
изхождат от една най-първа школа,
изграждана от висши духове.
Смирено грижим се за туй богатство,
което от предци сме наследили.
Не ще говорим ние за заслуги,
които службата ни ни печели,
а за онази милост на духовни
най-висши сили да избират хора
за предани посредници. На тях
те поверяват своите богатства,
разпалващи духовна светлина.
Целта ни е, приятели, да станат
за вас богатствата достъпни днес.
Безспорно са значими всички знаци,
които ясно в мировия план
откриват се пред погледа духовен.

ФЕРДИНАНД РАЙНЕКЕ

Изтъквате от светове далечни

причини да се свържем с вас, така че
да вдъхнем мощ на делото на Йохан,
което той дарил е на света.
Звучат прекрасно казаните думи,
но в простите сърца не заглушават
представата, че делото му може
само чрез себе си да ни въздейства,
ако съдържа нужното за всички.
Да, важно то е, тъй като наука,
а не каквото мистиката казва,
духовното познание подкрепя.
Как може, щом така стоят нещата,
творбата на Томасий да се ползва
от одобрението на мистици,
а не чрез стойността си да въздейства?

АЛБЕРТ ТОРКВАЦИЙ, Първи церемониалмайстор

Науката, която чрез Томасий
така добре разкри се на света,
не ще спечели или пък загуби
чрез одобрение от вас и нас.
Ала чрез нея се открива пътят,
отвеждащ хората към мистицизма.
Наполовина делото си свършва,
щом цел, не път желае тя да бъде.
Да разберете важно е сега,
че време е да се обедини
умът с пътеките на мистицизма
и тъй в духовния живот да влезе
мощта, която може да въздейства,
разкрие ли се в правилното време.

(Завесата пада.)

ВТОРА КАРТИНА

Същото пространство като в предходната картина. Лицата, събрани в началото, напускат залата. Присъстват Хиларий Готгетрой – Велик Майстор, Магнус Беликозий – Втори наставник, Алберт Торкваций – Първи церемониалмайстор, Фридрих Траутман – Втори церемониалмайстор, Мария, Йохан Томасий. От събралите се в началото лица са останали само Феликс Балде и Доктор Щрадер.

ХИЛАРИЙ ГОТГЕТРОЙ *(на Томасий)*

Каквото си направил, сине мой,
достойно в него днес се отразява
свещената духовна древна мъдрост.
На туй священо място си дарен
със благославящата мощ на Кръста,
обгърнат с пурпурно червени рози.
Каквото на света донесе, трябва
чрез нас да се пожертва за духа,
да стане плодотворно в световете,
които тласкат силата в човека
да служи на световния развой.

МАГНУС БЕЛИКОЗИЙ *(на Томасий)*

За да дариш с творбата си света,
години трябваше далеч да бъдеш
от всичко, някога за теб най-скъпо.
Учителят духовен подкрепи те,
но се наложи той да те остави,
душата ти да може да разгърне
напълно в тебе собствените сили.
Бе твоя вярна спътница Мария,
но също трябваше да те остави,
защото беше нужно да намериш
каквото хора могат да открият,
когато следват силите душевни,
намиращи се само в тях самите.

Ти изпитанието издържа.
Каквото взе ти се за твоя полза,
сега ще ти се поднесе наново.
Приятелката виждаш ти пред теб,
ще те приеме тя сега във храма
и тъй желанието ни ще следва.
Ще поздравяш учителя си скоро,
а също и приятелите скъпи,
очакващи те тук на прага храмов
като на знанието приносител.

ФЕЛИКС БАЛДЕ *(на Томасий)*

Чрез делото ти мистиката вече,
до този миг вгълбено устремена
към светлината на духа отвътре,
ще се опре на знание, което
се корени в света на сетивата.

ЩРАДЕР *(на Томасий)*

Ти можеш също тъй и за душите,
които търсят знание в духа,
макар животът да ги е притиснал
в материята здраво, да откриеш
такива пътища, които могат
към светлината да ги поведат.

ТОМАСИЙ

Възвишен Майсторе и всички вие,
че съм човекът, вярвате, постигнал
в усилия и чрез духовна сила
дела, от вас високо оценени,
заслужили и вашата закрила.
Надежда имате, че ще успея
науката, тъй както днес цени се,

с прадревна мистика в едно да свържа.
Наистина, ако могло би друго
във работата вяра да ми вдъхне,
освен гласът на моята душа,
безспорно туй са вашите слова.

ФРИДРИХ ТРАУТМАН

На Майстора словата изразяват
каквото чувствате сега в душата.
Така че вашият душевен глас
от никаква подкрепа няма нужда.

ТОМАСИЙ

Да беше тъй, в смирение аз щях
за най-голяма милост да помоля:
делата мои да благословите.
Тъй вярвах аз, когато чух, че вие
дарявате ми вашата закрила,
отваряте ми портата на храма,
отворена за посветени само.
Ала по този път, при вас довел ме,
душата ми откри един друг свят,
към който да ме водите сега
със сигурност не бихте пожелали.
Застана Ариман пред мен тогава,
обгърнат с величавия си блясък.
Разбрах, че той реалността познава
на истинските мирови закони.
Каквото хората за него мислят,
без стойност е. Разбрал го би човек,
ако в духа съзрял е същността му.
За делото ми честната преценка
от него можех само да узная.
Откри ми как в световния развой
въздействието и значимостта му

не могат да се преценят от хора,
които според разум и наука
оформят мненията си в живота.
Преценката валидна ще е само
ако творбата от твореца свой
се отдели и тъй, далеч от него,
могла би свое битие да води
в разволя на духовния живот.
Но с мен творбата свързана остава
и е възможно от духовни сфери
към лошо сътвореното да тласна,
макар самото то да е добро
и също тъй единствено добро
чрез себе си да може да поражда.
Ще действам от духовните полета
и в бъдещето винаги във всичко,
което на Земята резултат е
на действията ми в сетивността.
Ако допусна от духовни сфери
да се явяват лоши резултати,
тогава истината ще въздейства
далеч по-пагубно и от лъжата,
понеже хората ще я последват,
във правотата нейна убедени,
което те не правят при лъжата.
Последствията на делата мои
по-късно сигурно ще се превърнат
във зло, понеже Ариман ми каза,
че той ще трябва да ги притежава.
Когато бях на делото си аз
отдаден и от него заплепенен,
че сигурно ме бе повело то
към истината, съблюдвах само
едната част от своята душа,
напълно във труда ми потопена,

а другата без грижа я оставях.
Развихриха се буйните импулси,
зародиши били по-рано само,
ала оставени в покой, узряха
във плодове, изпълнени със сила.
Че съм във сферите духовни, вярвах,
а бях в дълбок душевен мрак потънал.
Мощта на буйните импулси ясно
разкри ми Аримановото царство.
Така аз знам по-късно как ще действам,
защото трябва бурните импулси
да се преобразуват в моя същност.
Едва поел на творчеството пътя,
на Луцифер се посветих и исках
да опозная неговото царство.
И вече разпознавам аз каквото,
потънал в творчество, не осъзнавах –
че бе тогава Луцифер обгърнал
с най-прелестни картини мисълта ми.
В душата ми създаде диви страсти,
които дремят днес, но е безспорно,
че ще ме завладеят в идни дни.

ФРИДРИХ ТРАУТМАН

Един човек на твоето ниво
как може сигурно това да знае,
ала да вярва, че не би могъл
да се освободи от всяко зло?
Каквото пагубно е, ти го виждаш...
Сега ще трябва да го превъзмogneш,
така и резултатът от труда ти
от лошото да се спаси ще може.
За ученика на духа е дълг
да превъзмogne в себе си това,
което на напредъка му пречи.

ТОМАСИЙ

Според световните закони вие
не съдите, аз виждам. И каквото
желаете, могъл бих да изпълня.
И мога сам на себе си да кажа
това, което казвате ми вие.
Каквото кармата ми позволява,
по-късно ще ми бъде забранено.
Събития ще трябва да настъпят,
ще помрачат духа ми, ще ме водят,
тъй както в този час ви възвестявам.
В световния развой тогава алчно
ще се стремя да сграбча всичко вредно,
от творчеството мое произлязло,
в духовния живот за да го вливам.
Ще трябва Ариман да заобичам
и с радостна душа да му даря
от мен постигнатото на Земята.

(Пауза, през която Томасий е изпаднал в дълбок размисъл.)

Ако засягаше то само мене,
самичък бих го носил във душата.
Спокойно бих дочакал аз каквото
по пътя ми е предопределено.
Но то Съюза ви засяга силно.
Каквото лошо следва от труда ми
за мен, тъй както и за други хора,
чрез кармата ще бъде възмездено.
Че тъй попаднахте в заблуда вие,
далеч по-лошо ще е за Земята.
Понеже сте избрани за водачи
и трябва да прозирате духовно,
не бива да ви се изплъзва фактът,
че не от мене, а от друг човек
делата трябваше да се изпълнят.

Би трябвало да знаете, че те
да се забравят трябва и по-късно
пак да ги преоткрие някой, който
по-други резултати ще постигне.
Тъй с вашата присъда на Съюза
отнехте правото, което трябва
да има, щом свещена служба върши.
От виждането ми за вас понеже
това последва, трябваше сега
да се явя на храмовия праг.
Че иначе встрани ме би държало
познанието, тъй като не може
благословията ви да приеме
за делото – добро, но също вредно.

ХИЛАРИЙ

Започналото, скъпи мои братя,
сега не може да се продължи.
Да тръгнем към светилището ние;
там волята си ни вести духът.

(Хиларий Готгетрой с Беликозий, Торкваций и Траутман напускат залата. Също Щрадер и Феликс Балде. На своите места остават само Мария и Томасий. В залата притъмнява. След кратка пауза влизат трите духовни образи – Филия, Астрид и Луна в светлинен облак – и застават така, че първоначално закриват Мария. Следва духовното преживяване на Томасий.)

ФИЛИЯ

Душата жадува
сега светлината,
която поражда
безброй светове,
прикрити за хора
от мъдрата воля.
Жадуващ да слуша,

опитва духът
божествени думи,
прикрити от мъдрост
сега за сърцето.
Опасност заплашва
изследваща мисъл
в душевните сфери,
където владее,
далеч от сетивност,
прикритата тайна.

АСТРИД

Души се разгръщат
и следват светлика,
проникват вселени,
които смел поглед
открива за хора.
Жадуващ живот,
духът се стреми
в божествени сфери –
те на ясновидци
вестят се от мъдрост.
Прикритото сочи
на смелата воля
световни полета,
които далеко
от всякаква мисъл
потайното крият.

ЛУНА

Душата изгражда
духовния поглед,
навред раждащ сили,
които в човека
безстрашната воля

могъщо разпалва.
И носят отвеки
спасителни сили
магическа мощ,
прикрита сетивно
чрез земни прегради.
И търсят душите
вратите, които
за грешната воля
затворени здраво
са от боговете.

ГЛАСЪТ НА СЪВЕСТИТА *(невидим)*

Блуждае мисълта ти
във бездната на битието;
каквото тя е имала като опора,
си го загубил.
Каквото като слънце е сияло в нея,
угаснало е в теб.
Ти луташ се в световни дълбини,
които хората желаят
с горещ копнеж да покорят.
Изтръпваш в дълбините на развоя,
където от душевната утеха
ще бъдат хората лишени.

(Последните думи преминават непосредствено в това, което ще каже Мария, която е все още закрыта от душевните образи и е невидима. Отначало тя говори с призрачен, но задушевен глас.)

МАРИЯ

Така че обърни душа
към силите на любовта, които
надежда някога във нея вляха
със топлината на живота,

които волята ѝ просветлиха
с духовна светлина.
Ти търсеши сърдечни сили
от самотата изтръгни
и в тъмнината на стремежа
приятелската близост усети.

(Духовните образи изчезват със светлинния облак. Мария се вижда на старото си място. Мария и Томасий стоят един до друг. От този момент преживяването преминава на физически план.)

ТОМАСИЙ *(от дълбок размисъл)*

Къде ли бях? Душевните ми сили
разкриха хаоса, живееш в мен.
Разкри ми също мировата съвест
каквото аз загубих. Прозвуча
за мене благославящо гласът
на любовта във царството на мрака.

МАРИЯ

До тебе, Йохан, може да застане
душевната ти спътница отново
и да те следва в мирови основи,
та чувстване божествено да могат
душите да спечелят чрез победи,
донасящи разруха, от която
изтръгват битието смело те.
Приателя тя може да последва
и в ледени полета, вечно пусти,
където той загубва светлината
и трябва духове да я създават,
щом мрак сковава жизнените сили.
Приятелю, стоиш на този праг,
където трябва да загубиш всичко,
спечелено от теб. Погледна ти

в духовни сфери, сила придоби,
за да извършиш своите дела.
За тебе те изгубени изглеждат.
Не искай другояче и да бъде.
Защото туй желание ще трябва
да те лиши от всичките ти сили
по пътя към духовните полета.
Дали си в истина или в заблуда,
пред теб ще имаш гледката, която
ще продължи душата ти да води,
щом носиш ти необходимостта,
пораждана от царството духовно.
И тъй, помни, законът е това
на обучението ти духовно.
Додето ти желанието храниш,
каквото случва ти се, да е друго,
ще липсва силата, необходима
свободно да се задържиш в духа.
От туй, че си загубил всичко,
спечелено от тебе, трябва ти
да разбереш как по-нататък можеш
по пътища в духа да продължиш.
Не можеш повече да призоваваш
разбирането, от което ти
по-рано се нуждаеше, ако
приемеш загубата сериозно.
Ще трябва същността ти да притихне
и мълчаливо да очаква всичко,
което ще ѝ донесе духът.
Едва тогава сам ще се съветваш,
щом себе си спечелиш ти отново.
Ти често срещал си се със Пазача,
стоящ на прага и разделящ строго
сетивно от духовно битие,
но този праг не си прекрачил още.

При гледката му ти си се извърщал
и отстрани си възприемал всичко,
но *не* вътрешността му, вън от теб
като реалност на духа растяща.
Така очаквай още и каквото
ще се разкрие някога, когато
не само ти до мен ще си *достигнал*,
но си успял и да *прекратиш* прага.

(Завесата пада.)

ТРЕТА КАРТИНА

В царството на Луцифер. Пространство, неограничавано от изкуствени стени, а от растителни, животински и други фантастични форми. Вляво е тронът на Луцифер. Първоначално присъстват Душата на Капезий и Мария. След известно време се явява и Луцифер. По-късно влизат Бенедикт, Томасий със своето етерно подобие (Двойника) и накрая Теодора.

МАРИЯ

Ти, който в царството на сетивата
като Капезий си познат на мене,
във царството на Луцифер защо,
преди да срещна други същества,
явяваш се пред моя взор? Да бъдеш
от този дух обгърнат е опасно.

КАПЕЗИЙ

Недей да ми говориш за Капезий!
Той бореше се в царствата сетивни
с живот, познат отдавна като сън.
Насочваше се към неща, които

се случваха във времевия ход.
Тъй мислеше, че ще открие сили,
насочващи духовния живот
и на човечеството дейността.
Каквото той от силите научи,
душата му опита да запази.
Оттук човек могъл би да погледне
това, което някога узнал е.
И образи, които ни разкриват
реалности, той вярваше, че има.
Оттук погледне ли се, става ясно,
че те са леки сънища, втъкани
от духове във слаби земни хора.
Реалност те не могат да понесат!
Във страх и във несвяст изпадат те,
щом разберат, че духовете водят
по своя воля хода на живота.

МАРИЯ

Говориш като същества, които
не са били във тяло на Земята.
Те казват: „Във всемира не са важни
Земята и въздействието нейно.“
Но този, който ѝ принадлежи
и силите си ѝ дължи, той трябва
да мисли по съвсем различен начин.
Той вижда множество съдбовни нишки,
които мировото битие
със битието на Земята свързват.
А също Луцифер, тук управляващ,
отправя своя поглед към Земята
да направлява хорските дела,
ако плодът им зрял е за духа му.
Той знае, че във мрака ще попадне,
щом жертви на Земята не открие.

От жертвите съдбата му зависи.
Така е и за други същества.
И щом човешката душа съзира
в картината, от Луцифер желана,
световни цели и сравни ги после
с това, което искат тези сили,
които за противник го приемат,
ще осъзнае: ще го победи,
когато тя сама се превъзмогне.

КАПЕЗИЙ

Човекът, който с тебе разговаря,
от времената е принуден в ужас
отново да се свърже с това тяло,
което още живо е и пази
предишната си форма на Земята,
макар че дух не го владее вече.
В такива времена духът му чувства
да се разпадат светове, които
за него имат най-висока стойност.
Усеща се като ограничен
в затвор, обгърнат от ужасно нищо.
За този дух е сякаш заличено
това, което той е преживял.
И често може да почувства също
човешки същества, ала не може
да разбере това, което казват.
От речите отделни думи схваща
и те напомнят му за красотата,
която може да съзре в духа.
Тогава в тялото си се намира
и въпреки това не е във него.
Там собствения си живот живее,
а той със страх дълбоко го изпълва,
когато сам оттука го съзре.

И трябва да жадува за мига
от тялото да се освободи.

МАРИЯ

На земните души телата могат
божествената хубост дейно
да пресъздават в прелестни картини.
Макар че във човешките души
единствено успяват да живеят
като зародиши, които трябва
да се преобразуват в цвят и плод
един ден във световния развой.
Така човек чрез тялото си служи
на боговете и му се разкриват
душевни тайни в земния живот,
когато в собственото тяло той
мошта на истинския „аз“ почувства.

КАПЕЗИЙ

О, не изричай туй пред съществото,
което тук в духа ти се откри,
а на Земята е като Капезий.
Да отлети оттук желае то,
когато прозвучава тази дума,
която с ужас го изгаря.

МАРИЯ

И тъй, ти мразиш туй, което прави
същинско същество човека?
Как можеш в това царство да живееш,
щом тези думи те изпълват с ужас?
Защото никой не пристига тук,
ако не преживее същността ѝ.

КАПЕЗИЙ

Застаналият тук пред теб стоял е

пред Луцифер, владеещ тази област.
Той някога можа да му открие,
че в областта под неговата власт
вреда ще носят само тези хора,
съзнателно използващи мощта,
излъчени от земното им тяло.
Ала души, които в своето тяло
все още безсъзнателно живеят,
но вече имат ясновидски сили,
на Луцифер във областите *учат*,
но без вреди да могат в тях да внасят.

МАРИЯ

Аз знам, човек в това духовно царство
чрез виждане, а не чрез думи учи.
Каквото забелязвам в този миг
чрез туй, че ти явяваш се пред мен,
в душата ми като напредък то е
във ученичеството ми духовно.

КАПЕЗИЙ

Ала човек не само учи тук,
той също задължения си има.
Говори ти душевно същество,
което в тяло казва се Капезий.
Съзряното от теб в живот предишен,
показват как от кармата ти следва,
че твърде много си му задължена.
Затуй съгласие ще трябва ти
от Луцифер, светлинния носител,
да молиш, за да те остави той
Капезий да закриляш на Земята.
Чрез мъдростта си можеш да узнаеш
как да му служиш, тъй че той със тебе
и в следващия ти живот да бъде,

така че своя дълг да изплатиш.

МАРИЯ

Чрез Луцифер ли трябва този дълг,
тъй свят за мене, да се изплати?

КАПЕЗИЙ

Да изплатиш дълга си ще желаш,
но туй единствено ще е възможно,
щом помощта на Луцифер приемеш.
Но той самият тука се явява.

(Капезий излиза. Явява се Луцифер, а по време на речта му и Бенедикт.)

ЛУЦИФЕР

Мария, ти пред моя трон жадуваш
себепознанието за душата,
която близка ти е на Земята.
Да се научи трябва първо тя
във истината си да се познава
чрез съзерцаване на същността ми.
Това без тебе ще постигне тя.
Как вярваш ти, че ще изпълня туй,
което за приятеля си искаш?
Наричаш свой учител Бенедикт.
Противник на Земята ми е той,
даряващ враговете ми с мощта си.
От мен успя той много да изтръгне.
От него се отказа вече Йохан.
На мен изцяло той се довери.
Все още истинската моя същност
не може да съзре, защото още
му липсва пълна ясновидска сила.
Чрез мен по-късно ще я придобие,

тогава той изцяло ще е мой.
Но заповядвам да не казваш дума,
която да е свързана със Йохан,
додето ти пред моя трон стоиш.
Такава дума би ме изгорила.
Защото думите са тук дела,
пораждащи след себе си дела.
Не бива думите ти да разпалят
каквото би могло тук да последва.

БЕНЕДИКТ

Ще трябва да ги чуеш, че където
творяща сила словото владее,
тя резултат е от дела предишни.
Направено е вече туй, което
ще може Луцифер да победи.
Духовната ми вярна ученичка
доведох аз до степен, на която
позна най-висшия си дълг духовен
и може сигурно да го изпълни.
Когато тя изпълни този дълг,
ще изгради лечебни сили в Йохан
и те ще го освободят от тебе.
Един свещен обет Мария носи
в душата си – в световния развой
носител той е на целебни сили.
Ти също скоро ще го чуеш в думи.
Ала ако поискаш да потиснеш
светлинната обвивка от лъчи,
която ти придава мощ магична
за противопоставяне и власт
над всяка личност, ти ще възприемеш
лечебното излъчване напълно.
Тя в бъдеще ще става все по-силна
и любовата ѝ мощно ще успее

във областта си Йохан да притегли.

МАРИЯ

И Йохан скоро тук ще се яви,
но в образ, който земните души
познават като свой. Ще дойде още
и това същество, което скрито
човек като по-силен двойник носи.
Ала познае ли те Йохан само,
пред земния му образ щом явиш се,
не ще успее да получи всичко,
каквото му е нужно за напредък.
На Двойника му трябва да дадеш,
каквото му е нужно за из пътя,
по който в бъдеще ще го насочвам.

ЛУЦИФЕР

Тогава нека се яви пред мен.
От вас усещам идващата мощ,
за мен от праначалото враждебна.

(Явяват се от различни страни, но едновременно, Йохан Томасий и неговият етерен Двойник.)

ТОМАСИЙ

О, ти, мой двойнико, до този миг
показваше ми се, за да изтръпвам
от същността ти; малко те познавам,
но разпознавам, че си този, който
насочва моята душа в живота.
На свободата моя ти си пречка,
причина също да не проумявам
какъв наистина съм. Да те слушам
пред Луцифер ще трябва и да схвана
какво във бъдещето ще постигна.

ДВОЙНИКЪТ НА ТОМАСИЙ

На Йохан можех аз да се явявам,
себепознание да му донасям,
ала успях само да работя
в душевните му глъбини, където
познание все още не му стига.
Животът ми преобразен е вече
значително в душевността му днес.
Преди години срещна той Мария,
повярва, че са свързани в духа.
Разкрих му, че влечение и страст
били са на душата му водачи.
Той само като упрек го разбра.
Но ти, Носителю на светлината,
насочи пътя на сетивността
да стане тя служител на духа.
В живота Йохан трябваше да бъде
с Мария разделен. Тогава той
на мисълта изцяло се отдаде.
И тя му даде силите, които
душата му успяха да пречистят.
Каквото се изля от чистотата
на мисълта му, също в мен се вля.
Бях променен и чувствам чистотата.
От мен не трябва вече да се плаши,
щом чувства се привлечен от Мария.
Но в царството ти той живее още.
Изисквам го обратно в този час.
Ще изживее същността ми той,
без ти да се намесваш във това.
От мене се нуждае той сега,
за да се създадат за него мощно
душевна топлина, сърдечна мощ
за мисленето му от същността ми.
Той трябва себе си като човек

отново да спечели.

ЛУЦИФЕР

Да, добър е
стремежът ти, ала не мога аз
да те оставя да се разпореждаш,
защото върна ли те пак на Йохан
във формата, в която преди време
ти пред душата му се появи,
ще отдаде тогава любовта си
на знание и на студена мисъл
и всяко топло битие във него,
изпразнено от смисъл, ще е мъртво.
Не мога да го изградя така
чрез силата си, но чрез мен е нужно,
като се изживяват, да се свържат
във него личността и същността.
Ще трябва аз да те преобразя,
ако ли правото за негово добро
и за напредъка му е необходимо.
Подготвил съм отдавна туй, което
в теб трябва ясно да се изразява.
За в бъдеще ти друг ще се показваш.
Йохан Мария няма да обича
тъй както досега, но ще *обича*
отново страстно с всичката си сила,
с която той обичаше Мария.

БЕНЕДИКТ

От нас постигнатото дело искаш
във своя полза да преобразиш.
Успя ти Йохан с тебе да обвържеш
чрез силата гореща на сърцето.
Но виждаш днес, че е необходимо
оковите му скоро да затегнеш,

че иначе от теб ще се изплъзне.
Сърцето му желае да се свърже
с духа и ако му се удаде,
тогава туй, което той постигна,
ще се даде на силите, с които
от земното начало ти се бориш.
Ако успееш любовта, която
по-рано той изпита към Мария,
чрез хитрост да преобразиш в страстта,
която нужна е за твоите цели,
така обърнал би във зло доброто,
което Йохан от духовни светове
донесе на човешките души.

МАРИЯ

Спасение възможно ли е още?
Нали не ще загуби Йохан сили,
за делото му тъй необходимими?

БЕНЕДИКТ

Ще трябва да останат всички сили,
които е изграждал досега.
Ако оставиш в правилното време
обетът във душата ти да действа,
за в бъдеще ще трябва тези сили
да променят посоката напълно.

ЛУЦИФЕР

Тъй, сили, действайте,
стихийни духове, почувствайте
мощта на Господаря
и изравнете пътя,
така че от Земята
да се обърне
към царството на Луцифер

каквото аз жадувам,
каквото волята ми следва.

ТЕОДОРА *(явява се)*

Кой в тази чужда област ме зове?
Харесва ми единствено когато
с любов божествените светове
в душата ми да се открият искат
и топлината, действаща в сърцето,
духовните слова към мен привлича.

ДВОЙНИКЪТ НА ТОМАСИЙ

О, как преобразяваш същността ми.
Яви се и сега съм същество,
което може да работи само
ако от теб изпълнено е то.
Ще ти принадлежи чрез мене Йохан.
Към тебе ще обърне любовта си –
извирала тъй пламенно и плахо
от неговото предано сърце, –
която свързваше го със Мария.
Преди години те видях, но още
не чувстваше какво тогава вече
в душевните му глъбини потайно
на любовта събуди топлината.
Ще се издигне и ще влее тя
във цялото му същество мощта,
която всичките му мисли трябва
единствено към тебе да насочи.

БЕНЕДИКТ

Решителният миг се приближава.
Могъща сила Луцифер разпали.
И ученичеството ти, Мария,
ще трябва мощно да противодейства.

МАРИЯ

Носителю на светлина, която
желае любовта да пази само
във службата на личността, ти даде
във праначалото на слаби хора
познание, когато бяха те
от боговете предопределени
да нямат лична воля, за да следват
безропотно божествената воля.
От него време всичките души
са мястото, където ти воюваш
със богове, но идват времената,
които гибелта ще донесат
на тебе, както и на твойто царство.
Един мислител смел освободил е
науката от твойта власт, така че
на хора-богове да се удава.
Но ти опитваш се отново сили,
за богове предназначени само,
единствено за себе си да пазиш.
Защото знанието, чрез което
подмамваше ти хората, от теб
освободи чрез делото си Йохан.
Желаеш ти да го подмамиш днес
чрез любовта, която според плана
съдбовен той не трябва да изпитва
към Теодора. С мъдростта желаеш
да се пребориш чрез любов, тъй както
воюваше против любов чрез мъдрост.
Но знай, че във сърцето на Мария,
изправяща се срещу теб сега,
духовно ученичество пробуди
мощта, която надалеч държи
познание от личната любов.
Във бъдеще не искам да изпитвам

блаженството, изпитвано от хора,
когато зрели мисли се пораждат.
Сега желая моето сърце
за жертвената служба да подготвя,
така че моят дух да може само
да мисли и за боговете мислещ,
плода на знанието да пожертва.
Така за мен познанието става
свещена служба и каквото аз
подготвям в моята душа, ще може
към Йохан някога да заструи.
Когато във сърцето му звучат
словата, идващи от теб към него:
*„Човешката му същност със любов
ще трябва да открие туй, което
дарява личността му с крепки сили“*,
сърцето ми, изпълнено със сила,
достоеен отговор ще ти даде:
Ти някога във земното начало
изслушван бил си заради плода
на *мъдростта*, от теб даряван щедро.
На *любовта* плода човекът може
от сферите божествени да къса.

ЛУЦИФЕР

Аз ще се боря.

(Кратко затъмнение.)

БЕНЕДИКТ

И на боговете
така ще служиш, борейки се ти.

(Гръм. Завесата пада.)

ЧЕТВЪРТА КАРТИНА

Стая в розовочервен основен цвят. Тя принадлежи на дома на Щрадер и Теодора, която е съпруга на Щрадер. От обстановката се вижда, че Теодора и Щрадер извършват тук различни дейности. Върху неговата маса има модели на механизми, върху нейната – различни мистични принадлежности. Двамата говорят за преживяното по време на седемгодишния им брак.

ЩРАДЕР

Настъпва седмата година днес,
откакто спътница си ми в живота,
а също изворът на светлина, която
огряваше житейски път, по който
по-рано мрак заплашваше да падне.
Аз бях духовно беден мъж, когато
дойде при мене и ми даде всичко,
което ми отказваше светът.
Години сериозно се стремях
чрез точната наука да изследвам
целта и стойностите на живота.
Един ден трябваше да проумея,
че всичко туй напразно е било.
Чрез теб ми се показва как духът
в един човек желае да открие
това, което не е достижимо
за знанието ми и за стремежа.
Видях те някога в кръга от хора,
на който беше Бенедикт водач,
и откровението ти там чух.
По-късно във Томасий разпознах
как ученичеството във духа
могъщо действа във една душа.
Лиши ме преживяното тогава
от вярата ми в разум и наука,
но не успя да ми покаже нищо,

което разбираемо да бъде.
Отхвърлих всяка мисъл и поисках
да водя като в сън живота, който
сега без стойност ми се струва вече.
На техниката, на която аз
изцяло се отдадох, бях повярвал,
че може да ми донесе забрава.
Окаяно протичаше животът,
додето срещнах те за втори път
и станахме приятели добри.

ТЕОДОРА

Съвсем е разбираемо, че пак
за миналото спомен може живо
да се яви пред твоята душа.
И в моето сърце усещам днес
аз спомена за времето, когато
съдбата ни събра в житейска връзка.
Тогава чувствах постоянно сили,
направили душата ми способна
да черпи знание от висши сфери.
Така под ръководството на Феликс
развиха се тогава тези сили.
По него време срещнах и Капезий
при Феликс, който бе усамотен
в гората, водейки живот, изпълнен
с изследвания само, но успя
в духовно ученичество да встъпи.
Той пожела да схване моя начин
за съзерцание в духовни сфери.
По-късно виждахме се често с него.
В дома му срещнах те и ти донесох
за твоята научна болка лек.

ЩРАДЕР

Изпълни ми със светлина душата,

която дълго взираше се в мрака.
Съзрях духа във неговата същност.
Накара ме така да осъзная
какво от по-висш свят ти се разкрива
и моето съмнение изчезна.
И всичкото въздействаше ми тъй,
че в теб посредник на духа съзира.
Едва след много време проумях:
не само моят дух чу тези думи,
открили истинската му родина,
а също и сърцето ми успя
изцяло да се отдаде на тебе.

ТЕОДОРА

Каквото чувстваше, ми довери.
Тъй странно бе как всичко ти ми каза.
Изглеждаше тъй, сякаш че ти липсва
дори и мисъл как да се изпълни
копнежът, в твоето сърце живеещ.
Такива бяха думите, които
единствено потърсиха съвет
при твоята приятелка душевна.
Ти споменавах за помощта,
която беше ти тъй нужна, търсещ
как да усилиш силите душевни,
които в тежък миг да те подкрепят.

ЩРАДЕР

Това, че бе ми предопределено
приятелката ми да е за мен
духовен пратеник, не съм помислял,
пред теб откривайки се, търсещ помощ.

ТЕОДОРА

Как скоро ми показаха словата,

разделящи сърца едно от друго,
че друго невъзможно е да има.
Така сърцата често определят
съдбата.

ЩРАДЕР

Щом сърцето ти изрече
съдбовните слова, тогава в мене
изляха се житейските вълни,
които не усетих аз *веднага*,
а като спомен вдигнаха се те
по-късно от душевните основи
и ги почувствах като светлина.
Прозрях тогава за какво си спомням,
ала не можех да го изживея,
защото много ме делеше още
от изживяването на духа.
За първи път аз изживях духа
тъй истински във моята душа.
Това не се повтори, но получих
наистина аз сигурност, която
живота ми лъчисто осветява.
Тогави седем хубави години
изтекоха и аз почувствах как
механиката, на която служа,
по-плодотворна става чрез души,
които правилно стоят в духа.
И само тази сила на духа,
от теб дарена ми и животворна,
помогна ми на силите стремежа
така да съзерцавам, че творбата,
изпълваща със толкова надежди,
внезапно пред духа ми да застане.
Във светлината ти душата моя
почувства как нарастват тези сили,

които щяха да загинат бързо,
ако живееха във самота.
Житейската ми сигурност бе твърда,
дори когато от труда си Йохан
пред розенкройцерите се отрече
и с тежки думи прокълна мига,
отвеждащ до житейски висини.
Поддържаше ме сигурност, когато
изглеждаше, че този свят разкрива
навред противоречия безброй.
И всичко туй ми даде само ти:
отпърво откровение духовно,
получено чрез тебе, ми донесе
познание желано. А когато
пред тебе откровението вече
не се явяваше, за мен ти стана
подкрепяща душевна светлина.

ТЕОДОРА *(в дълбоко размисление)*

Когато откровението вече
не се явяваше...

ЩРАДЕР

Това тогава
създаваше ми много тежки грижи.
Запитвах се дали не се роди
дълбоката ти болка от това,
че ясновидския си дар загуби
и страдаш тихо, за да ме щадиш.
Но същността ти ми показва как
понасяш ти спокойно участта си.
В последно време си така различна.
Около тебе не сияе радост,
тъй както преди време; в твоя взор
мъждукащата светлина замира.

ТЕОДОРА

Че откровението в мен изчезна,
това не бе болезнено за мен.
Съдбата промени ми много пътя.
Аз трябваше така да я приема.
Но откровението поднови се
наистина болезнено за мен.

ЩРАДЕР

За първи път през седемте години
за мен неразбираема си ти.
Духовният живот за тебе беше
и изворът на вътрешно блаженство.

ТЕОДОРА

Сега е откровението друго.
Като по-рано чувствам аз, че трябва
от мислите да се освободя.
Но докато преди, когато аз
постигах вътрешната празнота,
изпълваше се моята душа
със нежна светлина и във картини
желаеше духът да се оформи,
сега поражда се противно чувство.
Сега аз ясно мога да позная,
че силата, която преживявам,
отвън пристига. И тогава страх
във изживяването *ми* се влива,
а този страх не мога да прогоня.
Така изцяло той ме завладява.
Желая да избегна съществуването,
което е незримо, но противно.
Желае да ме приближи, със страст
изпълнено, и мога само аз
да мразя туй, което се разкрива.

ЩРАДЕР

За теб това изглежда невъзможно.
Такова изживяване се счита
за отражение на лични сили,
работещи в душата, но не може
така душата ти да се показва.

ТЕОДОРА *(болезнено, бавно, замислено)*

Туй мнение добре ми е познато.
Затуй се впуснах с всичките си сили,
които имам още във душата,
горещо във духа и се помолих
да ми разкрият с милост съществата,
към мен по-рано толкоз благосклонни,
причините как мога да открия
за моето страдание дълбоко.

(Следват разпокъсани думи.)

Тогава... лъч светлинен... появи се...
оформи се... той... както по-преди
във образ... на човек... Той бе Томасий.

ЩРАДЕР *(болезнено, завладян от бързо явяващи се усещания)*

Томасий... той... човекът, на когото
бих искал винаги да вярвам аз...

(Пауза, после болезнено размишлявайки.)

Припомня ли си... пред Съюза как...
за себе си и Ариман говореше...

(Теодора потъва в размишление и се взира като блуждаещ дух в празнотата.)

ЩРАДЕР

Сега... какво съзираш... Теодора...

(Завесата пада.)

ПЕТА КАРТИНА

Стая в горската къщурка, която е дом на семейство Балде в „ИЗ-ПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“. Госпожа Балде, Феликс Балде, Капезий, Щрадер, по-късно Душата на Теодора.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Ще можем да почувстваме отново
сияещата ѝ прекрасна същност,
едва когато встъпим във света,
от нас отнел я рано. Благостта,
явяваща се в нейните слова,
преди известно време преживяхме
във къщичката ни със благодарност.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Обичахме я най-дълбоко ние,
Фелиция и аз, затуй за нас
е разбираема сега скръбта ти.

ЩРАДЕР

Дори когато сетният ѝ час
настъпи, скъпата ми Теодора
говореше за Феликс и Фелиция.
За нея бе тъй близко туй, което
животът е запазил тук за вас.
По пътя си ще трябва сам да търся.
Тя беше съдържание и смисъл
в живота ми; каквото аз получих
от нея, е безсмъртно, ала тя
тук не е вече.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Мисълта си с вас
с любов към нея ще изпратим ние

в духовни светове и занаяпред
ще бъдем свързани отново с нея.
Да кажа трябва: изненадан бях,
щом чухме за последния ѝ час.
Във хода на годините развих
способност непринудено да виждам
в човека жизнените скрити сили.
Ала при нея аз се заблудих.
Не бих могъл аз друго да повярвам,
освен че Теодора на Земята
любов ще може дълго да дарява
на хора, както вече отзивчиво
даряваше я в щастие и болка.

ЩРАДЕР

Наистина се случи много странно.
Тя беше толкоз жизнена и здрава
по времето, когато я познавах.
Но от момента, в който забеляза
как нещо непознато я преследва
и иска да се доближи до нея,
обхващаха я често мрачни мисли
и в същевото ѝ изля се мъка.
И можеше човек да забележи
как нейните телесни сили бяха
поглъщани от вътрешна борба.
Когато често аз я притеснявах
с въпроси, отговаряше ми тя,
че чувства се изложена на мисли,
които като огън я изгарят
и в страх потапят нейната душа.
Каквото после каза, е ужасно...
Когато се помъчи да прозре
причината за мъките си тежки,
застана пред духовния ѝ поглед...

Томасий, тъй от двама ни ценен.
От изживяването ѝ остана
едно тъй силно постоянно чувство,
пораждащо у нея страх от Йохан.

КАПЕЗИЙ

Не бива Теодора и Томасий
в живота си във страсти да се свързват
по волята на силите съдбовни.
Срещу световните закони те
изправят се, ако един към друг
поискат да изпитват също чувства,
които от духа не произхождат.
В сърцето си Томасий наранява
възвишените сили на съдбата.
Не трябва в себе си да храни мисли,
които накърняват Теодора.
Изпитва той недопустими чувства.
Чрез противопоставянето свое
изгражда вече силите, които
живота му да предадат ще могат
за в бъдеще на тъмни сили само.
Към Луцифер подтикната насила,
успя да преживее Теодора,
макар и несъзнателно, че *той*
изпълни със сетивна страст Томасий.
Мария, на която бе Томасий
от мощ съдбовна поверен в духа,
и Теодора се откриха в царство,
което чуждо е на боговете.
Мария трябваше да се откъсне
от Йохан, който с Луцифер остана
във бъдещето свързан чрез фалшива
любовна мощ. Така това, което
душевно Теодора преживя,

превърна се в разяждащ огън, който
в душата ѝ донесе страшна мъка.

ЩРАДЕР

Що значи туй, кажи ни, татко Феликс.
Капезий ни говори много странно
за тъй неразбираеми неща,
изпълващи душата ми със ужас.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Капезий чрез душевните пътеки,
които е принуден да поема,
е тласкан постоянно да навлиза
в духовно настроение, в което
във светове по-висши пребивава
духът му, пренебрегващ туй, което
сетивно на душата му говори.
По навик върши всичко онова,
което прави иначе в живота.
Приятелите търси той да види,
но също и сред тях е той обърнат
към собственото същество навътре.
Но туй, което вижда той духовно,
доколкото можях да проверя,
е вярно. Затова и в този случай
да вярвам бих могъл, че е възможно
за него чрез духовния му път
да види истината за съдбата
на Теодора в своята душа.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Че под внимание не взема той
това, което хората говорят,
е странно, а душата му изглежда,
че към духовни светове се визира,

от тялото свободна, но от туй,
което казва, ясно е, че във
от своята затвореност излиза
и от духа разказва за неща,
които някак си подкрепят всичко,
изречено преди. А инак всичко
пред него би могло да се обсъжда –
минава като въздух пред духа му.

ЩРАДЕР

Ужасно е, щом истината казва...

ДУШАТА НА ТЕОДОРА *(явява се)*

Познание успя да възприеме
за битието ми в духа Капезий.
Пред вас той истината възвестява.
Не бива да пропада Йохан.
Разпали жертвата на мощ любовна
Мария в своето сърце правдиво,
а Теодора иска да изпрати
от висините на духа лъчи,
благословени от любовни сили.

(Тя прави благославиц жест.)

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Спокоен останете, скъпи Щрадер.
Сега тя иска да говори с вас.
Разбирам знаците, които тя
за нас изпраща. Слушайте сега.

ТЕОДОРА *(която прави движение с ръка към Щрадер)*

Томасий има ясновидска сила –
ще ме открие също и в духа.
Ала не бива той да го направи,

додето не поиска да ме търси,
освободен от земната си страст.
От помощта ти той ще се нуждае
и аз сега за нея ще те моля.

ЩРАДЕР

О, моя Теодора, ти, която
към мен с любов обръщаш се сега!
Кажи, какво желаеш да се случи.

(Теодора прави знак срещу Капезий.)

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Показва, че не може да говори.
Да слушаме Капезий тя желае.

(Теодора изчезва.)

КАПЕЗИЙ

Томасий може да я наблюдава,
когато пожелае да използва
духовния си поглед, затова
смъртта ѝ също няма да премахне
страстта, която вредна е за него.
Би трябвало да се държи различно
от времето, когато Теодора
бе възплътена в земното си тяло.
Ще се стреми със страст към светлината,
разкриваща ѝ се от висините,
макар тя земно знание да няма.
Той трябва светлината да заграби,
за да я вземе Луцифер чрез него.
Тъй чрез божествената светлина
науката, която придоби
Томасий с личните си земни сили,

във царството си Луцифер ще може
за вечни времена да задържи.
Тъй Луцифер от земното начало
е търсил винаги такива хора,
които чрез неправилни подбуди
божествената мъдрост са добили.
Духовно виждане най-чисто иска
да свърже той с познание човешко,
което би могло по този път
да се превърне от добро във зло.
Обаче сигурно е, че Томасий
от лошия си път ще се отвърне,
когато Щрадер си постави цели,
променящи за в бъдеще духовно
човешкото познание и тъй
божественото той да приближи.
За да открие целите, той трябва
да стане ученик на Бенедикт.

(Пауза.)

ЩРАДЕР *(на Феликс Балде)*

О, татко Феликс, дайте ми съвет.
Наистина ли туй е поверено
на мен от Теодора чрез Капезий?

ФЕЛИКС БАЛДЕ

В последно време често се вгльбявах,
за да ми стане ясен този мъж.
Ще ви открия аз каквото зная.
Той ученичеството във духа
във истинската форма изживява,
макар да ни показва нещо друго.
Определен е от съдбата своя

в духовния живот да стори много.
Той ще изпълни своя дълг възвишен,
за който е душата му избрана,
ако духът му за това се готви.
Но също доста беше му присъщо
наместо той да търси светлината
единствено по пътища духовни,
да се отдава на наука грешна,
която заслепява днес душите.
Неумолимият Пазач на прага,
сетивен от духовен свят разделящ,
възложи му най-строги задължения,
щом доближи до портата Капезий –
пред него трябваше да се отвори,
но и след него тя да се затвори.
Не би могъл по начина, по който
сетивните си сили придоби,
да продължи стремежа си в духа.
Могъл би най-добре да се подготви
за служба пред човечеството свята,
която в бъдещето ще извършва,
щом без внимание и интерес
край нашето съвремие минава.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Едно-единствено го впечатлява.
Това са приказките ми, които
по-рано често му разказвах аз.
От тях той чувстваше се вдъхновяван
за ново мислене, когато празна
усещаше душата си отново.

КАПЕЗИЙ

В духовни сфери също ще проникнат,
ако в духа разкажете ги пак.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Тогава пожелала бих, ако
успeya в себе си да се вгълбя
и приказката в мене проговори,
с любов за вас да мисля,
за да успеете дори
във областта духовна да я възприемете.

(Завесата се спуска.)

ШЕСТА КАРТИНА

Пространство, неограничавано от изкуствени стени, а оградено от дървоподобни преплитащи се растения и образувания, които се разширяват и пускат издънки към вътрешността. Цялата сцена е оживена от природни процеси и понякога става бурна. Когато завесата се вдига, Капезий и Мария са на сцената. После идват Бенедикт, Филия, Астрид, Луна, Другата Филия, Луцифер, Ариман и движещи се танцувално същества, които представляват мисли. Накрая Душата на Госпожа Балде.

БЕНЕДИКТ *(все още невидим, но гласът му се чува)*
Световни мисли в мисленето ти живеят.

КАПЕЗИЙ

На Бенедикт гласът е туй, а тук
духовно думите му прозвучават.
Това са същите слова, които
записани са в книгата житейска

за неговите верни ученици.
Те трудно могат да се разгадаят
и изживеят от души човешки.
Къде в духовната страна звучат
изпитващи душите земни думи?

МАРИЯ

В духа ти пребиваваш вече дълго
по начин, който много ти разкрива,
а още не познаваш тази област?

КАПЕЗИЙ

Каквото в същността си тук живее,
се схваща много лесно от души,
които са привикнали с духа.
Едното с другото се изяснява.
А цялото със светлина е пълно,
дори щом често тъмна е частта,
ако сама по себе си се гледа.
Но щом духовно битие стреми се
със земно същество във общо дело
да се обедини, тогава вече
разбирането си душата губи.
Не само тази част, и целостта
се губи често в тъмнина за нея.
Защо във тази област прозвучават
словата, в Бенедиктовата книга
написани за земните души?
За мен загадка е, каквото става.

БЕНЕДИКТ *(все още невидим)*

Световни сили в чувствата ти действат.

КАПЕЗИЙ

Отново от духа звучат словата,

които поверява Бенедикт
на учениците си. Като ехо
долитат тук чрез неговия глас.
Звучат, като събуждат тъмна сила,
от безпределността на тази област.

МАРИЯ

На тази област във далечините
какво ще изживея, вече чувствам.
И близостта на Бенедикт усещам.
От мен той иска да разгледам тук
неразбираемото за душата,
додето в тялото живее осъзнато,
макар след обучение духовно.
Учителя тя трябва да последва
към мястото, където той говори,
но не с човешки думи, а чрез знаци
на съществата и в разволя миров
оформя писменост, която има
значение световно за душите.
Душевността си искам да изтръгна
от земното си битие сега,
сгъстявайки душевните си сили,
и да изчакам туй, което иска,
откривайки се от духовни сфери,
на мен да се разкрие. Щом отново
към земното си битие се върна,
ще се превърне в мисъл то, която
като познание ще засияе –
когато мисля – в моята душевност.

БЕНЕДИКТ *(явява се от заден план)*

В световната мисловна сила
се спечелй, но изгубй се
на мировите сили чрез живота.

Тъй ще откриеш земни цели,
чрез същността ти отразени
във светлината на света.

КАПЕЗИЙ

И Бенедикт е също тук в духа!
А думите му не звучат сами?
Така духовният учител внася
в духовни сфери знанието земно?
Що значат думите, които той
отправя другояче на Земята?

БЕНЕДИКТ

Капезий, ти в кръга ми бе привлечен
по времето на земния живот,
макар да не съзнаваше тогава,
че бил си мой духовен ученик.

КАПЕЗИЙ

Капезий не е тук, не иска нищо
душата му за него да узнава.

БЕНЕДИКТ

Да се почувстваш не желаеш ти
в Капезий, ала трябва да го видиш,
като за него спомняш си духовно.
На мисленето действащата сила
разкри ти битието на духа
в душевното ти тяло. И тогава
душевният живот освободи се
от сънната игра на мисълта
във земното ти тяло, ала той
бе прекалено слаб, за да навлезеш
от мирови простори в глъбините
на своята душа, и твърде силен,

за да отправиш погледа си с него
към висшата духовна светлина,
прониквайки през мрака земен само.
Да съпровождам трябва всеки, който
от мене получава на Земята
духовна светлина, и все едно е
дали той знае или пък не знае,
че мой духовен ученик е станал.
Да го насочвам трябва по пътеки,
които той в духа чрез мен пое.
Чрез съзерцанието си душевно
научи се в световните простори,
познавайки, духа да приближаваш,
че щом от тялото си отделен си,
по-лесно можеш ти да го последваш.
Но още неосвободен мисловно,
в духа не виждаш истинската същност.
Сетивното си тяло ти отхвърляш,
но не и фината телесна тъкан
на мисленето си. Ще съумееш
света да видиш истински тогава,
когато личното не затъмнява
на съзерцанието яснотата.
И само този, който е научил
да вижда мисленето си отвън,
тъй както ясновидски сили виждат
обособено всяко земно тяло,
той вниква във духовната реалност.
Тъй взри се в образа – за теб той става
познание чрез ясновидски сили;
виж мислите, които се превръщат
в пространството във най-реални форми,
като човешки мисли отразяват.

(Навлиза мека светлина. Явяват се Филия, Астрид и Луна в светле-

ещ облак. Бенедикт, Капезий и Мария излизат.)

ГЛАС *(едновременно звучащ от Филлия, Астрид и Луна)*

Понасят се мисли,
подобни на творчески сънища,
формиращи себе си същностно,
достигат душите;
създаваща себе си воля,
вълнуващо себе си чувстване,
творящо се мислене
възникват за който сънува.

(Докато прозвучават тези думи, Луцифер и Ариман идват от различни страни и застават от двете страни на пространството.)

ЛУЦИФЕР *(с провлачен тон, наблюдайки на всяка дума)*

Световни същества във волята ти действат.

(От страната на Луцифер се раздвижват същества, които представят мисли. Тези движения се изпълняват по танцовален начин и изобразяват мисловни форми, съответстващи на думите на Луцифер.)

АРИМАН *(също с провлачен тон, но грубо)*

Объркват те световни същества.

(След тези думи от страната на Ариман се раздвижват мисловните същества и изпълняват движения, които съответстват по форма на неговите думи. След това движенията се изпълняват от двете групи заедно.)

ЛУЦИФЕР

Световни сили в чувствата ти действат.

(Мисловните същества от страната на Луцифер повтарят движенията си.)

АРИМАН

Световни сили те подмамват.

(Мисловните същества от страната на Ариман повтарят своите движения, след което същото правят двете групи заедно.)

ЛУЦИФЕР

Творят световни сили в твоите чувства.

(Луциферическата група повтаря своите движения.)

АРИМАН

Световни мисли те смущават.

(Ариманическата група повтаря движенията, после следва четворно повторение на движенията на всяка отделна група, след което трикратно съвместно повторение. Мисловните същества изчезват вляво и вдясно. Луцифер и Ариман остават. Филия, Луна и Астрид отново се явяват от заден план и казват изговорените по-рано думи със следната промяна.)

ГЛАС *(едновременно звучащ от Филия, Астрид и Луна)*

Навред се понесоха мисли,
подобни на творчески сънища,
формиращи себе си същностно,
достигат душите;
създаваща себе си воля,
вълнуващо себе си чувстване,
творящото себе си мислене
за който сънува възникнаха.

(Филия, Астрид и Луна изчезват. Влиза Капезий и след като изговаря няколко реплики, се явява Мария, която първоначално е невидима за него.)

КАПЕЗИЙ

Душата вътрешно се изживява.

Че мисли, вярва, тъй като не вижда
стоящите в простора мисли.
Че чувства, вярва тя, защото не долавя
прорязващи небето чувства
като светкавици от бурен облак.
Простора гледа и съзира тя
над нея облаци... Ала когато
светкавици проблясват и нагоре
не се е вдигнал погледът... тя вярва,
че са светкавиците вътре в нея.
Не вижда Луцифер – от него мисли
пораждат се и чувства се изливат –
така тя вярва, че са в нея те.
Защо тя на заблуда се отдава?
Душа, дай отговор... но... откъде?
От себе си? Не го прави... не ти...
но може... Луцифер да отговори...

МАРИЯ

Ако наистина е там, тогава
защо не го потърсиш? В дълбините
спусни се, за да го откриеш ти.

КАПЕЗИЙ

Тук има същество, което може
душите да подслушва?

МАРИЯ

Тук не са
душите разделени. Разделени
от тялото са само, щом го ползват.
Тук всеки чува себе си в словата,
изречени от другите. Затуй
сам казваш си, когато аз ти казвам

да търсиш отговор във дълбините.

КАПЕЗИЙ

Ах, в дълбините дебне... мрачен... ужас.

МАРИЯ

Наистина е там, но се запитай,
когато в царството му ти се спусна,
дали не ти се ясно той откри.
Стоящ пред Луцифер, го питай ти
дали не влива страх във слабостта ти.

ЛУЦИФЕР

Обичат ме онези същества,
които ме избягват. И отвеки
обичали са ме децата земни,
но вярват те, че трябва да ме мразят.
Ала ме търсят в моите дела.
На истината във студени форми
би трябвало да излинеят те
през дългото си земно битие,
ако не пращам в техните души
като украса красота в живота.
В душата на артиста вливам сили.
Щом нещо хубаво човекът види,
то в царството ми има първообраз.
Та трябва ли от мен да се страхуваш?

МАРИЯ

Във областта на Луцифер страхът
не е на правилното свое място.
Тук Луцифер изпраща във душите
желанията като дар, но не и
страха, възникващ в друга мощна област.

АРИМАН

На боговете бях равнопоставен.
Правата ми ограничиха те.
Човеците аз исках да оформя
на брат ми Луцифер за областта,
така че всеки своя свят да може
единствено във себе си да носи.
Сред равни като равен пожела
да бъде Луцифер в духа тогава
и *образец* за други, ала нивга
не можеше да бъде *господар*
над същества, така че пожелах
човека да даря със мощ да може
на Луцифер да стане равностоен.
Ако при боговете бях останал,
в началото туй щеше да се случи.
Но пожелаха богове
да бъдат господари на Земята
и трябваше от царството си те
мощта ми да прокудят в тъмна област,
така че хората да не дарявам
със силата си твърде много аз.
Оттука само мога да изпращам
мощ към Земята, но по този начин
единствено във страх се тя превръща.

(При последните думи на Ариман се явява Бенедикт.)

КАПЕЗИЙ

Тъй този, който чу това, което
през световите двете сили тук
ни казаха от своите места,
той знае: страх, а също и омраза
как може в царствата им да открие.

БЕНЕДИКТ

Ти трябва във световните слова
да се познаеш и да се почувстваш
на мисълта във мировата сила.
Понеже въвн от себе си видя
това, което като своя същност
сънуваше, сега открий *се* ти
и в бъдеще от страх недей да тръпнеш
при думите, които прозвучават
за тебе справедливо и така
доказват съществуването твое.

КАПЕЗИЙ

Тъй мога пак да си принадлежа.
В световно мислене понеже мога
аз да живея виждащ, ще се търся.

БЕНЕДИКТ

Свържи, каквото придобил си, с туй,
което наследил си, за света.

(На заден план откъм страната на Бенедикт се явява госпожа Балде в обикновеното си облекло.)

ГОСПОЖА БАЛДЕ *(със замислено-приказен тон)*

Живяло светло божие дете.
Подобно то било на съществата,
творящи мъдростта в духовни царства.
Достигнало до мощ стихийна то,
растейки във света си, обградено
на истината от бащата с грижи.
Когато в своето светлинно тяло
усетило детето да се буди
за творчески дела узряла воля,
съчувстващо започнало да гледа

копнеещи за истината хора.
И на баща си казало тогава:
„Жадуват хората за пиетието,
което можеш ти да им дариш
от своя извор.“ Той с достойнство рекъл:
„Аз пазя изворите, от които
избликва от духовните слънца
такава светлина, която могат
да пият само същества, които
за земен въздух вече не копнеят.
Затуй във светлината аз възпитах
детето, можещо да изживява
съчувствие към земните души
и да създава светлина за тях.
Побързай ти до хората да идеш
и да прибавиш мойта светлина,
духовно оживена и надеждна,
към светлината в техните души.“
Тъй ясното дете на светлината
се спуснало към дишащите хора.
Открило на Земята много хора,
със радост дали му приют душевен.
Душевния им поглед към бащата
при извора на светлина тогава
насочило детето със любов.
Когато от човешката уста
и радостното чувство на човека
фантазия като магично слово
дочувало, със радост съществото
живеело в човешките сърца.
Ала при него някакъв човек
дошъл и го погледнал със вражда.
„На истината към бащата вода
души при извора на светлина“,
на чужденеца казало детето.

Мъжът отвърнал: „Сътворяваш само
ужасни блянове в духа човешки
и мамиш тъй човешките души.“
След този ден мнозина клеветели
туй същество, което светлина
дарявало на дишащите хора.

(Явява се светлинен облак: Филия, Астрид, Луна и другата Филия.)

ФИЛИЯ

Душата се открива
и пие светлината,
пробуждайки се мощно
в полета на всемира.

АСТРИД

Духът се чувства,
надмогнал всеки страх,
във изживяването на света
да се възражда мощно.

ЛУНА

Човекът иска,
нагоре устремен,
в основите на битието
да се запази мощно.

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Човекът се стреми
към носещия светлина,
разкриващ светове,
които радват сетивата.
Възторжена възхита
духа отвлича
в божествени полета,

пробуждащи в душите
сиящата красота.
Постигнатото дава
на чувствата утеха,
когато осмелят се
да се явят пред Прага,
грижливо пазен
от страх изпитващи души.
И мощ открива
укрепналата воля,
понесена безстрашно
към силите творящи,
които светове поддържат.

*(Завесата пада, докато Бенедикт, Капезий и Мария, Госпожа Бал-
де, Луцифер, Ариман и четирите душевни образи са още по места-
та си.)*

СЕДМА КАРТИНА

Местност с фантастични форми, величествена със своята структура от завихрящи се водни маси, които образуват от едната страна фигури, а от другата – пламтящи огнени вихрушки. В средата се намира отворстие в Земята, от което искри огън, оформящ се като порта, която се намира пред планинско образувание, приемащо формата си от огън и вода. Пазачът, Томасий, Мария, по-късно Луцифер, след това Другата Филия.

ПАЗАЧЪТ

Нестихващи желания бушуват.
Така човешките души шурмуват,
когато искат да ме доближат,
преди да са постигнали покой.
Горещи страсти тласкат съществата,
не силата, създаващо мълвейки,
че тя в мълчание е сътворена.
Души, явяващи се тук така,
обратно към Земята аз насочвам.
Те могат тук, във царствата духовни,
единствено объркване да внасят
и да възпират мъдрите дела,
подготвяни от мировите сили.
А също и на себе си вредят.
Създават разрушителни импулси,
за сили творчески ги възприемат,
заблудата за истина приемат,
когато земен мрак не ги закриля.

(Явяват се Томасий и Мария.)

ТОМАСИЙ

Пред прага си не виждаш ти душата
на Йохан – като ученик духовен

на Бенедикт тогава твърде често
се приближаваше към теб, макар че
на Йохан земната обвивка тя
приемаше за своя на Земята.
Със жажда за познание изпълнен,
дойде при тебе той, но не успя
да понесе все още близостта ти.
В своеобразието си укри се
по времето, когато те почувства.
И често гледаше във световите,
които му разкриваха привидно
на битието смисъл и начало.
Блаженството на знанието в тях
откри, а също силите, които
във творческата дейност на артиста
душата и ръката му насочват,
за да повярва истински, че в него
се изживяват силите световни
и волята си образно представят.
Не знаеше, че всичко, във което
успял е мисъл творческа да вложи,
не го е сътворил самият той,
а само съдържание е то
на собствената му душевна същност.
Подобно паяка, изпридащ мрежа,
усещаш се като отделен свят,
оформи себе си и бе повярвал,
че е в духа наравно със Мария.
Ала видя той този образ, който
тогава тя в душата му оформи
и който като дух му се разкри.
И щом успя действително да види
за много кратко време същността си,
от себе си поиска да избяга.
Той вярваше, че е в духа, но само

в кръвта си като същност се откри.
И разпозна мощта на тази кръв.
Тя истина бе, другото бе образ.
А истинско прозрение дари му
единствено кръвта му и му стана
правдив учител, като му показа
кой бе баща му и коя – сестра му
в отдалечени земни времена.
Към кръвните роднини го доведе.
Така научи се той как дълбоко
измамва се човешката душа,
щом от материята към духа
поиска да се извиси суетно.
От ежедневиия живот, живян
в просъница и смъртно от човека,
един такъв стремеж душевен може
наистина по-здраво да обвърже
душата му със веществото. Щом
Томасий пред душата си представи
нагледно положението свое,
изцяло се отдаде на мощта,
която не го мамеше, макар
да се показваше привидно само.
Че Луцифер действителен е още,
той знаеше, дори когато *той*
показваше се само във картини.
Във истината искат боговете
единствено да приближат човека,
но Луцифер все същият остава,
когато вярно или пък лъжливо
човекът може да го наблюдава.
И затова аз още разпознавам,
че чувствам истински реалността,
щом вярвам, че е нужно да открия
душата, със която *той* ме свърза

във царството си; с цялата си сила,
която Луцифер ми даде, искам
към Теодора да се устремя
в страната, пазена от твоя праг.

ПАЗАЧЪТ

Томасий, помисли какво ти знаеш.
Напълно непознато е за теб,
каквото би видял зад този праг.
Но запознат си с всичкото, което
ще трябва да изискам, преди ти
да можеш да пристъпиш в тази област.
От много сили, придобити в тяло,
ще трябва първо ти да се лишиш.
От тях ще можеш да запазиш само,
каквото във духовен чист стремеж
откри и също още чисто пазиш.
Ала от себе си го ти отхвърли
и предостави го на Ариман.
Каквото си запазил още ти,
пък Луцифер погуби за духа.
На прага трябва да ти го отнема,
когато искаш ти да го пристъпиш.
И нищо няма тъй да ти остане,
ще се превърнеш в същество без същност,
когато се намериш във духа.

ТОМАСИЙ

Ще *бъда* и *ще* видя Теодора.
За мене трябва тя да бъде извор
на истинската светлина, която
без земно знание тъй изобилно
на нейната душа ще се открие.
Достатъчно. Така напразно *ти*

на мене ще се противопоставяш,
дори и ако трябва тази сила,
която на Земята придобих,
в противоречие да се намира
със мнението, някога добито
благоразумно от самия теб.

МАРИЯ

Известно е на тебе, който трябва
от праначалото да пази прага,
какво е нужно, за да го преминат,
на същества от твоята епоха
и твоя вид. А хората, които
те срещат тук, когато се явяват
сами и плод духовен не показват,
назад в живота трябва да се върнат.
Но този трябваше да доведе
на прага ти тук другата душа,
с която силно свързва го съдбата.
Ти си поставен от духовни сили,
за да възпираш тука много хора,
които приближават тази област
и могат само да си навредят,
ако посмеят прага да пристъпят.
Но ти отваряш портата за тези,
които във духовните полета
са устремени към любов – за тях
от твоите богове определена, –
с която са проникнати изцяло
чрез самобитността на същността си,
преди да встъпи Луцифер във битка.
На любовта сърцето ми се врене,
като пред неговия трон стоеше,
да служи в бъдни земни времена,
тъй че познанието ѝ, което

от Луцифер в душите се излива,
да не вреди. Но винаги ще има
и хора със изострена сетивност,
от боговете можещи да чуват
любовно откровение, тъй както
са слушали на Луцифер словата
на знание по-рано често. Днес
не може в земното си тяло Йохан
да чува моя глас като преди,
когато в прежно земно битие
успях да му открия аз, каквото
в мистерийните Хибернийски школи
ми доверявах за онзи Бог,
живеещ във човека, удържал
победа над смъртта, защото Той
успял да изживее любовта.
Приятелят ще може пак да чува
в духа от моята душа това,
което неговият земен слух
не може повече да възприема,
защото Луцифер успя чрез сила
на заблуждение да го помъти.

ТОМАСИЙ *(като същество, което вижда духовно)*

Мария, виждаш ли там онзи старец,
достоеен, в дълга дреха, с умен лик
и с благородно чело, с бляскав взор?
По улиците, пълни с хора, крачи,
ала отстъпват всички със готовност,
отдавайки му чест, встрани. Така че
да може старецът във мир да ходи
и мисленето му да не смушават.
Защото може да се види как
съществени неща обмисля той.
Мария, виждаш ли?

МАРИЯ

Да, аз го виждам,
щом гледам със душевния ти поглед.
На теб той само в този час желае
във важен образ да ти се открие.

ТОМАСИЙ

В душата му сега да виждам мога.
Живее в нея нещо важно, спомен
за нещо чуто някога. Стои
пред неговия взор един учител.
Изрича чрез душата си слова,
които от мъдреца той е чул.
Към всички извори на битието
се устремява неговата мисъл,
тъй както хората от старо време
в духа се осмеляваха да гледат,
ала все още бе съноподобен
душевният живот. Мисловен ход,
научен от духовния учител,
на стареца душата следва вярно.
Изгубва се от взора на душата...
Да можех да го видя аз отново!
Тълпата от мъже с очи съзирам,
говорят те, аз думите им чувам.
За стареца говорят те със почит. — — — —
Във младостта си бил той смел боец,
желание за слава и за почит
изгаряли душата му; показал
безчет жестокости в безбройни битки.
Той искал да блести, проливал също
и много кръв. Дошло тогава време
да го напусне щастието бързо.
От битката позорно се оттеглил
с безчестие във своята родина.

Понесъл много присмех, подигравки
и яростна омраза се родила
в душата му, изпълнена все още
с желание за почит и със гордост.
Тогава само врагове видял
във сънародниците си, които
желаел силно да унищожи,
ако възможност би му се удала.
Но тъй като душата на мъжа
пробудена била да си признае,
че през живота му не е възможна
мъстта над неговите врагове,
той себе си единствено надвил.
Надмогнал славата и гордостта.
В по-късните години се решил
да влезе в ученическия кръг,
сформирал се във неговия град.
Мъжът, учителят на този кръг,
в душата си владеел мъдростта,
която съумял да придобие
от майстори на древните епохи.
Тъй чувам от мъжете от тълпата.
Любов аз чувствам, щом така обръщам
душевен взор към този старец, който
след извоюваните си победи,
плода на жаждата за слава, той
възможно най-голямата постигнал –
победата над *себе си* самия.
Защо ли забелязвам тук човека,
комуто аз изцяло се отдавам,
щом само в образа пред мен стои?
И чувствата, възникнали у мен,
мигът не ги формира; трябва днес
в живота да съм свързан със душата,
която толкова обичам аз.

Не съм събудил в мене в този миг
това, което е така могъщо
като усещаната в мен любов.
За стари времена е спомен тя.
Не я обхващат мисли, паметта
извиква чувствата сега у мен.
На този мъж бях нявга ученик
и пълен с възхищение го гледах.
О, как копнея земната душа,
зовяла своя някога туй тяло,
във този час отново да посрещна,
където и да е. На нея трябва
да се разкрие моята любов!
Тя може да възобнови сега
във мен добрите сили, съградили
достойно само сериозни връзки.

МАРИЯ

А сигурен ли си ти също, Йохан,
че приближаващата те душа
явява се във висота, в която
била е тя по времето, което
възниква пред душата ти във образ?
От чувства може би е окована,
а не от туй, което е била.
Мнозина на Земята са онези,
които забелязват в срам как малко
във настоящето си отговарят
на водения някога живот.
От страст и от инстинкти може би
е развълнуван този мъж и ти
го виждаш с изумление и скръб.

ТОМАСИЙ

Мария, но защо говориш тъй?

Причина за това не виждам аз.
Текат ли мислите тук по-различно,
отколкото на обичайно място?

ПАЗАЧЪТ

Каквото тук ти се открива, Йохан,
е изпитанието ти душевно.
В основите на същността ти виждам
какво не искаш, знаещ, но го можеш.
Каквото в глъбините ти е скрито,
додето си живял душевно сляп,

(Явява се Луцифер.)

пред теб ще се яви, ще те лиши
от мрака, в който имаше закрила.
Узнай кой е човешката душа,
която ти приемаш със любов
и бе във тялото, което виждаш.
Узнай кому отдаваш любовта си.

ЛУЦИФЕР

Дълбоко в същността си потопи се:
познай мощта на своята душа
и научи как може любовта
да те крепи в световния развой.

ТОМАСИЙ

Аз чувствам туй душевно същество,
което искаше да се покаже...
Пред мене Теодора пожела
да се открие... Тя пред мен застана,
защото ще я видя и защото
на прага портата ще се отвори.
Да я обичам мога аз сега.

Застана в другата телесна форма
душата ѝ пред мен и ми показа,
че трябва аз така да я обичам.
Сега в теб искам пак да се открия,
в мощта ти бъдещето да спечеля.

ПАЗАЧЪТ

Не мога да ти забраня това,
което трябва да направиш ти.
Видя това душевно същество,
което тъй обичаш; трябва също,
като пристъпиш прага, да го видиш.
Познай го, изживей дали за тебе
ще бъде благодатно, както мислиш.

ДРУГАТА ФИЛИЯ *(явявайки се)*

Не слушай строгия Пазач,
в житейска пустош той те води,
душевната ти топлина ограбва.
Да вижда може
единствено духовни същества.
И не познава той човешки мъки,
които могат само да понесат
душите, ако земната любов ги пази
от ледни мирови пространства.
Цари суровост в него,
страни от него благост.
Той сили на желанието
от земното начало мрази.

(Завесата пада.)

ОСМА КАРТИНА

Царството на Ариман. Тъмно урвесто пространство, обградено от планини, които представляват струпвания от черни каменни маси във фантастични форми и навсякъде показват скелети, които сякаш изкристализират от планинската маса, но са бели. Ариман е застанал на един склон. Хиларий, Фридрих Траутман, след това дванадесетте действащи лица от Първа картина, после Щрадер, покъсно Томасий и Мария, Пазачът и накрая Двойникът на Томасий.

ФРИДРИХ ТРАУТМАН

Аз често съм пристъпвал в това царство,
но колко ужасяващо е то,
макар че указания тук често
добиваме за някои успехи,
които са за целите ни важни.

ХИЛАРИЙ

Смърт семето е нужно да познае,
преди животът да се възроди.
Тук трябва да ми се открие всичко,
изчерпано във земния живот.
То се променя в ново битие.
И ако нашият Съюз желае
да посади зародиши, които
в дела човешки после да узреят,
тогава той ще трябва семената
от царството на мъртвите да вземе.

ФРИДРИХ ТРАУТМАН

Зловещ е тукашният господар.
Ако не бе написано буквално
във нашите писания, които
съкровища най-ценни са на храма,
че е добро туй същество, което

тук срещаме, тогава често щяхме
за зло да го приемаме напълно.

ХИЛАРИЙ

Не само те – духовният ми поглед
ми казва също, че добро създава.

АРИМАН *(с преправен глас)*

Аз знам защо сте тук сега отново.
Желаете да разберете как
да водите човешката душа,
на прага ви стояла доста често.
Понеже смятате, че е загубен
Томасий, Щрадер подходящ изглежда
да служи на Мистичния съюз.
Каквото от естествените сили
спечели за човешкия напредък,
благодарение на мене стана.
Защото заповядвам тук, където
полезните в механиката сили
от извори на творчество мощ черпят.
Така към царството ми също трябва
да се насочи туй, което още
той за човечеството ще направи.
Но искам този път да се погрижа
за онова, което ще се случи
с мъжа, защото само вие бихте
могли при загубата на Томасий
с делата си да ми го доведете.
Щом искате да служите сега
на силите в духа, ще трябва първо
да придобиете това, което
все още липсва ви във този случай.

(Ариман става невидим.)

ФРИДРИХ ТРАУТМАН *(след пауза, потънал в мисли)*

Велики Майсторе, гнети ме грижа.
Отдавна се стремя да я прогоня,
защото ме заставят правилата,
от нашия Съюз предначертани.
Но много от това, което сочи
животът на Съюза, прави тежка
душевната борба, която вода.
Аз исках своя мрак да подчиня
на светлината на духа, която
чрез свои сили бихте дали вие.
Ала когато трябваше аз често
да изживявам, че сте се отдал
на заблуждение и туй, което
изричате, във хода на нещата
като ужасна грешка се оказа,
почувствах се тъй, сякаш тежък камък
със болка ми притискаше сърцето.
И този път са думите ви грешка.
Повярвахте, че бихте тука чули
единствено добро от този дух.

ХИЛАРИЙ

Незнайни са световните пътеки.
Ще чакаме, мой скъпи братко, тук,
додето пожелае да покаже
духът посоката, която трябва
на работата ни да подобава.

(Хиларий и Траутман излизат.)

АРИМАН *(който се явява отново)*

Съзират ме, ала не ме познават.
Защото ако знаеха кой тук
е господар, не биха те дошли.

Душата, за която чуха те,
научат ли, че ме е посетила,
на вечни мъки ще я обрекат.

(Влизат действащите лица, които в началото на действието се бяха събрали в преддверието на Мистичния съюз, но се забелязва, че те пристъпват в царството на Ариман само сляпо. Това, което казват, са думи, наистина живеещи в душите им, но за които не знаят нищо. Докато спят, те изживяват несъзнателни сънища, които се чуват в царството на Ариман. Но Щрадер, който също идва, е полусъзнателен за това, което изживява, така че по-късно може да си спомни за него.)

ЩРАДЕР

От Бенедикт показаните знаци
да изживея себе си във мисли
ме водят в царството на мъртъвците?
Надявах се, издигнат към духа,
във светли висини на мъдростта
да мога истина аз да открия!

АРИМАН

За дълго ще ти стигне туй, което
тук можеш като мъдрост да добиеш,
щом правилно държиш се в тази област.

ЩРАДЕР

Пред кой дух моята душа стои?

АРИМАН

Познай го, щом по-късно ти си спомниш
какво успял си тук да преживееш.

ЩРАДЕР

Ала защо откривам тези хора

във тъмното ти царство?

АРИМАН

Те са само

като души тук. И не знаят нищо
за себе си, понеже във дома си
потънали са те във сън дълбок.
Но тук напълно ясно се открива
какво живее в техните души,
какво полусъзнателно узнават,
когато през деня са вече будни.
Не чуват туй, което си говорим.

ЛУИЗЕ ФЮРХТЕГОТ

Не трябва сяпа да е убедена
душата, че във горда сила може
към светли висини да се издигне
и собствената същност да разгърне.
Признавам само туй, което зная.

АРИМАН *(само Щрадер може да го чува)*

Ала не знаеш колко сяпа ти
навлизаш в мрака с гордата си сила.
Ще служи тя на делото, което
чрез силата ми, Щрадер, си постигнал.
Да вярва не е нужно на духа,
на нейната високомерност който
не подобава, както туй е видно.

ФРИДРИХ ГАЙСТ

Наистина мистичните пътеки
са толкова примамливи. Аз трябва
за в бъдеще старателен да бъда,
да се отдам докрай на мъдростта,
извираща от храмовото слово.

МИХАЕЛ ЕДЕЛМАН

Душевните ми истинни импулси
към светлината на духа ме водят.
А пък учението благородно,
сияещо в човешкия живот,
най-верен ученик в мен ще открие.

ГЕОРГ ВАРМУНД

Дълбоко бях затрогнат от това,
което от духовните богатства
на мистиката ми се предостави.
Да продължа по този път желая.

АРИМАН *(само Щрадер може да го чува)*

Добре говорят, но такъв стремеж
в най-горния душевен пласт е само.
Така ще мога да използвам дълго
каквото несъзнателно те крият
като съкровища във дълбините.
Те струват ми се годни за целта,
която делото на Щрадер иска
на хората във земния живот
по горд и бляскав начин да разкрие.

МАРИЯ ТРОЙФЕЛС

От себе си ще носи на душата
духовен плод житейският здрав разум,
когато хората обединят
благоговението пред всемира
със ясен поглед във реалността.

АРИМАН *(само Щрадер може да го чува)*

Тя в сън говори за реалността.
Щом будна е, бълнува по-добре.
Тя лошо ще ми служи, както трябва –

навярно в следващия си живот.
Тя окултист ще стане и от нея
за своите животи много хора
до земното начало ще узнават.
Но трудно верността ще оцени.
В предишния живот за нея Щрадер
бе лош, ала сега го възхвалява.
Променя се това и във властта
на Луцифер тя скоро ще попадне.

ФРАНЦИСКА ДЕМУТ

На мистиката царството след време
човека като цялост ще оформи,
щом чувствата за мислите се грижат,
а чувствата от мислите се водят.

КАТАРИНА РАТЗАМ

Стремят се хората към светлината.
Понякога го правят много странно.
Отпърво я загасят и се чудят,
че никъде не я откриват в мрака.

АРИМАН *(само Щрадер може да го чува)*

Това пък са души, които чувстват
говоренето като задоволство,
но здравина в основата им липсва.
За мен остават недостъпни те,
ала след време ще направят нещо,
което полза ще ми донесе.
Каквито са, не ще останат дълго.

БЕРНХАРД РЕДЛИХ

Щом предпазливост липсва във стремежа
към знание, фантазията носи
на хората въздушни кули само

за разрешаването на загадки,
но строго мислене я превъзможва.

ХЕРМИНЕ ХАУЗЕР

Да се променят следва постоянно
нещата от света, щом в цялост трябва
да се разгърне всяко битие.
На този, който би си пожелал
да се запази всичко, липсва сила
да проумее земния живот.

КАСПАР ЩЮРМЕР

Животът във фантазии показва,
че липсват на душата тези сили,
които да я укрепят така, че
да служи правилно на други хора.

МАРИ КЮНЕ

Душа, която иска да линее,
по външни сили себе си оформя.
А мислещият правилно желае
такава личност само да развива,
каквато крие се във същността му.

АРИМАН *(само Щрадер може да го чува)*

Човешко е това, което крият.
Със сигурност не може да се знае
какво душите още ще постигнат.
За Луцифер са те предназначени.
Да ги накара може той да вярват,
че собствена душевна мощ разгръщат.
Така не са загубени за него.

ФЕРДИНАНД РАЙНЕКЕ

Желаещият правилно да схване

световните загадки, да почака,
додето разум, ум и верен усет
навлязат във живота му сами.
А който правилно във битието
да се открие иска, да научи
какво му носи радост, както полза.
Стремеж към много мъдрост, висши цели
на слабите души да им се дава –
това до нищо води на Земята.

АРИМАН *(само Щрадер може да го чува)*

Избраният за философ ще бъде
и в следващия си живот такъв.
Със него само сметки ще уреждам.
От тези тук дванадесет човека
единствено седмина са ми нужни.
Понякога аз хората изследвам –
какви са и какво да правят могат.
Избирайки дванадесет отпърво,
не се нуждая повече да търся.
Защото тъй тринайстия достигам,
а той на първия прилича много.
Щом дванадесетте човека аз
успeya в областта си да примамя
чрез същността на техните души,
ще трябва други също да ги следват.

(На себе си. Затваря ушите на Щрадер, за да не чува.)

От туй на мен не се удаде нищо,
Земята не успях да завладея.
През вечността ще се стремя, додето
постигна – може би – победа аз.
Каквото неизгубено е още,
това би трябвало да се използва.

(Щрадер може да чува следващите думи.)

Аз не говоря хубави слова,
на хората не ща да се харесвам.
Възторг желаещият да спечели
чрез благи думи, трябва за целта си
към други светове да се отпрати.
Но който в истина и с разум вижда
чрез мен тук случващите се неща,
съзира, имам сила, без която
със сигурност човешките деца
ще се изгубят в земния живот.
Дори божествените светове
наистина от мене имат нужда,
защото ми отмъкват те душите,
едва когато деен бил съм в тях.
Ако противниците ми успеят
към вяра да подмамят всички хора,
така че битието ми в света
да е ненужно, в блянове изпадат
души за висши светове, но тъй
моцта на земния развой пресъхва.

ЩРАДЕР

Душа, която следва те, в мен виждаш,
която силите си би ти дала.
И туй, което тук видях, то сякаш
показва, че недостигът на разум
в твой враг човека може да превърне.
А истината е: слова прекрасни
не са ти нужни и на теб ти стига
почти подигравателно съдбата
на тези хора да предначертаваш. — — — —
Че ми се струва, трябва да призная,
добро това, което искаш ти

да даваш на човешките души.
Чрез теб по-силни могат те да станат
в доброто, както също и във злото,
щом следвали са го по-рано вече.
Би трябвало спокойно да приемат
насмешката ти хората, ако
тъй по-добре се биха опознали. — — — —
Каквото от душата ми излиза,
са думи, можещи да ме сразят,
приема ли ги верни на Земята. — — — —
Ти *трябва* тъй да мислиш и не мога
за нищо друго да приема аз
освен за вярно туй, което каза.
Но само тук е истина това,
заблуда става на Земята то,
ако се прояви, тъй както тук.
С човешкото си мислене не мога
да продължавам тук... приключвам вече...
Звучи във грубите ти думи болка
от теб, те също болка са у мен. — — — —
Да жалия само мога, щом те гледам.

(Бързо си тръгва. Явяват се Мария и Томасий, двамата в нормално съзнание, така че могат да чуват всичко, което се случва, и да говорят съзнателно.)

ТОМАСИЙ

Мария, ужас носи се навред.
Във същността ми се сгъстява той.
Къде да търся мощ за съпротива?

МАРИЯ

Излъчва мощ светият ми обет.
И твоята душа да изтърпи
ще може натиска, когато ти

целeбното въздействие почувстваш.

АРИМАН *(на себе си)*

На мен са пратени от Бенедикт.
Да ме познаят, ги доведе той,
когато в царството ми ме почувстват.

(Продължава да говори така, че Томасий и Мария да могат да го чуват.)

Томасий, трябваше така Пазачът
във царството ми да те поведе,
че да посрещнеш тази светлина,
която търсиш в същността си ти.
Аз мога истина да ти предложа,
но в болките, които изживявам
от хиляди години аз, понеже
тук истината лесно ме открива:
но трябва да се отдели от радост,
преди през портите ми да премине.

ТОМАСИЙ

Ще видя аз безрадостно душата,
която тъй жадувам да погледна.

АРИМАН

Желанието щастие дарява,
когато би могло да се изпълни
с душевна топлина, но тук замръзват
желанията и във студ живеят.

МАРИЯ

Приателя да поведат аз трябва
и в пусти вечно ледени полета,
където му убягва светлината,

която духовете сътворяват,
щом жизнените сили на човека
парализира тъмнина. Томасий,
почувствай своята душевна мощ.

(На прага се явява Пазачът.)

АРИМАН

Пазачът трябва да ти донесе
онази светлина, която ти
жадуваш в този миг така горещо.

ТОМАСИЙ

Ще мога Теодора аз да видя!

ПАЗАЧЪТ

Разкри ти се на моя праг душата
в обвивката си, във която тя
преди години беше на Земята.
Разпали тя най-силната любов,
която се спотайваше у теб,
във твоите душевни глъбини.
Когато вън от това царство беше
и искаше за достъп да ме молиш,
яви ти се във образ тя, но само
заблудата присъства в този образ,
жадуван от желание горещо.
Ала сега ще трябва да успееш
във истината да съзреш душата,
която във предишния живот
бе в стареца, когото ти видя.

ТОМАСИЙ

Отново аз го виждам, в дълга дреха,
със сериозен благороден лик.

Душа, живяла в това земно тяло,
от мен защо се криеше тъй дълго?
Би трябвало да бъде Теодора.
От образния и прикрит живот
реалността се сътворява... Тео...
Самият аз...

(При произнасянето на „Тео“ се явява Двойникът.)

ДВОЙНИКЪТ *(Приближава се много близо до Томасий.)*
Познай ме и във мене *ти* се виж.

МАРИЯ

И ще *те* следвам в мирови основи,
в които чувстване на боговете
душите извоюват чрез победи,
които носят сигурна разруха,
но от разрухата безстрашно те
отново извоюват битие.

(Гръмотевичен тътен и настъпващ мрак. Завеса.)

ДЕВЕТА КАРТИНА

Приветлива слънчева утринна местност. На заден план се простира град с много фабрични сгради. Обсъждайки разни теми, свободно влизат и излизат Бенедикт, Капезий, Мария, Томасий, Щрадер.

КАПЕЗИЙ

Това е мястото, където често
във нежните зори се посвещава
на учениците си Бенедикт.
Във настроение на святост те
слова на неговата мъдрост слушат.
Отсреща се намира туй, което
души без милост трябва да откъсне
от всяка красота, която тук
природата обилно ни дарява.
Във пустото море от домове
на този град чрез дело на любов
неспирно се стареа Бенедикт
скръбта на хората да облекчи.
Ала когато мъдро той вести
на учениците в човешко слово
света духовен, иска да открие,
отключени чрез творческите сили,
сърца, които лъчезарно тук,
пробуждащи душите, се откриват.
Сега съм също аз щастлив да видя
как словото му води хора тук.
Обичайки, той бремето пое
духовно да ме води във духа.
Така отново себе си съм аз,
щом в неговата близост се почувствам.

БЕНЕДИКТ *(приближавайки)*

В кръга на учениците ми трябва

чрез делото ти, както чрез делата
на другите, да се развърже възел
от нишките, които се изпридат
от кармата в човешкия развой.
Това, което изживя, ще трябва
за разрешението да послужи.
В човешките сърца, които вярно
придържат се към всичко онова,
което аз самият също следвам,
помощници мощта ти ще открие.
И ще завършиш с тяхна помощ ти
подготвеното дело във духа.

КАПЕЗИЙ

Познах ви и делата ви ще следвам.
В душата си като се углъбих
и словото ви аз можах да чуя
в духовни светове, които вие
отново върнахте на мен самия,
тогава във духовна светлина
погледнах тези цели, на които
да служа трябва в следващи животи.
Откривате ми правилни пътеки,
в което аз сега се убедих.

БЕНЕДИКТ

Със тебе Щрадер и Томасий могат
във бъдещето много да направят
за благо на всички земни хора.
Че притежават те душевни сили,
които са подготвени така
от земното начало, че да могат
във времевия ход със твоя дух
сега във триединство да се свържат.

КАПЕЗИЙ

На тези мощни сили на съдбата,
които първо трябваше да бъдат
неразбираеми за мене, следва
да бъдат благодарен, че откриват
задачите ми в подходящ момент.

(Прави пауза, дълбоко замислен.)

Как чудно водехте ме досега.
Отпърво ми се струваше, когато
напразно се стремях, че с моя дух
навлизам в тези светове, които
откриваха словата ви мисловно.
Тъй аз откривах дълго само мисли,
щом в писмената ви се вдълбочавах.
Но изведнъж открих духовен свят.
В привичния ми свят почти не можех
да се ориентирам вече аз.

БЕНЕДИКТ

Той щеше винаги да ти прикрива
чрез действената си и мощна сила
духовния живот, ако не беше
чрез по-могъща същност постоянно
до сенковидно битие потискан.
И затова със ясновидски поглед
ще трябва себе си да опознаеш
на прага, който може да отваря
едва душевните очи на други.

(При последните думи на Капезий се приближава Щрадер. Тримата излизат, а след малко отново се връщат Бенедикт и Щрадер.)

ЩРАДЕР

Почувствах аз една дълбока болка

като душевен натиск в мен, когато
се върнах в тялото си, от което
словата ви ме водеха навън.
От смътния живот в душата мъка
остана, но не беше само мъка.
Защото спомен тя роди за всичко,
което изживях, преди да видя,
обзет от ужас, как пред Ариман
остава всяко мислене в застой.
И трябваше да се запитам аз
защо доведоха ме тук словата
на Бенедикт, тук, в царството, където
душите само се броят и всяка
се преценява според туй, дали
ще следва целите на тази мощ,
която тук от мойто ръководство
ще пожелае да се изгради.
Тя искаше от хората дванайсет
да избере за делото си с мъдрост.

БЕНЕДИКТ

Известно ти е и защо душите,
които ти показва Ариман,
те приближиха, щом със сила той
в съдбата им поиска да навлезе.

ЩРАДЕР

Туй също болката ми го откри.
Със братството, което се разкрива
в Мистичния съюз, какво ме свърза
в предишния живот, ми тя посочи
и как са свързани с мен тези хора,
които в същността си се открия.
Почувствах също аз, че Ариман
желае да използва тези връзки,

които ще ги свързват с мен нататък.

БЕНЕДИКТ

Тъй мировите сили направляват делата си, че те по брой и мярка да се съединяват много мъдро с развоя на света. И този символ, как би могъл редът да се изпълни, на сетивата се показва ясно, когато следват слънчевия ход през Зодиака; също ми показва как *Слънцето* към неговите форми се съотнася, как се случва всичко. Тъй Ариман човешките души, които с теб са свързани, поиска да ги формира в сили, от които да може делото ти да проблесне. Тъй по число и мярка той поиска душата ти със техните да свърже.

ЩРАДЕР

Понеже смисъла по брой и мярка аз разпознах, постигнатото също ще ми се удаде да изнеса навън от областта на Ариман и да го даря на боговете земни.

БЕНЕДИКТ

Чрез Аримановата мощ бе нужно да разпознаеш във всемира ти значение и смисъл на числата. Туй част бе от *душевния ти* път. Тъй ученичеството ти в духа доведе те в това духовно царство, което трябваше да опознаеш,

за да успее творческата сила
в теб в правилна посока да разцъфне.

(Двамата излизат. От другата страна влизат Мария и Томасий.)

МАРИЯ

Душата ти е придобила, Йохан,
познание от царствата студени
на истината. Ала по-нататък
ти само образно не ще създаваш
каквото могат в тялото душиите
в сънопободен блян да изживяват.
Защото от световния развой
далеч са мислите, които искат
сами от себе си да се създават.

ТОМАСИЙ

Това, че те го правят, се дължи
на себелюбието им, което
желае да изглежда като жажда
за знание.

МАРИЯ

А този, който дейно
желае на човешкия развой
живота си да посвети, да върши
дела, които всъщност като сила
във времевия ход се проявяват,
отпърво трябва да се довери
на силите, които внасят ред
в число и мярка, борещи се в безпорядък,
И тъй наистина ще бъде живо
познанието и ще се открие
тогава на душиите, ако те
духовно преживяното успеят

да върнат като спомен във телата.

ТОМАСИЙ

Животът ми е тъй предначертан,
че трябва като двойствен да се чувствам.
Чрез помощта ти и чрез Бенедикт
съм същество – което съществува
самò по себе си, – чиито сили
не са принадлежащи на човека,
сега вълнуващ се все още в мен.
Това, което дадохте ми вие,
за себе си човек е, и е нужно
на другите да дава със готовност
това, което му е позволено
чрез ученичеството от духа.
Тъй както може, нека на света
той да се посвети, ала не бива
в човека нов да се намеси нищо
увреждащо, предчувствано от други,
едва започнали да придобиват
за себе си познание същинско.
Той като собствен свят ще продължи
напред, когато личната му сила
и в бъдеще безценната ви помощ
съдбата му ще могат да оформят.

МАРИЯ

В заблуда или в истина живееш,
ще можеш постоянно да държиш
открита перспективата, която
душата ти оставя да прониква
нататък, щом сърцато си понесъл
във теб духовната необходимост,
която ражда се в духовни царства.

(Завесата пада.)

ДЕСЕТА КАРТИНА

Храмът на Мистичния съюз, който се явява в Първа и Втора картина. Първоначално Бенедикт и Хиларий стоят на изток, на юг – Беликозий и Торкваций, на запад – Траутман. После влизат Томасий, Капезий, Щрадер, след това – Мария, Феликс Балде, по-късно Душата на Теодора и накрая – четирите душевни сили.

БЕНЕДИКТ

По начин, на съдбата им подходящ,
откриха учениците ми вече
душите си за светлина духовна.
Каквото са спечелили, ще трябва
един за друг да правят плодотворно.
Туй ще се случи само ако сили,
според число и мярка подредени,
на мястото свещено пожелаят,
да се обединят в единство висше,
пробуждащо към истински живот
каквото, щом отделно е, ще трябва
във битието само да остане.
На прага на светия храм стоят.
Душите им да се обединят
е нужно, заедно да зазвучат
според написаните правила
във мировата книга на съдбата,
та тъй хармония на духовете
да може да извърши онова,
което невъзможно е за тях.
И много ново ще прибавят те
към старото, което управлява
достойно от дълбока древност тук.
При вас аз водя тези ученици,
които са поели своя път,
минаващ през духовни светове

и изпитанието на душата.
На мистите ще оценят достойно
свещените прадревни обичаи,
които мощ и светлина са тук.
На вас, които от години вярно
извършвате духовната си служба,
ще бъде поверено друго дело.
Човешки синове зове съдбата
във храма само временно и после
тя ги приканва към различна дейност,
щом те изчерпят силите си в служба.
Пред изпитанието си стоеше
самият храм и на един човек
заблудата е трябвало във тежък,
съдбовен час да защити от мрака
пазителя на светлината висша.
Позна Томасий мъдростта, която
царува несъзнателно в душата,
че пътят към светия храм мистичен
през прага му не бива да го води,
преди през другия да е преминал,
за който този праг е само знак.
Тъй пак затвори портата, която
поискаха с любов да му отворят.
Ще дойде променен тук и от вас
той посвещението ще получи.

ХИЛАРИЙ

Душите наши за духа тук жертват
смирено зреещото вътре в тях.
И се стремят те личната им воля
един ден откровение да стане
на волята в духа. Световна мъдрост
напред към бъдещето води храма.
Указвате посоката, която

във мировата книга на съдбата
прозряхте вие някога, когато
можаха учениците ви смело
през изпитанието да преминат.
Така към нашите места свещени
водете ги сега, за да успеят
делата си със нашите да свържат.

(При почукване на Хиларий в храма влизат Томасий, Капезий, Мария, Феликс Балде, Госпожа Балде и Щрадер. Траутман и Торкваций въвеждат влизащите така, че Томасий застава пред Бенедикт и Хиларий, Капезий – пред Беликозий и Торкваций, Щрадер – пред Траутман, Мария с Феликс и Госпожа Балде – в средата на храма.)

ХИЛАРИЙ

Мой сине, думите, които тук
се изговарят, раждат грях, крещящ
духовно към духовни светове,
когато този, който ги изказва,
не е от истината само воден.
И колкото голям е този грях,
така големи са и тези сили,
които той поражда, за да срещнат
унищожително човека, който
за службата не е достоен още.
На думите си силата съзнаващ,
опита този, който е пред теб,
съгласно силите си, на духа
да служи, и на този най-свят символ,
а също и на тази светлина,
огряваща Земята ни от изток.
Съдбовна воля е, че трябва ти
за в бъдеще да служиш точно тук.
А този, който в сан те посвещава
и ключ за службата си ти дарява,

ти дава също и благословия,
според достойнството, с което той
е служил на светите обичаи.

ТОМАСИЙ

Учителю велики, само дързост
пробудила би в слабия човек,
пред вас сега физически застанал,
да пожелае ваш последовател
да стане във свещения ви храм.
Не е достоен той дори и прага
на този храм мистичен да прекрачи.
Каквото той не бива да желае,
в смирение ще трябва да приеме,
щом силите съдбовни пожелаят
да го повикат по необходимост.
Не аз си позволих – такъв, какъвто
в живота съм и както преди време
безстойностен напълно се видях –
на туй свещено място да пристъпя.
Ала в човека, видим тук пред вас,
приятелката му и Бенедикт
създадоха и втория човек,
комуто първият да е носител
и в бъдещето да му служи.
Тъй ученичеството ми в духа
ми даде аз, способен да разпали
в мен творческата мощ докрай, дори
ако носителят далеч се чувства
от висшите душевни цели още.
А породил ли се дългът във него
на земния развой да посвети
човека втори, буден в него вече,
ще трябва непрестанно той да вижда
пред зора си духовен да сияе

като най-строго правило в живота,
от аза си да не допуска нищо
да нарушава дейността, която
чрез втория му аз ще се извършва.
Във себе си вгълбен той ще работи,
за да постигне в бъдеще целта си,
поставил я за своето същество.
В душата си затворени ще носи
дълбоките си грижи през живота.
Когато ме повикахте, ви казах:
„Не мога аз с човешката си същност
да вляза в храма.“ Ала този, който
сега тук призован е, вижда как
съдбата му възлага на туй място
като пазител да се посвети,
да бди над следствията от това,
което върши, докато духът
му повелява.

ТОРКВАЦИЙ *(на Капезий)*

Занапред, Капезий,
ще си на мястото, където трябва
да се разлее любовта чрез мъдрост,
тъй както топло слънчевата сила
по пладне се понася, за да вършиш
за храма свят мистичен своята служба.
Опасности да види трябва, който
тук пожелава на духа да служи.
Защото Луцифер тук съумява
да приближи духовния служител,
на думите му искащ да постави
печата на врага на боговете.
Пред трона му стоял си и си виждал
последствия на туй, което върши,
и тъй напълно си готов за служба.

КАПЕЗИЙ

Във вражеското царство който вижда,
тъй както и на мен бе позволено
от сили на съдбата, вече знае:
добро и зло са само думи,
които от човек не се разбират.
Ако приемем Луцифер за лош,
и огънят ще трябва лош да бъде,
защото неговата сила може
живота да унищожи; тъй също
водата лоша може да се смята,
защото в нея би могъл човек
да се удави.

ТОРКВАЦИЙ

Луцифер чрез друго
за теб изглежда лош, а не чрез туй,
което той самият представлява.

КАПЕЗИЙ

Донесъл нявга в земното начало
в душата на човека светлината,
ще трябва мировият дух сега
да върши във света такава дейност,
която не е зла или добра
за духовете, следващи каквото
като необходимост се разкрива.
Доброто се превръща в зло, когато
с лош умисъл извършва се, а злото –
в добро, ако добрите същества
във правилна посока го насочват.

ТОРКВАЦИЙ

Щом тук стоиш, каквото ти е нужно,

ти знаеш. Любовта не оценява
според преценки силите, които
неспирно се разкриват във всемира.
Приема ги каквито са и пита
как да използва онова, което
от мирови основи би могло
да стане битие.

БЕНЕДИКТ

Говори често
със нежност приглушено любовта,
нуждае се в душата от подкрепа.
Тя трябва на това свещено място
тук да се свърже с всичкото, което
се посвещава на духа, съгласно
световните закони, в триединство.
Със делото ви своето Мария
ще свърже. Обещаното от нея
във царството на Луцифер, спомага
на силите да засияят тук.

МАРИЯ

Капезий каза мъдрите слова,
които истината ни разкриват,
единствено ако те произхождат
от онзи Дух, посочващ любовта
на хората в развоя на Земята.
Ала заблуди само трупат те,
ако със лоша мисъл се оформят,
и във душите се превръщат в зло.
Но Луцифер ще се яви тогава
като Носителя на светлината
пред погледа душевен, щом нагоре
към сферите духовни се отпрати.
Ала човешката душевна същност

във себе си желае да *пробуди*
и туй, което *вижда* във захлас.
Тя нека да съзира красотата
на Луцифер, ала да не попада
под неговата власт, за да не може
отвътре в нея да въздейства той.
Когато той, Светлинният носител,
излъчва мъдрост и света изпълва
със гордо самочувствие и ярко
своеобразността на съществата
за образец на всички осветява
във смелото си битие, тогава
могла би на душите същността
във него да се прояви свободно,
като се радва на сетивността,
и в мъдра радост да огрява туй,
което може да *се* изживее,
което *се* обича във живота.
Ала пред всички други духове
нуждае се човек от онзи Бог,
не само възхищение изискващ,
когато се явява пред душите
във блясъка на външната сетивност,
а своята най-висша мощ излъчва,
когато във душите сам живее
и любещ във смъртта вести живота.
Към Луцифер да се обърнем можем,
за да усетим красота и блясък,
но трябва себе си да можем ние
да изживеем, ала не и него
да *пожелаем* като своя същност.
Но другия Дух ще зове човекът,
когато правилно се разбере,
че висша цел на земната душа е:
не аз, Христос живее вътре в мен.

БЕНЕДИКТ *(обръщайки се към Мария)*

Когато пред духа се преклони
душата ѝ, тъй както тя закле се
пред Луцифер да стори, ще засвети
към храма от мощта ѝ туй, което
към избавление ще сочи пътя.
А в посветеното на мъдростта
светилище Христос ще засияе
със стопляща души любов духовна.
Каквото може да внесе в света,
е свързано с житейския ѝ път
с един от тези възли на съдбата,
които кармата оформя мъдро
на хората от земния живот.
Душата на Мария отклони
в отдавнашен живот син от баща;
сега сина тя връща на бащата.
Душата, оживяваща Томасий,
бе свързана със тази на Капезий
като син със баща си. И сега
бащата не изисква от Мария
чрез Луцифер дълга си да изкупи –
защото тя чрез силата Христова
го анулира.

БЕЛИКОЗИЙ *(говорейки на Хиларий и Бенедикт, но по-често
обръщайки се към Феликс Балде и Госпожа Балде)*

Грее светлина
в светилищата, светлина, която
се лее от духа, ако душите
способни станат да я съзерцават.
Ала онези висши мъдри сили,
които в храмовете се разкриват,
и друг път към душите си избират.
А знаците на времето вестят,

че пътищата трябва да се слоят.
С душите, стигнали до светлината,
но сторили го не по собствен начин,
които вътрешно са просветлени,
ще трябва вече да се свърже храмът.
Във Феликс и Фелиция пристъпват
в Светилището хората и то
ще ги дари със светлина богато.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Аз приказките мога да разказвам,
когато те във мен сами се раждат,
а за духовния им извор знам
от слушаното често от Капезий.
В смирение приемам аз каквото
за моя дар душевен той ми казва.
И обяснението ви приемам
защо сега ме е повикал храмът.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Не само призова отвън последвах,
изпратен от пазителя на храма.
Обърнах се към силата, която
ми сочи като вътрешен водач
в каква посока да поема аз,
отдаден на духовната си цел,
за да извърша най-добре каквото
духът в живота ми е отредил.
Открих се ясно аз на пътя, който
на Бенедиктовите ученици
в духовния живот е отреден.
Откриха ми се и онези знаци,
които пак откривам тук във храма.
Когато често моята душа
потъваше във тъмни дълбини

и смисъла загубвах на живота,
ала търпение и сила в мен
запазваха се въпреки това
в ужасна самота, преди да мога
духовна светлина да възприема,
аз се почувствах сроден със всемира.
И скоро се намирах в свят, разкриващ
пред мен основите на битието.
Духовно странстване като това
съм преживявал в храмове, които
изглеждат сродни тук на този храм,
във който се намирам в този час,
както са сродни говорните звуци
с писмеността, която ги разкрива
пред зора като образ на речта.

ТРАУТМАН *(на Щрадер)*

Мой скъпи Щрадер, ти ще изговаряш
във храма занапред такова слово,
което във сравнение с това,
което от Томасий се вести,
ще бъде като блясък в утринта,
проникнат от надеждата, пред залез.
Туй слово възприема и мощта,
която в изпитание видя.
Ти трябваше да си на това място,
което повелява много строго
на мисълта да стигне до покой.
И както твоята ръка чука
размахва в празното пространство,
без силата си тя да осъзнава,
ако не удря върху наковалня,
тъй мислене не би се изградило,
без Ариман насреща да застане.
В живота хвърляше те мисълта

в противоречия, донесли само
в душата ти съмнение и болка.
Тъй учеше се, мислейки, във тях
да опознаваш светлината как
могла би себе си да види, само
като се отразява във мощта си.
Тъй отражението на живота
на това място в образ ти показва
словата на служителя на храма.

ЩРАДЕР

Наистина мисловна светлина
сияеше като отблясък само
във съществуването ми тъй дълго.
Ала духът през седемте години
ми се разкри във своя пълен блясък
и светове откри ми на душата.
А мисленето ми пред тях по-рано
притихваше в съмнение и болка.
Но тази светлина не ще угасне
във моята душа през вечността,
когато трябва пътя да намеря
към целите в духа и благодат
от работата си да сътворя.

ТЕОДОРА *(става видима за Щрадер като духовно същество)*

За тебе извоювах светлината,
защото силата ти се стремеше
към светлината ми в мига, когато
изглежда времето ти бе дошло.

ЩРАДЕР

Духовен пратенико, всяко слово,
което от душата ми избликва,
със светлината ти ще се изпълни.

Със мен е посветена Теодора
в духовна служба на туй свято място.

(Явяват се Филия, Астрид, Луна и Другата Филия в проблясващ светлинен облак.)

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Към мировите праоснови
се вдигат мисли жертвено
от мястото за посвещение.
Живеещото във души,
сияещото в духове
отлита от света на формите.
Световни сили милостиво
човеци доближават,
за да възпламенят
духовна светлина
в душевните им сили.

ФИЛИЯ

Аз искам да измоля
от мировите духове
да укрепят душевни сетива
чрез своята светлина
и да освободят
духовен слух чрез своите слова,
та да не може да угасне
пробуденото по душевните пътеки
в човешкия живот.

АСТРИД

Любовните потоци,
изпълващи света със топлина,
желая към духа
на посветените да вода.

Та настроение
за посвещение да се запази
в човешките сърца.

ЛУНА

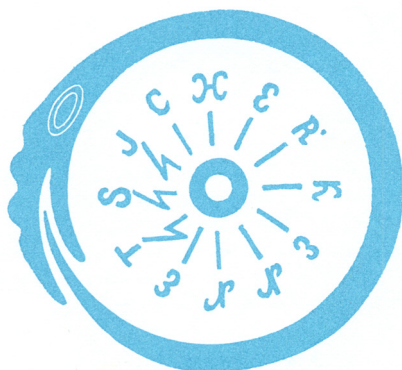
Аз ще измоля
от силите стихийни
кураж и сила,
помощници ще ги направя
на жертвената воля.
За да пребъде
във вечността
каквото виждат времената
в посятото духовно.

*(Завесата пада, докато всички действащи лица са още в храма,
включително Теодора, Филия, Астрид, Луна и Другата Филия.)*

ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ

Душевни и духовни процеси
в сценични картини

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА, ОБРАЗИ И ПРОЦЕСИ

Духовните и душевни процеси, представени в „ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ“, се случват около година по-късно след изобразените в „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“.

В „ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ“ се явяват следните действащи лица и същества:

I. НОСИТЕЛИ НА ДУХОВНИЯ ЕЛЕМЕНТ:

1. **Бенедикт**, личност, в която известен брой негови „ученици“ виждат познавач на дълбоките духовни взаимовръзки. (Той е представен в предходните душевни картини „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“ и „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ като Водач на Слънчевия храм. В „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“ в негово лице се изразява духовното течение, което желае да постави на мястото на традиционния духовен живот живия съвременен духовен живот, съхраняван от явяващия се там Мистичен съюз.) В „ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ“ Бенедикт не стои просто над своите ученици, а неговата душевна участ се вплита в техните душевни преживявания.

2. **Хиларий Готгетрой**, познавач на традиционния духовен живот, свързан с личните му духовни преживявания. (Същата индивидуалност е представена в предходните душевни картини „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ като Велик Майстор на Мистичен съюз.)

3. **Управител на кантората на Хиларий Готгетрой**

4. **Секретар на Хиларий Готгетрой** (Същата личност, която се явява в „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“ като Фридрих Гайст.)

II. НОСИТЕЛИ НА ЕЛЕМЕНТА ОТДАДЕНОСТ:

1. **Магнус Беликозий.** (В „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“ наречен Герман. В „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ и в „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“ Наставник на Мистичен съюз.)

2. **Алберт Торкваций.** (Наречен Теодосий в „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“. В „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ същата индивидуалност се явява като Първи церемониалмайстор на показания там Мистичен съюз.)

3. **Професор Капезий.** (В „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ неговата индивидуалност се явява като Първи наставник.)

4. **Феликс Балде.** (В „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“ като носител на положителна природна мистика; в „ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ“ той е носител на субективната мистика. Индивидуалността на Феликс Балде се явява в „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ като „Йозеф Кюне“.)

III. НОСИТЕЛИ НА ВОЛЕВИЯ ЕЛЕМЕНТ:

1. **Романий.** (Той е отново въведен тук със същото име, което бе използвано в „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“, защото то отговаря на неговата вътрешна същност, до която той се е развил чрез работа през годините, изтекли между „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“ и „ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ“. В „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“ за него е употребено името, което той има във външния свят. Той се явява с това име, защото

следващите събития имат маловажно значение за неговия вътрешен живот. В „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ неговата индивидуалност се явява като Втори церемониалмайстор на средновековния Мистичен съюз.)

2. **Доктор Щрадер.** (Неговата индивидуалност се явява в „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ като „Евреинът Симон“.)

3. **Болногледачката на Щрадер.** (Тя е същата личност, която в „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“ е наречена Мария Тройфелс. В „ПОРТАТА НА ПОСВЕЩЕНИЕТО“ тя се казва Другата Мария, защото имагинативното познание на Йохан Томасий изобразява в нейния образ имагинацията на положителни природни сили. В „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ нейната индивидуалност се явява като „Берта“, дъщерята на Кюне.)

4. **Госпожа Балде.** (Нейната индивидуалност се явява в „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ като Госпожа Кюне.)

IV. НОСИТЕЛИ НА ДУШЕВНИЯ ЕЛЕМЕНТ:

1. **Мария.** (Нейната индивидуалност се явява в „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ като Монах.)

2. **Йохан Томасий.** (Неговата индивидуалност се явява в „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ като „Томас“.)

3. **Жената на Хиларий Готгетрой**

V. СЪЩЕСТВА ОТ ДУХОВНИЯ СВЯТ:

1. **Луцифер**
2. **Ариман**
3. **Гноми**
4. **Силфи**

VI. СЪЩЕСТВА НА ЧОВЕШКИЯ ДУШЕВЕН ЕЛЕМЕНТ:

1. Филия	духовните същества, опосредстващи връзката на човешките душевни сили с космоса
2. Астрид	
3. Луна	

4. **Другата Филия**, носителка на елемента на любовта в света, на който принадлежи духовната личност.

5. **Душата на Теодора**. (В „ИЗПИТАНИЕТО НА ДУШАТА“ нейната индивидуалност се явява като „Сесилия“, храненица на Кюне и сестра на Томас, който представлява индивидуалността на Йохан Томасий.)

6. **Пазачът на прага**

7. **Двойникът на Йохан Томасий**

8. **Духът на младостта на Йохан Томасий**

9. **Душата на Фердинанд Райнеке при Ариман**: дванадесета картина (Явява се като „Фердинанд Райнеке“ само в „ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА“.)

VII. ЛИЧНОСТИТЕ НА

Бенедикт и Мария се явяват също и като мисловни преживявания; във Втора картина като такива на Йохан Томасий; в Трета картина като такива на Щрадер. В Десета картина Мария се явява като мисловно изживяване на Йохан Томасий.

VIII. ИНДИВИДУАЛНОСТИТЕ НА

Бенедикт, Хиларий Готгетрой, Алберт Торкваций, Щрадер, Капезий, Феликс Балде, Госпожа Балде, Романий, Мария, Йохан Томасий и Теодора се явяват в духовната област (в Пета и Шеста картина на „ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ“) като „Души“, а в храма, (в Седма и Осма картина на „ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ“) – като личности от едно далечно минало.

По отношение на „ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ“ също трябва да направим една забележка, която бе направена за предходните душевни картини. Духовните и душевни процеси, както и духовните същества не са символи или алегии. За този, който ги възприема по този начин, остава далеч действителната същност на духовния свят. Също при явяването на мисловните изживявания (във Втора, Трета и Десета картина) нищо не е представено просто символично, а като действителни душевни изживявания, които за участващия в духовния свят са също толкова действителни, колкото лицата и събитията в сетивния свят. За него „ПРОБУЖДАНЕТО НА ДУШИТЕ“ представя напълно реални душевни картини. Ако се касаеше за символика или алегии, щях да пропусна това изложение. Относно някои въпроси и този път се опитах разяснения към тези душевни картини да направя под формата на „Допълнителни бележки“. Но както по-рано, и този път изоставих този опит. Не ми е приятно да добавям такива неща към драмата, която трябва да говори чрез самата себе си. При замисъла и разработката на драмата такива абстракции не могат да играят никаква роля. Те биха действали тук само смущаващо. Изобразената духовна действителност застава пред душата със същата неизбежност, както нещата от физическото възприятие. При това е естест-

вено образите на духовните възприятия да бъдат отнасяни от здравето духовно виждане към техните същества и събития по по-друг начин, отколкото възприятията на физическия свят към съответните същества и събития. От друга страна обаче, трябва да кажа, че начинът, по който духовните събития застават пред възприемащата душа, същевременно съдържа диспозицията и композицията на такава драма. Също така трябва да се спомене, че музикалният принос за представленията на четирите драми е написан от Адолф Аренсон.

Мюнхен, август 1913 г.
Рудолф Щайнер

ПЪРВА КАРТИНА

Кантората на Готгетрой, обзаведена в не прекалено модерен стил. Можем да си представим, че Готгетрой е собственик на дърворезно предприятие. Управителят на кантората и секретарят разговарят. Хиларий, по-късно Щрадер.

СЕКРЕТАР

Приятелите от Георгенхайм
споделят, че са също недоволни.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

И те ли също?... Да, ужасно жалко!
Все същите причини. То се вижда
приятелите с болка как усещат,
че трябва да оставят Готгетрой.

СЕКРЕТАР

Те пишат, че ни липсва точността
и че на конкуренция не може
продукцията ни да издържи.
При моите пътувания трябва
едно и също винаги да слушам.
Руши се вече името добро,
от прадеди на Готгетрой градено
и още доразвивано от нас.
Навред се носи слух, че Готгетрой,
от някакви мечтатели омаян,
отдаден е на блянове, тъй вредни
за работата му, с която той
спечелил е световна слава вече.
Хвалбите както бяха многобройни,
така днес упреците се множат.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Отдавна виждаме как Готгетрой

е тласкан в заблуждение от хора,
стремящи се към дарове в духа.
На пориви такива често той
отдаваше се, ала ги държеше
далеч от ежедневната ни дейност.

(Влиза Хиларий Готгетрой.)

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА *(на секретаря)*

Необходимо е да поговоря
с работодателя ни насаме.

(Секретарят излиза от стаята.)

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Загрижен съм и затова ви търся
да поговоря сериозно с вас.

ХИЛАРИЙ

Какво съветника ми притеснява?

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Тъй ясно произшествия показват,
че производството, уви, запада
и не постигаме, каквото трябва.
Множат се недоволните, които
отричат качеството на труда ни,
а други фирми ни оспорват ранга.
Мнозина забелязват, че изчезва
тъй също нашата прочута точност.
Приятели добри изглежда скоро
доверието си в нас ще изгубят.

ХИЛАРИЙ

Това напълно ми е ясно вече,
ала не ми създава грижи то.

Но имам нужда да обсъдя с вас
идеите, които ме вълнуват,
защото не като служител само,
а също като най-добър приятел
до мен стояхте близо в дейността ми.
Така че трябва ясно да открива
каквото досега загатвах само.
Желаещият ново да твори,
ще трябва старото да изостави.
Не искам работата си да вода,
тъй както водил съм я досега.
Поминък, който в тесен кръг живее,
и работа, предлагаща без смисъл
продукти на пазара във живота,
без грижата какво от тях ще стане,
изглеждат ми лишени от достойнство,
откакто осъзнах как дейността
могла би да се облагороди,
щом форма ѝ дадат духовни хора.
Като творец би трябвало Томасий
да ръководи мястото за труд,
което аз ще построя наблизко.
Тъй туй, което можем да постигнем
по механичен начин, от духа му
ще се оформя творчески, така че
ще може да доставя на човека
във ежедневието му, каквото
необходимо му е, но разкрива
духовна, благородна красота.
Професия с изкуство да се слее,
а ежедневието живот да бъде
проникнат с повече финес и вкус.
Тъй вмъквам в мъртвото сетивно тяло,
каквото представлява дейността ни,
душа, придаваща му смисъл висш.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА *(след дълго обмисляне)*

За чудноватата идея планът
с духа на времето не си подхожда.
Днес всяко производство трябва строго
да се усъвършенства в тясна сфера.
И силите, оставящи безлично
в живота ефикасно да се влее
отделното във цялото, придават
на всяка част без мисъл стойността,
която мъдростта не ѝ дарява.
Такова начинание изглежда
за мен от смисъл всякакъв лишено.
Наистина не мога да повярвам,
че ще откриете такива хора,
които със готовност да се включат
в реализиране на този план.

ХИЛАРИЙ

Приятелю, мечтания не следвам.
Как бих си аз поставил висши цели,
ако не бе ми пратила съдбата
един човек, способен да извърши
желаното от мен така горещо.
Учудвам се наистина, че в Щрадер
не можете да видите човека.
Познаващият истинската същност
на този дух и притежаващ чувство
за най-висока служба към човека,
не може да се нарече мечтател,
щом като дълг усеща да сгради
поле за работа за този мъж.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА *(след като е показал учудване)*

И в Щрадер трябва този дух да видя!
Не му ли се откри напълно ясно

как може да се заслепи духът,
щом усет за реалността му липсва?
Да, несъмнено е, че произходът
на механизма му е от духа.
И ако нявга се реализира,
от него ще се лее благодат –
така си вярваше доскоро Щрадер.
Но още дълго той модел ще бъде,
понеже скрити са онези сили,
които могат да го сътворят.
Да мислите така, ме натъжава,
че е добро, завода на мъжа
да поверите, на човека, който
с творението си се провали.
Повело го бе то към висини,
които мамят винаги душата,
която да ги изкачи ще може
едва щом сили има за това.

ХИЛАРИЙ

Как трябва да почитате мъжа,
понеже търсите причини ясни
да го отхвърлите, доказва само
наистина високата му стойност.
Че в делото си нямаше успех,
тъй както казвате, вина той няма,
така че сигурно е, че в кръга ни
на правилното място се намира.
Не може нищо външно да застане
срещу духа му.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Въпреки че аз
за казаното всяка съпротива
опитах в себе си да победя

и да прозра мисловния ви начин,
за още нещо трябва да попитам.
Кой производството ще оцени
и кой разбиране ще прояви
дотоам, че да се ползва от труда ви?
Каквото имате, ще го погълне
в началото си работата още.
Не ще успее да просъществува.

ХИЛАРИЙ

Че плановете ми ще се окажат
несъвършени, ми е ясно, щом
разбиране не мога да получа
за новите условия на труд.
Каквото Щрадер и Томасий правят,
би трябвало да се осъществи,
където работилница ще вдигна
за новото познание духовно.
Капезий, Бенедикт, Мария там
каквото възвестяват, ще насочва
духа в човека тъй, че да му стане
потребност във сетивния живот
духовно откровение да влива.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Кръга, далеч от този свят живеещ
за себе си, тъй ще ощастливите.
Страните от човешкия живот.
Желаєте уж егоизма в него
да заличите, а по този начин
на новото ви място го градите.

ХИЛАРИЙ

Изглежда мислите, че в блян потънал,
отричам тази опитност, която

аз от живота си съм придобил.
Каквото стойностно за мен изглежда,
могло би да не се осъществи.
Ала дори светът да го презира
и затова то да се провали,
било е някога открито вече
от хора като образец в живота.
Духовно то ще действа на Земята,
макар сетивно да не съществува.
Създадената в него част от сила
във бъдеще ще свързва във единство
духовни цели и сетивна дейност.
Така вести духовната наука.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Като усърден ваш служител исках
необходимото да кажа само.
Но поведението ви ме кара
да чувствам, че да се открия мога
пред вас като приятел пред приятел.
Работейки така до вас, се чувствах
подтикван знание аз да потърся
усърдно за нещата, на които
отдал сте се, пожертвал много сили.
И само поучения откривах
във съчинения, които искат
духовно знание да ни открият.
Макар и да не мога да разбирам
описаните висши светове,
предчувстващ можех аз да си представя
как са настроени и чувстват хора,
които искат да се посветят
на този вид познание със вяра.
Размисляйки, намерих оправдано,
каквото познавачи в тази област

описват като свойства на душите,
издигащи се във духовни сфери.
Но важното е преди всичко, че
заблуда и реалност не успяват
да различат, макар и да внимават,
когато от духовни висини
отново според земните закони
в живота трябва те да се намерят.
Във висшите духовни светове
възникват образи, които правят
душата неспособна да погледне
сетивния живот в реални форми,
и замъгляват те способността
за правилна преценка, толкова нужна
на хората за земния живот.

ХИЛАРИЙ

Такова възражение могло би
единствено да ме окуражи.
То ми посочва, че във вас откривам
един човек за бъдното си дело.
Как бих могъл дори да предположа,
че тъй добре познавате душите,
желаещи със мене да работят.
Познавате опасности, които
ги застрашават. Техните дела
ще ви разкрият, че познават те
и пътища, които ги предпазват.
Ще опознаете нещата скоро
и в бъдеще у вас аз ще откроя
съветник, от когото се нуждая.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Не мога да се посветя на дело,
чиито източници не познавам.

За мен ония хора, на които
се доверявате, са завладени
от спомената от мен заблуда.
Тя съблазнява също други хора,
които искат да се вслушват в тях.
Тя заглушава правилната мисъл.
Ще виждате ревнив съветник в мен,
ако умът ви се стреми към дейност,
която се базира на основи,
намиращи се в земния живот.
Но не приемам вашата идея.

ХИЛАРИЙ

Чрез съпротивата си ще вредите
на работата ни, която трябва
да служи на духовни висши цели.
Защото съм като парализиран,
лиша ли се от вашия съвет.
Но помислете: сериозен дълг
възниква, щом съдбата ни открива
чрез хора като тези важни знаци,
каквито сам аз ясно разпознавам.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Като говорите по този начин,
аз виждам, че напълно сте попаднал,
без да го осъзнавате, в заблуда.
Че правите на хората добро,
допускате, ала реално само
работите за онзи кръг, желаете
за кратко на духовния си блян,
от вас подкрепян, да се отдаде.
Ще се разгърне тук един живот,
отреждан от духа на *тези* хора:
въздушни кули ще растат навред
и дейността ни бързо ще западне.

ХИЛАРИЙ

Щом помощ ми отказвате, тогава
аз виждам бъдещето в мрачни краски.

(Отдясно влиза Доктор Щрадер.)

Аз вече ви очаквах, скъпи Щрадер.
Оказва се добро, когато днес
обсъждаме значителни неща,
а правим изводи в по-късно време.
Приятелят ми верен сподели,
че нашият проект изглежда рисков.
Но нека да говори този, който
за делото ни своя дух отдава.
Зависи много от това как хора
във този миг душевно се откриват;
те трябва, както светове се срещат,
велико дело дружно да извършат.

ЩРАДЕР

И тъй, не иска верният помощник
да действа в туй благонадеждно дело,
което мъдростта на Готгетрой
за нас могла би да осъществи?
Ще може да сполучи този план,
ако житейското изкуство мъдро
съюз със бъдещите цели склучи.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Не само настрана да съм желая.
На моя скъп приятел ще докажа
безперспективността на мисълта му.

ЩРАДЕР

Не ме учудва туй, че ви изглежда

без всякаква стабилна почва планът.
Да видя трябваше аз как пропадна
и по-величествен проект, защото
за времето ни са все още скрити
материализиращите сили
за хубаво замислени идеи.
Духовно озарение откри ми
неща напълно верни, ала мъртви.
Против способността ми за преценка
застава туй и вярата убива,
че в тайна фактите духът държи
за сътворението на живота.
И трудно би могло да се докаже,
че тази опитност ми дава сили,
за да избягам от заблуда пак.
Аз трябваше във грешка да изпадна,
за да избегна занапред това,
което истината ще препятства.
Ала съмнението е нормално.
Характерът на мисленето ваше
ще трябва сигурно да предположи,
че методът ни малко обещава.
И много хвалят ви, че с верен усет
участвате в духовния живот,
без да пестите сили, нито време.
Говори се, че искате да бъдате
разделяни духовният стремеж,
желаещ във душевния живот
със свои сили творчески да действа,
и ежедневният житейски труд.
Признавате духовния стремеж
единствено за времето, когато
не е заето с ежедневен труд.
Да свързва идващото от духа
с възникващото във сетивността

е цел на туй течение духовно
и тази цел ме водеше в живота.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Додето жертва за духа духът,
каквото е постигнал в свобода,
ще възвисява той човешките души
и смисъл в битието ще им дава.
Ала ако той също битието
желае в себе си да изживее
и да владее друго битие,
подхранва областите, във които
на истината ще вредят заблуди.
Това познание ми се откри
в старание в духовните неща
и определя моето държане –
не туй, което виждате у мен
като сърдечна склонност, – повлияно
от днешното ми реноме.

ЩРАДЕР

Така
с погрешното си схващане духовно
заставате враждебно в този миг
срещу сегашните ми убеждения.
И трудностите ще се умножат.
Да, на духовния изследовател
би се отдало всичко лесно, щом
за дело свързан е с такива хора,
узнали от природата отпърво
за същността на всяко битие.
Щом мисли, претендиращи, че идват
от извори в духа, се противят
на други мисли с произход духовен,
хармония едва ли ще настъпи.

(След тихо размишление.)

Ала каквото трябва, ще се случи.
Проверката на моя план ще може
да промени *навярно* този възглед,
при първи размисъл у вас създаден.

(Завесата пада, докато тримата стоят в размисъл по местата си.)

ВТОРА КАРТИНА

Планинска местност. На заден план е къщата на Хиларий, която се намира в близост до предприятието. Но то не се вижда. Вдясно има водопад. Първо Йохан; Капезий, невидим за него.

ЙОХАН

На разни форми битието тихо
просторите изпълва със загадки,
с мъчителни въпроси не убива
душата, искаща да вижда само,
без да познава, във блажен екстаз,
туй откровение на битието.
Трептяща над скалите светлина,
широки, пълни с тишина простори,
зелени, в синьо чезнещи гори:
светът, във който иска да потъне –
за да твори – душата на Томасий.
Тя трябва да почувства дълбините
и ширините на света. И нека
с мощ творческите сили да изпълват
душата му. А тази мощ вести
световната магия на сърцата
като неземаен блясък на изкуство.
Но Йохан никога не би успял,

ако не бе пробудила Мария
в душата му чрез своята любов
и топлотата си душевна сили.
И трябва да прославям аз съдбата,
която тъй ме доближи до нея.
Как кратко беше времето със нея.
Как беше свързана в такава близост
душата ми със нейната в живота.
Живее тя у мене като дух,
дори да е далеч от мен. Тя мисли
във мисленето ми, щом пред душата
целта на волята си призовавам.

(Мария се явява като мисъл на Йохан.)

ЙОХАН *(Продължава.)*

Мария тук пред мен? Но *как* така?
Не може тъй пред мен да се открива.
Какъв духовен лик... и благородство,
смразяват всяко земно чувство те...
Той иска... не, това не е Мария,
която мъдри сили са довели
до мен сега чрез благосклонно
решение на моята съдба.

(Мария изчезва от Йохановото виждане.)

Къде е тя, обичала Томасий,
когато още не бе променила
душата му, за да я поведе
в студените духовни висини.
Обичал някога Мария, Йохан –
къде е той сега? Той беше тук...
Не го съзирам вече, него, който
ме върна на самия мен блажено...
Не може... не, това от мен не трябва

тъй страшно миналото да ограбва.

(Мария е отново видима за Йохановото виждане.)

МАРИЯ

Мария, както искаш да я виждаш,
не е в света, от истина огряван.
Витае в светове лъжовни Йохан,
подведен от душевната измама.
От силите на страстите, които
те съблазняват, се освободи.
Душевната ти буря чувствам в мен.
Ограбваш ти покоя ми, от който
аз имах нужда. Това не е Йохан,
в душата ми насочващ тази буря.
Това е едно същество, което
той преди време беше победил.
Като измама преминава то
през областите на духа... Познай го
и на мига ще се превърне в нищо.

ЙОХАН

Това Мария е, каквато тя е
наистина, говори за Томасий,
както сега той себе си приема.
Към битие, различно от това,
което ми рисува в този миг
коварната игра на моя блян,
преминал е отдавна той, понеже
душата ми в безоблачен покой
приятно иска да се унесе.
Но този друг живот *не* притежава
все още същността ми. Още мога
да му избягам – искам го сега
зове ме често и със свои сили
напълно иска той да ме спечели.

Ала сега желание изпитвам
от него аз да се освободя.
С духовно битие отдавна вече
душевните ми глъбини изпълни.
Но повече... не го желая в мене. — — — —
Махни се ти, о, чуждо същество
на Йохан във душата; и върни ме
на мен такъв, какъвто бях, когато
не се показваше тъй дейно в мене.
Аз искам да съзра без тебе Йохан.

(До Мария се появява Бенедикт, също като мисъл на Йохан.)

БЕНЕДИКТ

Сега предупреждението, Йохан,
на своята душа ти чуй! Човекът,
изпълващ те духовно, е възникнал
като първична мощ на същността ти.
Ще трябва вярно да ти служи той,
изискващ в твойта воля да разгърне
човешки силите на същността си.
И трябва скрито в тебе да работи,
та някога да можеш да постигнеш
целта на собствената твоя същност.
И грижите си трябва ти да носиш
заклучени в душата през живота.
Сам себе си ще можеш да спечелиш,
ако желаяш смело ти да бъдеш
все повече от него завладяван.

МАРИЯ *(видима като мисъл на Йохан)*

Излъчва сила моят свят обет
и с нея трябва да запазиш ти
това, което сам си извоювал.
Ще ме откриеш в области студени,

където духовете светлината
е нужно да си сътворят, когато
поглъща мракът жизнените сили...
Търси ме ти в световни дълбини,
където трябва да си извоюват
душите чувстване на боговете
във упорити битки чрез победи,
постигащи от нищо битието.
Ала ти никога не ме търси
във царството на сенките, където
душевен похабен живот чрез хитрост
добива от химери илюзорни
миражно битие, което хвърля
духа в интригите на блян коварен,
понеже той желае във наслада
да се забрави, тъй че сериозност
да му изглежда като неприятност.

(Бенедикт и Мария изчезват.)

ЙОХАН

Химери илюзорни споменава...
Ала химерите са тъй красиви,
живеят те и Йохан в тях се чувства...
Той също чувства в тях Мария близо. — — — —
Не иска да узнае Йохан как
духът загадки може да решава
във тъмните душевни глъбини.
Ала желае Йохан да твори,
като художник иска да е деен.
Така за него скрито е, каквото
във него иска да съзира само
съзнателно духовни висини.

(Капезий се надига от мястото си, опомняйки се като от дълбок размисъл.)

КАПЕЗИЙ

В душата си не изживях ли ясно,
каквото като образи Томасий –
потънал в сънища и във мечти –
на своите копнежи сътворява?
Възпламеняваха се в мене мисли,
които не са мои... и които
той само можеше да предизвиква.
Живееше душевното му битие
във моята душа... И подмладен
видях го да се съзерцава сам
в духовно заблуждение и скверно
да мъмри плодовете на духа си... – – – –
Ала защо го изживявам аз?
Духовният изследовател *бива*
във себе си да вижда битието
на другите души не твърде често! – – – –
От Бенедикт съм чувал не веднъж,
че е възможно само за човек –
за кратко време, – който е избран
със милост от съдбата, за да може
с едно ниво да се издигне още,
вървейки по духовната пътека.
Могъл ли бих така да разтълкувам
каквото се открива в този миг
и само рядко може да се случи?
Защото страшно би било, ако
по всяко време ясновиждащ може
да вижда вътре в чуждите души... – – – –
Дали аз истина видях... или
мираж за чужд живот душевен само?
Аз трябва сам от Йохан да узная.

(Капезий се приближава към Йохан, който го забелязва.)

ЙОХАН

Капезий? Мислех ви далеч отгук?

КАПЕЗИЙ

Душата ми усещаше ви близо.

ЙОХАН

Мен? В този миг? Това е невъзможно!

КАПЕЗИЙ

Защо потръпвате при тези думи?

ЙОХАН

Не, не потръпвам...

(В този миг влиза Мария. Това дава възможност както на Йохан да каже последните думи на себе си, така и на Капезий да каже на себе си своите думи.)

ЙОХАН *(на себе си)*

Неговият поглед
наистина в душата ми прониква.

КАПЕЗИЙ *(на себе си)*

Страхът му сочи: истина е всичко.

(Капезий се обръща сега към Мария.)

Мария, идвайте съвсем навреме.
Ще ми помогнете да разреша
загадката, която ме измъчва!

МАРИЯ

Не вас, а Йохан исках тук да срещна.
Поведе ме предчувствие да търся
при него аз загадъчната тежест.

Но вас обаче мислех за отдаден
блажен на хубавата цел, която
пред нас Хиларий иска да разкрие.

КАПЕЗИЙ

Безпокои ме тази цел сега...

МАРИЯ

Защо? Нима не сте щастлив, откакто
надеждата ви тази цел събуди?

КАПЕЗИЙ

Каквото преживях в часа съдбовен,
посоката на моята душевност
изцяло промени. Сега ще трябва
да ми отнема *всяка* земна дейност
събудените ясновидски сили.

МАРИЯ

Съдбовни знаци вижда онзи, който
посмява по духовен път да тръгне.
Той по душевен път ще ги последва,
но сигурно погрешно се тълкуват,
на правилния земен дълг щом пречат.

*(Капезий сядва, потъва в кратък размисъл, по време на който на
Мария се явява Луцифер.)*

ЛУЦИФЕР

Усилията ти не ще успеят.
В сърцето му се вдига мощ, която
душата му пред мене ще отвори.
Мария, с ясновидската си сила
в душевните му дълбини спусни се
и виж как той с крилете на духа
да се освободи открива начин

от вашето любимо земно дело.

(Луцифер остава. Мария се обръща малко повече към Капезий, за да го извади от размисъла му, от който той обаче сякаш излиза от само себе си.)

МАРИЯ

Когато по духовната пътека
Томасий чувстваше, че му е пречка
видът на неговите задължения,
неоправдано беше, но понятно:
той трябва да твори във външна служба.
Ала на други трябва да вестите
духовното познание, така че
недейте да излизате така
сега от вашата душевна сфера.

КАПЕЗИЙ

Изгубва се духовната мощ в думи
по-сигурно, отколкото когато
работи тя във външните дела.
Словата принуждават да се схване
видяното, понятия обаче
за ясновиждането са враждебни.
Такова преживяване в духа
можях да видя, то успя пред мен
да се покаже, тъй като душата,
която тук ми се откри, е близка
на земния човек във мен, но той
напълно *никога* не я разбира.
Ако каквото преживях духовно
е вярно, нищо няма да ме свързва
с такова земно дело занапред.
Тогавата се налага да почувствам
как висши сили други цели вече
показват пред душата ми, не тези,

които ми предначерта Хиларий.

(Той застава пред Йохан.)

КАПЕЗИЙ

Кажете, не почувствахте ли, Йохан,
отминали желания в душата,
изглеждащи със аза ви еднакви,
когато бяхте в размисъл вгльбен?

ЙОХАН

Нима объркването на духа ми
въздейства също в чуждата душа?
И виждането грешката подхранва,
че може да намери пътя тя
в световния развой?

(Йохан отново изпада в размисление.)

(Мария обръща поглед към Луцифер и го чува да говори.)

ЛУЦИФЕР

И тук откривам
отворени вратите на душата.
Не ще се бавя, от възможността
ще се възползвам. И макар че в нея
желание духовно се явява,
ще трябва делото добро, което
чрез Готгетрой опасно е за мен,
напълно да пропадне. В него мога
да разруша Мариината сила.
Каквото тя сега възнамерява,
под мойта власт тогава ще попадне.

(Луцифер изчезва. В този момент Капезий се изправя съзнателно и в следващите думи придобива все по-голяма увереност.)

КАПЕЗИЙ

Съмнението ми изчезва – да,
действително съм наблюдавал всичко.
Видях какво е преживял Томасий.
Така е също ясно, че светът му
на мен можа да се разкрие само
защото моят нивга не поиска
разбирац да се доближи до него.
Самотност пътят на духа изисква.
Съвместно действат хората, когато
един до друг с разбиране застават.
Далече от човешки същества
душата може да достига
обширни светове на светлина. — — — —
На мен за образец ми служи Феликс.
По пътища, на други чужди, търси
духовна светлина в самотност горда.
И в търсенето имаше успехи,
защото на нещата същността
не искаше с понятия да схваща.
По този път да се стремя желая.
А работата ви, която иска
да свързва ясновидска сила
със земно битие, не би могла
да изкушава повече Капезий.

(Той излиза.)

МАРИЯ

Така се случва с хората, когато
по-висшият им аз в духовен сън
потъва и желанията силни
захранват същността му, докато
пробуждане със светлина отново
огрее истинската му природа.
Така сънуват хората, преди

да ги събудят ясновидски сили.
За този буден сън не знаят нищо.
Така изглеждат будни всички хора,
понеже непрестанно спят.
А ясновидецът пък спи тогава,
когато устремен към тази будност,
напуска битието си реално.
От нас ще се отдалечи Капезий.
Сега от целите ни го отвлича
не само мимолетната му воля,
а състоянието му тъй също.
Не действа той, когато ни оставя.
Така съдбовните сурови знаци
съзираме и трябва още сили
на работата си да посветим.

ЙОХАН

Мария, ти не искай от Томасий
за нови цели да въоръжи
душата си, обхваната от нужда
за сън духовен, за да се погрижи
за силите зародишни, които
до зрялост да развие в бъдни дни.
Знам, някой ден ще придобия смелост
да действам в световите на духа.
Ала сега не искай да работя,
о, не *сега*... Но помисли, прогоних
Капезий аз... За делото ако
бях зрял, *той* също щеше да е зрял.

МАРИЯ

Изгонил си Капезий? Ти сънуваш.

ЙОХАН

Сънувах *знаещ*... да, будувах в сън.

За мировите същества това,
което е илюзия, яви се
пред мен на зрелостта ми като символ.
Копнежът ми, напълно осъзнавам,
бях аз самият; мисленето *само*
бе друга личност. Тъй стоеше Йохан
пред моята душа, какъвто беше,
преди да го обхване и изпълни
духът със неговата втора личност.
Но той в действителност не е умрял;
животът на желанията в него
другар на моята душа го прави.
Аз бях го заглушил, но не надвил.
На съществуването си правата
изисква, щом онази себесъщност...
в сън трябва да се потопи. Но *тя*
не може *винаги*... да бъде будна.
Тя спеше и през времето, когато
в душата си Капезий изживя
как другият от мене ме откъсна.
Сънуването ми в съдбовен знак
за него се превърна. Тъй че в мен,
не в него, действа силата, която
го е прогонила и забранява
духа към земна работа да водим.

МАРИЯ

Духовни сили идват – призиви ги.
В духовните основи на света
насочвай погледа си и изчакай,
додето силите в дълбочините
раздвижващото се във същността ти,
на същността им родствено, усетят.
Пред твоя ясновидски поглед те
магически показват ти какво

в единство те обединява с тях.
Накарай мисленето си да спре,
така духът говори в теб самия
с духовни същества и този говор
ти слушай. Към светлинни сфери той
понася те и със духа те свързва.
Мъждеещото в теб от прежно време
ще блесне в мировата светлина.
И няма да те принуждава то,
понеже можеш да го направляваш.
Със същността в стихииите сравни го,
със сенки, с привидения, а даже
до демони го постави, така че
да разбереш какво е всъщност то.
Изследвай се във царствата духовни;
те свързват праначало с праначало,
с покълващи всемирни сили сродни,
на сферите в духа целта посочват.
Такива възгледи ще те усилят
в душевните вълнения да свържеш
с душевната си същност битието. — — — —
Духът ми повели да ти го кажа.
Какво съзнаваш, чуй, макар все още
с душевността си да не си го свързал.

ЙОХАН *(ясно показващ, че е готов да вземе твърдо решение)*

Аз искам да го чуя... и желая
самия себе си да превъзмогна.

(От двете страни идват Духовете на стихииите. Отляво същества от рода на гномите. Те имат сивостоманена форма, по-малка от човешката; почти целите са глава, наклонена напред. Имат дълги, подвижни за жестове, но несръчни за ходене крайници. Отдясно идват същества от рода на силфите, с тънка форма, почти без глава. Ръцете и краката им са нещо средно между перки и крила; някои от тях са синьозелени, други са жълточервени. Формата на

жълточервените има по-остри очертания, а тази на синьозелените – по-неопределени. Думите, които тези същества изговарят, са съпроводени от изразителни жестове, приемащи почти формата на танц.)

ХОР НА ДУХОВЕТЕ НА ГНОМИТЕ

Втвърдяваме, укрепваме
блещукащото вещество.
Разхлабваме, разпрашваме
втвърдената кора.
И ловко твърдото разпръсваме,
и бавно хлабавото затвърдяваме
със наште духове-тела,
сформирани от разум, който
бе вече съвършен,
когато спящите души човешки
сънуваха във земното начало.

ХОР НА ДУХОВЕТЕ НА СИЛФИТЕ

Тъчем, разлишваме вълните
на влажните въздушни маси.
Разделяме, разбиваме
зародишните живи сили слънчеви.
Грижливо силите на светлината
сгъстяваме, нищожна правим в плодовете
мошта премъдра със душевното си тяло,
изливащо се от лъчите на усещането,
които вечно живи осветяват,
така че живи хора да успеят
на земния развой да вкусят смисъла.

ХОР НА ДУХОВЕТЕ НА ГНОМИТЕ

Кикотим се и смеем се,
и хилим се подигравателно,
когато сетива човешки скачат

и духове човешки се препъват,
от нас създаденото виждат
и вярват, че разбират мъдро
какво на времето ни духовете
пред глупавите им очи
магически извършват.

ХОР НА ДУХОВЕТЕ НА СИЛФИТЕ

Отглеждаме и грижим се,
и плодоносим, и витаем,
додето дремят
човешките деца
и старците човешки заблудени,
от плодовете ни се хранят
и старчески или по детски
в потока времеви
се наслаждават на каквото
във вечността създаваме.

(Тези духовни същества се движат, събирайки се като в две кълба към задния план и остават видими там. Отляво се явяват трите душевни сили, Филия, Астрид и Луна, заедно с „Другата Филия“.)

ФИЛИЯ

Излъчват яснотата
като любяща светлина
в блажено зреене.
Затоплят нежно,
нагорещават силно,
щом ставащото иска
активно битие да бъде,
та битието
да очарова
души, отдадени със обич
на светлината лъчезарна.

АСТРИД

Живота те тъкат –
като помощници творящи –
в набъбващата същност.
Разбиват веществата
и въздуха сгъстяват,
промяна за да дойде
във творческата дейност.
И творческата дейност
да радва духовете,
които чувстват и творят
в живот вълнуващ.

ЛУНА

Мъдруващи, те свързват –
като творци активни –
пластичните субстанции.
Заострят ръбове,
повърхности изглаждат,
та смислено да се оформят
издигащи се форми
и формите издигнати
да вдъхновяват волята за мъдро
изграждане като творци активни.

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Те късат цветовете
като безгрижни използвачи
в магично действие.
Сънуват те правдивото,
миражите опазват,
та спящото поклъване
да се събуди за живот.
*Сънуването в будност
открива на душите*

*магичното творене
на собствената същност.*

(Тези четири душевни сили и духовните същества изчезват. Йохан, който по време на предхождащите събития се е намирал в дълбоко размишление, излиза от него.)

ЙОХАН

„Сънуването в будност
открива на душите
магичното творене
на собствената същност“⁶⁶.
Това са думите, които още
звучат в душата ми напълно ясно.
Видяното от мен по-рано,
душата ми напусна хаотично.
Но що за сила се надига в мен,
когато си помисля:
*магичното творене
на собствената същност...*

(Той отново изпада в размисъл; пред него като мисловна форма се явява една група, състояща се от Духа на Йохановата младост, Луцифер отляво на този дух, а Душата на Теодора отдясно.)

ДУХЪТ НА МЛАДОСТТА НА ЙОХАН

Животът на желанията твои
подхранва собствения ми живот.
Младежките ти блянове аз вдишвам.
Когато ти не искаш да навлезеш
във светове, които да открия
съм неспособен – съществувам аз.
Ако във себе си ме ти изгубиш,
най-страшна служба трябва да извършвам
на ужасяващите сенки в болка...
Ти, който за живота ми се грижиш...

недей да ме оставяш...

ЛУЦИФЕР

С теб ще бъде...

Дълбоко в неговата същност виждам
желания за светлина, които
не следват пътищата на Мария,
щом с блясъка, от тях пораждан, светят
на Йохан в творческата му душа.
Той няма да успее да прахоса
създаваните плодове от тях
във царството, в което любовта
без красота желае да царува.
Тогава личността му няма вече
да му изглежда пълноценна, щом
поиска най-добрите сили в него
на сенките безсмислено да хвърля,
като познанието надценява.
Когато мъдрост ще му осветлява
желанията, стойността им може
величествено да му се разкрие.
Той може да ги подценява само
додето са в душевния му мрак.
Докато те достигнат мъдростта,
за тебе вярно ще се грижа аз –
чрез светлината, виждана от мен
в душевните основи на човека.
На него милост липсва му все още
за болките ти; в царството на мъки
оставя те да тънеш постоянно,
когато се стреми към висини.
Тогава може да забрави той,
че ти, детето му, да водиш трябва
изпълнен със страдания живот.
Но в бъдеще до тебе аз ще бъда,

когато като сянка ти ще мръзнеш
по негова вина. Сега желая
със правото на Луцифер, което

(При думата „Луцифер“ Духът на младостта на Йохан потръпва.)

от устава на стари светове
си е запазил, аз да оплячкосам
в душевните му дълбини това,
което във духовния си полет
незащитено той е изоставил.
Тъй ще ти дам съкровище, което
ще може лесно да ти облекчава
във сенчестото царство самотата.
Но от магията ще си напълно
свободен, само ако той отново
успее с теб да се *съедини*.
Да го отложи може той, но не и
да го предотврати. Защото иска
правата Луцифер да си запази.

ТЕОДОРА

Духовно чедо, изживяваш ти
на сенките в страната младостта
на Йохан, но над теб душа любяща
от сфери на любов и светлина
навежда се, за да опази Йохан.
Желае тя да те освободи
от омагьосания кръг, когато
от чувстването му желаеш ти
за себе си да вземеш туй, което
ще ти дари блажено битие.
Аз искам да те свържа със стихии,
които несъзнателно работят
в световни ширини и постоянно

на будната душа убягват. Тъй
ще можеш с духовете на Земята
ти форми да твориш, лъчисти сили
да пръскаш с огнените духове,
щом знаещото свое битие
пожертваш ти за волята, която
сияе ярко без човешка мъдрост.
Туй знание, наполовина твое,
от Луцифер ще можеш да опазиш
и смислено да служиш на Томасий.
Желая от душата му да взема
за теб това, което ще го кара
към битието ти да се стреми и
духовен освежаващ сън му дава.

ЛУЦИФЕР

Не може никога тя красота
да ти дари, защото аз самият
се осмелявам да ѝ я отнема.

ТЕОДОРА

От благородно чувство красота
желая да покълне и узрее
във служба жертвена.

ЛУЦИФЕР

Ще те изтръгне
от волята свободна и тогава
тя ще те предаде на духове,
които властват в мрака.

ТЕОДОРА

Ще събудя
духовно виждане, което също
от Луцифер свободно да се чувства.

(Луцифер, Теодора и Духът на младостта на Йохан изчезват. Събуждайки се от своето размисление, Йохан вижда при него да идва „Другата Филия“.)

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Сънуването в будност
открива на душите
магичното творене
на собствената същност.

ЙОХАН

Изпълнен със загадки дух, аз встъпих
чрез думите ти в този свят! Сега
от чудесата им едно е важно
за моята душа: дали живее
в духовни светове онази сянка,
която искаше да се открие
на мене с Луцифер и Теодора?

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Живее тя, събудена от теб
като илюзия. И както всичко,
което светлината отразява,
във огледален образ се показва,
така каквото съзерцаваш ти
в духовни царства, преди да си стигнал
до пълна зрялост, носеща ти право
за съзерцание такова, трябва
в света да бъде живо отразено
на полубудни сенки-духове.

ЙОХАН

Нима е само *образ* онова,
което отразява се чрез мен?

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Да, образ *жив*, поставен във живота,
додето в себе си все още ти
запазваш изживяно битие,
което заглушаваш, но все още
във себе си не можеш да надмогнеш.
Пробуждането ти мираж е, Йохан,
додето сянката освободиш,
защото ти сега живот магичен
създаваш ѝ чрез своята *вина*.

ЙОХАН

Как благодарен съм на този дух,
даряващ ме с такъв добър съвет...
Аз трябва да го следвам.

(Завесата пада бавно, докато Йохан и „Другата Филия“ остават на място в спокойно положение.)

ТРЕТА КАРТИНА

Пейзажната сценична картина като във Втора картина. Магнус Беликозий, Романий, Торкваций и Хиларий, идващи от дясната страна. Това, което си говорят, стоящи прави, трябва да си го представим като продължение на разговора, който са водили преди, разхождайки се. За участващите в него той приема толкова важно съдържание, че те спират да вървят.

БЕЛИКОЗИЙ

Щом твърдата глава не се прекланя,
как може да успее туй, което
желае Готгетрой да посвети
на цялото човечество с любов?

РОМАНИЙ

Причините, които е изтъкнал
съдружникът на нашия приятел
относно възражението, имат
не само тежест за онези хора,
които мнението си формират
според изискването на живота.
В съгласие не са ли също те
с това, което мистите приемат?

БЕЛИКОЗИЙ

Не е залегнало в кръга духовен
с установените си строго цели.
И учениците на Бенедикт
в мистичната ни работа ни следват.
Хиларий иска да даде възможност
в сетивното те да реализират
изследванията си във духа.
Съдбовните премъдри същества
обединиха ги във храма с нас.
А нашият приятел само следва
туй указание, на нас във храма
като повеля на духа разкрито.

РОМАНИЙ

Но сигурни ли сте, че безпогрешно
духовната повеля сте разбрали?
Защото мнението съществува,
че Бенедикт самият, както също
и учениците, които той
по своя начин към духа повежда,
би трябвало все още да останат
във храма само, а не да поемат
суровия път на живота външен,
по който ги повежда Готгетрой...

Духовното видение при него
тъй лесно се превръща в блян душевен.

БЕЛИКОЗИЙ

От вас не се надявах да го чуя.
Напълно е възможно тъй да става
с управителя на Хиларий, който
единствено от книги придобива
познание със маловажна стойност.
Но ваше задължение е знаци,
по пътя ни мистичен проявени,
да разпознавате. В душите наши
говори ясно начинът, по който
напредналите верни ученици
на Бенедикт към нас се доближиха.
Със нас сега са те обединени,
да следваме и ние туй, което
чрез ясновидството им се разкрива.

ТОРКВАЦИЙ

Друг знак разкрива, че не се излива
благословия на духовни сили
във делото, което в храма беше
предложено на нашите души.
От Бенедикт Капезий отдели се
и учениците му той остави.
Понеже пълната душевна будност,
която търси в него Бенедикт,
все още в себе си не е постигнал,
простира сенки над сигурността му
на техния учител.

БЕЛИКОЗИЙ

Тъй далеч съм
от ясновидството, но често чувствам

как някои събития отключват
предчувстващо познание в душата.
За първи път щом аз видях в кръга ни
Капезий, мисълта ми се натрапи,
че едновременно далеч и близо
поставила го е от нас съдбата.

РОМАНИЙ

В това предчувствие аз ви разбирам.
Ала аз не усещах в онзи миг
друг някой от приятелите нови
тъй свързан да е с мене, както Щрадер,
чрез сила на съдбата. И за мен е
предчувствието само знакът, който
душата ми насочва тъй, че тя
единствено разбиране да търси.
А ако аз към дейност се насоча,
изтривам от съзнанието първо
предчувствието, даващо мощта
на мисленето ми. Това предписват
на мистиката правилата строги.
Със Бенедиктовите ученици
се чувствам свързан в сферите духовни.
Но щом е нужно пътя да намеря
обратно към живота на Земята
от този вътрешен мистичен кръг,
аз смея да го сторя само с Щрадер.

*(Ариман се явява отъясно на фона на местността и изчезва вляво,
без да бъде забелязан.)*

ТОРКВАЦИЙ

Но верният съдружник в дейността
на Готгетрой във Щрадер не съзира
човека, който може да работи
във външния живот. Ако оставя

да ми говори вътрешният глас,
откривам, че напълно му е чуждо
мистично настроение в душата.
Това, което външни знаци могат
да му покажат и което може
умът му за духа да разбере,
събужда в него подтик да изследва,
но изживяването на духа
напълно липсва му. Защо тогава
духовното му творчество е нужно
в действителност да бъде нещо друго
освен мистичен, съновиден блян?

РОМАНИЙ

Все още по духовната пътека
на своите приятели не е
достатъчно напреднал да се свърже
с душевните си врагове, които
опасни са за някои мистици,
ако в сетивния живот го следват.

БЕЛИКОЗИЙ

Щом мислите, че е свободен той
от тези врагове, тогава нищо
не ще ви пречи да го подкрепите,
така че най-накрая да успее
да се изпълни туй велико дело,
което Готгетрой така горещо
желае да осъществи чрез него.
Ако сега съдружникът му чуе
как възхвалявате мъжа, когото
самият той по-малко оценява,
разбирането си ще промени.
Единствен вие бихте го склонили
за делото, защото знае той,

че винаги постигате успех
във предприетото от вас в живота
след правилно обмисляне.

РОМАНИЙ

Ако
приемете, обични Готгетрой,
до вас тук Щрадер, а на Бенедикт
останалите ученици строго
от делото си надалеч държите,
сам няма да останете... Тогава
ще ви предложи аз не само туй,
което Беликозий като помощ
от мене иска, а желая също
да служа на добрия план на Щрадер
със всичкото, което притежавам.

ХИЛАРИЙ

Как можете да мислите, че Щрадер
от учениците на Бенедикт
ще се откъсне и ще следва сам,
без тях духовните си висши цели.
За него другите са също *близки*.

РОМАНИЙ

Човешки близки са му те, така е.
Духовно свързана с тях да се мисли
могла би във душата му *частта*,
потънала в *духовен* сън все още.
Но струва ми се, че ще може скоро
за будния живот *тя* да узрее.

*(Четиримата излизат отляво. Отдясно идват Капезий, Щрадер,
Феликс Балде и Госпожа Балде, спирайки се в разговор, тъй като
следващото съдържание е важно за тях.)*

КАПЕЗИЙ

Да следвам по душевните пътеки
духа, това сега аз мога само.
Ако поискам да се натоваря
със външни действия, за да внеса
духовното в сетивния живот,
причината ще трябва аз да схвана
за битието в тези светове,
чиято същност в мене досега
не е добила пълната реалност.
От мировото битие аз мога
развилото се в *мен* да виждам само.
Как мога да творя за други хора,
щом в творчеството си на мен самия
единствено се наслаждавам аз?

ЩРАДЕР

Твърдите, ако правилно разбирам,
че само собствената същност може
във всяка дейност да се отпечата,
така че собственото битие
на външната сетивност се предава?

КАПЕЗИЙ

Така е, щом с душевния си свят
на непозната същност се натъквам.
Че мога да проникна в друга същност,
аз трябваше да разбере със болка,
когато буден бях за кратко време.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Сега говорите неща, които
не бях аз чувал досега от вас.
Но никога не съм могъл до днес

така напълно аз да ви разбирам,
понеже казвате го вие сам.
Сега от думите ви прозвучава
мистично настроение – каквото
години дълги сериозно търсих, –
единствено способно да долавя
онази светлина, в която може
духът в човека във духа всемирен
самия себе си да изживее
съзнателно чрез виждането ясно.

КАПЕЗИЙ

Как близък станяхте ми, осъзнах,
и затова при вас дойдох, избягал
от пориви, заплашвали ме често
света ми вътрешен да умъртвят.

ЩРАДЕР

Понятно често съм намирал аз,
каквото казвате сега... Тогава
за мъдрост го приемах... но *сега*
ни дума от речта ви не разбирам.
Капезий, Феликс... *двамата* прикриват
неясен смисъл в ясните си думи... – – – –
Не изживявам ли как ваште думи
единствено са дрехата на сили,
на сили на душата, чрез които
прогонван съм от вас във светове,
тъй чужди на духовния ви вид?
Да търся тези светове не искам,
понеже във душата си дълбоко
обичам тези ваши *светове*.
Приел бих лесно тази съпротива,
заплашваща творбите ми отвън.
Дори ако куражът ми сега

във тази съпротива се разбие,
ще се държа, ала не мога аз
от световите ви да се лиша.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Духовни светове не се откриват,
когато *търсейки* ги, пожелае
за себе си човек да ги разкрие.
Аз бях чрез вас ощастливен, когато
говорехте за своя механизъм...
как прояснение ви е дарило
каквото търсейки, но не чрез разум,
да извоювате сте желали.
Тогава сте били тъй близо вие
до настроението на мистика. — — — —
Към *нищо* да не се стремиш, да бъдеш
спокоен, но с очакване в душата...
мистичната нагласа е това.
И който я *събуди*, той пренася
в света на светлината същността си.
Но не понасят външните дела
нагласа като тази. Когато
ги търсите чрез мистика, живота
убивате в мистичната заблуда.

ЩРАДЕР

Нуждая се от вас... ала не мога
да ви открия... Не цените
живота, който ни обединява.
Как хората за мирови дела
откриват се, щом никога мистикът
живота си себичен не оставя?

ФЕЛИКС БАЛДЕ

В света, във който толкова сте *деен*,

не ще успеете да пренесете
на ясновидството живота нежен,
без то самото да се разтопи,
когато ви приема този свят.
В смирение, почитайки духа,
оставяйки в сърцето да почива
духовното си ясновидство: тъй
в света на *действието* встъпват мисти.

КАПЕЗИЙ

Ако желаят те по *начин друг*
да влязат в него, той ще им покаже
как пълната илюзия въздейства,
но не и същността на мъдростта.
В душата на един човек прогледнах.
Аз знаех, виждането бе реално.
Но само грешките видях в душата.
Това се случи с мен, понеже аз
духовния си поглед оскверних
с желанието си за външна дейност.

ЩРАДЕР

Капезий тъй говори и далече
по пътя на духа ме изпреварва.
Духовно ясновидство в мен се ражда,
щом посвети се моята душа
на мисли и в надежда оживява,
че може за духа да изгради
места, където може да излъчва
сияеща и топла светлина
от ширини безкрайни на духа
и чрез сетивната човешка дейност
родина нова на Земята търси... -- -- -- --
Но на заблудата не съм ли син...
не ваш, духовни, мъдри светове?...

(Щрадер се отвръща само за момент от своите събеседници; сега получава следното духовно видение: явяват се Бенедикт, Мария, Ариман като негова мисъл-форма, но в действително духовно общуване; първо Бенедикт с Ариман, след това Мария.)

БЕНЕДИКТ

В духовните прамъдри светове
предчувстваш помощ за онази мъка,
пораждана от многото въпроси
за твоята пратайна на душата,
за мисленето земно непосилна.
А отговора ще получиш ти,
тъй както широтите на духа
от дълбините на душата твоят
да го разкрият искат чрез гласа ми.
Но научи се да разбираш ти
каквото предполагаш, че познаваш
и често осмеляваш се да казваш,
но въпреки това сънуваш само.
Дари съня си със живота, който

(Явява се Ариман.)

от сферите духовни ти поднасям.
Но в сънно битие преобрази
това, което можеш да получиш
чрез мисленето от сетивността.
Капезий, но и Феликс те задържат
далеч от светлината на духа,
която те съзират; тъмна пропаст
поставят между себе си и теб.
Не се оплаквай, че ти я подготвят,
а взри се в бездната си ти!

АРИМАН

Стори го!

Ти ще съзреш каквото най-достойно
изглежда за човешкия ти дух
в далечния развой на световете.
За тебе би било добре, ако
покажат ти го други духове
в душевния ти смътен сън; но в будност
сега посочва ти го Бенедикт
и тъй ти отговора умъртвяваш
във съзерцанието си: стори го.

ЩРАДЕР

Да го направя искам, ала как?...
Неясни образи! Те се променят...
Един друг се повличат те... Борба...
Един връз друг фантоми подивели
връхлитат... и разруха мрак поражда...
От мрака други призраци прииждат,
обгърнати от етерния блясък,
във червеникаво трептящ... Тъй ясно
една от формите се откроява.
При мене идва... бездната я праща.

(Мария излиза от бездната.)

МАРИЯ

Съзираш демони... Ти концентрирай
мощта си: те пред тебе се явяват
каквито във действителност не са.
Ако успееш да ги задържиш,
додето пред душата ти започне
да свети тяхната фантомна същност,
пред теб ще се покажат те такива,
каквито са в световния развой.
Но ясновиждането ти угасва,
преди да са започнали да светят.

Със светлината си ги озари.
Къде е светлината ти, кажи?
Излъчваш мрак... Познай ти своя мрак.
Около теб създаваш в светлината
объркващ мрак. Ти чувстваш го, когато
чрез себе си самия го създаваш.
Но сътвореното от теб не чувстваш.
Стремежа си за творчество желаяш
да го забравиш, но без да разбираш,
че той безспир царува в същността ти,
понеже се страхуваш да излъчиш
от себе си ти светлината своя.
Единствено на себе си желаяш
във нея да се наслаждаваш ти.
Ти търсиш се... и търсиш във забрала.
Сънуващ в себе си се потопяваш.

АРИМАН

Да, чуй я. Може да ти разреши
загадки, но с решението нейно
не би могъл да си помогнеш никак.
Дарява ти тя мъдрост, чрез която
към глупост можеш ти да се насочиш.
За тебе тази мъдрост би била
добра във други времена, когато
духовен ясен ден за теб ще светне.
Така Мария в бляна ти говори,
решението чрез съвет убива.
Да, чуй я.

ЩРАДЕР

Но що значат тези думи,
Мария, откъде се раждат те?
От светлината ми?... Или звучат
от тъмнината ми? О, Бенедикт,

кажи ми, кой издигна се пред мен
от бездната, така да ме съветва?

БЕНЕДИКТ

При бездната ти те потърси тя.
Така потърсват духовете хора
и пазят ги от същества, които
фантоми образуват във душите
и с мрак царуването на духа
забулват, за да се почувстват само
във мрежата на личния живот.
Нататък още гледай в тази бездна.

ЩРАДЕР

Какво живее още в тази бездна?

БЕНЕДИКТ

Ти сенките съгледай, вдясно, синьо-
червените, привличат Феликс те;
и другите отляво погледни:
червено в жълто, избледняват те –
и се промъкват към Капезий, който
със Феликс заедно мощта им чувстват...
Те в самота създават светлината,
която да парализира сенки,
желаещи душите да примамват.

АРИМАН

Той би направил по-добре, ако
поиска сенките ти да посочи.
Ала едва ли може да го стори.
Добрата воля има, но не може
да разбере къде да ги потърси.
Зад тебе те стоят в опасна близост,

но ги закриваш от самия него.

ЩРАДЕР

Сега при бездната аз чувам думи,
които считах глупави, когато
съветникът на Готгетрой ги каза!

МАРИЯ

Оръжията си калява Феликс,
оръжия, които му премахват
опасностите, но са нужни други
за този, който трябва да върви
по твоите пътеки на душата.
Каквото като меч Капезий ползва,
с душевни врагове борба повел,
за Щрадер се превръща в меч от сянка,
ако поиска да започне с него
духовна битка, от съдбовна мощ
определена за души, които
духовна същност, зряла за дела,
ще пресъздават в дейностите земни.
Оръжията им не можеш ти
за себе си да ползваш, ала трябва
да ги познаеш, за да можеш после
да изковеш оръжие разумно
за себе си от вещество душевно.

(Образите на Бенедикт, Ариман и Мария изчезват, тоест външно погледнато, Щрадер се връща от своето духовно видение, оглежда се към Капезий, Феликс Балде и Госпожа Балде; те отново присъпват към него, той е седнал на един скален стол.)

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Духът не ви ли току-що отвлече

от нас съвсем далече, скъпи Щрадер?
Тъй стори ми се.

*(Той спира за малко, очаквайки Щрадер да му каже нещо, но поне-
же той мълчи, продължава.)*

От кръга ни аз
не исках злонамерено по други
житейски пътища да ви насоча.
Да ви попреча исках само, пак
да следвате илюзии, които
отново в бъдеще ще ви объркват.
Каквото дух в духа съзира, трябва
духовно само да се възприема
и да се изживява от душите.
И колко глупаво ще е, ако
Фелиция поиска да покаже
танцуващи на куклената сцена
от приказките чудни същества,
които изживява тя душевно,
които трябва да се изживяват
по този начин само във душата.
Магията тогава ще изчезне.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Наистина достатъчно мълчах.
Ще заговоря аз, щом със мистичност
дори и приказните духове
ще правите щастливи. Те за вас
погрижиха се във момент, когато
изчерпвахте си силата, а после
желаехте изкуствено отново
със мистиката да я укрепите.
На мистиката почит аз отдавам,
но по-добре е тя да си остава
далеч от приказните мои царства.

КАПЕЗИЙ

Не са ли приказките ви, отпърво
посочили ми пътя към духа?
Това, което като духове
на въздуха и на водата често
извиквахте пред моята душа,
предвестник беше на света, във който
сега мистично искам да проникна.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Да, но откакто идвате в дома ни
със новите си възгледи мистични,
по-рядко питате какво желаят
красивите магични същества.
Обръщате внимание по-често
на тези, с лик достоен, сериозен,
а другите, изпълнени със радост
и весело танцуващи, за вас са
наистина мистично неприятни.

КАПЕЗИЙ

Фелиция, не се съмнявам аз,
че също тъй и истинският смисъл
на тези чудни същества по-късно
ще може да ми се разкрие. Те
желаят сериозност да разкрият
във ведра маска. Ала засега
не стига силата ми тъй далеч.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Ти знаеш колко аз обичам тези
на теб разкриващи се същества.
Но механично в кукли възплътени,
противно ми е да си ги представя.

ГОСПОЖА БАЛДЕ

Не съм ти ги показвала така.
Ти твърде си високо за това.
Но се зарадвах аз, щом чух за плана
на Щрадер и когато също чух, че
Томасий се стреми да ни представи
духа в материята тук нагледно.
Видях как приказните ми герои
в духа танцуват, радостни, щастливи,
в безбройни куклени игри красиво.
Оставих ги, щастлива в мисълта си,
към детски стаи пътя си да търсят.

(Завеса.)

ЧЕТВЪРТА КАРТИНА

Пейзажът от Втора и Трета картина. Управителят на кантората и Романий говорят, спирайки се от време на време в разходката си. По-късно: Йохан, Двойникът на Йохан Томасий; Духът на младостта на Йохан; Пазачът на прага, Ариман; Бенедикт, Мария; Щрадер, Душата на Теодора.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Познавате познатите мистици
на Готгетрой, а аз във вас познавам
разумен мъж, запазващ постоянно
способността за сигурна преценка,
когато жизнени дела или

мистичното изкуство го изискват.
Затуй аз мнението ви ценя.
Но *как* аз думите ви да разбирам?
Че още пребивават във духа
другарите на Щрадер и не искат
все още ясновидските си сили
във творчество сетивно да приложат –
това изглежда правилно за вас.
Дали обаче и за Щрадер няма
да се окаже този път опасен?
Духовният му вид ми сочи как
природни демони го заслепяват,
щом търси пътя в жизнени дела
с горещ стремеж. А знае всеки мист,
че първо трябва да развие сили
за съпротива срещу враговете.
Ала изглежда, че за враговете
на Щрадер взорът още не е зрял.

РОМАНИЙ

Не са го изоставили все още
добрите същества, които водят
извън духа намиращи се хора.
От мисти се отдалечават тези
духовни същества, когато сключват
съюз със същества, които служат
на настроението *им* духовно.
В характера на Щрадер ясно чувствам
как демони природни му даряват
плода на *най-добрите* свои сили.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

И само чувствата ли ви подтикват
да предполагате така у Щрадер
добрите духове? Тъй малко вие

предлагате, но искате тъй много. — — — —
Така за в бъдеще ще трябва аз
да питам тези духове, когато
поискам да работя на туй място,
където дълго истински могъл съм
на смисления труд да се отдавам
и служа на духа, със който свързан
е бил бащата на Хиларий, който
от гроба си все още ми говори,
макар синът за него да е глух!
Какво духът на смелия би казал,
ако видял би тези духове,
които – тъй объркани – стреми се
синът му в неговия дом да вкара?
Добре познавам аз духа, държал се
във тялото деветдесет години.
На работата истинската тайна
разкри ми *той*, когато още
на делото отдаден, а синът
на мистите във храма се промъкна.

РОМАНИЙ

Приятелю, не ви ли е известно
как много оценявам този дух?
На него служеше и онзи старец,
за образец избран от вас със право.
От детството си да му служа аз
неспирно се стремях до този ден.
И на мистиците във храма също
промъкнах се и туй, което те
ми доверяваха, посаждах вярно
във моите душевни глъбини.
Но храмовото чувство моят ум
оставяше на портата, когато
в живота влизах, и ми бе известно,

че нося силата му най-добре
по *този начин* в земния живот.
Но в дейността си внасях и *душата*
от храма... И за *нея* е добре,
когато разумът не я смущава.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Намирате ли вие, че на Щрадер
духовната нагласа е подобна
на вашата донякъде? До вас
аз винаги ще мога да се чувствам
свободен от духовни същества,
които ми донася Щрадер. Чувствам,
когато той объркано говори,
как духовете на стихии живо
при него чрез словата се изливат
и му откриват всякакви неща,
за сетивата ни неуловими.
И точно туй при него ме отблъсква.

РОМАНИЙ

Дълбоко ме засягат тези думи,
приятелю. Откакто се сблизих
със Щрадер, мога да улавям мисли,
от него идващи и пълни с мощ.
Напираха в мен като лични мисли.
Един ден аз си казах: дали ти
не на *самия себе си* дължиш,
дали душата ти дължи на него
мощта, която те превърна в мъж?
Туй чувство бе последвано от второ:
дали живот предишен на Земята
не е причина, че съм станал годен
за дело и за служба на човека?

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

При него трябва туй и аз да чувствам.
Когато приближаваш го, усещаш
как мощно твоята душа привлича
духът, чрез него действащ. Щом можа
душата ви да му се поддаде,
как мога моята аз да предпазя,
щом свързвам се за работа със него?

РОМАНИЙ

От вас самия само ще зависи
как с него правилно да се държите.
Аз вярвам, силата на Щрадер няма
да *ми* вреди, след като съм разбрал
как той успял е сила да добие.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Добил е *той*, сънуващият, сила
дори над *вас*, артиста във живота?

РОМАНИЙ

Човек посмее ли да си представи,
че в Щрадер дух сега се изживява,
издигнал се в един живот предишен
до сигурна душевна висота
и знаел туй, което други хора
не са предчувствали по него време,
тогава е възможно от духа му
да са се породили много мисли
и на човеците да са открили
във ежедневието тяхно път,
по който хората от моя тип
способностите си да са развили...
Каквото като мисли в младостта ми

от външната среда съм усвоил,
от този дух могло би да изхожда.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

И ви се струва също позволено
на Щрадер да приписвате сега
изпълнени с житейска стойност мисли?

РОМАНИЙ

Сънуващ ще съм аз, ако го сторя.
Съня не считам за житейска мъдрост.
С разкриващи се мъжделиво мисли
в живота никога не съм навлизал.
С отворени очи аз гледам Щрадер,
как той действително се проявява
във всичкото, което притежава,
такъв, *какъвто* е, и в онова,
което в него е дори безплодно.
И ясно ми е, че съм изградил
преценката за неговите дарби
тъй, както казах ви. Той сякаш още
преди столетия се е явявал
пред погледа ми – тъй в духа го чувствам.
А че сега съм буден – знам *добре*.
Аз ще застана редом с Готгетрой.
И туй, което трябва, ще се случи.
За плана му в живота размислете.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

За мен е много важно да обмисля
това, което вие ми разкрихте.

(Управителят на кантората и Романий отиват по-нататък в местността. От другата страна идва Йохан, потънал в мисли, сяда върху една скала. Отначало Йохан е сам, после се явяват Двойникът му, Духът на младостта му, накрая Пазачът на прага.)

ЙОХАН *(сам)*

Учуден бях, когато ми откри
Капезий как животът ми душевен
във виждането му се е разкрил.
Така се помрачи каквото вече
във ярка светлина ми се показва
преди години... Аз отдавна знаех,
че продължава да се проявява
живеещото във души човешки
и във духовните гранични сфери.
Но как могъл съм аз да го *забравя*...
Когато Бенедикт откри ми пътя
към първо ясновидство, аз видях
духовно Щрадер и Капезий ясно
и образно, макар на друга възраст.
Видях аз как последствията мощни
на мисленето им се разпростират
във мировото битие. Но всичко
това така *добре* ми е известно
и само не го разпознах, когато
видях го чрез Капезий. Спеше в мен
животът знаещ. Как с Капезий бил съм
в отминали животи тясно свързан –
отдавна също беше ми известно...
Но в онзи миг аз не го разпознах.
Как знанието свое да запазя?

(Отдалеч се чува гласът на Двойника на Йохан.)

*Магичното творене
на собствената същност.*

ЙОХАН

Сънуването в будност
открива на душите

магичното творене
на собствената същност.

(Докато Йохан изговаря тези изречения, при него идва Двойникът му. Йохан не го познава, а вярва, че при него е Другата Филия.)

Пак тук си, пълен със загадки дух,
донесе ми ти истински съвет.

ДВОЙНИКЪТ

Пробуждането ти остава, Йохан,
илюзия, *сам* не освободиш ли
ти сянката, която получава
живот магичен чрез *вината* твоя.

ЙОХАН

За втори път ми казваш тези думи.
Ще ги последвам – покажи ми пътя.

ДВОЙНИКЪТ

Ти в сенчестото царство остави
за аза ти загубеното вече.
Ала сега ти дай му светлина
от твоята духовна светлина,
за да не трябва да живее в болка.

ЙОХАН

Наистина аз съществото-сянка
съм заглушил, но не и победил.
Така ще трябва да остане то
отново сянка-същество сред сенки,
додето с него не се *свързва* пак.

ДВОЙНИКЪТ

Така сега ми дай, каквото ти

дължиш на съществото: мощ любовна,
която тласка те безспир към него;
сърдечната надежда, породена
от него; свежия живот, скрит в него,
на минали животи плодове,
които ти с живота му загуби –
ще му ги занеса аз вярно: дай ги.

ЙОХАН

Към него знаеш пътя? – Покажи го!

ДВОЙНИКЪТ

Във царството на сенките можах
до него да проникна аз, когато
в духовни сфери се издигна ти.
Откакто мощни страсти те привличат
и своите копнежи ти обърна
към съществото, постоянно гасне –
когато го потърся – мойта сила.
Но искаш ли съвета ми да следваш,
ще може в мен мощта да се възвърне.

ЙОХАН

Обет ти дадох да те следвам аз.
Отново искам да го обещаю
на теб, о, пълен със загадки дух,
със цялата си сила на душата.
Но щом тъй можеш да откриеш пътя
към него, *покажи* ми го тогава
сега във този съдбоносен час.

ДВОЙНИКЪТ

Намирам го сега, ала не мога
към него да те поведем, а само
на взора ти душевен да покажа

бленуваното същество от теб.

(Явява се Духът на Йохановата младост.)

ДУХЪТ НА ЙОХАНОВАТА МЛАДОСТ

Аз искам постоянно да съм свързан
с духа, отворил визора ти душевен,
да можеш в бъдеще да ме откриеш,
така че по повеля на духа
на теб да се покажа, ала трябва
реално да познаеш този дух,
до който ме съзираш ти сега.

(Духът на Йохановата младост изчезва; едва сега Йохан познава своя Двойник.)

ЙОХАН

Не си духът, изпълнен със загадки,
а другият ми аз?

ДВОЙНИКЪТ

Сега ме следвай –
ти обеща. При моя господар
аз трябва да те отведа сега.

(Явява се Пазачът на прага и застава до Двойника.)

ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА

Щом тази сянка на духа ти, Йохан,
желаш да изтръгнеш от душевни
магични светове, убий копнежи,
примамващи те в себе си сега.
Следата, по която търсиш ти,
изплъзва се, с копнежи щом я следваш.
До моя праг довежда те, но аз

душевното ти виждане смрачавам,
по волята на висши сили, щом
в духовния ти взор сега живее
копнеж, тук който трябва да ме срещне,
преди да може да проникне той
на истината в светлината чиста.

(Явява се Ариман.)

Теб в погледа ти здраво те задържам,
додето приближаваш ме с копнежи.
И мен като измамен образ само
съзираш, щом копнежната заблуда
със ясновиждането ти се свързва
и мир в духа като душевно тяло
не може да обгърне същността ти.
Укрепвай пълните със мощ слова,
които знаеш, за да победи
заблудите духовната им сила.
Без *твоите копнежи* ме познай
и тъй ще съумееш ти да видиш
на същността ми истинския образ.
Не ще ти преча вече да насочваш
свободно поглед към духовни сфери.

ЙОХАН

И *ти* ли също се разкриваш само
на моята заблуда? Също *ти*,
когото трябва първо аз да видя
в страната на духа, преди да мога
да видя други същества? Как мога
аз истината да позная, щом
в напредването си откривам само
едничка истина, че непрестанно
заблудата ми става по-голяма.

АРИМАН

Не се оставяй да те заблуди
напълно. Все пак вярно пази прага,
макар и да си служи с други дрехи,
които първо ти във твоя дух
от стари късове на *страх* си скърпил.
Ала не трябва ти като творец
в лош драматичен стил да го оформяш.
По-късно по-добре ще го направиш.
Ала карикатурата все още
е в служба на душата; много малко
усилие е нужно, за да видиш
какво все още представлява тя.
Би трябвало да забележиш как
Пазачът ти говори: елегичен
е тонът му, изпълнен с много патос...
Но ако ти не позволиш това,
ще ти покаже от кого взима
той днес все още много.

ЙОХАН

Но нима
каквото казва, би могло да мами?

ДВОЙНИКЪТ

Ти за това не питай Ариман,
противоречията той обича.

ЙОХАН

Кого тогава трябва да попитам?

ДВОЙНИКЪТ

Самия себе си попитай. Искам
да те въоръжа с мощта си здраво,
за да намериш в себе си туй място,

което можеш ти да съзерцаваш
и към което страст не те изгаря.
Сега събирай сили.

ЙОХАН

Магичното творене
на собствената същност.
Каж ми ти, магическо творене
на собствената същност, към какво
горещата ми страст не ме повлича?

*(Пазачът на прага изчезва; на неговото място се явяват Бенедикт
и Мария. Ариман изчезва.)*

МАРИЯ

И мен като измамен образ виждаш,
защото ясновиждането твое
с измамващата твоя страст се свързва.

БЕНЕДИКТ

Духовен мир като душевно тяло
все още не обгръща същността ти.

(Двойникът, Бенедикт и Мария изчезват.)

ЙОХАН *(сам)*

Мария, Бенедикт – как могат те
като Пазача да ми се явяват?
Аз толкова години с вас съм вече...
но вас да търся повелява строго
магичното творене
на собствената същност.

(От дясната страна на местността идват Щрадер и Бенедикт.)

ЩРАДЕР

В духовното общение със вас
до бездната на същността ми вие
посочихте ми знаците премъдри
на ясновиждането ми душевно,
неразбираеми за мен все още,
но действащи във моята душа и
решаващи житейските загадки,
които спъват моите стремежи.
Аз в себе си усещам мощ, която
на ученика дейността ви нужна
даряваше по пътя му духовен.
Тъй всичките си сили аз ще вложа
във делото, което Готгетрой
на хората да посвети желае.
Наистина Капезий ще ни липсва...
На другите усърдието няма
да замени, каквото може той.
Но туй, което трябва, ще се случи.

БЕНЕДИКТ

Това, което трябва, ще се случи.
Сега такива думи отговарят
напълно на нивото ви на зрялост.
Но отзвук не намират те в душите
на другите приятели в духа.
Не е въоръжен Томасий още
да внася във сетивния живот
духовната си мощ, така че също
и той от делото ще се оттегли.
Сега ще търсим ние нещо друго.

ЩРАДЕР

Със нас ли ще *сте вие* и Мария?

БЕНЕДИКТ

Със себе си Мария трябва Йохан
да вземе, щом от областта духовна
във царството сетивно трябва тя
на истината пътя да намери.
Тъй иска сериозният Пазач,
на двата свята границата пазещ.
Не може тя на вашата страна
все още да застане. Но за вас
безспорно указание ще бъде,
че да откриете в сетивността
път верен днес не можете все още.

ЩРАДЕР

Така оставам с целите си *сам!*
О, *ти* ли ме потърси, самота,
когато някога стоях до Феликс?

БЕНЕДИКТ

Каквото се показва днес в кръга ни,
в съдбата ви ме учи да чета
във светлината на духа слова,
убягвали ми винаги по-рано.
Видях ви свързан аз със същества,
които зло би трябвало да вършат,
намесят ли се още отсега
в делата на човека. Но в душите
като зародиши живеят те,
за да узреят нявга за Земята.
В душата ви зародиши видях.
Че не ги разпознавате, добре е.
Чрез вас сами те ще се разпознаят.
Сега затворен им е още пътят,
отвеждащ във веществената област.

ЩРАДЕР

Каквото и да искат да ми кажат
словата ви, сега ми те посочват,
че самота зове ме. Меча трябва
наистина *тя* да ми изкове.
При бездната ми каза го Мария.

*(Бенедикт и Мария се оттеглят малко назад; Щрадер остава сам,
явява се Душата на Теодора.)*

ДУШАТА НА ТЕОДОРА

В светлинни светове и Теодора
ще сътворява топлина, така че
духовният ти меч да може мощно
душевени врагове да поразява.

*(Тя изчезва, Щрадер си отива. Бенедикт и Мария излизат сами на
преден план.)*

МАРИЯ

Да казвате, учителю премъдри,
не бях ви чувала до този миг
съдбовните слова по този начин
на своите духовни ученици,
достигнали до степента на Щрадер.
Нима тъй бързо той ще се развие,
та силата им да е благотворна?

БЕНЕДИКТ

Указа го съдбата; тъй се случи.

МАРИЯ

А ако силата не се окаже
тъй благотворна, няма ли да стане

въздействието им за вас зловредно?

БЕНЕДИКТ

Зловредно няма да е то, но аз
не знам как в него ще се прояви.
Прониква взорът ми духовен в царства,
където в моята душа сияе
такъв съвет; когато се опитам
на следствията образа да видя,
видението ми изчезва бързо.

МАРИЯ

Видението ви изчезва бързо?
Кой сигурния ясновиждащ поглед
при вас, Учителю, сега смрачава?

БЕНЕДИКТ

В световни далнини побягва Йохан
със него. Трябва да го проследим...
Да вика чувам го сега.

МАРИЯ

Той вика...

Зовът му от духовните простори
звучи и в тези тонове струи
далечен страх.

БЕНЕДИКТ

Звучи по този начин
от вечно пусти ледени полета
зовът на нашия приятел мист
в световни далнини.

МАРИЯ

Във същността ми

гори ме мразът на леда сега;
поглъщащ мисълта ми пламък той
в душевните ми гълбини разгаря.

БЕНЕДИКТ

Гори в душата ти дълбоко огън,
запален в мировия мраз от Йохан.

МАРИЯ

Побягват пламъците... те се пръскат
със мисленето ми... А там, далеч,
далеч на мировия бряг душевен,
се води дива битка – мисълта ми
воюва – там, на нищото в потока –
със ледена духовна светлина...
Отстъпва мисленето ми сега.
Студена светлина... Избликва мощно
гореща тъмнина от мисълта ми... – – – –
Какво от мрачната горещина
сега изплува?... В пламъци червени
щурмува моят аз – към светлината –
щурмува той в студена светлина – – – –
на мировите ледени полета...

(Завеса.)

ПЕТА КАРТИНА

Духовната област. Изглед от изпълнени със смисъл цветни потоци; нагоре червеникави, преливащи в огнено червено, надолу сини, преминаващи в тъмносиньо и виолетово. Долу символично действаща земна сфера. Образите, които се явяват, сякаш образуват едно цяло с цветната картина. Отдясно групата на гномите от Втора картина, пред тях е Хиларий, съвсем отпред – Душевните сили. Зад Хиларий, малко издигнат, се намира Ариман. Отляво е издигнат Луцифер, на преден план Душата на Феликс Балде; Душите на Щрадер и Капезий, Бенедикт, Мария, Фелиция Балде, Пазачът на прага.

ДУШАТА НА ФЕЛИКС БАЛДЕ (*стояща най-отляво, имаща вид на покаяник, но все пак нейната дреха е светловиолетова със златен колан*)

Благодаря ти, мъдър дух, водачо
на световете, ти, спасител мой
от мрачната ми самота. Пробуждат
словата ти за дело и живот.
Желая да използвам туй, което
даряваш ти на светове – за тях
ще разсъждавам аз, когато ти
оставиш в мрак света ми да потъне.
Към тях на своите лъчи ти носиш
това, което може да създава
за мене в сътворяването сили.

ЛУЦИФЕР (*Долна дреха, излъчваща синкавозелен цвят, светло лъчезаряща червеникава горна дреха с формата на мантия, която завършва с криловидни образувания; нагоре не аура, а подобно на митра тъмночервеникаво покривало за глава с крила; на дясното крило синьо, подобно на меч образувание; жълто, подобно на планета кръгло образувание, сякаш носено от лявото крило. Той стои малко назад и отляво, по-високо от душата на Феликс Балде.*)

Служителю, дела от твоя вид

нуждаят се от слънчевия период,
във който сме навлезли. Но сега
приема смътна светлина Земята.
Това е времето, когато могат
над себе си души от твоя вид
по най-добрия начин да работят.
На светлина от извора ми нека
зародишите на себичността
да засияят ярко. В сила мощна
на личността си ги събирай ти.
Те в земния живот за теб ще цъфнат –
душата ти ще търси цветовете,
на същността си тя ще се любовува,
копнежите си радостно ще следва.

ДУШАТА НА ФЕЛИКС БАЛДЕ *(с поглед, насочен към групата на гномите)*

Изчезва светещото битие
в далечината и към дълбините
в мъгляви образи се носи то –
тъй иска тежест да си придаде.

ДУШАТА НА ХИЛАРИЙ *(превърната в подобен на човешкия образ на стоманено синьосивите духове на стихиите; с по-малко наведена глава; с крайници, подобни на човешките)*

Мъглата на желанията – тя е
на земната звезда отблясък, хвърлен
в духовните простори; в този свят
мисловно битие ти изтъкаваш
от вещество душевно за звездата:
за теб мъгляво, мимолетно дело.
За себе си това са същества,
които чувстват се душевно плътни.
Творят те на Земята с миров ум
в основа огнена, за форми жадна.

ДУШАТА НА ФЕЛИКС БАЛДЕ

Да ме остави искам тежестта им,
защото тя създава съпротива
на порива във мене за летене.

АРИМАН

Добри са тези думи. Да ги схвана
желая и за мен да ги запазя
непоковарени, тъй като не можеш
за тях сам да се грижиш по-нататък.
Но на Земята щеше да ги мразиш.

ДУШАТА НА ЩРАДЕР (*образ, от който е видима само главата, жълтозелена аура с червени и оранжеви звезди, отдясно, отдалечена от Душата на Феликс Балде*)

Слова, приемащи се в звук и ехо,
изглеждат смислени, ала изчезва
звукът, а радостта на битието.
обхваща ехото. В каква посока
желае да поеме то сега?

ДРУГАТА ФИЛИЯ (*като копие на Луцифер, но липсва лъчезарящото свойство на долната и горната дреха. Вместо меч нещо като кама и вместо планета – червено кълбо, подобно на плод*)

Оттегля се, копнеейки за тежест,
към мястото, където битие
сияейки изчезва и прониква
в мъгливи образи във дълбини.
Запазиш ли ума му в твойто царство,
аз силата в мъглата ще ти нося;
ти на Земята пак ще я откриеш.

ФИЛИЯ (*ангелоподобен образ, жълто, преминаващо в белезникаво, със синьовиолетови криле, нюанси, по-светли от тези, които*

по-късно има Мария, и трите душевни образа близо до Душата на Щрадер)

За съществата от мъгла се грижа
заради тебе, за да не насочват
чрез знанието волята ти те.
Сега аз искам да я поверя
на мировата светлина, в която
създават топлина за същността ти.

АСТРИД (*ангелоподобен образ, светловиолетова дреха със сини криле*)

Блажено звездно битие излъчвам
към съществата, за да го сгъстят
във форми; земното ти тяло те
ще заздравят, от знание далеч,
но близо до сърдечните стремежи.

ЛУНА (*строен ангелоподобен образ, синьочервена дреха с оранжеви криле*)

В сетивното ти тяло аз ще скриям
създавана от тях тежаща същност,
та мислещ да не я оформяш в зло
и буря да не будиш на Земята.

ДУШАТА НА ЩРАДЕР

Изрекоха те слънчеви слова,
които действат в моя кръгзор.
И многобройни форми сътворяват.
Покълва в мене подтикът, в единство,
във себе си да ги преобрази,
душевно силно и със смисъл пълни.
Ти, слънчева и царска сила, в мен
се пробуди, така че да успее
за съпротивата да те смекча.
Желанието ми я носи тук

от лунни сфери... Златна светлина
сияе вече, чувстваща се топло,
и се надига блясък от сребро
студен, като разпръсва мисли вред.
Избухвай, страстен порив на Меркурий,
избухвай още и обедини ми
разлъченото битие световно. — — — —
Усещам, че отново само част
представя се от образа ми, който
от мирова духовна мощ създавам.

(Ариман си отива.)

ДУШАТА НА КАПЕЗИЙ *(тя се е появила при първите изрече-
ния на Щрадер, вижда се само нейната глава, която има синя аура,
с червени и жълти звезди по нея)*

Там, на далечния душевен бряг,
явява ми се един образ, който,
излъчващ милост, действащ благодатно,
живота ми не е докосвал още,
откакто се откъснах от Земята.
На мъдрост топъл блясък той излъчва
и проясняващата светлина
на битието ми дарява...
Успее ли да изтъка в единство
във мене образа, аз ще постигна
какво моята душа жадува.
Но не познавам силата, която
да може да направи този образ
наистина във сферата ми действен.

ЛУНА

Каквото два живота на Земята
ти дадох, *почувствай!* В старо време
в преобразуване най-сериозно

за теб единият от тях протече.
От честолюбието помрачен,
ти изживя един живот по-късен.
Подхранвай настоящия живот
със силата на милостта, която
успя от първия да придобиеш.
На Юпитер тъй огнени души
във твоя кръгозор ще се разкрийт.
Подсилен с мъдрост ти ще се почувстваш.
Тогава този образ, който ти
далеч все още виждаш на брега
на твоята душевна сфера,
ще може да се приближи към тебе.

ДУШАТА НА КАПЕЗИЙ

Дали не съм се *провинил* към тази
подготвяща се за живот душа,
че като образ тя се отразява
напомнящо в душевната ми сфера?

АСТРИД

Така е, но не те зове тя още
да ѝ се отплатиш в живота следващ.
Желае образът да ти даде
мисловна сила, та като човек
да можеш да откриеш ти човека,
показващ образа на своя бъдещ
живот.

ДРУГАТА ФИЛИЯ

На образа е позволено
до теб по-близо да се приближи,
но не и да проникне в областта
на личното ти битие... Затуй
страстта му към живота ти задържай,

така че да намериш пак Земята,
преди той в същността ти да се влее.

ДУШАТА НА КАПЕЗИЙ

Какво ще му дължа, *предчувствам*, щом
поискам да го приближа *към мене*,
но въпреки това аз бих могъл
свободен себе си да проявявам.
От областта на Филия сега
като мисловни образи аз мога
да съзерцавам силите, които
от близостта му трябва да извличам.

ФИЛИЯ

Когато освети те много скоро
Сатурн със многоцветна светлина,
използвай времето благоприятно.
Чрез силата си той ще посади
в обвивката на твоята душа
духовно трансформирания образ
на корени мисловни, чрез които
ще трябва смисълът да се разбули
на земното ти битие, когато
Сатурн отново ще те понесе.

ДУШАТА НА КАПЕЗИЙ

Туй указание, което ти
ми даваш, трябва да ме води, щом
за мен Сатурн един ден засияе.

ЛУЦИФЕР

В душите искам още да събудя
духовния им поглед в светове,
чиято светлина им носи болка,
преди да могат слънчевото време

за земно битие да изоставят
със нови сили. Болката във тях
съмнението трябва да събуди.
Желая аз сега да призова
душевни сфери, за които те
все още нямат мощ да ги съзират.

(Явяват се душите на Бенедикт и Мария в средата на местността. Бенедикт като образ, който изобразява в малък мащаб конфигурацията на цялата сценична картина. Дрехата му се спуска надолу, разширявайки се, и преминава в синьозелен цвят, около главата му може да се види червеножълтосиня аура; синьото преминава в синьозеления цвят на цялата му дреха. Мария като ангелоподобен образ, жълто, преминаващо в златно, без крака, със светловиолетови криле.)

ДУШАТА НА БЕНЕДИКТ

Потискате ми мировата област
със земно утежнени гъсти сфери.
Ако себесъзнанието още
засилите, във вас не ще сияе
и слънчевото мое същество
в това духовно битие.

МАРИЯ

За вас
той беше чужд, когато за последно
е трябвало да облечете дреха
от земно вещество. Но още носи
във вашата обвивка на душата
плод силата на слънчевото слово,
което той подхранваше у вас
в прастари земни времена с добро.
Почувствайте най-вътрешния подтик,
ще преживеете тъй близостта му.

ДУШАТА НА ФЕЛИКС БАЛДЕ

Звучат слова от чужди светове,
но тяхното звучене не поражда
сияйно битие, така че те
за мен не са действителни напълно.

ДУШАТА НА ЩРАДЕР

Едно сияйно същество е дейно
там, на брега духовен, но за мен
остава то напълно мълчаливо,
макар и да се мъча да проникна
във смисъла на светещите сили.

ДУШАТА НА ГОСПОЖА БАЛДЕ *(образ на покаяница, жълтооранжева дреха със сребърен колан, тя се явява съвсем близо до Мария.)*

Души, които Луцифер извика,
звука на думите ви чувам аз,
но само слънчевото слово свети
за мене; неговата *свръхсияйност*
убива гласовете ви сега.
Съзира звездната ви светлина
там другият, но не познава той
писмото на звездите.

ДУШАТА НА КАПЕЗИЙ

Тези думи –
писмото на звездите – будят мисли
и носят ги върху вълни душевни –
на същността ми във далечно време
величествено се откриха те. – – – –
Те светят... но в развоя чезнат вече.
Забравата простира тъмни сенки.

ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА *(ангелоподобен образ със символично облекло, приближавайки душите на Бенедикт и Мария)*

Души, които тук сте по повеля
на Луцифер до другите души,
сега сте в моя власт на това място.
Душите, търсени от вас, ви търсят.
Не трябва те в това световно време
да ви докосват в сферите си с мисъл.
Не влизайте във областта им вие!
Но сторите ли го, така вреда
на себе си и тях ще причините...
На звездната сияйна светлина
мощта ще трябва аз да ви отнема
и в други области да ви прогоня
далеч от тях за дълги времена.

(Завесата пада бавно.)

ШЕСТА КАРТИНА

Духовната област в същия вид както в предишната картина. Осветлението е топло и нюансирано, но не много ярко. Отляво стоят силфите. Отпред – Филия, Астрид, Луна. Душата на Капезий, Душата на Романий, Душата на Феликс Балде; след това Душите на Торкваций и Беликозий; по-късно Душите на Бенедикт и Мария; Пазачът на прага; Луцифер с Душата на Йохан; накрая Духът на младостта на Йохан.

ДУШАТА НА КАПЕЗИЙ *(стои отдясно срещу средата на сцената)*

Излъчва благодост този образ, който
яви ми се през слънчевото време
и мека доброта навред твореше.

Той властва в същността ми и сега,
когато друга светлина на мъдрост
облива тази област на духа
с лъчиста многоцветна светлина.
Но по-голяма сила се излъчва
сега от образа, изискващ аз
за бъдещите земни времена
от него да извличам онова,
което във сетивния живот
ми беше дала някога душата,
разкриваща ми се под този образ,
значим за моята душевна сфера.
Но никакъв поток от чувства
не ме повежда към душата дейно.

ДУШАТА НА РОМАНИЙ *(В такъв образ, че може да се вижда цялата горна част на тялото до хълбоците; мощни червени криле, които продължават, превръщайки се около главата му в червена аура, разпространяваща се навън и променяща се в си-ньо; тя стои близо до Душата на Капезий, Душите на Беликозий и Торкваций са наблизо.)*

В теб образа Симонов съживи.
Евреинът, посрещан постоянно
навред с омраза, с подигравки само,
бе верен на Мистичния съюз,
със който ти се свърза на Земята.

ДУШАТА НА КАПЕЗИЙ

Мисловни образи пред мен мъждеят,
желаят силно те да ме обхванат.
Пред мене от душевните вълни
явява се Симоновият образ.
До него нещо друго се явява:
душа на каещ се. Да можех аз
далеч от мен да я държа сега.

(Явява се Душата на Феликс Балде.)

ДУШАТА НА РОМАНИЙ

Единствено той може да работи
по времето на мировото Слънце.
Самотен ходи и от мрак обгърнат,
когато в тази тук духовна област
му праща светлината си Сатурн.

ДУШАТА НА КАПЕЗИЙ

Как каещият се ме тук обърква.
Лъчите на душата му проникват
изгарящо във моята душа.
Тъй действат те – души, които могат
дълбоко в другите души да виждат.

ДУШАТА НА ФЕЛИКС БАЛДЕ *(с приглушен, сякаш забулен глас)*

„Мой скъпи Кюне, винаги си верен...“

ДУШАТА НА КАПЕЗИЙ

Самият аз... и моите слова...
от него... като ехо... тук, в духа!
Сега душата трябва да потърся.
Познава ме тя тъй добре, а аз
чрез нея трябва сам да се намеря.

(Душата на Капезий изчезва, отляво се явяват Другата Филия с Душата на Теодора, зад нея Душата на Госпожа Балде.)

ДУШАТА НА РОМАНИЙ

До каещия се там две души
се приближават; по любов от тях
избран, духът върви напред. Едната
душа излъчва благодет, що протича
към другата, която се представя

като покаяница. Просиява
от образа блестяща светлина,
която като мъдрост заживява.

ДУШАТА НА ТОРКВАЦИЙ (*образ, виждащ се до гърдите,
синя аура, зелени криле*)

Съзираш ти отблясък на копнежа,
излъчен във духовния съюз
от моята към твоята душа.
Съдбовните прасили ме избраха
на благостта ти да въздействам аз.
Духовно служат тъй души на други.
Съчувствие като житейски дар сам
към твърдия си нрав не би намерил.

ДУШАТА НА БЕЛИКОЗИЙ (*Нейният образ е като този на
Торкваций, но със синьовиолетова аура, синьозелени криле.*)

За ясночуване духовно сили
развийте – тъй говори ви душата,
искряща в светлина на благостта.
От блясъка Сатурнов се изтръгва
сияйност на блаженството духовно,
предназначено за душите тук.

ДУШАТА НА ТЕОДОРА (*ангелоподобен образ, бял, с жълти
криле и синьожълта аура*)

Ти, моя вярна спътнице в духа,
влей в него от душата си любов.
Изгарящата мощ на самотата
ще облекчи във него тя. Насочвай
към него ти мисловните лъчи
от сенковидните души, които
в духовни светове събират сили,
телата им душевни да блещукат
и от това блещукащо творене
в човешките души да се усили

стремежът за израстване духовно
в живота земен.

ДУШАТА НА ГОСПОЖА БАЛДЕ

Дух със външен вид
на каещ се, почувствай ме сега;
и звездна мощ, ти, слънчева душа,
приемай, за да можеш да изтръгнеш
духовната обвивка от властта
на Луцифер. И ще те съпровождам
във самотата ти, за да ти нося
и силите, които искам аз,
пътуваща през множество звезди,
за тебе да събирам във всемира.

ТЕОДОРА

Пробужда се там на брега душевен
отминалото земно мислене...
Човешки образ...
Така го виждам земно.
Отеква чутото отдавна тук:
„От Бог човешката душа възникна;
в основите на битието може,
умираща, тя да се потопи,
и ще изтръгне нявга от смъртта духа.“

(По време на последните изречения се явяват Луцифер и Душата на Томасий.)

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Тук носи образът звучащ мощ дейна
от благородна братска обич, що
разгърна вярно на Земята. Искам
за теб в душевна мощ да го превърна.
Блещукащата светлина

на сенчестите същества приема
от мен към теб насочените думи.
Те ще пробудят в битието земно
каквото вечно трябва да обмислят.
Покаянице в сферите духовни,
нагоре към звездите отпрати се;
за делото ти демони копнеят,
фантазия от него да излъчват
в душите и така в живота земен
криле да сътворяват.

ДУШАТА НА ГОСПОЖА БАЛДЕ

Ще те следвам,
душевна сестро, Филия, която
твориш любов от дух към духове
и от звезда към другите звезди.
Към звездни светове ще те последвам,
ще нося словото ти през всемира
и действайки духовно, ще се готвя
за бъдещото странство на Земята.

(Душата на Феликс Балде, водена от Госпожа Балде, изчезва бавно; Теодора остава за кратко време неподвижна, вижда Душата на Йохан, след това изчезва също и тя, както и Душата на Йохан и самият Луцифер.)

ДУШАТА НА РОМАНИЙ

Че тука на това духовно място
видяхме словото на любовта
и творческото слово да се *свързват*,
това засилва само в същността ни
зародишите, от които ние
ще се нуждаем в бъдещи животи.

(Душите на Романий, Беликозий и Торкваций изчезват; явяват се Душата на Бенедикт и Душата на Мария до Пазача на прага.)

ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА

Познайте мировата си среднощ!
В омаята на зряла светлина
държа ви в този миг – Сатурн за вас
излъчва я, додето в силна будност
обвивките ви, чрез властта ѝ, вас
самите озарявайки, живеят
в безбройните си ярки цветове.

ДУШАТА НА МАРИЯ

Среднощ световна при душевна будност?...
„По лунно време Слънцето изрече
съдбовното и сериозно слово:
Човешките души, които в будност
световната среднощ ще преживеят,
ще виждат ярки мълнии, които
ще озаряват в своя бърз проблясък
необходимости, та да замрат
във схващането им духовни взори,
оформяйки се във съдбовни знаци,
които действат вечно във душите.
Души такива чуват най-гръмовни
слова да тътнат в мирови основи,
заплашвайки душевните заблуди.“

(Явяват се отново Луцифер и Душата на Томасий.)

ДУШАТА НА БЕНЕДИКТ

От вечно пусти ледени полета
до нас долита призивът съдбовен
от нашите приятели мистици...
Познаем ли световната среднощ,
ще сме в кръга духовен на душата.

ДУШАТА НА МАРИЯ

От моя мирови душевен бряг

се приближават пламъци насам,
те с мисленето мое приближават.
Една гореща битка се задава.
Воюва мисълта ми с мисълта
на Луцифер... във другата душа
се бори мисълта ми... Тя привлича
гореща светлина от тъмен мраз...
Горещата душевна светлина...
като светкавица припламва ярко...
във мировите ледени полета...

ЛУЦИФЕР

Сега ти светлината ми познай...
горещата ми светлина световна....
Виж ярките светкавици, които
на Луцифер *от сферата на сили*
за тебе мисленето ти запалва!
Душата, свързана отдавна с теб,
пред зора ти довеждам аз, понеже
световната среднощ ти изживяваш.
Посоката на търсенето свое
ще трябва в бъдеще да промениш,
щом искаш да достигнеш до душата.
А ти, душа, която тук ме следваш,
използвай силите на светлината,
които се излъчват от Сатурн
във нейната световна полунощ...

ДУШАТА НА ЙОХАН (*ангелоподобен образ, розовочервен, без крака, със синьочервени криле*)

Души усещам, ала имам нужда
от още сила, за да оживя
в мене светлината им до същност.
Макар да са до мене много *близо*,
създават мислене, което само

за мен сияе във далечината.
Но как могъл бих аз да ги издигна
до ясновиждането си духовно?

ФИЛИЯ

Ще ги съзреш, щом бързо уловиш
каквото в мировата светлина
те осветяват; но когато гледаш,
използвай ти мига, защото скоро
сиянието ще изчезне.

ДУШАТА НА ЙОХАН

Каквото на Учителя душата
говори на тъй близката за мен
обична ученическа душа,
ще освети душевната ми сфера.

ДУШАТА НА БЕНЕДИКТ

В духовната среднощ създай ти воля,
която пак ще искаш да почувстваш,
когато ще възникне земна сила
за формата ти. И каквото казваш,
в душата на приятеля ще *свети*.

ДУШАТА НА МАРИЯ

И нека в мировата светлина
да бъде крепко словото, което
в световната среднощ аз на душата,
доведена от Луцифер, откривам.
Каквото във душата ми е скъпо,
желая да го съзерцавам аз
и съзерцавайки, да го изказвам,
та за душата в звук да се оформи,
в звук, който в земното си битие

да може да почувства в същността си
и с обич да го изживява тя.
Какво в душевни глъбини съзирам?
Възвишен писмо от пламък свети!
Пламти любов към светлата душа
на нашия водач, любов, тъй дълго
съпътствала ме в земния живот,
в духа намирала ме в час, когато
с молитвата си търсих я в опасност,
дори когато тя самата беше
далече във духовни висини.
Сияйна любовта ми се явява.
О, думи на любов, от мене нека
към другата душа да прозвучите. — — — —
Но що за пламъци пробуждат те?
Те светят благо. Благодатта излъчва
възвишено и сериозно чувство.
През мировия етер благодатно
светкавици на мъдростта проблясват.
Блаженството излива се навред
и сътворява радост в ширините
на моята душевна сфера. Вечност,
в блаженството те моля да се влееш.
Учителят и другата душа,
със мен сплотени, нека в теб сега
да бъдем с миротворност обградени.

ПАЗАЧЪТ НА ПРАГА

Да чезнат тъй светкавици, които
необходимостите осветяват,
когато изживяват миров Север
душите будно. Нека гърмът спре
кънтящия си оглушаващ тътен,
напомнящ мировата полунощ.
Повеля строга, Астрид, ти се дава:

Пази ти тази буря на душата,
додето във потока времеви
поредната ѝ полунощ световна
открие я будуваща отново.
Тогава трябва да застане тя
пред себе си по по-различен начин...
Да види образа на същността си
в прастари времена, да опознае,
че в полета към висини духовни
укрепват и в душевен спад крилете.
Не трябва *никога да пожелава*
душата *рухването*, ала *трябва*
от рухването мъдрост да почерпи.

АСТРИД

На бури и светкавици мощта
желая аз да съхраня, та те
запазени да могат да останат
във мировото битие, додето
Сатурн се наклони пак към душата.

ДУШАТА НА МАРИЯ

Изчакващ, звездното блаженство чувствам,
в потока времеви навлизам в него.
И творчески в царуващата милост
желая да живея със душата,
която с мен е свързана отдавна.

ЛУНА

Опазвам творчеството ти в духа,
така че да узреят плодовете
за тебе в земния живот.

ДУШАТА НА ЙОХАН

Звездата

в душевната ми сфера – тя разпръсква
блаженство... И излъчва милост тя...
Звезда душевна, в мировия етер...
понесена е... В смътна светлина,
звучи ми тихо друга там звезда,
ала все пак аз искам да я слушам.

(При последните думи се явява Духът на младостта на Йохан, ангелоподобен, светлосребрист.)

ДУХЪТ НА МЛАДОСТТА НА ЙОХАН

С живот желанията ти подхранвам.
Диханието ми ще внася сила,
сияейки, в младежките ти цели,
когато те примамават световете,
в които с радост мога да те водя.
Изгубиш ли ме в себе си, ще трябва
за сенките да се пожертвам аз,
живеещ недействителен живот.
Ти, мой житейски цвят, не ме оставяй!

ЛУЦИФЕР

Не ще те изостави. В същността му
желания за светлина съзирам;
те засега не могат да поемат
по стъпките на другата душа.
Ако те с блясъка, от тях създаван,
за съществуване добиват сила
в душевните основи, няма той
да иска да прахоса плодовете,
които те ще трябва да родят
във царството, в което любовта
без красота желае да царува.

(Завесата пада бавно.)

СЕДМА КАРТИНА

Храм в египетски стил – място за посвещение в далечното минало. Третата културна епоха на Земята. Разговор между Мъдреца жертвоприносител, Праговия пазач и Миста.

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

Пригответо ли е достойно всичко,
та посвещението, мой Пазачо,
наистина да бъде благотворно
за хора, както и за богове?

ПРАГОВИЯТ ПАЗАЧ

Доколкото човекът би могъл
да го предвиди, всичко е готово.
Свещенодействият полъх вече
изпълва храма от известно време.

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

На царя за съветник е избран,
мой мисте, жрецът, който ще получи
светото откровение на тайнствената мъдрост.
Устроихте ли изпита така, че
за посвещението кандидатът
не само да се отдаде на мъдрост,
която, глуха за Земята, само
внимава за учения духовни?
За нас такъв съветник ще е вреден.

МИСТЪТ

Според повелята го аз подготвих.
Учителите го приеха вече.
На мене ми се струва, че мистикът
от земни грижи слабо се вълнува.
Отдал си е душата той изцяло

на своите стремежи към духа
и на себеразгръщането само.
В духа отнесен можем да го видим.
Опиянен се чувства той, когато
душата му е свързана с духа.

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

А виждали ли сте го вие често
в такова настроение изпаднал?

МИСТЪТ

Наистина той често е такъв.
По-подходящ ще е за служба в храма,
отколкото да бъде ваш съветник.

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

Достатъчно. Вървете
и погрижете се така добре,
че посвещението да успее.

(Мистът излиза.)

Но ти, Пазачо, чуй ме по-нататък.
Аз мнението ти ценя, ти знаеш.
Ти притежаваш мъдрост по-голяма,
отколкото изисква твоят ранг,
и затова във своя виждащ поглед
аз търсех потвърждението често
за собствения си духовен поглед.
И питам те дали се доверяваш
на зрелостта на новия ни мист.

ПРАГОВИЯТ ПАЗАЧ

Та кой за мнението ми ме пита?
Днес никой не зачита моя глас.

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

За мене винаги е бил от важност.
Днес моля също да ме подкрепиш.
Със строг душевен поглед трябва ние
туй посвещение да проследим:
ако покаже този мист дори
най-малката незрялост на духа
във смисъла на ритуала висш,
ще съм против да стане той съветник.

ПРАГОВИЯТ ПАЗАЧ

Какво на този най-свят празник може
на този нов мистик да се разкрие?

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

Знам, че не е достоен за честта,
предвидена от висшите жреци.
Добре човешката му същност зная.
Той няма във сърцето си стремеж
за мистика, събуждащ се в човека,
когато светлината на духа
души към себе си притегля с благод. Стратта душата му разтърсва силно,
сетивни пориви таи все още.
Аз не коря божествената воля,
че праща също в пориви и страсти
от светлината си, със мъдрост пълна.
Но ако порив чувствен се прикрива
и зад набожна маска благовидно
в мистично сладострастие потъва,
зальгва само мисленето той,
но също волята изопачава.
Творяща в световите на духа,
не свети светлина в души такива.
Като мъгла страстта се носи в него.

ПРАГОВИЯТ ПАЗАЧ

Изказахте преценка толкоз строга
за този, който още млад, без опит,
не може да се себеопознае,
а може само той да се държи
тъй, както му описват посветени
целта на правилния път в духа.

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

С преценката си не засягам аз
човека, само онова, което
извършва се на туй свещено място.
Мистичното ни дело има смисъл
не само тук. През слово и през дело
на жертвеното действие минава
съдбовният поток в развоя миров.
Каквото образно се върши тук,
създава в световите на духа
едно всевечно дейно битие.
Върши си работата, мой Пазачо!
Ще разбереш ти сам как най-добре
могъл би в делото да ми помогнеш.

(Праговият пазач излиза вляво.)

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ *(сам)*

Не ще зависи от мистика, който
ще се пожертва днес за мъдростта,
ако през следващите часове
погрешно чувство – можещо тъй лесно
в сърцето му да се роди – се влее
във жертвеното дело и мистично
във действияния символ приближи се
до сферите духовни, от които
въздействието гибелно по-късно
в човешкия живот ще се излее.

За туй водачите *ще* са виновни.
Познават ли *те* силата на миста,
която всяка дума, всеки знак
прониква тайнствено с духа, която
въздействия също и когато в нея
се влива съдържание душевно,
тъй гибелно в световния развой?
И вместо младият мистик да може
съзнателно да се самопожертва,
сега учителите като жертва
повлекли са го към светото място,
където несъзнателно отдава
душевната си същност на духа,
когато би могъл да я насочва
по други пътища, ако успее
съзнателно той да я изживява.
В кръга на нашите мистици само
върховният жрец жертвоприносител
познава истински това, което
във жертвените форми днес живее.
Но като самотата *той* мълчи,
защото рангът негов повелява.
Без да разбират, всички гледат, щом
за важността на жертвата говоря.
Така напълно сам съм с тази грижа,
която ме потиска, щом усетя
аз смисъла на жертвеното място.
Аз уча ги дълбоко да познаят
самотността на туй духовно място.
Защо съм сам на мястото свещено?
Душата пита, но кога духът
ще отговори на *душата*?

(Завесата пада бавно.)

ОСМА КАРТИНА

Същата храмова сценична картина като в Седма картина; отначало тя е закрита от междинна завеса, пред която една египтянка казва следното. Трябва да си представим египтянката като минало въплъщение на Томасий.

ЕГИПТЯНКАТА

Живота си да посвети е време
на древната свещена служба той
и аз завинаги ще го загубя.
От светли висши висини, в които
с душата си ще се издигне той,
в душата моя ще се спусне смърт.
Без него на Земята тук за мен
остават само мъка и печал,
страдания, безрадостен живот,
последвани накрая от... смъртта... — — — —
Макар да ме напуска в този час,
аз искам да присъствам близо там,
където на духа се поверява.
Дори и да не виждам с моя взор
как той ще се откъсне от Земята,
възможно е в съня си да присъствам
в предчувствие духовно аз до него.

(Междинната завеса се вдига. Вижда се всичко приготвено за посвещението на Неофита, когото трябва да си представим като минало въплъщение на Мария; от едната страна на жертвения олтар стои Върховният мъдрец жертвоприносител, когото трябва да си представим като минало въплъщение на Бенедикт; от другата страна на олтара стои Пазителят на словата, минало въплъщение на Хиларий Готгетрой; пред олтара стои Пазителят на печата, минало въплъщение на Теодора, след това от едната страна на олтара е представителят на елемента земя, минало въплъщение на Романий; представителят на елемента въздух, минало въплъщение на Магнус Беликозий; съвсем близо до Върховния

мъдрец жертвоприносител е Мъдрецът жертвоприносител, минало въплъщение на Капезий; от другата страна представителят на елемента огън, минало въплъщение на доктор Щрадер; представителят на елемента вода, минало въплъщение на Торкваций. Отпред са Филия, Астрид, Луна и другата Филия. Съвсем отпред във формата на сфинкс са Луцифер и Ариман; Луцифер така, че в него е подчертан повече херувимът, Ариман така, че е подчертан повече телецът. Четиримата други жреци стоят отпред. След като помещението на храма е станало видимо с Миста в него, един момент цари абсолютна тишина; след това Праговият пазач, минало въплъщение на Феликс Балде, и Мистът, минало въплъщение на Госпожа Балде, въвеждат Неофита през вратата отляво. Те го отвеждат във вътрешния кръг близо до олтара. Двамата, които го въвеждат, остават близо до него.)

ПРАГОВИЯТ ПАЗАЧ

От тъканта измамлива, която
в заблудата си мрачна свят нарече,
мистикът те доведе тук при нас.
Светът бе изтъкан от битие
и нищо и за тебе те в привидност
превърнаха се, ала тя добра е,
когато гледа се от битието.
Ала в илюзията на живота
сънуваш я. Привидност, разпозната
от друга, от всемира ще отпадне...
Привидност на привидността, учи се
да се познаваш.

МИСТЪТ

Тъй говори, който
на храма прага пази. Изживей
във теб на тези думи тежестта.

ПРЕДСТАВИТЕЛЯТ НА ЕЛЕМЕНТА ЗЕМЯ

Ти в тежестта на земния живот

прозри привидността на същността си
без страх, за да успееш да потънеш
в световни дълбини; и битието
търси на дълбини световни в мрака;
свържи откритото с привидността си
и ще ти гарантира в тежестта
откритото от тебе битието.

ПАЗИТЕЛЯТ НА СЛОВАТА

Къде в потъването ти те водим,
ще разбереш, щом думите му следваш.
Ковем и формата на същността ти.
Познай ти работата ни, защото
ще трябва инак в мировото нищо
като илюзия да се изгубиш.

МИСТЪТ

Пазителят на храмовото слово
тъй казва. Тежестта на тези думи
във себе си ти изживей сега.

ПРЕДСТАВИТЕЛЯТ НА ЕЛЕМЕНТА ВЪЗДУХ

От тежестта на земния живот
избягай, че в потъването тя
убива най-дълбоката ти същност.
С въздушна лекота от нея ти
в световни ширини се издигни и
търси в сиянието битието;
свържи откритото с привидността си
и в този полет ще ти гарантира
откритото от тебе битието.

ПАЗИТЕЛЯТ НА СЛОВАТА

И накъде във полета те водим,
ще разбереш, щом думите му следваш.

На същността в живота ти ще светим.
Познай ти работата ни, защото
ще трябва инак в мировата тежест
като илюзия да се изгубиш.

МИСТЪТ

Пазителят на храмовото слово
тъй казва. В себе си ти изживей
на тези думи полетната сила.

ВЪРХОВНИЯТ МЪДРЕЦ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

На мъдростта по пътя благоден
ще следваш, сине, пълното със смисъл
мистично слово. В себе си не можеш
да видиш отговора ти, защото
в теб тегне още тъмната заблуда.
И глупостта във тебе се стреми
към далнини световни. Погледни
към пламъка, за теб по-близък станал

(Запалва се ярко светецният и извиващ се пламък на жертвата, която се намира върху олтара, стоящ в средата.)

на личната ти същност от живота.
Съзри ти отговора в този пламък.

МИСТЪТ

Говори този, който ръководи
във храма ритуалите, така.
Във себе си ти изживей сега
на ритуала силата свещена.

ПРЕДСТАВИТЕЛЯТ НА ЕЛЕМЕНТА ОГЪН

Ти изгори на твоята себичност
заблудата във огъня, запален
във жертвата, принасяна от теб.

С илюзията своя изгори.
И битието свое като пламък
във мировия огън потърси.
Свържи откритото с привидността си
и в пламъците ще ти гарантира
откритото от тебе битието.

ПАЗИТЕЛЯТ НА ПЕЧАТА

Защо оформяме те ние в пламък,
ще разбереш, щом думите му следваш.
Пречистваме ти същностната форма.
Познай ти работата ни, защото
безформено в противен случай трябва
в световните води да се изгубиш.

МИСТЪТ

Пазителят строг на печата в храма
тъй казва. В себе си ти изживей
на мъдростта мощта на светлинна.

ПРЕДСТАВИТЕЛЯТ НА ЕЛЕМЕНТА ВОДА

Пази се да не изгори мощта
на пламъка на огнения свят
мощта на собствения ти живот.
Привидността ще стане битие,
щом на световните води вълните
успеят в тебе да проникнат с тон
на сфери. Битието ти търси
в световните води като вълна;
свържи откритото с привидността си
и във вълните ще ти гарантира
откритото от тебе битието.

ПАЗИТЕЛЯТ НА ПЕЧАТА

Защо оформяме те във вълна,

ще разбереш, щом думите му следваш.
Създаваме ти същностната форма.
Познай ти работата ни, защото
безформено в противен случай трябва
да се изгубиш в мировия огън.

ВЪРХОВНИЯТ МЪДРЕЦ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

Със силата на мощната си воля
ще следваш правилно словата, сине,
на тези мисти! Няма да успееш
във себе си ти отговор да видиш.
Замръзва силата ти още в страх.
Не можеш да оформиш слабостта си
ти във вълна, която да те прави
във царството на сферите звучащ.
И затова какво говорят чуй
душевните ти сили и познай
в словата своя собствен глас.

ФИЛИЯ

Ти в огъня се пречисти сега.
Като вълна световна изгуби се
в звученето на сферите в духа.

АСТРИД

Формирай се в звук на духовни сфери.
Ти леко като въздух полети
в световни далнини.

ЛУНА

И потопи се
в световни дълбини ти земно-тежко
и смело азово се устреми
във центъра на тежестта.

ДРУГАТА ФИЛИЯ

От своя
живот освободи се ти и после
със силата свържи се на стихии.

МИСТЪТ

Така *душата ти* говори в храма:
тук водещите сили изживей.

ВЪРХОВНИЯТ МЪДРЕЦ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

Ти, жертвоприносителю, душата,
която по пътеката на мъдрост
ще водим, в дълбините я изследвай
и събщи ни онова, което
съзираш като нейно настояще.

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

Извършено за жертвата е всичко.
Противоречията на стихии
отнеха ѝ сетивната привидност,
която продължава да живее
в кавгата на стихииите. Спаси
душата само собствената същност.
Живеещото в нея трябва тя
да прочете във мировото слово,
от пламъка говорещо.

ВЪРХОВНИЯТ МЪДРЕЦ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

И тъй,
душа човешка, прочети това,
което пламъкът ти възвестява
като световно слово вътре в теб.

(Настъпва по-продължителна пауза, по време на която става съвсем тъмно, могат да се виждат само пламъкът и неопределените очертания на лицата; Върховният мъдрец жертвоприносител продължава да говори след паузата.)

Сега от визията пробуди се!
Кажки какво във словото прочиташ.

*(Неофитът мълчи. Върховният мъдрец жертвоприносител, раз-
тревожен, продължава.)*

Мълчи! Видяното изчезва? Говори!

НЕОФИТЪТ

На строгите ви думи подчинен,
потънах в същността на този пламък,
в очакване да чуя чудни звуци
на най-възвишени световни думи.

*(Присъстващите мисти, с изключение на Мъдреца жертвоприноси-
тел, показват една все по-голяма тревога при думите на неофита.)*

Почувствах как от тази земна тежест
лек като въздух се освободих.
Обзет любящо от световен огън,
в потока на духовните вълни
почувствах се и земната си форма
съзрях аз като чуждо същество
от мене отделена в този миг.
Обхванат от блаженство и обгърнат
от светлина духовна, можех само,
с желания изпълнен, с интерес,
да гледам своята обвивка земна...
От светове по-висши духове
излъчваха към нея светлина...
Подобни на блестящи пеперуди,
долитаха към нея съществата,
които за живота ѝ се грижат.
И на блестенето на съществата
отвърна тялото, като разпръсна
игриви и искрящи цветове,
блестящи близо, тлеещи далеко.

Накрая се разпръснаха в простора.
В духовното ми битие душевно
желание покълна земна тежест
в обвивката ми да ме потопи,
та радост в топлината на живота
да мога – чувствайки – да задържа.
В обвивката потапяйки се с радост,
усетих строгия ви будещ зов.

ВЪРХОВНИЯТ МЪДРЕЦ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ (*сакралната му слика към изненаданите мистици*)

Духовно виждане не е това,
а само земно чувство – от мистика
откъсна се сега то като жертва,
в духовни светли висини въззе се.
О, светотатство, пълно светотатство!

ПАЗИТЕЛЯТ НА СЛОВАТА (*гневно към Мъдреца жертвоприносител*)

Не би било възможно да се случи,
ако извършвахте сам тази служба
във смисъла на древния свят дълг.

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

Възложеното в този час тържествен
от светове духовни като дълг,
направих, но се въздържах да мисля
аз словото, което по повеля
на обичая трябва да въздейства
на неопита по духовен начин.
Тъй младият човек ни възвестява
не чуждо мислене, а същността си.
Сега тук истината победи.
Ако желаете, ме накажете.
Аз трябваше да сторя туй, което
във ужас изживявате в момента.

И чувствам, идват вече времената,
които аза ще освободят
от груповия дух, за да развият
и личното му мислене. Сега
младежът може и да се изтръгне
от вашия мистичен кръг; по-късен
живот ще му покаже пътя, който
съдбовни сили са му отредили.

МИСТИЦИТЕ

О, светотатство... Призовава то
за изкупление и наказание ...

(Сфинксовете започват да говорят един след друг, като Ариман и Луцифер; досега те са били неподвижни като статуи, техните думи се чуват само от Мъдреца жертвоприносител, от Върховния мъдрец жертвоприносител и от Неофита; другите остават възбудени от случилото се преди това.)

АРИМАН КАТО СФИНКС

За областта си трябва да плякосвам
това, което само грешно тук
към светлината се е устремило.
По-късно трябва в мрак да го отгледам.
Духовно трябва то да се подготви
да се втъче в човешкия живот
със правилния смисъл на развоя.
Додето годност придобие то,
на работата ми ще служи туй,
което се оказва земно бреме
за посвещението.

ЛУЦИФЕР КАТО СФИНКС

Искам аз
да отвлека за областта си туй,
което на привидността се радва

като желание духовно тук.
Като привидност нека в светлината
със радост да блести и тъй в духа
то да се посвети на красотата,
която иска земното тегло
далеч от него да задържа още.
Във красотата се преобразява
привидността в реалност, но по-късно
ще стане на Земята светлина.
Потъва като светлина
каквото тук отлита.

ВЪРХОВНИЯТ МЪДРЕЦ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ

Говорят сфинксовете – те, които
били са само образ тук, от както
извършват службата си мъдречи.
Духът, обхвана мъртва форма той...
Съдба, звучиш като световно слово...

*(Другите мистици, освен Мъдреца жертвоприносител и Неофита,
са учудени от думите на Върховния мъдрец жертвоприносител.)*

МЪДРЕЦЪТ ЖЕРТВОПРИНОСИТЕЛ *(към Върховния мъ- дрец жертвоприносител)*

Като свещенодействие каквото
извършваме, значение ще има
не само тук. Съдбовният поток
на мировите действия тече
през словото и през делата
на жертвената сериозна служба.

(Завесата пада над създалото се преди това настроение.)

ДЕВЕТА КАРТИНА

Малка, излъчваща сериозно настроение стая – като учебна стая – в дома на Хиларий. Първо Мария сама в медитация; след това се явява Астрид, по-късно – Луна, Пазачът на прага и Бенедикт.

МАРИЯ

Звезда-душа там, на брега духовен,
в духовна яснота се приближава
към същността ми и така добива
покой и сила светлината нейна.
Какво, звезда в духовната ми сфера,
за моя взор излъчва близостта ти?

(Явява се Астрид.)

АСТРИД

Виж ти какво ти давам като дар.
Измъкнах силата на мисълта ти
от битката на светлината с мрака
и вярно нося я от мировото
пробуждане в среднощ на теб обратно
във земната ти форма.

МАРИЯ

Моя Астрид,
явяваше ми се до този миг
като сияеща душевна сянка.
Какво превръща те сега
за мен в духовна светеца звезда?

АСТРИД

Светкавична и гръмотворна сила
запазих аз за теб, така че тя
в душевното ти битие да бъде

и знаеща да можеш да я виждаш,
като световната среднощ си спомняш.

МАРИЯ

Световната среднощ – преди да е
обгърнала обвивката за този
живот тук на Земята същността ми –
е будна в светлината на Сатурн!
Закриваше ми мисленето земно
туй мое преживяване в духа
в душевна тъмнина до този миг...
Към ясновиждане се то издига...

АСТРИД

Ти в мировата светлина си каза:
„О, дълговечно време, аз те моля:
в това блаженство влей се, позволи
на другата душа и на водача
да пребиваваме в теб в пълен мир.“

МАРИЯ

За мене също остани, о, миг,
ти, който като мощ на личността ми
духовното събитие създаде.
Душата ми въоръжи, така че
от мен да не изчезнеш като сън.
В създаваната от душевна смътност
за мен от Астрид светлина, която
сияе във световната среднощ,
се свързва моят аз с онази Личност,
която в мировото битие
направи ме служител свой. Но как
да те запазя, без да те изгубвам,
о, миг, когато сетивата пак

ще чувстват земна светлина край мен?
Убиват те видяното в духа,
защото силата им е голяма.
И ще остане мъртво то, когато
ще се намери азът пак в духа.

(При последните думи се явява, като че извикана от тях, Луна.)

ЛУНА

Преди сетивното да те направи
сънуваща пак, в себе си мощта
на волята ти запази – за тебе
мигът създаде я. И припомни си
какво сама ти казах аз, когато
видя ме ти в световната среднощ.

МАРИЯ

Мощта на волята донесе, Луна,
за мене от световната среднощ
като подкрепа в земния живот.

ЛУНА

Предупреждението на Пазача
предшества думите ми: „Ще стоиш
сега пред себе си по начин друг.
Ще виждаш образа на личността си
в отминали епохи, ще познаеш,
че както в полет към духовна вис,
укрепват и в душевен спад крилете.
Не трябва *никога* да пожелава
душата *рухването*, ала *трябва*
от него мъдрост да почерпи тя.“ – – – –

МАРИЯ

Къде ме води силата, която

към мен от думите ти се излива?
Звезда-душа там, на брега духовен!
Като духовен образ тя сияе...
Със същността ми тя се приближава...
Добива светлината гъстота...
Тъмнеещи във светлината форми...
Един млад мист и един жертвен пламък,
на висшия Мъдрец, принасящ жертва,
повелята да бъде известно
какво съдържа пламъкът най-точно... — — — —
Кръгът на мистите, обзет от страх при
самопризнанието на мистика!

(По време на последните думи се явява Пазачът на прага.)

ПАЗАЧЪТ

И на Мъдреца жертвоприносител
тъй строгата повеля също ти
изследвай със духовен слух сега.

МАРИЯ

„Душа човешка, прочети това,
което пламъкът ти известява
във мировото слово като същност.“
Кой изговори словото, което
ми носи мисленето като спомен,
изплуващ от вълните на душата?

(След първите изречения се явява Бенедикт.)

БЕНЕДИКТ

При тебе с думите ми ме повика.
Когато преди време ти ги казах,
не те намериха тогава те
готова вярно ти да ме последваш.

Тъй в скута на световния развой
почиваха все още, но дари ги
със сила продължителното време,
за да излива от душата твоя
живот във тях. Те действаха така
в по-късните животи на Земята,
неосъзнати в твоята душа.
Чрез тях като учител пак откри ме.
Създават се мисловно те отново
съзнателно във тебе като мощно
житейско съдържание. Така че
„като свещенодействие каквото
извършваме, значение ще има
не само тук. Съдбовният поток
на мировите действия тече
през словото и през делата
на жертвената сериозна служба.“

МАРИЯ

Не *ти*, Мъдрецът жертвоприносител,
твой спътник в древния мистичен орден,
изрече *думите* на него място.
Че силата съдбовна вече
предвидила е края на Съюза,
това тогава беше му известно.
Съзря той несъзнателно зората
в красивия ѝ блясък, възвестяващ
сияйно ново слънце над Елада
в духовния напредък на Земята.
Потисна и мисловната си сила,
която трябваше той да насочи
в душата ми. На мировия дух
така той като инструмент послужи
при посвещението, чрез което
потока на световния развой

чу да шепти. Изрече думи той
от най-дълбоки глъбини в душата:
„Аз уча ги дълбоко да познаят
самотността на туй духовно място.
Защо съм сам на това място аз?“

БЕНЕДИКТ

В душата му покълваше стремежът
към *самота*. Във времето лоно
кълнът узря като душевен плод.
Като мистик Капезий изживява
плода, чрез който беше той подтикнат
да следва вярно примера на Феликс.

МАРИЯ

Жената пък до храма виждам аз
в отминала епоха, но не мога
в сегашния живот да я съзра.
Как мога аз да я намеря, щом
потапя ме във сън сетивността?

ПАЗАЧЪТ

Ще я намериш ти, когато видиш
във царството душевно съществуване,
което я предчувства като сянка
сред сенки. Тя към него се стреми
с душевна мощна сила и ще може
да го освободи от тази област,
ако чрез теб в сегашния живот
съзре отминалия си живот.

(Пазачът на прага и Бенедикт изчезват.)

МАРИЯ

Като звезда душевна се понася

Пазачът към брега душевен,
като сияе и покой разлива
далеко неговата светлина.
Възвишеност излъчва се от него,
със сила неговата сериозност
изпълва най-дълбоката ми същност.
Желая да се потопя в покоя.
Предчувствам, че ще мога аз чрез нея
да стигна до духовна пълна будност.
Душевни пратеници, ще ви пазя
като сияещи звезди в живота...
Теб, Астрид, искам аз да призова,
щом мисли на душевна яснота
поискат да се изявят... Теб, Луна,
словата ми да те открият също,
когато волевата сила спи
в душевни глъбини...

(Завесата пада, докато Мария, Астрид и Луна са още в стаята.)

ДЕСЕТА КАРТИНА

Същата стая както в Девета картина. Първо Йохан сам, медитирайки. По-късно се явяват „Другата Филия“, Мария, Духът на младостта на Йохан, Луцифер, Бенедикт.

ЙОХАН

„Това е времето да посвети
на древната свещена служба той
живота си. И може би така
възможно е в съня си да присъствам
в предчувствие духовно аз до него.“
Това изрече в близостта на храма
в отминалите времена жената,
която виждам във духовен образ.
За нея мислещ, чувствам се укрепнал.
Какво от този образ ми въздейства
Какво към него здраво ме държи
във съзерцанието прикован?
Сам той не може да ми се натрапва.
Защото ако ми се появи
пред погледа в сетивния живот,
лишен от съдържание ще бъде.
Ала какво от него ми говори?

(Като отдалече гласът на „другата Филия“.)

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Магичното творене
на собствената същност.

ЙОХАН

Сънуването в будност
открива на душите

магичното творене
на собствената същност.

*(Докато Йохан произнася тези стихове, при него идва другата Фи-
лия.)*

ЙОХАН

Ти, дух, изпълнен със загадки, кой си?
Донесе на душата ми съвет,
относно *себе си* ме ти измами.

ДРУГАТА ФИЛИЯ

На същността си двойнствения образ
от себе си създаде, Йохан. Трябва
аз като сянка да ти се явявам,
додето *сам* ти не освободиш
във себе си онази сянка, чийто
живот вината твоя омагьосва.

ЙОХАН

За трети път изричаш тези думи...
Ще ги последвам... Покажи ми пътя.

ДРУГАТА ФИЛИЯ

В духовна светлина живееш, Йохан,
търси това, което се съдържа
в безсмъртната ти същност. Ще ти дава
от светлината си то светлина.
И в себе си ще можеш ти да видиш
как от предишния живот вината
ще можеш да изправиш.

ЙОХАН

Ала как
да търся аз, в духовна светлина

живееш, туй, което се съдържа
в безсмъртната ми същност?

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Дай ми
това, което си, когато мислиш.
За кратко само изгуби се в мен,
но тъй, че да *не* станеш някой друг.

ЙОХАН

Как мога да се дам на теб, без първо
да видя истинската твоя същност?

ДРУГАТА ФИЛИЯ

Аз в теб съм, част от твоята душа.
В теб силата на любовта съм аз;
сърдечната пробудена надежда,
плодът на миналите ти животи,
запазен в битието ти сега.
Чрез мене виж го ти и ме почувствай,
чрез силата ми в себе си се виж.
На образа изследвай същността,
на образа, създаден, без да искаш,
от ясновиждането ти.

(„Другата Филия“ изчезва.)

ЙОХАН

О, дух,
изпълнен със загадки, мога аз
да те почувствам в себе си, но вече
не те съзирам. Ти къде живееш?

(Като отдалеч зовът на „другата Филия“.)

ДРУГАТА ФИЛИЯ

*Магичното творене
на собствената същност.*

ЙОХАН

*Магичното творене
на собствената същност.*

На същността ми творчество магично,
изследвай същността на онзи образ,
от съзерцанието ми създаден,
без сам да искам... Ала накъде
мошта на тези думи ме повлича?
Една звезда духовна заблестява...
там, на брега душевен, приближава...
като духовен образ, все по-ярка...
И образуват се различни форми...
Живеят като дейни същества.
Един млад мист и също жертвен пламък,
и на Мъдреца жертвоприносител
повеля строга, тайната дълбока
на пламъка да се оповести. — — — —
Мистикът млад е търсен от жената,
създадена от мойто ясновидство
неволюно.

(Мария се явява на Йохан като мисловен образ.)

МАРИЯ

Кой пред жертвения пламък
за тебе мислеше? Кой в близостта
на храма чувстваше те?... Ако искаш
духовната си сянка да изтръгнеш
от светове душевни и магични,
тогава, Йохан, изживявай цели,
към тебе светещи сега от нея.

Следата, по която търсиш ти,
те направлява, ала първо трябва
да я намериш правилно отново.
Щом като силна мисъл в теб живее,
ще ти посочи тя жената там, до храма.
Сред сенки омагьосана, стреми се
към друга сянка, вършеща чрез тебе
услуги лоши на ужасни сенки.

(Явява се Духът на младостта на Йохан.)

ДУХЪТ НА МЛАДОСТТА НА ЙОХАН

С теб искам да съм свързан постоянно,
ако с любов желаеш да се грижиш
за силите, запазени за мен
във времето лоно с пълна вярност
от младия мистик в прадревно време.
Ти някога го търсеше пред храма.
Но трябва ти действително да видиш
духа, до който аз ти се явявам.

МАРИЯ

Тъй както искаше ти да ме видиш,
не съм в онези светове, където
сияе истината. Моят свят
обет излъчва силата, която
ще пази туй, което си постигнал.
Ще ме откриеш в светлите полета,
където нежна красота създава
сияйни сили на живот. Търси ме
в световните основи, там, където
души желаят да си извоюват
божественото чувстване в любов,
която вижда аза във всемира.

(Докато Мария казва последните думи, се явява Луцифер.)

ЛУЦИФЕР

Тъй работете, сили на принудата,
стихийни духове, почувствайте
мошта на господаря си
и изравнете пътя,
така че от Земята
към мен да се обърне всичко,
което възжелавам
и волята ми следва.

(Явява се Бенедикт.)

БЕНЕДИКТ

В душата му обетът на Мария
спасително сияние създава.
Ще може да те оценява той,
но вече няма да ти се поддава.

ЛУЦИФЕР

Аз ще се боря.

БЕНЕДИКТ

И така в борбата
ще служиш ти на боговете само.

(Завесата пада.)

ЕДИНАДЕСЕТА КАРТИНА

Същата стая както в предишните две картини. Бенедикт и Щрадер влизат в стаята.

ЩРАДЕР

Изрекохте, а също и Мария,
тъй строги думи във мига, когато
пред бездната в живота ми стояхте.

БЕНЕДИКТ

Известно ви е, че не са реални
явилите се образи пред вас.
Но съдържанието е, което
желае да проникне до душата
и иска в образа да се разкрие.

ЩРАДЕР

Но строго беше онова, което
от тези образи ми проговори:
„Къде е светлината ти? Тъма
излъчваш ти, създаваш в светлината
разбъркана тъма.“ Така духът
говореше като Мариин образ.

БЕНЕДИКТ

Понеже по пътеката духовна
достигнали сте по-висока степен,
към висини повелият ви дух
посочи като тъмнина каквото
постигнали сте вече досега.
Избра духът Марииния образ,
защото тъй душата ви поиска
да го оформи. Мощно, скъпи Щрадер,
духът царува и нагоре той

в бърз полет скоро ще ви поведе
към по-високи степени душевни.

ЩРАДЕР

Но страшно в моята душа звучи:
„Страхлив си да излъчваш светлина.“
И туй духът ми каза в онзи образ.

БЕНЕДИКТ

Страхлив нарече ви духът, защото
за вашата душа е страх, каквото
е храброст за по-дребните души.
В напредването туй, което храброст
по-рано е било, ще стане страх
и вие трябва да го победите.

ЩРАДЕР

О, как докосват само тези думи!
Романий неотдавна ми говори
за своя план: не трябвало със вас
планираната работа да върша,
а без да получавам помощта ви.
Тогава би подкрепял той Хиларий
със средствата, които притежава.
На възражението ми, че аз
не ще отделям никога от вас
това, което правя, той отвърна,
че по-нататък би било напразно
усилието ми. Така в подкрепа
е той на съпротивата, която
съдружникът на Готгетрой оказва
на този план, без който ще изглежда
животът ми наистина без стойност.
Понеже двамата мъже стремят се
полето ми на дейност да отнемат,

не виждам нищо друго аз пред мен,
освен живот, на който липсва въздух.
За да не се окаже без криле
духът ми, нужна ми е смелостта,
която ми описахте... Обаче
дали достатъчно ще бъда силен,
това не мога да твърдя, защото
усещам аз как силата, която
желая да разгърна, против мен
погубващо обръща се сега.

БЕНЕДИКТ

Във виждането свое неотдавна
напреднаха Мария и Томасий.
Преди каквото пречеше им още
от своето мистично битие
в сетивния живот да сторят крачка,
не съществува вече. Общи цели
ще имате в живота по-нататък...
И не като водач, като творец
на сила ще е словото на миста:
„Ще стане онова, което трябва.“
И затова очакваме във будност
какъв ще бъде знакът на духа.

ЩРАДЕР

Разкри ми се във образ неотдавна
каквото трябваше да се яви
като съдбовен знак. Стоях във кораб,
а на кормилото му бяхте вие.
Отвеждахме Мария и Томасий
към тяхното работно място ние;
друг кораб се яви наблизо, в него –
приятелят на Готгетрой с Романий.
Застанаха враждебно срещу нас.

Поведох битка срещу тях. Тогава
яви се Ариман, до тях застава.
Додето водех тежка битка с него,
яви ми се на помощ Теодора.
И след това изчезна този образ...
Аз някога пред Феликс и Капезий
посмях да кажа: „Бих понесъл леко
отвън напирашката съпротива,
която работата ми заплашва,
макар и волята ми да се смаже –
все още бих могъл да се държа.“
Дали пък означава онзи образ,
че съпротивата отвън е израз
на вътрешна борба... със Ариман?
Дали за *нея* съм въоръжен?

БЕНЕДИКТ

Приятелю, в душата ви аз виждам,
че образът не е узрял напълно.
Аз чувствам, можете да повишите
мощта, която образа извика.
Усещам, че създавате и сила
за вас и за приятелите ваши,
когато правилно сте устремени
към нейното укрепване. Това
аз мога да прозра, но как
ще се изпълни, скрито е за мен.

(Завесата пада.)

ДВАНАДЕСЕТА КАРТИНА

Във вътрешността на Земята. Мощни кристални форми, прорязани от лавоподобни потоци; всичко свети матово, отчасти прозрачно, отчасти полупрозрачно. Нагоре червени пламъци, които сякаш се сплескват от тавана надолу.

АРИМАН (отначало сам)

Сега тук същностен материал
от горе пада. Трябва да го ползвам.
Материя на демони изтича
в света на формите... Един човек
в момента се е устремил напълно
от същността си да изкорени
духовната субстанция, която
от мен получи. Можех досега
добре що-годе да го вдъхновявам.
Но мистиката много го увлече,
успя с упорство будност да постигне
в световната среднощ чрез светлината
на мъдростта на Бенедикт. Объркан
бе Луцифер от всичко, съумяха
да се отскубнат Йохан и Мария
от неговата сфера. Затова
днес трябва близо да стоя до Щрадер.
Ако го имам, другите ще хвана.
Със сянката ми Йохан е привикнал
напълно вече... Той добре ме знае.
Не мога да го доближа без Щрадер.
Така стоят нещата и с Мария.
Духовното объркване, в което
попадали са твърде много хора,
не може още Щрадер да прозре
като духовна моя дейност.
Материя, тъй както слепи сили
ще предполага там, където аз

отричането на духа създавам.
Говорили са му какво ли не
за същността ми и за мойто царство,
но за изгубен още не го смятам.
Той ще забрави, че сам Бенедикт
при мене полужнаещ го изпрати,
за да прогони вярата, че съм
в човешките глави химера само.
От земна помощ се нуждая, щом
ще трябва скоро аз да го примамя
във царството ми в правилното време.
Желая тук да призова душа,
която счита се за толкоз умна,
че аз за нея не съм нищо друго
освен безвкусна глупава измама.
Понякога, когато я използвам,
ми служи тя.

(Ариман си отива и се връща обратно с душата на Фердинанд Райнеке; по форма тя е нещо като негово копие; при влизането им той сменя превръзката от очите на лицето, което представя душата.)

АРИМАН

Той трябва при вратата
да изостави земния си разум.
Не трябва да разбира туй, което
при мене може той да преживее,
защото добросъвестен е още.
От мене няма нищо той да иска,
узнае ли с какво го вдъхновявам.
По-късно може той да го забрави. — — — —
Познаваш ли ти доктор Щрадер, който
на мене служи?

ДУШАТА НА ФЕРДИНАНД РАЙНЕКЕ

Той напред-назад

по нашата Земя се лута, иска
научна глупост да реализира.
Но вятърът в живота го отнася.
Мистици самохвалци слуша жадно,
с мъглата им е вече той обгърнат.
Сега и Готгетрой ще замъглява,
ала приятелят му го възпира,
защото групата от самохвалци
с духовни клюки ще го поквари.

АРИМАН

С дърдорене на мене не се служи.
Аз искам Щрадер... Докато той може
да има в *себе си* напълно вяра,
на Бенедикт ще се удава лесно
на хората да преподава мъдрост.
Приятелят на Готгетрой ще може
на Луцифер добре да служи вече;
но аз ще трябва друго да постигна...
Чрез Щрадер трябва аз да навредя
на Бенедикт. Загуби ли *той* Щрадер,
не ще направи нищо по-нататък
с останалите свои ученици.
Противниците ми мощ имат още
и след смъртта на Щрадер ще го имат.
Но ако мога на Земята още
душата да объркам, тъй ще стане,
че Бенедикт не ще използва вече
за себе си човека като помощ.
Но в книгата съдбовна аз прочетох,
че времето на Щрадер скоро свършва.
А Бенедикт не може да го види.
Че на глупци измислица съм, вярваш.
Ти недоволстваш толкова добре,
че хората те слушат. Незабавно

иди при Щрадер и му обясни,
че механизмът му несполучлив е,
че обещаното не е изпълнил
не само поради причини външни,
а поради това, че е замислил
действително погрешно механизма.

ДУШАТА НА ФЕРДИНАНД РАЙНЕКЕ

Добре подготвен за това съм аз.
Отдавна размишлявам над това,
как мога аз на Щрадер да докажа,
че на погрешен път се той намира.
Когато нещо най-напред мисловно
през безконечни нощи се оформя,
тогава вярваме, че неуспехът
на мисленето ни *не* се дължи,
а че единствено отвън той идва.
При Щрадер са окаяни нещата.
Ако той без мъглявата мистичност
държи се и ако използва мъдро
ума и чувството, които има,
тогава от богатите си дарби,
аз мисля, че безспорно би принесъл
за всички хора несравнима полза.

АРИМАН

Да се въоръжиш ти трябва с хитрост.
Целта ти е оттук нататък Щрадер
във себе си да няма вече вяра.
Тогава в бъдеще не ще желае
да се придържа той към Бенедикт.
На основанията *свои* само
той ще разчита, ала те ще бъдат
за твърде много хора неугодни.
А колкото по-истински са, толкоз

по мразени ще стават на Земята.

ДУШАТА НА ФЕРДИНАНД РАЙНЕКЕ

Аз вече зная как да демонстрирам,
че неговото мислене е грешно,
че механизмът му съдържа грешка,
а той не може да я осъзнае.
За туй мистичната тъма му пречи.
Ще мога с трезвостта си да му сторя
безспорно много по-добра услуга.
От дълго време вече го желяех,
ала не знаех как да го направя.
Едва сега се чувствам *въдъхновен*
да го направя. Трябва да обгърна
внимателно със поглед туй, което
ще убеди във истината Щрадер.

(Ариман извежда душата на Райнеке навън и преди тя да е напуснала неговата област, поставя на лицето, което представлява душата, отново превръзката на очите.)

АРИМАН *(сам)*

Добра услуга той ще ми направи.
Мистичната ужасна светлина
направо ме изгаря на Земята.
Там трябва по-нататък да работя
без мистите целта ми да разкрият.

(Явява се Душата на Теодора.)

ДУШАТА НА ТЕОДОРА

До Щрадер можеш да проникнеш ти,
ала до него аз стоя. Когато
по светлата пътека на душата
откри ме, той се свърза с мене както
в духа, така и в земния живот.

АРИМАН

Щом тя действително не го оставя,
додето на Земята пребивава,
борбата ми изгубена ще бъде.
Но трябва още аз да се надявам,
че може някога да я забрави.

(Завесата пада.)

ТРИНАДЕСЕТА КАРТИНА

Голяма приемна стая в дома на Хиларий. При вдигането на завесата Хиларий и Романий разговарят един с друг; по-късно Капезий, Феликс Балде, Секретарят, Филия.

ХИЛАРИЙ

Приятелю, със болка аз ти казвам,
че този възел на съдбата, който
в кръга ни се оформя, ме премазва.
Върху какво ще трябва да градим,
когато всичко се разклаща тук?
И учениците на Бенедикт
чрез тебе са държани настрана
от целите; обременен е Щрадер
от мъки на съмнение ужасно.
Един мъж, който с хитрост и омраза
срещу мистичния стремеж застана,
успя да му покаже, че дълбоко
се заблуждава с тоя механизъм;
че сам по себе си бил невъзможен,
не само външна съпротива срещал...
На мен не ми донесе плод животът.

Копнеех постоянно за дела...
Но липсваха ми мислите, които
да могат да ги проведат в живота.
Измъчваше ме пустота душевна.
И само виждането ми в духа
неспирно ме крепеше, ала то
при Щрадер да ме заблуди успя.

РОМАНИЙ

Аз често чувствах, като че кошмар
потискаше душата ми без милост,
щом думите ви в хода на нещата
оказваха се тягостна заблуда,
а виждането във духа – измама.
Учител стана ми кошмарът; той
разви у мене чувстване, което
преценката ми осветлява днес.
На съзерцанието си духовно
се доверихте сляпо; то изглежда
за вас като заблуда там, където
към истината беше ви повело.
И въпреки това, което онзи
тъй остроумен мъж доказа, вие
при Щрадер вярно виждахте нещата.

ХИЛАРИЙ

Нима е силна вярата ви още,
поддържате туй мнение, което
за Щрадер имахте по-рано вие?

РОМАНИЙ

По-рано изградих го по причини,
които всъщност нямат нищо общо
с приятелите му – непроменени

остават, независимо от факта
дали е неговият механизъм
погрешен или правилен. Дори
да е сгрешил, човекът трябва
чрез грешки истината да открие.

ХИЛАРИЙ

Не ви смущава неуспехът, вас,
постигнал толкова успехи вече?

РОМАНИЙ

Успехи има, който страх не знае
от неуспехи. Мистиката трябва
по смисъл в случая да се разбира.
А тя напълно ясно ни показва
какво за Щрадер трябва да се мисли.
Да победи ще може в тежка битка,
отваряща духовните врати.
Той смело ще премине край Пазача
на прага на духовната страна.
Почувствах в своята душа словата
на строгия Пазач на прага. Той,
предчувствам аз, до Щрадер е наблизил.
Дали го *вижда*, или приближава
към него несъзнателно, не мога
наистина да разбера това.
Но вярвам, че добре познавам Щрадер.
Той смело ще приеме този факт, че
себепознанието ражда мъки.
Другар ще стане волята за него,
на бъдещето със кураж отдаден.
Чрез силата от извор на надежда
подкрепян, на познанието всяко
страдание решително ще срещне.

ХИЛАРИЙ

Приятелю, благодаря ви
за тези думи на мистик!
Да, често чувал съм ги аз,
ала почувствах тайната, която
съдържат те. Единствено със труд
световните пътеки се изследват.
Приятелю, на мене подобава
да чакам, докато духът посочи,
поиска ли, посоката, която
за виждането ми е подходяща.

(Хиларий и Романий излизат отдясно. Отляво влизат Капезий и Феликс Балде. Секретарят ги въвежда в стаята.)

СЕКРЕТАР

От своето пътуване, аз мислех,
че днес ще се завърне Бенедикт,
ала го няма. Утре може би,
потърсите ли го, ще бъде тук.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

С приятеля ни Готгетрой тогава
ще можем ли да поговорим ние?

СЕКРЕТАР

Аз ще му съобща да дойде тук.

(Секретарят излиза.)

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Наистина е важно туй, което
сте преживял. Не бихте ли могъл
да ми повторите, каквото вече
разказахте ми вие? Ние можем
да преценим такова нещо вярно,

ако в духа го схванем много точно.

КАПЕЗИЙ

Днес сутринта се случи да повярвам,
че влизам в настроение мистично.
Изчезнаха и сетива, и спомен.
Очакващ, аз в духа живеех само.
Яви ми се отпърво онова,
което беше ми добре познато.
Но после пред духовния ми взор
застана Щрадеровата душа.
Тя не говореше. Аз имах време
да размишлявам върху будността си.
Но скоро думите му ясно чух.
„От настроението на мистика
не се отдалечавайте.“ Звучаха
от глъбините му в душата сякаш.
А после каза, силно подчертано:
„Не се стреми към нищо – тих бъди!
Очакване в душевната ти същност,
това е настроение на миста.
Пробужда се, нетърсено изобщо,
в житейския поток в момент, когато
укрепнала е истински душата,
когато тя с мощта на мисълта
духовно търси. В тихи часове
то лесно може да се появи,
но също тъй и в буря на дела.
Тогавата иска само то душата
без мисли да не се отдалечи
от съзерцанието на духа.“

ФЕЛИКС БАЛДЕ

На думите ми почти като ехо
звучи това, но не съвсем изцяло.

КАПЕЗИЙ

Когато се обмисли то добре,
тогава може и да се открие
на думите ви смисълът обратен...
До този смисъл ще се доближим,
когато преценим това, което
той каза по-нататък. „Ала който
изкуствено във себе си създава
мистично настроение, той внася
вътрешността си в *себе си* самия.
От царството на светлина създава
на своята душевна дейност мрака.
Чрез мистиката онзи, който иска
това да търси, виждането свое
с илюзия мистична умъртвява.“

ФЕЛИКС БАЛДЕ

Това не може да е нищо друго
освен каквото казах аз самият,
обърнато чрез способа духовен
на Щрадер, и във вас като мистична грешка
отекващо по ужасяващ начин.

КАПЕЗИЙ

Туй също каза Щрадер за последно:
„Света в духа не можем да открием,
ако додето търсим, пожелаем
самите ние да си го разкрием.
И истината не звучи в душа,
която настроението само
през множество години търси.“

(Явява се Филип, видима само за Капезий. Чрез поведението си Феликс Балде показва, че не разбира това, което следва.)

ФИЛИЯ

Внимание обърнеш ли, Капезий,
на туй, което ти се появява,
нетърсено, додето търсиш ти,
ще те укрепне цветна светлина.
Тя с образи ще те проникне живо,
защото твоите душевни сили
ти я разкриват. И това, което
на личността ти слънчевата същност
огрява, ще направи по-смекчена
сатурновата зряла мъдрост в теб.
На виждането ти ще се разкрие
това, което като земен жител
ще можеш ти да разбереш. Тогава
ще те проводя до Пазача, който
на прага на света духовен бди.

ФЕЛИКС БАЛДЕ

От чужди области звучат слова,
но светло битие не ги създава.
Така че думите не представляват
за мен напълно истинска реалност.

КАПЕЗИЙ

Каквото Филия ми даде
като упътване, ще трябва да ме води,
така че в бъдеще за мен в духа
да се открие също онова,
което мога да разбирам вече
като човек в житейската си сфера.

(Завесата пада.)

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА КАРТИНА

Същата стая като в предходната картина. В началото съпругата на Хиларий в разговор с Управителя на кантората.

ГОСПОЖА ХИЛАРИЙ

Като че ли не искаше съдбата
туй дело, струващо се на мъжа ми
необходимо. Тъй почти изглежда,
ако човек помисли си как много
заплетени са нишките, които
завързани са във житейски възел
от тази сила. Този възел тук
ни свързва здраво.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Да, съдбовен възел,
първоначално за ума човешки
неразрешим изглеждащ. Ала той
ще трябва да се разплете накрая.
Не виждам друга никаква възможност
освен сега да се получи разрыв
между съпруга ви и моя кръг.

ГОСПОЖА ХИЛАРИЙ

От вас не ще се отдели мъжът ми;
ще бъде против фирмения дух –
от неговият скъп баща запазен, –
на който иска той да бъде верен.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Не е ли нарушена верността?
Защото целите, които има
Хиларий, отстоят съвсем далеч
от волята на онзи дух.

ГОСПОЖА ХИЛАРИЙ

Сега

зависи щастието на мъжа ми
от туй дали целта си ще постигне.
Видях душата му преобразена,
когато тази цел мълниеносно
роди се в мисълта му. Той в живота
намери само пустота душевна,
която се стараше да скрива
от своите приятели, но тя
го изтощаваше без жал отвътре.
По-рано той се считаше нищожен,
защото в същността му не успяха
да се развият мислите, които
за него имат стойност във живота.
Когато пред душата му застана
тогава планът за мистично дело,
се подмлади и стана друг човек,
изпълнен с радост. С тази цел най-после
достоеен за живота се почувства...
Че можете да му се противите,
не му минаваше през ум, додето
не го видя. За него туй бе удар,
какъвто той не беше преживявал.
Да знаехте какво чрез вас изстрада,
смекчил тогава бихте твърдостта си.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Изглежда ми, като че ще загубя
достойнството си на човек, ако
отхвърля убеждението свое.
Да виждам Щрадер да стои до мен,
това потискащо за мен ще бъде.
Ала реших да нося тази тежест,
защото ме подкрепяше Романий,

когото аз разбрах, когато той
за Щрадер ми говори. А това,
което той ми каза, бе начало
на обучението ми духовно.
От думите му се разпали сила,
която в моята душа премина;
почувствах я за първи път в живота.
Приемам му съвета и когато
с разбиране не мога да го следвам.
За Щрадер само се застъпи той.
Участието в делото на други
мистици счита не само за вредно,
а смята, че за тях е то опасно.
За мене мнението на Романий
е с *тъй голяма* стойност, та сега
аз трябва да повярвам, че за Щрадер
съдбовен знак би трябвало да бъде
това, че в делото той не участва
без своите приятели. Той сочи,
че при приятелите си ще трябва
сега да бъде и за външно дело
едва по-късно да си създаде
подбуда от мистичния стремеж.
Че до приятелите си по-близо
в последно време повече стои,
отколкото по-рано той, понеже
известно време бяха отчуждени,
поражда в мене вярата, че може
да се свърже, даже ако сметне
изгубена целта си засега.

ГОСПОЖА ХИЛАРИЙ

Разглеждате човека с онзи поглед,
открит ви от Романий. Безпристрастно
би трябвало да съдите за него.

Той може на духовния живот
така да се отдава, че изцяло
откъснат от Земята да изглежда.
Така духът за него настоящ е.
И Теодора още е в живота.
Човек така говори с него, сякаш
и *тя* стои самата срещу него.
Мнозина мисти могат да предават
духовното послание във думи,
които убеждение създават.
Ала това, което казва Щрадер,
въздейства също при самия говор.
Той преживяването си в духа,
което в нашите човешки чувства
могло би да се удовлетвори,
тъй малко го цени, че като мист
на подтика си на изследовател
предава ръководството неспирно.
Така чрез мистиката не обърква
и смисъла в науката, която
практически ни служи във живота.
Това опитайте се в него вие
да видите и научете също,
че трябва по-високо да ценим
преценката, която има той
за своите приятели сега,
отколкото пък другата, която
Романий е успял да си състави.

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

За мене мнението на Романий –
в такова положение, – тъй чуждо
на мисленето ми обикновено,
е здрава почва. Върху нея мога
да стъпя сигурно... Ако се впусна

в довеждаща до мистиката област,
ще се нуждая аз от ръководство,
което може да ми предостави
мъжът, доверието ми спечелил
с това, което бих могъл напълно
да разбера от неговата същност.

(Влиза Секретарят.)

Приятелю, напълно сте разстроен!
Какво се случи?

СЕКРЕТАР *(със забавяне)*

Щрадер е починал!

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА

Починал Щрадер?

ГОСПОЖА ХИЛАРИЙ

Щрадер е умрял!...

Хиларий де е?

СЕКРЕТАР

В стаята си той е...

Вестта го като че парализира,
когато за смъртта на Щрадер чу.

(Съпругата на Хиларий излиза, Секретарят я следва.)

УПРАВИТЕЛ НА КАНТОРАТА *(сам)*

Нима е истина туй? Щрадер мъртъв?
Нима обзема ме сънят духовен,
за който толкова съм слушал аз?...
Показва сериозния си лик
могъщата съдба, която тук

насочва нишките. Душице моя,
о, що за сила нишката улавя
на твоята съдба, че тя участва
във този възел? Зная, *ще се случи*
това, което трябва да се случи!
Защо не ме напускат тези думи
от онзи час, когато ги изрече
пред Готгетрой и мене доктор Щрадер?
Пристигнаха от друг свят сякаш те,
така звучаха – сякаш от духа!...
Какво ли трябва още да се случи?...
Светът духовен ме обхвана, чувствам...
Звучи езикът му – в онези думи...
Той прозвучава сериозно в мен.
Да го разбирам – как да се науча?

(Завесата пада.)

ПЕТНАДЕСЕТА КАРТИНА

Същата стая като в предходната картина. В нея в очакване седи болногледачката на Щрадер. След вдигането на завесата, в стаята влиза Секретарят, по-късно – Бенедикт и Ариман.

СЕКРЕТАР

Ще се яви тук скоро Бенедикт,
за да получи вест от вас самата.
Бе отпътувал, но се върна вече.
Такъв велик човек бе доктор Щрадер!
В началото изобщо нямах вяра
в големия проект на Готгетрой,
ала присъствах често аз, когато
показваше ни Щрадер туй, което
за работата е необходимо,
и възражението ми отпадна.
Той одухотворен бе постоянно,
с най-силен усет за това, което
възможно е и води до целта,
която се стремеше най-разумно
от работата си да изведе.
Не бе повеждан от абстрактни мисли.
Държеше се като същински мист.
Като човек, поискал да погледне
прекрасен изглед от планински връх,
но чакаш, докато върха достигне,
без преди туй да си измисля образ.

БОЛНОГЛЕДАЧКА

Познахте във живота един мъж
с големи дарби и със силен дух.
През онзи кратък период от време,
когато можех аз да му оказвам
последните услуги на Земята,

душата му ме пълнеше с възхита.
Прекрасната душа, която беше
познала щастието само рядко,
освен през седемте години земни,
а иначе напълно бе самотна.
Предложиха му мисти мъдростта.
Но *той* нуждаеше се от любов –
любов бе жаждата му за дела, –
която си създава във живота
безбройни форми, за да се разкрие.
Каквото търсеше мистично той,
на благородния му плам бе нужно,
тъй както тялото изпитва нужда
от отдих чрез съня подир активност.

СЕКРЕТАР

И мъдростта на мистите тъй също
бе изворът на творчество за него.
Проникнато от нея бе при него
напълно всичко в най-прекрасен смисъл.

БОЛНОГЛЕДАЧКА

Понеже трябваше да люби той и
с душата си едно да стане с всичко,
което се съдържа във живота.
Последната му мисъл беше още
за работата, на която той
с любов се беше посветил изцяло...
И както хора се разделят с хора,
които любя, тъй се раздели
и Щрадер с работата, на която
напълно бе отдаден със любов.

СЕКРЕТАР

Действително живееше в духа,

а Теодора винаги пред него
заставаше като напълно жива –
тъй чувстват истински души на мисти.

БОЛНОГЛЕДАЧКА

Споделяше му самотата тя.
В смъртта стоеше още тя пред него...
Той чувстваше се призован от нея,
започнатото дело да завърши.
И само часове преди смъртта си
за Бенедикт написа тези думи,
които искам аз да му предам. – – – –
Така животът ни върху Земята
ще продължи, изпълнен със загадки,
но осветлен от слънчевите хора –
каквото той е, – от които други
като планети могат да приемат
живот пробуждащата светлина.

(Бенедикт влиза в стаята, Секретарят излиза.)

БОЛНОГЛЕДАЧКА

Написа Щрадер още редове,
преди да го напуснат всички сили.
Предавам ги на вас сега.

БЕНЕДИКТ

Додето
той тези думи пишеше, къде
витаеше душата му последно?

БОЛНОГЛЕДАЧКА

Последният житейски план все още
живееше във неговата мисъл.
Съединена беше Теодора

в духа със него; чувстваща това,
душата му обвивката напусна.

БЕНЕДИКТ

Благодаря ти, вярно същество,
за службата към него на Земята.

(Болногледачката излиза. Бенедикт прочита последните думи на Щрадер.)

„Приятелю, когато се почувствах
почти премазан, тъй като разбирах,
че не единствено отвън възниква
за творческото дело съпротива,
че недостатъци и в мисълта ми
парализират моя труд, видях
отново образа, за който аз
накратко ви разказах неотдавна.
Но краят му тогава беше друг.
Не Ариман воюващ се яви.
Яви ми се посланик на духа,
чиято форма ясно аз почувствах
като погрешната си лична мисъл.
Тогаво трябваше да си припомня
и думите, изречени от вас за
засилване на силите душевни.
И пратеникът бързо си отиде...“
Тук следват още думи, но не мога
да ги разчитам – хаос ги покрива,
мисловно було дейно той тъче.

(Явява се Ариман, Бенедикт го вижда.)

Кой си ти, оживяващ като сянка
в душевната ми сфера?

АРИМАН *(на себе си)*

Той ме вижда
добре, но в този миг ме познава.
Тъй ужасяващата болка още
не ми донася той, когато искам
до него аз да действам.

(на Бенедикт)

Мога аз
нататък да ти съобщя това,
което Щрадер иска да ти каже
за твоето добро и за доброто
на твоите духовни ученици.

БЕНЕДИКТ

Ще може постоянно да се свързва
мистичният ми кръг душевно с Щрадер,
когато също не изгражда вече
мостове битието ни сетивно.
Но щом духовен пратеник желае
при нас да дойде и ни се открива
от световете си, ще трябва първо
доверието ни да си спечели...
Това ще го направи той, когато
поиска пред духовния ни взор
напълно познаваем да застане.

АРИМАН

Тук към себепознанието само
стремите се; би трябвало тогава
отпърво като част от същността ви
да се окаже чужд духовен елемент,
желаещ да ви служи, щом е нужно
той само *познаваемо* до вас да бъде.

БЕНЕДИКТ

Но който и да си ти, на доброто
ще служиш само ако не желаеш
в самия себе си да се стремиш,
когато в мисленето се загубваш
и тъй в световния развой възкръсваш.

АРИМАН

Настъпи миг, когато от кръга му
най-бързо ще изчезна аз, защото
когато виждането му ще може
в истинността ми също да ме *мисли*,
възниква в мисълта му част от сила,
която бавно ме унищожавя.

(Ариман изчезва.)

БЕНЕДИКТ

Едва сега познах аз Ариман,
оттук избягал, ала той издава
присъствието си мисловно в мен.
Стреми се мисълта ни да обърка,
защото търси в нея чрез една
от миналото наследена грешка
праизвора на тежките си мъки.
Не знае, че спасение ще има
единствено във бъдеще за него,
когато същността си преоткрие
във огледалото на мислене такова.
Показва се на хората такъв,
но не какъвто всъщност той се чувства.
Като разкрива себе си, но също
прикривайки се, се опита той
благоприятния момент при Щрадер
за целите си хитро да използва.

А също тъй желяеше чрез него
приятелите му да хване той.
Но в бъдеще не ще успява вече
от учениците ми да се скрива.
Те трябва да го мислят също будни,
когато виждането им владее,
и да познават множеството форми,
в които той желяе да се скрие,
когато на душите се открива.
Ти, зряла слънчева душа на Щрадер,
която чрез духовните си сили
подкрепяна, накара да изчезне
измамващия пратеник, ще светиш
като звезда духовна на Мария
и Йохан. И във техния живот
със светлината си ти ще проникнеш.
Така чрез теб ще стават все по-силни
да вършат своето духовно дело
и ще се изявяват силно с мисъл,
като разкриващи душевна светлина,
когато Ариман, студен и мрачен,
над будния духовен взор поиска
да спусне хаоса на тъмнината.

(Завесата пада.)

РУДОЛФ ЦАЙНЕР ЖИВОТ И ТВОРЧЕСТВО

- 1861 г. Роден на 27 февруари в Кралевец (тогавашна Австро-Унгария) като син на служител в австрийските железници. Родителите му произхождат от Южна Австрия.
- 1872 г. Гимназия до 1879 г. във Винер Нойщат.
- 1879 г. Обучение във Виенския технически университет: математика и естествознание, литература, философия, история. Основно запознаване с Гьоте.
- 1882 – 1897 г. Издава естественонаучните трудове на Гьоте (5 тома) в „Немска национална литература“ на Кюршнер. Самостоятелно издание на уводите – през 1925 г. под заглавие „Въведение в естественонаучните съчинения на Гьоте“ (Събр. съч. 1).
- 1884 – 1890 г. Частен учител във Виена.
- 1886 г. Привлечен като сътрудник при издаването на Гьотевите съчинения. „Основни насоки в теорията на познанието върху Гьотевия светоглед, съпоставен с Шилер“ (Събр. съч. 2).
- 1888 г. Издава списанието „Немски седмичник“. Лекции в Гьотевото общество, Виена: „Гьоте като баща на новата естетика“ (Събр. съч. 30).
- 1890 – 1897 г. Ваймар. Сътрудник в Архива на Гьоте и Шилер.
- 1891 г. Докторат по философия в Университета Росток. През 1892 г. излиза разширената дисертация „Истина и наука“. Увод към „Философия на свободата“ (Събр. съч. 3).
- 1894 г. „Философия на свободата. Основни принципи на един модерен светоглед“ (Събр. съч. 4).
- 1895 г. „Фридрих Ницше, борец срещу своето време“ (Събр. съч. 5).
- 1897 г. „Гьотевият светоглед“ (Събр. съч. 6). Преместване в Берлин. Издава „Списание за литература“ и „Драматургични свитъци“ с О. Хартлебен. (Избрани статии в Събр. съч. 29–32).
- 1899 – 1904 г. Преподавателска дейност в основаното от В. Либкнехт „Общообразователно училище за работници“, Берлин.

- 1900 г. „Възгледите за света и живота през деветнадесети век“, по-късно излиза с разширения като „Загадките на философията“ (Събр. съч. 18). Начало на антропософските лекции по покана на Теософското Общество в Берлин. „Мистиката в зората на съвременния духовен живот“ (Събр. съч. 7).
- 1902 – 1912 г. Изграждане на антропософията. Редовни публични лекции в Берлин и лекционни цикли в различни градове в Европа. Мария фон Сиверс (от 1914 г. Мария Щайнер) става негов близък сътрудник.
- 1902 г. „Християнството като мистичен факт и Мистериите на древността“ (Събр. съч. 8).
- 1903 г. Основава и издава списание „Луцифер“, по-късно „Луцифер-Гнозис“ (Статии в Събр. съч. 34).
- 1904 г. „Теософия“. Въведение в свръхсетивното познание на света и човека (Събр. съч. 9).
- 1094 – 1905 г. „Как се постигат познания за висшите светове?“ (Събр. съч. 10), „Из хрониката Акаша“ (Събр. съч. 11), „Степени на висшето познание“ (Събр. съч. 12).
- 1910 г. „Въведение в тайната наука“ (Събр. съч. 13).
- 1910 – 1913 г. Премиера на „Четири мистериини драми“ (Събр. съч. 14).
- 1911 г. „Духовното ръководство на човека и човечеството“ (Събр. съч. 15).
- 1912 г. „Антропософски календар на душата“, „Максими“ (Събр. съч. 40), „Път към себепознание на човека“ (Събр. съч. 16).
- 1913 г. Отделяне от Теософското общество и основаване на Антропософското общество. „Прагът на духовния свят“ (Събр. съч. 17).
- 1913 – 1923 г. В Дорнах, Швейцария, е изградена от дърво сградата на първия Гьотеанум.
- 1914 – 1923 г. Из цяла Европа, но най-вече в Дорнах и Берлин, Рудолф Щайнер дава основополагащи познания за обновление в областта на изкуството, педагогиката, естествените науки, социалния живот, медицината, теологията. Доразвива новото изкуство „евритмия“, чиито първи стъпки датират от 1912 г.
- 1914 г. „Загадките на философията“ (Събр. съч. 18).
- 1916 – 1918 г. „Върху загадките на човешкото същество“ (Събр. съч. 20). „Върху загадките на душата“ (Събр. съч. 21). „Духовният облик на Гьоте в откровенията на

- неговия „Фауст“ и в „Приказка за зелената змия и красивата лилия“ (Събр. съч. 22). Р. Щайнер формулира идеята за „троичното устройство на социалния организъм“, „Основи на социалния въпрос“ (Събр. съч. 23). Статии върху троичното устройство на социалния организъм (Събр. съч. 24). В Щутгарт се открива първото Валдорфско училище, което Рудолф Щайнер ръководи до своята смърт.
- 1920 г. Лекционни цикли и художествени представления в сградата на недовършения Гьотеанум.
- 1921 г. Започва да излиза списание „Гьотеанум“.
- 1922 г. „Космология, религия и философия“ (Събр. съч. 25). През Новогодишната нощ (31.XII.1922 г.) изгаря първият Гьотеанум. Р. Щайнер изработва модела на втория Гьотеанум, построен по-късно от бетон.
- 1923 г. По време на Коледата на 1923 г. „Антропософското общество“ прераства в „Единно антропософско общество“ под председателството на Р. Щайнер.
- 1923 – 1925 г. В седмични продължения излиза (останала незавършена) автобиографията му „Моят жизнен път“ (Събр. съч. 28), както и „Ръководни антропософски принципи“ (Събр. съч. 26). Съвместна работа с д-р Ита Вегман върху „Предпоставки за разширяване на лечебното изкуство според духовнонаучните познания“ (Събр. съч. 27).
- 1924 г. Непрекъснатата лекторска дейност и последни пътувания с тази цел из Европа. На 28 септември е изнесена последната лекция пред членовете на Антропософското общество. Начало на боледуването.
- 1925 г. На 30 март Рудолф Щайнер почива в Дорнах.

РУДОЛФ ЩАЙНЕР

ЧЕТИРИ МИСТЕРИЙНИ ДРАМИ

Немска

Първо издание

Преводач: *Христо Маринов*

Редактор: *Мария Пашова*

Коректор: *Нели Спиридонова-Хорински*

Художник: *Светлозар Писаров-Белката*

Издателско ателие *A⁶*

Печат: **zape4at.com**
print&web

ISBN 978 - 954 - 737 - 910 - 7